Rocznik Statystyczny

Województwa Opolskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W OPOLU
STATISTICAL OFFICE
IN OPOLE

Statistical Yearbook

Opolskie Voivodship

2014

ZESPÓŁ REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO

EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Anna Koska

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Janina Kuźmicka

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Monika Bartel, Sylwia Hulbój, Danuta Michoń,
Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik, Teresa Waldera

Opracowanie merytoryczne *Editors supervision*

Joanna Biernacka, Beata Dzierżanowska, Sylwia Hulbój, Małgorzata Kania,
Elwira Kunicka, Sylwia Lew, Maria Mołodowicz, Magdalena Skalik

Redakcja techniczna, skład komputerowy i grafika *Technical supervision, type setting and graphic*

Jolanta Bardoń, Izabela Wieszczek

Projekt okładki *Covern design*

Lidia Motrenko-Makuch

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing SO data please indicate source

ISSN 0485–3237

Publikacja dostępna na CD oraz w Internecie www.stat.gov.pl/opole

Publication available on CD and on the Internet www.stat.gov.pl/opole

DRUK: Urząd Statystyczny we Wrocławiu
Wydział Poligrafii w Legnicy
Nakład 55 egz.

PRINTING: Statistical Office in Wrocław
Printing Department in Legnica
Edition 55 copies

PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejne wydanie „Rocznika Statystycznego Województwa Opolskiego”. Tegoroczna edycja podobnie jak poprzednie zawiera obszerny zestaw informacji charakteryzujących sytuację demograficzną i społeczno-gospodarczą województwa. Niezmieniony podstawowy zakres tematyczny oraz układ publikacji umożliwiają zaobserwowanie ogólnych tendencji rozwojowych i kierunków zmian.

Zamieszczone na wstępie tablice przeglądowe przedstawiają m.in. najistotniejsze dane w odniesieniu do kraju oraz wybrane zagadnienia o województwie w ujęciu retrospekcyjnym od 2000 r. Szczegółowe dane statystyczne zaprezentowano w działach tematycznych poprzedzonych uwagami ogólnymi, zawierającymi wyjaśnienia dotyczące terminologii, metodologii i zakresu informacji. Podstawą opracowania poszczególnych działów były wyniki badań statystycznych realizowanych przez służby statystyki publicznej oraz dane ze źródeł administracyjnych. Treść publikacji uzupełniają mapy i wykresy w atrakcyjny sposób prezentujące wybrane zjawiska oraz zachodzące w nich relacje.

Rocznik w polsko-angielskiej wersji językowej dostępny jest w formie książkowej, na płycie CD i na stronie internetowej Urzędu http://opole.stat.gov.pl

Przekazując Państwu Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2014 pragnę podziękować wszystkim osobom i instytucjom, które poprzez udostępnienie danych przyczyniły się do wzbogacenia jego treści, jak również wyrażam nadzieję, że publikacja zaspokoi oczekiwania informacyjne Czytelników.

Wszystkim zainteresowanym informacjami statystycznymi dotyczącymi podstawowych jednostek podziału terytorialnego województwa polecam, wydaną równocześnie, publikację „Województwo Opolskie 2014 — podregiony, powiaty, gminy” stanowiącą uzupełnienie niniejszego Rocznika.

D y r e k t o r
Urzędu Statystycznego w Opolu

dr Anna Koska

Opole, grudzień 2014 r.

PREFACE

The Statistical Office in Opole hereby presents you with the subsequent edition of the "Statistical Yearbook of Opolskie Voivodship". The this year's edition includes, likewise the previous ones, a comprehensive set of information characterizing the demographic and socio-economic situation of the voivodship. The unchanged basic range of topics and the layout of the publication allow the observation of general development trends and directions of changes.

The review tables posted at the outset present, among others, the most important data in comparison with the country as well as selected issues on the voivodship in terms of retrospective since 2000. Detailed statistics are presented in thematic sections preceded by general notes explaining terminology, methodology and scope of information. The results of statistical surveys carried out by official statistics services as well as data from administrative sources were the basis for the elaboration of separate pages. The content of the publication is complemented by maps and charts presenting, in an attractive way, selected phenomena and relationships occurring within them.

The Yearbook in Polish-English version is available in the book form, on CD and on the website of the Office http://opole.stat.gov.pl

Presenting the Statistical Yearbook of Opolskie Voivodship 2014, I would like to express my gratitude to all persons and institutions that have contributed to the enrichment of its content by providing data, and I also hope that the publication will come to Readers' expectations.

To all persons interested in statistical information concerning the basic units of the territorial division of the voivodship, I would like to recommend the simultaneously issued publication entitled "Opolskie Voivodship 2014 – subregions, powiats and gminas" being the complement to this Yearbook.

D i r e c t o r
of the Statistical Office in Opole

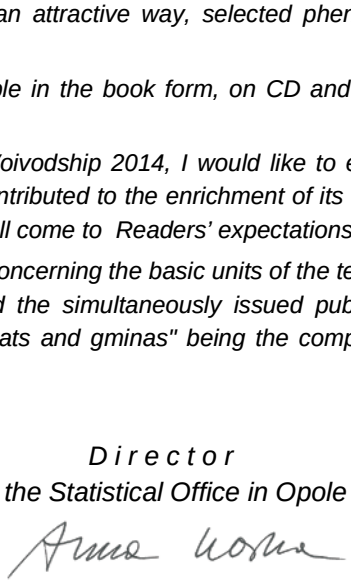

Anna Koska Ph.D.

Opole, December 2014

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Str. *Page*
Przedmowa	***Preface***	3–4
Spis tablic i wykresów	***List of tables and graphs***	6–19
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	***Symbols. Abbreviations***	20–21
Uwagi ogólne	***General notes***	22–27
TABLICE PRZEGLĄDOWE	***REVIEW TABLES***	
I. Województwo na tle kraju w 2013 r.	*Voivodship on the background of the country in 2013*	28–33
II. Ważniejsze dane o województwie	*Major data on the voivodship*	34–51
DZIAŁY	***CHAPTERS***	
I. Geografia	*Geography*	52–55
II. Stan i ochrona środowiska	*Environmental protection*	56–75
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	*Administrative division and local self-government*	76–80
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	*Public safety. Justice*	81–88
V. Ludność	*Population*	89–116
VI. Rynek pracy	*Labour market*	117–153
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	*Wages and salaries. Social security benefits*	154–172
VIII. Budżety gospodarstw domowych	*Household budgets*	173–180
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	*Municipal infrastructure. Dwellings*	181–194
X. Edukacja i wychowanie	*Education*	195–226
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	*Health care and social work activities*	227–242
XII. Kultura. Turystyka. Sport	*Culture. Tourism. Sport*	243–257
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne	*Science and technology. Information society*	258–270
XIV. Ceny	*Prices*	271–274
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	*Agriculture, hunting, and forestry*	275–305
XVI. Przemysł i budownictwo	*Industry and construction*	306–319
XVII. Transport i łączność	*Transport and communications*	320–327
XVIII. Handel i gastronomia	*Trade and catering*	328–333
XIX. Finanse przedsiębiorstw	*Finances of enterprises*	334–346
XX. Finanse publiczne	*Public finance*	347–353
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	*Investments. Fixed assets*	354–362
XXII. Rachunki regionalne	*Regional accounts*	363–368
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej	*Entities of the national economy*	369–375

SPIS TABLIC I WYKRESÓW
LIST OF TABLES AND GRAPHS

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ I. **GEOGRAFIA**	*CHAPTER I.* ***GEOGRAPHY***		
Położenie geograficzne województwa w 2013 r.	*Geographic location of the voivodship in 2013*	1	52
Powierzchnia i granice w 2013 r.	*Area and borders in 2013*	2	52
Układ pionowy powierzchni	*Elevations*	3	52
Większe sztuczne zbiorniki wodne	*Major artificial reservoirs*	4	53
Większe rzeki	*Principal rivers*	5	53
Temperatury powietrza	*Air temperatures*	6	54
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	*Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness*	7	55
Średnie miesięczne temperatury powietrza oraz sumy opadów atmosferycznych	*Monthly average air temperatures and atmospheric precipitation*	8	55
DZIAŁ II. **STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA**	*CHAPTER II.* ***ENVIRONMENTAL PROTECTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	56
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	*Geodesic status, directions and changes of voivodship land use*	1 /9/	62
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne	*Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes*	2 /10/	63
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	*Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land*	3 /11/	63
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	*Water withdrawal for needs of the national economy and population*	4 /12/	64
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	*Water consumption for needs of the national economy and population*	5 /13/	64
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych	*Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds*	6 /14/	65
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	*Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground*	7 /15/	65
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	*Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed*	8 /16/	66
Oczyszczalnie ścieków	*Wastewater treatment plants*	9 /17/	66
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	*Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality*	10 /18/	67
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	*Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality*	11 /19/	68

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	*Area of special nature value under legal protection*	12 /20/	69
Rezerwaty przyrody	*Nature reserves*	13 /21/	69
Parki krajobrazowe	*Landscape parks*	14 /22/	70
Pomniki przyrody	*Monuments of nature*	15 /23/	70
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	*Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as their storage yards areas*	16 /24/	70
Odpady według rodzajów w 2013 r.	*Waste by type in 2013*	17 /25/	71
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	*Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)*	18 /26/	72
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	*Tangible effects of investments in environmental protection and water management*	19 /27/	73
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	*Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds*	20 /28/	75
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	*Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds*	21 /29/	75
DZIAŁ III. **PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY**	*CHAPTER III.* ***ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF–GOVERNMENT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	76
Jednostki administracyjne województwa	*Administrative units of voivodship*	1 /30/	78
Gminy w 2013 r.	*Gminas in 2013*	2 /31/	78
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2013 r.	*Powiats and cities with powiat status in 2013*	3 /32/	78
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2013 r.	*Councillors of organs of local self-government entities in 2013*	4 /33/	79
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej	*Paid employment and wages and salaries in the public administration*	5 /34/	80
DZIAŁ IV. **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**	*CHAPTER IV.* ***PUBLIC SAFETY. JUSTICE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	81
Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	*Ascertained crimes by the police in completed preparatory proceedings*	1 /35/	83
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję	*Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the police*	2 /36/	85
Wpływ spraw do sądów powszechnych	*Incoming cases in the common courts*	3 /37/	85
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego	*Adults validly sentenced by common courts for crimes prosecuted by public accusation*	4 /38/	86
Załatwione sprawy rodzinne	*Resolved family cases*	5 /39/	87

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym	*Entities of the National Judicial Register*	6 /40/	87
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej	*Registered activity of the state fire service*	7 /41/	88
DZIAŁ V. **LUDNOŚĆ**	*CHAPTER V.* ***POPULATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	89
Ludność	*Population*	1 /42/	93
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	*Working and non-working age population*	2 /43/	93
Ludność według płci i wieku	*Population by sex and age*	3 /44/	94
Miasta i ludność w miastach	*Towns and urban population*	4 /45/	95
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską	*Gminas and rural population*	5 /46/	95
Mediana wieku według płci	*Median age by sex*	6 /47/	96
Ruch naturalny ludności	*Vital statistics*	7 /48/	96
Małżeństwa zawarte i rozwiązane	*Marriages contracted and dissolved*	8 /49/	97
Małżeństwa zawarte według wieku nowożeńców w 2013 r.	*Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2013*	9 /50/	97
Małżeństwa zawarte według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców w 2013 r.	*Marriages contracted by previous marital status of bridegrooms and brides in 2013*	10 /51/	99
Małżeństwa wyznaniowe	*Church or religious marriages*	11 /52/	100
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2013 r.	*Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2013*	12 /53/	101
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	*Divorces by the number of underage children in the marriage*	13 /54/	102
Urodzenia	*Births*	14 /55/	102
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki	*Live births by birth order and age of mother*	15 /56/	103
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności	*Female fertility and reproduction rates of population*	16 /57/	103
Zgony według płci i grup wieku zmarłych	*Deaths by sex and age groups of deceased*	17 /58/	104
Zgony według wybranych przyczyn	*Deaths by selected causes*	18 /59/	105
Zgony niemowląt według płci i wieku	*Infant deaths by sex and age*	19 /60/	107
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn	*Infant deaths by selected causes*	20 /61/	108
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję	*Suicides registered by police*	21 /62/	108
Przeciętne dalsze trwanie życia	*Life expectancy*	22 /63/	109
Prognoza ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym do 2050 r.	*Working and non-working age population projection until 2050*	23 /64/	109
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały	*Internal and international migration of population for permanent residence*	24 /65/	112
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków	*Internal migration of population for permanent residence by direction*	25 /66/	113
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	*Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants*	26 /67/	114
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów	*International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants*	27 /68/	115
Niektóre kościoły i związki wyznaniowe	*Selected churches and religious associations*	28 /69/	115

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ VI. **RYNEK PRACY**	*CHAPTER VI.* ***LABOUR MARKET***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	117
Aktywność ekonomiczna ludności	***Economic activity of the population***		
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL	*Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis*	1 /70/	126
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2013 r. – na podstawie BAEL	*Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2013 – on the LFS basis*	2 /71/	127
Pracujący	***Employment***		
Pracujący	*Employed persons*	3 /72/	128
Pracujący według statusu zatrudnienia	*Employed persons by employment status*	4 /73/	129
Przeciętne zatrudnienie	*Average paid employment*	5 /74/	130
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni	*Full-and part-time paid employees*	6 /75/	131
Przyjęcia do pracy	*Hires*	7 /76/	132
Zwolnienia z pracy	*Terminations*	8 /77/	133
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy	*The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time*	9 /78/	135
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2013 r.	*Job vacancies, newly created and liquidated jobs in 2013*	10 /79/	136
Bezrobocie	***Unemployment***		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy	*Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers*	11 /80/	138
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani	*Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls*	12 /81/	139
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy	*Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority*	13 /82/	139
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy	*Registered unemployed persons benefitting from labour market programme as well as job offers*	14 /83/	141
Wydatki Funduszu Pracy	*Expenditures of Labour Fund*	15 /84/	141
Warunki pracy	***Work conditions***		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	*Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture)*	16 /85/	142
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)	*Contact-mode of injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture)*	17 /86/	145
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie	*Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture*	18/87/	147
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia	*Persons working in hazardous conditions*	19 /88/	148
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2013 r.	*Paid employees on position for which evaluation of occupational risk was done in 2013*	20 /89/	150
Choroby zawodowe	*Occupational diseases*	21 /90/	151

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych	*Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions*	22 /91/	151
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	*Occupational accidents and occupational diseases benefits*	23 /92/	153
DZIAŁ VII. **WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH**	*CHAPTER VII.* ***WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	154
Wynagrodzenia	***Wages and salaries***		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	*Average monthly gross wages and salaries*	1 /93/	157
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012*	2 /94/	158
Zatrudnieni według przedziałów wynagrodzeń brutto za październik 2012 r.	*Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2012*	3 /95/	161
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2012*	4 /96/	164
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2012 r.	*Average gross wages and salaries for October 2012*	5 /97/	167
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2012 r.	*Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) by great occupational groups for October 2012*	6 /98/	171
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	***Social security benefits***		
Emeryci i renciści	*Retirees and pensioners*	7 /99/	172
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto	*Gross retirement pay and pension benefits*	8 /100/	172
DZIAŁ VIII. **BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH**	*CHAPTER VIII.* ***HOUSEHOLD BUDGETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	173
Gospodarstwa domowe	*Households*	1 /101/	178
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly per capita available income in households*	2 /102	178
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly per capita expenditures in households*	3 /103/	178
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych	*Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs in households*	4 /104/	179
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania	*Households furnished with selected durable goods*	5 /105/	180
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych	*At-risk of poverty rates in households*	6 /106/	180

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ IX. **INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA**	*CHAPTER IX.* ***MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	181
Infrastruktura komunalna	***Municipal infrastructure***		
Wodociągi i kanalizacja	*Water supply and sewage systems*	1 /107/	186
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	*Consumers and consumption of electricity in households*	2 /108/	187
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	*Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households*	3 /109/	187
Ogrzewnictwo	*House-heating*	4 /110/	188
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej	*Population using water supply, sewage and gas supply systems*	5 /111/	188
Odpady komunalne	*Municipal waste*	6 /112/	189
Nieczystości ciekłe	*Liquid waste*	7 /113/	189
Składowiska odpadów komunalnych	*Landfill sites with municipal waste*	8 /114/	189
Komunikacja miejska	*Urban transport*	9 /115/	190
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej	*Generally accessible and estate area green belts*	10 /116/	190
Mieszkania	***Dwellings***		
Zasoby mieszkaniowe	*Dwelling stocks*	11 /117/	191
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje	*Dwellings in dwelling stocks fitted with installations*	12 /118/	191
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2013 r.	*Housing allowances paid out in 2013*	13 /119/	192
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe	*Administration of grounds for dwelling construction*	14 /120/	192
Mieszkania, których budowę rozpoczęto	*Dwellings in which construction has begun*	15 /121/	193
Mieszkania oddane do użytkowania	*Dwellings completed*	16 /122/	193
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb	*Dwellings completed by number of rooms*	17 /123/	194
DZIAŁ X. **EDUKACJA I WYCHOWANIE**	*CHAPTER X.* ***EDUCATION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	195
Edukacja według szczebli kształcenia	*Education by level*	1 /124/	200
Szkoły według organów prowadzących	*Schools by school governing authority*	2 /125/	202
Uczniowie według grup wieku	*Pupils and students by age groups*	3 /126/	205
Współczynnik skolaryzacji	*Enrolment rate*	4 /127/	206
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	*Computers in schools for children and youth and in post-secondary schools*	5 /128/	207
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych	*Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools*	6 /129/	208
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych	*Students studying foreign languages in schools for adults*	7 /130/	209
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	*Education for people with special educational needs*	8 /131/	210

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzieżowe ośrodki socjoterapii	*Special education centres, youth education centres and youth social therapy centres*	9 /132/	211
Wychowanie pozaszkolne	*Extracurricular education*	10 /133/	211
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Boarding-schools and dormitories for children and youth (excluding special schools)*	11 /134/	212
Domy i stołówki studenckie	*Student dormitories and canteens*	12 /135/	212
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia	*Students of higher education institutions receiving scholarships*	13 /136/	213
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Primary schools for children and youth (excluding special schools)*	14 /137/	213
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools)*	15 /138/	215
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Basic vocational schools for youth (excluding special schools)*	16 /139/	216
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	*Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education*	17 /140/	217
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*General secondary schools for youth (excluding special schools)*	18 /141/	217
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Specialized secondary schools for youth (excluding special schools)*	19 /142/	218
Technika oraz szkoły artystyczne ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych)	*Technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools)*	20 /143/	218
Uczniowie i absolwenci techników oraz szkół artystycznych ogólnokształcących dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	*Students and graduates of technical secondary schools as well as general art schools for youth (excluding special schools) by fields of education*	21 /144/	218
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży	*Art schools for children and youth*	22 /145/	219
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych)	*Post-secondary schools (excluding special schools)*	23 /146/	220
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według grup kierunków kształcenia	*Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education*	24 /147/	220
Szkoły wyższe	*Higher education institutions*	25 /148/	221
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	*Student of higher education institutions by study forms and type of schools*	26 /149/	222
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół	*Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools*	27 /150/	222
Nauczyciele akademiccy w szkołach wyższych	*Academic teachers in higher education institutions*	28 /151/	223
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół	*Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools*	29 /152/	223
Studia podyplomowe i doktoranckie	*Postgraduate and doctoral studies*	30 /153/	224
Studia podyplomowe według grup kierunków kształcenia	*Postgraduate studies by fields of education*	31 /154/	224
Szkoły dla dorosłych	*Schools for adults*	32 /155/	225
Wychowanie przedszkolne	*Pre-primary education*	33 /156/	226

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ XI. **OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA**	*CHAPTER XI.* ***HEALTH CARE AND SOCIAL WORK ACTIVITIES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	227
Pracownicy medyczni	*Medical personnel*	1 /157/	233
Lekarze specjaliści	*Doctors specialists*	2 /158/	233
Ambulatoryjna opieka zdrowotna	*Out-patient health care*	3 /159/	234
Stacjonarna opieka zdrowotna	*In-patient health care*	4 /160/	235
Szpitale ogólne	*General hospitals*	5 /161/	236
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna	*Emergency medical services and first-aid*	6 /162/	237
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne	*Public pharmacies and pharmaceutical outlets*	7 /163/	237
Krwiodawstwo	*Blood donation*	8 /164/	237
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia	*Incidence of infectious diseases and poisonings*	9 /165/	238
Żłobki i kluby dziecięce	*Nurseries and children's clubs*	10 /166/	239
Placówki wsparcia dziennego	*Day-support centres*	11 /167/	239
Rodzinna piecza zastępcza	*Family foster care*	12 /168/	240
Instytucjonalna piecza zastępcza	*Institutional foster care*	13 /169/	240
Pomoc społeczna stacjonarna	*Stationary social welfare*	14 /170/	241
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców	*Stationary social welfare facilities by groups of residents*	15 /171/	241
Świadczenia pomocy społecznej	*Social assistance benefits*	16 /172/	242
DZIAŁ XII. **KULTURA. TURYSTYKA. SPORT**	*CHAPTER XII.* ***CULTURE. TOURISM. SPORT***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	243
Kultura	***Culture***		
Książki i broszury wydane	*Books and pamphlets published*	1 /173/	246
Gazety i czasopisma wydane	*Newspapers and magazines published*	2 /174/	246
Biblioteki publiczne (z filiami)	*Public libraries (with branches)*	3 /175/	247
Muzea	*Museums*	4 /176/	247
Galerie sztuki	*Arts galleries*	5 /177/	248
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe	*Theatres, music institutions, entertainment enterprises*	6 /178/	248
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice	*Cultural centres and establishments, clubs, community centres*	7 /179/	249
Kina stałe	*Fixed cinemas*	8 /180/	249
Abonenci telewizji kablowej	*Cable television subscribers*	9 /181/	250
Abonenci radiowi i telewizyjni	*Radio and television subscribers*	10 /182/	250
Turystyka	***Tourism***		
Baza noclegowa turystyki	*Tourist accommodation establishments*	11 /183/	250
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki	*Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments*	12 /184/	252
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki	*Occupancy in tourist accommodation establishments*	13 /185/	253

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki	*Catering establishments in tourist accommodation establishments*	14 /186/	254
Hotele według kategorii	*Hotels by category*	15 /187/	254
Sport	***Sport***		
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe	*Physical education organizations and sports clubs*	16 /188/	255
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2012 r.	*Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2012*	17 /189/	256
Wybrane obiekty sportowe w 2010 r.	*Selected sports facilities in 2010*	18 /190/	257
DZIAŁ XIII. **NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE**	*CHAPTER XIII.* ***SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	258
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej	*Units and employment in research and development activity*	1 /191/	263
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia	*Employment in research and development activity by educational level*	2 /192/	263
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices)*	3 /193/	263
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices)*	4 /194/	264
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące)	*Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices)*	5 /195/	264
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące)	*Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices)*	6 /196/	265
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej	*Degree of consumption of research equipment in research and development activity*	7 /197/	265
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2013 r.	*Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2013*	8 /198/	265
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2011–2013	*Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2011–2013*	9 /199/	266
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące)	*Expenditures on innovation activities in industry (current prices)*	10 /200/	267
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące)	*Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices)*	11 /201/	269
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe	*Resident inventions and utility models*	12 /202/	269
Społeczeństwo informacyjne	***Information society***		
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne	*Enterprises using selected information and communication technologies*	13 /203/	270
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach	*Purpose of using the Internet by enterprises*	14 /204/	270

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
DZIAŁ XIV. **CENY**	*CHAPTER XIV.* ***PRICES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	271
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	*Price indices of consumer goods and services*	1 /205/	272
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług	*Average retail prices of selected goods and services*	2 /206/	272
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	*Average procurement prices of major agricultural products*	3 /207/	274
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach	*Average marketplace prices received by farmers*	4 /208/	274
DZIAŁ XV. **ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO**	*CHAPTER XV.* ***AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	275
Rolnictwo	***Agriculture***		
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie	*Trends and major economic and production results in agriculture*	1 /209/	281
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków	*Agricultural land area by land type*	2 /210/	282
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych	*Farms by area groups*	3 /211/	283
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	*Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices)*	4 /212/	283
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe)	*Structure of gross and market agricultural output (constant prices)*	5 /213/	284
Powierzchnia zasiewów	*Sown area*	6 /214/	285
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów	*Selected crop production and yields*	7 /215/	286
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych	*Area, production and yields of ground vegetables*	8 /216/	287
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew	*Area, production and yields of tree fruit*	9 /217/	289
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych	*Area, production and yields of fruit bushes and berry fruit*	10 /218/	290
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie	*Cattle, pigs, sheep and horses*	11 /219/	291
Drób	*Poultry*	12 /220/	293
Produkcja żywca rzeźnego	*Production of animals for slaughter*	13 /221/	293
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów	*Production of meat, fats and pluck*	14 /222/	294
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych	*Production of cows' milk and hen eggs*	15 /223/	294
Ciągniki rolnicze	*Agricultural tractors*	16 /224/	295
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik	*Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient*	17 /225/	295
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące)	*Value of agricultural products procurement (current prices)*	18 /226/	296
Skup ważniejszych produktów rolnych	*Procurement of major agricultural products*	19 /227/	297
Ekologiczne gospodarstwa rolne	*Organic farms*	20 /228/	297
Łowiectwo	***Hunting***		
Ważniejsze zwierzęta łowne	*Major game species*	21 /229/	298
Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	*Shoot of main game species*	22 /230/	298

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie	*Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts*	23 /231/	299
Leśnictwo	***Forestry***		
Powierzchnia gruntów leśnych	*Forest land*	24 /232/	299
Powierzchnia lasów	*Forest areas*	25 /233/	300
Zasoby drzewne na pniu	*Growing stock of standing wood*	26 /234/	301
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	*Renewals, afforestations and other forest breeding work*	27 /235/	302
Pozyskanie drewna	*Removals*	28 /236/	303
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	*Trees and shrubs outside the forest and removals*	29 /237/	304
Pożary w lasach	*Forest fires*	30 /238/	305
DZIAŁ XVI. **PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO**	*CHAPTER XVI.* ***INDUSTRY AND CONSTRUCTION***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	306
Przemysł	***Industry***		
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące)	*Sold production of industry (current prices)*	1 /239/	309
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące)	*Construction and assembly production (current prices)*	2 /240/	311
Produkcja wybranych wyrobów	*Production of selected products*	3 /241/	311
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	*Average paid employment in industry*	4 /242/	312
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle	*Average monthly gross wages and salaries in industry*	5 /243/	313
Budownictwo	***Construction***		
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące)	*Construction and assembly production (current prices)*	6 /244/	315
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące)	*Construction and assembly production by type of constructions (current prices)*	7 /245/	315
Budynki oddane do użytkowania	*Buildings completed*	8 /246/	316
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków	*Buildings completed by type of buildings*	9 /247/	317
Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie	*Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction*	10/248/	319
DZIAŁ XVII. **TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ**	*CHAPTER XVII.* ***TRANSPORT AND COMMUNICATIONS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	320
Transport	***Transport***		
Linie kolejowe eksploatowane	*Railway lines operated*	1 /249/	323
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	*Hard surface public roads*	2 /250/	323
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane	*Registered road vehicles and tractors*	3 /251/	324

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Linie regularnej komunikacji autobusowej ...	*Regular bus transport lines*	4 /252/	324
Transport samochodowy zarobkowy	*Hire or reward road transport*	5 /253/	325
Wypadki drogowe i ich ofiary	*Road traffic accidents and their casualties*	6 /254/	325
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów ...	*Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles*	7 /255/	326
Łączność	***Communications***		
Podstawowe usługi pocztowe operatora wyznaczonego	*Elementary postal services appointed operator*	8 /256/	327
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne	*Telephone subscribers and telephone sets*	9 /257/	327
DZIAŁ XVIII. **HANDEL I GASTRONOMIA**	*CHAPTER XVIII.* ***TRADE AND CATERING***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	328
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące)	*Retail sales (current prices)*	1 /258/	331
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące)	*Retail sales by groups (current prices)*	2 /259/	331
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące)	*Wholesale in trade enterprises (current prices)*	3 /260/	331
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw	*Shops by organizational form and petrol stations*	4 /261/	332
Gastronomia	*Catering*	5 /262/	332
Magazyny handlowe	*Trade warehouses*	6 /263/	332
Targowiska	*Marketplaces*	7 /264/	333
DZIAŁ XIX. **FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW**	*CHAPTER XIX.* ***FINANCES OF ENTERPRISES***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	334
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności	*Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors*	1 /265/	338
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji	*Revenues, costs and financial results of enterprises by sections*	2 /266/	339
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych	*Enterprises by obtained financial results*	3 /267/	340
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	*Economic relations in enterprises*	4 /268/	341
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw	*Current assets of enterprises*	5 /269/	342
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw	*Share equity (funds) of enterprises*	6 /270/	344
Kapitał zakładowy spółek	*Share capital of companies*	7 /271/	345
Zobowiązania przedsiębiorstw	*Liabilities of enterprises*	8 /272/	346
DZIAŁ XX. **FINANSE PUBLICZNE**	*CHAPTER XX.* ***PUBLIC FINANCE***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	347
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	*Revenue of local self-government entities budgets by type*	1 /273/	349
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	*Revenue of local self-government entities budgets by division in 2013*	2 /274/	351

		Tabl. *Table*	Str. *Page*
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów	*Expenditure of local self-government entities budgets by type*	3 /275/	352
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2013 r.	*Expenditure of local self-government entities budgets by division in 2013*	4 /276/	353
DZIAŁ XXI. **INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE**	*CHAPTER XXI.* ***INVESTMENTS. FIXED ASSETS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	354
Inwestycje	***Investments***		
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	*Investment outlays (current prices)*	1 /277/	358
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące)	*Investment outlays in enterprises (current prices)*	2 /278/	359
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące)	*Investment outlays in enterprises by groups (current prices)*	3 /279/	360
Środki trwałe	***Fixed assets***		
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne)	*Gross value of fixed assets (current book--keeping prices)*	4 /280/	361
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne)	*Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices)*	5 /281/	362
DZIAŁ XXII. **RACHUNKI REGIONALNE**	*CHAPTER XXII.* ***REGIONAL ACCOUNTS***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	363
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	*Gross domestic product (current prices)*	1 /282/	367
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące)	*Basic elements of production account and generation of income account (current prices)*	2 /283/	368
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych	*Nominal income in the households sector*	3 /284/	368
DZIAŁ XXIII. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ**	*CHAPTER XXIII.* ***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY***		
Uwagi ogólne	*General notes*	x	369
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	*Entities of the national economy in the REGON register*	1 /285/	370
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections*	2 /286/	370
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji	*Commercial companies by legal status and sections*	3 /287/	372
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections*	4 /288/	374
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji	*Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections*	5 /289/	375

SPIS WYKRESÓW
LIST OF GRAPHS

		Str. *Page*
Podział administracyjny województwa opolskiego w 2013 r.	*Administrative division of Opolskie Voivodship in 2013*	52–53
Podział województwa opolskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)	*Division of the Opolskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)*	52–53
Ludność według płci i wieku w 2013 r.	*Population by sex and age in 2013*	92–93
Ruch naturalny ludności	*Vital statistics*	92–93
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat	*Life expectancy at 0 age*	92–93
Struktura pracujących według sekcji	*Structure of employed persons by sections*	126–127
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku i poziomu wykształcenia	*Structure of registered unemployed persons by age educational level*	126–127
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie	*Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from the average wages and salaries in voivodship*	126–127
Mieszkania wyposażone w instalacje w 2013 r.	*Dwellings fitted with installations in 2013*	194–195
Mieszkania oddane do użytkowania	*Dwellings completed*	194–195
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2013/14	*Education by educational level in the 2013/14 school year*	194–195
Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych w 2013 r.	*Land use in agriculture holdings in 2013*	280–281
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2012 r. (ceny stałe 2011 r.)	*Structure of market agricultural output in 2012 (constant prices 2011)*	280–281
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	*Structure of construction and assembly production (current prices)*	280–281
Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca	*Revenue and expenditure of local self-government entities budgets per capita*	362–363
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	*Structure of gross value added by kinds of activities (current prices)*	362–363
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2013 r.	*Structure of entities of the national economy in 2013*	362–363

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH
SYMBOLS

Kreska (–)	–	zjawisko nie wystąpiło. *magnitude zero.*
Zero: (0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. *magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.*
(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. *magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.*
Kropka (.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. *data not available or not reliable.*
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. *not applicable.*
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 18 na str. 26. *categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 18 on page 26.*
Znak *	–	oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych. *data revised.*
Znak #	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. *data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.*
„W tym” *„Of which”*	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. *indicates that not all elements of the sum are given.*
Comma (,)	–	*indicates that not all elements of the sum are given.*

SKRÓTY
ABBREVIATIONS

tys. *thous.*	= tysiąc = *thousand*
mln	= milion *million*
zł *zl*	= złoty = *zloty*
szt *pcs*	= sztuka = *piece*
kpl	= komplet
wol. *vol.*	= wolumin = *volume*
g	= gram *gram*
kg	= kilogram *kilogram*
dt	= decytona *deciton*
m^3	= metr sześcienny *cubic metre*
t	= tona *tonne*
mm	= milimetr *millimetre*
km	= kilometr *kilometre*
m^2	= metr kwadratowy *square metre*
ha	= hektar *hectare*
km^2	= kilometr kwadratowy *square kilometre*
ml	= mililitr *mililitre*
l	= litr *litre*
poz.	= pozycja
pkt	= punkt

dam^3	= dekametr sześcienny *cubic decametre*
hm^3	= hektometr sześcienny *cubic hectometre*
kW·h	= kilowatogodzina *kilowatt·hour*
GW·h	= gigawatogodzina *gigawatt·hour*
°C	= stopień Celsjusza *centigrade*
h	= godzina *hour*
d *24h*	= doba = *24 hours*
r.	= rok
t/r *t/y*	= ton rocznie = *tonnes per year*
cd. *cont.*	= ciąg dalszy = *continued*
dok. *cont.*	= dokończenie = *continued*
Lp. *No.*	= liczba porządkowa = *number*
Kk	= Kodeks karny
nr (Nr) *No.*	= numer = *number*
tabl.	= tablica *table*
ust.	= ustęp
Dz. U.	= Dziennik Ustaw
i in.	= i inni
itp. *etc.*	= i tym podobne = *and the like*
m.in. *i.a.*	= między innymi = *among others*
np. *e.g.*	= na przykład = *for example*
tj. *i.e.*	= to jest = *that is*
tzn. *i.e.*	= to znaczy = *that is*
tzw.	= tak zwany
ww.	= wyżej wymieniony
NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
NUTS	= *Nomenclature of Territorial Units for Statistics*
EKG *ECE*	= Europejska Komisja Gospodarcza = *Economic Commission for Europe*
ONZ *UN*	= Organizacja Narodów Zjednoczonych = *United Nations*

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**; tj. wszystkich podmiotów zlokalizowanych na terenie województwa, bez względu na formy organizacyjne i formy własności.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007,** opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami zastąpiła Polską Klasyfikację Działalności – PKD 2004.

   PKD 2007, w stosunku do klasyfikacji PKD 2004, wprowadziła zmiany zakresowe polegające na uwzględnieniu nowych grupowań rodzajów działalności, a także na przesunięciu rodzajów działalności pomiędzy poszczególnymi poziomami klasyfikacyjnymi. Zmiany te spowodowały brak porównywalności danych również przy niezmienionych nazwach poziomów klasyfikacyjnych.

   W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem **„Przemysł"** sekcje: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

   Pod pojęciem **„Pozostałe usługi"** ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna naukowa i techniczna", „Działalność z zakresu usług administrowania i działalność wspierająca", „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją", „Pozostała działalność usługowa" oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby";

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:
   - **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
   - **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych

GENERAL NOTES

1. *Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the* ***entire national economy****, i.e., all units located on the voivodship territory regardless of organizational and ownership forms.*

2*. Data are presented:*

1) according to the ***Polish Classification of Activities – PKD 2007,*** *compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments and replaced the Polish Classification of Activities – PKD 2004/NACE Rev. 1.1.*

   PKD 2007/NACE Rev. 2 differs from the PKD 2004/NACE Rev. 1.1 classification in the fact that it introduced scope-related changes, i.e. new groupings of activity types as well as transfers of some types of activities between individual classification levels. These changes resulted in the lack of comparability of data also when the names of classification levels remained unchanged.

   Within PKD 2007/NACE Rev. 2 the item ***"Industry"*** *was introduced as an additional grouping, including sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" as well as "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".*

   The item ***"Other services"*** *was introduced including sections: "Professional scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation", "Other service activities" as well as "Activities of households as employers; undifferentiated goods and services producing activities of households for own use";*

2) according to ***institutional sectors*** *– exclusively within the scope of regional accounts;*

3) according to ***ownership sectors:***
   - ***public sector*** *– grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), the ownership of local self-government units as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of public sector entities,*
   - ***private sector*** *– grouping private domestic ownership (of natural persons and other pri-*

jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną" z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszana" określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane dla województwa, podregionów, powiatów i gmin odpowiadają poziomowi 2, 3, 4 i 5 Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obowiązującej w krajach Unii Europejskiej. NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 58, poz. 685) z późniejszymi zmianami. Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich.

Podregiony (poziom 3) grupują jednostki szczebla powiatowego.

4. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:
— do 9 osób,
— od 10 do 49 osób,
— 50 osób i więcej.

5. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej.**

6. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

W przypadku, gdy dane statystyczne grupowane metodą przedsiębiorstw ujmują również informacje dotyczące części składowych podmiotów gospodarki narodowej utworzonych w celu prowadzenia działalności innej niż prowadzona w jednostce macierzystej, każdorazowo poinformowano o tym fakcie w poszczególnych działach Rocznika.

7. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

vate entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as "mixed ownership" with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

"Mixed ownership" is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company's registration application.

3. *Data for voivodship, subregions, powiats and gminas correspond to levels 2, 3, 4 and 5 of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in countries of the European Union. NTS valid since 1 I 2008 was introduced by the decree of the Council of Ministers dated 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item. 1573) replacing the NTS in force until 31 XII 2007, pursuant to the decree of the Council of Ministers dated 13 VII 2000 (Journal of Laws No. 58, item 685), with later amendments. The classification is to ensure the collection, elaboration and dissemination on the UE territory of comparable data for particular regional statistics of Member States.*

Subregions *(level 3) group powiat-level units.*

4. *Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the* ***number of persons employed,*** *and – unless otherwise indicated – include entities employing:*
— up to 9 persons,
— from 10 to 49 persons,
— 50 persons and more.

5. *Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with* ***the respective organizational status of units of the national economy.***

6. *Data according to PKD 2007/NACE Rev. 2 sections and divisions, as well as according to administrative division are compiled – unless otherwise indicated – using the enterprise method.*

In the ***enterprise*** *(entity)* ***method,*** *the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

When statistical data grouped by the enterprise method include information concerning component parts of entities of the national economy, established in order to conduct activity other than that which is conducted by the parent entity, this fact is indicated in the individual chapters of the Yearbook.

7. *The term* ***entities of the national economy*** *is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS),** na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego, zatrudnionych i ich wynagrodzeń oraz bezrobotnych; klasyfikacja opracowana na podstawie Klasyfikacji Zawodów (ISCO – 08) wprowadzona została z dniem 1 VII 2010 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz. 760) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do 30 VI 2010 r.;
2) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP),** na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
3) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB),** na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
4) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT),** na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

9. Informacje o **województwie** oraz w podziale na **miasta** i **wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez **„miasta"** rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez **„wieś"** gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

10. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, notach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji i wartości dodanej – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **ceny bazowej**, zastępując stosowaną poprzednio kategorię ceny producenta.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and services) on their own-account in order to earn a profit.*

***8.** Other than PKD 2007/NACE Rev. 2, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

*1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS),** on the basis of which councillors of organs of local self-government units, paid employees and their wages and salaries as well as the unemployed, are grouped; the classification compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO – 08) was introduced on 1 VII 2010 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014, item 760) with later amendments, replacing the classification valid until 30 VI 2010;*
*2) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP),** on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
*3) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB),** on the basis of which types of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by the decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*
*4) the **Classification of Fixed Assets (KŚT),** on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2011 by a decree of the Council of Ministers, dated 10 XII 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

***9.** Information on **voivodship** as well as by **urban** and **rural area** is presented according to administrative division in a given period. The term **"urban area"** is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term **"rural area"** is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.*

***10.** Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables, notes and charts in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and value added – unless otherwise indicated – the **basic price** category was implemented, which replaced the producer's price category used previously.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service),*

produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

11. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:
1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
2) produkcji sprzedanej przemysłu – do 2010 r. – ceny stałe 2005 (średnie ceny bieżące 2005), od 2011 r. – ceny stałe 2010 (średnie ceny bieżące 2010);
3) produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

12. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

13. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Uwaga. Za lata 2000–2009 do przeliczeń przyjęto skorygowaną liczbę ludności zbilansowaną w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

14. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

15. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products indude: value added tax –VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products such as taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers in buses with foreign registration).

***11. Constant prices** were adopted as follows:*
1) agricultural output – current prices from the year preceding the surveyed year, with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
2) sold production of industry – until 2010 – 2005 constant prices (2005 average current prices), since 2011 – 2010 constant prices (2010 average current prices);
3) gross domestic product – current prices from the year preceding the surveyed year.

***12. Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.*

***Indices** – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – – are calculated in comparable conditions.*

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

***13.** When **computing per capita data (1000 population, etc.)** as of the end of a year (e.g., beds in hospitals, fixed assets), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.*

Note. Calculations for 2000–2009 use adjusted population data balanced on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

***14.** Data – unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

***15.** Selected information for the last year is given on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.*

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem". Z tego powodu w tablicach prezentujących strukturę procentową sumy udziałów mogą nieznacznie różnić się od 100.

16. *Due to the rounding of data processing, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item „total". For this reason, in the tables presenting the sums of the rate structure may vary slightly from 100.*

17. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzono odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. *Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.*

18. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

18. *The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:*

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHORÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) *INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)*	
Wady rozwojowe wrodzone *Congenital anomalies*	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe *Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities*
Objawy i stany niedokładnie określone *Symptoms and ill-defined conditions*	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane *Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified*
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 *STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2*	
sekcje ***sections***	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych *Trade; repair of motor vehicles*	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle *Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles*
Zakwaterowanie i gastronomia *Accommodation and catering*	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi *Accommodation and food service activities*
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

skrót ***abbreviation***	**pełna nazwa** ***full name***

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 (dok.)

STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2 (cont.)

sekcje (dok.)
sections (cont.)

Produkcja skór i wyrobów skórzanych	Produkcja skór i wyrobów ze skór wyprawionych
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker*	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania *Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials*

działy
divisions

Produkcja wyrobów farmaceutycznych *Manufacture of pharmaceutical products*	Produkcja podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych *Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparatious*
Produkcja wyrobów z metali *Manufacture of metal products*	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń *Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment*
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*
* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych, na stronie internetowej GUS http://www.stat.gov.pl oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje".

Methodological explanations *concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications, on the web page of the CSO http://www.stat.gov.pl as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" (Methodologies and Classifications).*

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R.
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII *AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 XII*				
Powierzchnia w km^2	312679	9412	3,0	*Area in km^2*
Powiaty	314	11	3,5	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	66	1	1,5	*Cities with powiat status*
Gminy	2479	71	2,9	*Gminas*
Miasta	913	35	3,8	*Towns*
Miejscowości wiejskie	52545	1172	2,2	*Rural localities*
Sołectwa	40583	1032	2,5	*Village administrator's offices*
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				*Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:*
pyłowych	49,5	1,9	3,8	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	1590,7	59,8	3,8	*gases (exluding carbon dioxide)*
Komunalne oczyszczalnie ścieków[a] (stan w dniu 31 XII)	3264	71	2,2	*Municipal wastewater treatment plants[a] (as of 31 XII)*
w tym: biologiczne	2405	44	1,8	*of which: biological*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	820	25	3,0	*with increased biogene removal*
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130593,3	1514,5	1,2	*Waste generated (during the year; excluding municipal waste) in thous. t*
Odpady komunalne zebrane[b] (w ciągu roku) w tys. t	9473,8	248,0	2,6	*Municipal waste collected[b] (during the year) in thous. t*
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				*Outlays on fixed assets (current prices):*
służące ochronie środowiska:				*in environmental protection:*
w milionach złotych	10851,2	399,8	3,7	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	4,7	8,4	x	*in % of total investment outlays*
służące gospodarce wodnej:				*for water management:*
w milionach złotych	3059,3	163,8	5,4	*in million zlotys*
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,3	3,4	x	*in % of total investment outlays*
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE *PUBLIC SAFETY*				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				*Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:*
w liczbach bezwzględnych	1063698	28659	2,7	*in absolute numbers*
na 10 tys. ludności	276,3	284,6	x	*per 10 thous. population*
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	67,1	70,2	x	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %*

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dane szacunkowe.
a Working on sewage system. b Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
LUDNOŚĆ *POPULATION*				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys. ...	38495,7	1004,4	2,6	*Population (as of 31 XII) in thous.*
miasta	23257,9	523,5	2,3	*urban areas*
wieś	15237,8	481,0	3,2	*rural areas*
w tym kobiety	19866,1	518,5	2,6	*of which females*
Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	107	x	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	58	54	x	*Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)*
Przyrost naturalny na 1000 ludności	–0,5	–2,0	x	*Natural increase per 1000 population*
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	–0,5	–3,3	x	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA *LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES*				
Pracujący[ab] (stan w dniu 31 XII) w tys.	13919,8	311,4	2,2	*Employed persons[ab] (as of 31 XII) in thous.*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3659,40	3281,48	89,7	*Average monthly gross wages and salaries in zl*
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	2157,9	51,6	2,4	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.*
Stopa bezrobocia rejestrowanego[b] (stan w dniu 31 XII) w %	13,4	14,2	x	*Registered unemployment rate[b] (as of 31 XII) in %*
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS*				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				*Network (as of 31 XII) in km:*
wodociągowej rozdzielczej	287651,3	7074,2	2,5	*water supply distribution*
kanalizacyjnej rozdzielczej[c]	132916,0	3979,3	3,0	*sewage distribution[c]*
gazowej	139797,1	2426,2	1,7	*gas supply*
Zasoby mieszkaniowe[d] (stan w dniu 31 XII):				*Dwellings stocks[d] (as of 31 XII):*
mieszkania: w tysiącach	13852,9	348,5	2,5	*dwellings: in thousands*
na 1000 ludności	359,9	347,0	x	*per 1000 population*
izby: w tysiącach	52874,9	1456,6	2,8	*rooms: in thousands*
na 1000 ludności	1373,5	1450,2	x	*per 1000 population*
powierzchnia użytkowa mieszkań:				*useful floor area of dwellings:*
w tysiącach m^2	1012888,8	27899,6	2,8	*in thousands m^2*
na 1000 ludności w m^2	26311,8	27776,9	x	*per 1000 population in m^2*

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. *b* Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *c* Łącznie z kolektorami. *d* Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a By actual workplace and kind of activity. b Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. c Including collectors. d Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) *MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)*				
Mieszkania oddane do użytkowania:				*Dwellings completed:*
w tysiącach	145,1	1,7	1,2	*in thousands*
na 1000 ludności:				*per 1000 population:*
mieszkania	3,8	1,7	x	*dwellings*
izby	16,1	9,0	x	*rooms*
powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	394,2	230,8	x	*usable floor space of dwellings in m^2*
EDUKACJA[a] I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego *EDUCATION[a] – as of beginning of the school year*				
Uczniowie w szkołach[b] w tys.:				*Pupils and students in schools[b] in thous.:*
podstawowych	2152,6	49,0	2,3	*primary*
gimnazjach	1124,0	27,0	2,4	*lower secondary*
zasadniczych zawodowych[c]	195,4	5,9	3,0	*basic vocational[c]*
liceach ogólnokształcących[d]	547,1	10,9	2,0	*general secondary[d]*
liceach profilowanych	6,0	0,1	2,1	*specialized secondary*
technikach[e]	515,9	13,9	2,7	*technical secondary[e]*
artystycznych ogólnokształcących[f]	12,6	0,3	2,2	*general art.[f]*
policealnych	279,0	5,3	1,9	*post-secondary*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego[g]:				*Children attending pre-primary education establishments[g]:*
w tysiącach	1297,2[g]	31,2	2,4	*in thousands*
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	753[g]	815	x	*per 1000 children aged 3–6*
OCHRONA ZDROWIA[h] I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII *HEALTH CARE[h] AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII*				
Pracownicy medyczni[i]:				*Medical personnel[i]:*
lekarze	85246	1886	2,2	*doctors*
dentyści	12322	289	2,3	*dentists*
pielęgniarki[k]	200587	5239	2,6	*nurses[k]*
Przychodnie	19529	520	2,7	*Out-patient departments*
Szpitale ogólne	966	28	2,9	*General hospitals*
Łóżka w szpitalach ogólnych w tys.	187,8	4,9	2,6	*Beds in general hospitals in thous.*
Apteki ogólnodostępne[l]	12221	308	2,5	*Public pharmacies[l]*

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 195 *b* Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. *c–e* Łącznie z uczniami: *c* – szkół specjalnych przysposabiających do pracy, *d* – uzupełniających liceów ogólnokształcących, *e* – techników uzupełniających. *f* Dających uprawnienia zawodowe. *g* Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. *h* Łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnętrznych. *i* Łącznie z odbywającymi staż; łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest indywidualna praktyka lekarska i pielęgniarska. *k* Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *l* Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna", ust. 12 na str. 229.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 195. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c–e Including students: c – special job-training schools, d – supplementary general secondary schools, e – supplementary technical secondary schools. f Leading to professional certification. g Including the children attending for all school year in the units performing health care activities. h Data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. i Include inters; including persons for whom the main workplace are individual medical practice and nurses. k Including master nurses. l See general notes to the chapter "Health care and social work activities", item 12 on page 229.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
KULTURA. TURYSTYKA *CULTURE. TOURISM*				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8112	319	3,9	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	130976,8	3978,0	3,0	*Public library collections (as of 31 XII) in thous. vol.*
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	822	16	1,9	*Museums with branches (as of 31 XII)*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	29043,8	196,6	0,7	*Museum and exhibition visitors in thous.*
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	469	14	3,0	*Fixed cinemas (as of 31 XII)*
Widzowie w kinach stałych w tys.	36936,6	622,9	1,7	*Audience in fixed cinemas in thous.*
Baza noclegowa turystyki[a] w tys.:				*Tourist accommodation establishments[a] in thous.:*
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	679,4	7,9	1,2	*number of beds (as of 31 VII)*
korzystający z noclegów	23401,1	266,9	1,1	*tourists accommodated*
ROLNICTWO I LEŚNICTWO *AGRICULTURE AND FORESTRY*				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu)[b] w tys. ha	14409,9	520,2	3,6	*Agricultural land in good agricultural condition (as of June)[b] in thous. ha*
pod zasiewami[c]	10313,0	467,1	4,5	*sown area[c]*
grunty ugorowane	446,5	8,2	1,8	*fallow land*
uprawy trwałe	412,2	1,6	0,4	*permanent crops*
w tym sady	362,6	1,2	0,3	*of which orchards*
ogrody przydomowe	31,8	0,7	2,2	*kitchen gardens*
łąki i pastwiska	3206,3	42,6	1,3	*meadows and pastures*
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu)[c] w tys. ha:				*Sown area (as of June)[c] in thous. ha:*
zboża	7479,5	339,8	4,5	*cereals*
ziemniaki	337,0	7,5	2,2	*potatoes*
warzywa gruntowe[d]	142,1	1,3	0,9	*field vegetables[d]*
Zbiory w tys. t:				*Production in thous. t:*
zboża	28455,1	1762,0	6,2	*cereals*
ziemniaki	7110,9	191,0	2,7	*potatoes*
warzywa gruntowe[d]	4003,9	36,5	0,9	*field vegetables[d]*
Plony z 1 ha w dt:				*Yields per 1 ha in dt:*
zboża	38,0	51,9	136,6	*cereals*
ziemniaki	211	256	121,3	*potatoes*
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9177,2	250,0	2,7	*Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. *c* Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). *d* Łącznie z ogrodami przydomowymi.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and land of owners of up to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, and crop area intended for ploughing (green fertilizers). d Including kitchen gardens.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (cd.)

VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO *INDUSTRY AND CONSTRUCTION*				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				*Sold production of industry (current prices):*
w milionach złotych	1182963,9	21195,2	1,8	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	30724	21048	68,5	*per capita in zl*
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej[a] (ceny bieżące):				*Sales of construction and assembly production[a] (current prices):*
w milionach złotych	158008,8	3331,0	2,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	4104	3308	80,6	*per capita in zl*
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII *TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 XII*				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km	286004,3	8496,2	3,0	*Hard surface public roads (urban and non-urban) in km*
w tym o nawierzchni ulepszonej w %	91,9	91,7	x	*of which improved in %*
Samochody zarejestrowane[b] w tys. szt:				*Registered cars[b] in thous. units:*
osobowe	19389,4	552,2	2,8	*passenger cars*
ciężarowe i ciągniki siodłowe[c]	3242,5	75,2	2,3	*lorries and road tractors[c]*
Placówki pocztowe[d]	7884	216	2,7	*Postal offices[d]*
Telefoniczne łącza główne[e]:				*Fixed main line[e]:*
w tysiącach	5829,9	140,3	2,4	*in thousands*
w tym standardowe łącza główne	4916,5	125,2	2,5	*of which standard main line*
na 1000 ludności	151,4	139,7	x	*per 1000 population*
HANDEL – stan w dniu 31 XII *TRADE – as of 31 XII*				
Sklepy	353562	8300	2,3	*Shops*
Liczba ludności na 1 sklep	109	121	x	*Population per 1 shop*
Targowiska stałe	2207	51	2,3	*Permanent marketplaces*
FINANSE PUBLICZNE *PUBLIC FINANCE*				
Budżety gmin[f]				***Budgets of gminas[f]***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	80043,4	2530,0	3,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3099	2856	92,2	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	79442,5	2510,5	3,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	3076	2834	92,2	*per capita in zl*
Budżety miast na prawach powiatu				***Budgets of cities with powiat status***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	64216,6	610,3	1,0	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5067	5032	99,3	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	64952,6	644,7	1,0	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	5125	5316	103,7	*per capita in zl*

a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. *b* Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. *c* Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. *d* Dane dotyczą operatora wyznaczonego i pozostałych operatorów pocztowych. *e* Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *f* Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Realized by construction units – by place of performing works. b Including cars having temporary permissions given at the end of the year. c Including vans. d Data concern appoined operator and other postal operators. e Data concern operators of the public telecommunication network. f Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2013 R. (dok.)
VOIVODSHIP ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska *Poland*	Województwo *Voivodship*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*		Polska = 100 *Poland = 100*	
FINANSE PUBLICZNE (dok.) *PUBLIC FINANCE (cont.)*				
Budżety powiatów				***Budgets of powiats***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	23077,6	757,0	3,3	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	893	855	95,7	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	22916,5	731,5	3,2	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	887	826	93,1	*per capita in zl*
Budżety województw				***Budgets of voivodships***
Dochody:				*Revenue:*
w milionach złotych	16120,7	472,3	2,9	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	419	469	112,0	*per capita in zl*
Wydatki:				*Expenditure:*
w milionach złotych	16527,0	443,2	2,7	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	429	440	102,5	*per capita in zl*
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE *INVESTMENTS. FIXED ASSETS*				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				*Investment outlays (current prices):*
w milionach złotych	231155,5	4779,2	2,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	6004	4746	79,0	*per capita in zl*
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				*Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):*
w milionach złotych	3064148,1	74294,2	2,4	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	79597	73968	92,9	*per capita in zl*
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ *ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY*				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON[a] (stan w dniu 31 XII)	4070259	100038	2,5	*Entities of the national economy in the REGON register[a] (as of 31 XII)*
sektor publiczny	122759	4203	3,4	*public sector*
sektor prywatny	3947500	95835	2,4	*private sector*
RACHUNKI REGIONALNE W 2012 R. *REGIONAL ACCOUNTS IN 2012*				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				*Gross domestic product (current prices):*
w milionach złotych	1615894	34305	2,1	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	41934	33888	80,8	*per capita in zl*
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				*Gross value added (current prices):*
w milionach złotych	1431872	30398	2,1	*in million zlotys*
na 1 pracującego w zł	103022	98321	95,4	*per 1 employed person in zl*
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				*Gross nominal disposable income in the households sector:*
w milionach złotych	984424	23250	2,4	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	25547	22967	89,9	*per capita in zl*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

U w a g a. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za 2000 r. oraz 2005–2009 dokonano przy przyjęciu skorygowanej
N o t e. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) for 2000 as well as 2005–2009 are based on the revised number

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					POWIERZ *AR*
1	Powierzchnia w km^2 (stan w dniu 31 XII)	9412	9412	9412	9412
					STAN I OCHRONA *ENVIRONMENTAL*
	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:				
2	produkcyjne[a] (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	32,4	36,4	36,0	35,2
3	eksploatacji sieci wodociągowej[b]	36,9	40,9	41,1	41,2
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km^2 w dam^3	15,4	11,8	11,5	11,4
5	w tym do produkcji przemysłowej	5,2	4,5	4,4	4,3
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczania	95,9	96,5	96,8	86,3
7	nieoczyszczane na 1 km^2 w dam^3	0,3	0,3	0,3	1,4
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem[c]	49,4	57,2	62,7	63,6
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	7,7	3,8	3,1	3,1
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	57,5	51,8	59,8	61,4
	Redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	99,2	99,6	99,9	99,9
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	63,4	62,2	62,2	64,8
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	27,1	27,1	27,2	27,3
14	na 1 mieszkańca w m^2	2351	2439	2479	2493
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych)[d] na 1 km^2 w t	266,7	174,6	90,2	96,5
16	Odpady komunalne zebrane[e] (w ciągu roku) na 1 mieszkańca w kg	311	243	242	259
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,4	7,6	6,6	7,0
18	służące gospodarce wodnej	4,4	1,4	1,5	1,1
					BEZPIECZEŃSTWO *PUBLIC*
	Przestępstwa stwierdzone przez Policję[f] w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				
19	w liczbach bezwzględnych	30549	34637	29014	28058
20	na 10 tys. ludności	285	330	280	272
21	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję[f] w %	59,2	68,0	72,1	72,3

a Z ujęć własnych. *b* Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. *c* Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – da
str. 60. *e* Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata

a From own intakes. b Water withdrawal at intakes before entering the water network. c Population connected to wastewater
protection", item 7 on page 60. e Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed; since 2003 data are not comparable with

liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.
of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
CHNIA *EA*					
9412	9412	9412	9412	*Area in km^2 (as of 31 XII)*	1
ŚRODOWISKA *PROTECTION*					
				Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
34,1	35,2	34,3	35,1	*production[a] (excluding agriculture, forestry and fishing)*	2
39,7	40,4	40,6	40,7	*exploitation of water supply network[b]*	3
11,7	11,6	11,7	11,3	*Water consumption for needs of the national economy and population per 1 km^2 in dam^3*	4
4,2	4,4	4,3	4,2	*of which for industrial production*	5
				Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
83,0	85,7	90,4	98,3	*treated in % of requiring treatment*	6
2,0	1,6	0,9	0,1	*untreated per 1 km^2 in dam^3*	7
66,5	68,1	68,7	70,7	*Population connected to wastewater treatment plants in % of total population[c]*	8
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
2,7	2,5	2,1	1,9	*particulates*	9
66,2	65,1	60,3	59,8	*gases (excluding carbon dioxide)*	10
				Reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in % of pollutants produced:	
99,9	99,9	99,9	99,9	*particulates*	11
71,2	69,5	68,7	69,4	*gases (excluding carbon dioxide)*	12
				Area of special nature value under legal protection (as of 31 XII):	
27,2	27,2	27,2	27,2	*in % of total area*	13
2519	2527	2537	2551	*per capita in m^2*	14
90,7	103,2	101,0	160,9	*Generated waste (during the year; excluding municipal waste)[d] per 1 km^2 in t*	15
255	253	244	246	*Municipal waste collected[e] (during the year) per capita in kg*	16
				Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
7,0	6,7	7,8	8,4	*in environmental protection*	17
1,5	2,3	3,0	3,4	*in water management*	18
PUBLICZNE *SAFETY*					
				Ascertained crimes by the Police[f] in completed preparatory proceedings:	
30575	31355	29909	28659	*in absolute numbers*	19
300	309	295	285	*per 10 thous. population*	20
73,0	73,5	71,0	70,2	*Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police[f] in %*	21

ne szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *d* Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska", ust. 7 na poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów. *f* Do 2012 r. – łącznie z prokuraturą.

treatment plants – estimated data, the total population – based on balances. d See general notes to the chapter "Environmental data for previous years due to a change in the catalogue of waste. f Until 2012 – including prosecutor's office.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					LUD *POPUL*
1	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1070598	1047407	1033040	1031097
2	miasta	563579	551238	541597	539521
3	wieś	507019	496169	491443	491576
4	w tym kobiety	550317	540212	533982	532724
5	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	106	107	107	107
6	Ludność na 1 km^2 powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	114	111	110	110
	Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):				
7	przedprodukcyjnym	257549	205079	183024	177472
8	produkcyjnym	658071	677421	677617	677867
9	poprodukcyjnym	154978	164907	172399	175758
10	Małżeństwa na 1000 ludności	4,8	4,7	6,0	6,0
11	Rozwody na 1000 ludności	1,2	1,8	1,6	1,7
12	Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,7	8,1	8,9	9,0
13	Zgony[b] na 1000 ludności	8,7	9,0	9,5	9,4
14	Przyrost naturalny na 1000 ludności	–0,0	–0,9	–0,6	–0,4
15	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	6,0	4,9	5,9	5,0
16	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	–3,5	–3,0	–3,2	–1,7
	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:				
17	mężczyźni	70,7	71,9	71,9	72,7
18	kobiety	78,2	79,5	80,0	80,5
					RYNEK *LABOUR*
	Pracujący[cd] (stan w dniu 31 XII):				
19	w tysiącach	372,0	294,3	321,5	310,2
20	w tym kobiety	178,2	136,4	144,9	140,7
21	na 1000 ludności	347,4	280,9	311,2	300,8
22	w sektorze prywatnym w %	71,8	71,2	73,8	73,2
	według rodzajów działalności w %:				
23	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	x	17,2	15,4	15,8
24	przemysł i budownictwo	x	30,3	31,5	31,5
25	handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia[Δ]; informacja i komunikacja	x	22,5	23,5	22,2
26	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości[Δ] oraz pozostałe usługi[e]	x	30,0	29,6	30,5
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
27	w tysiącach	.	65,0	68,1	64,3
28	na 1000 ludności	x	61,9	65,8	62,3
	w budownictwie:				
29	w tysiącach	.	12,4	16,2	16,6
30	na 1000 ludności	x	11,8	15,7	16,0

a Patrz uwagi ogólne działu „Ludność", ust. 2 na str. 90. *b* Łącznie ze zgonami niemowląt. *c* Według faktycznego miejsca pracy i wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w latach 2005–2009 – Narodowego 2010. *e* Pod pojęciem "pozostałe usługi" należy rozumieć następujące sekcje PKD: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna", „Edukacja", „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna", „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją" oraz „Pozostała działalność

a See general notes to the chapter "Population", item 2 on page 90. b Including infant deaths. c By actual workplace and kind in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005–2009 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and defence; service activities".

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
NOŚĆ[a]					
ATION [a]					
1017241	1013950	1010203	1004416	*Population (as of 31 XII)*	1
532927	530395	527735	523455	*urban areas*	2
484314	483555	482468	480961	*rural areas*	3
525440	523756	521746	518472	*of which females*	4
107	107	107	107	*Females per 100 males (as of 31 XII)*	5
108	108	107	107	*Population per 1 km^2 of total area (as of 31 XII)*	6
				Population of age (as of 31 XII):	
174257	170304	167241	164129	*pre-working*	7
666937	663371	657955	650157	*working*	8
176047	180275	185007	190130	*post-working*	9
5,6	5,1	5,3	4,7	*Marriages per 1000 population*	10
1,5	1,7	1,6	1,6	*Divorces per 1000 population*	11
9,0	8,6	8,8	8,2	*Live births per 1000 population*	12
9,7	9,6	10,0	10,2	*Deaths[b] per 1000 population*	13
–0,7	–1,0	–1,2	–2,0	*Natural increase per 1000 population*	14
5,2	3,8	6,2	4,3	*Infant deaths per 1000 live births*	15
–1,8	–2,2	–2,1	–3,3	*Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population*	16
				Life expectancy at the moment of birth:	
73,0	73,4	73,1	73,5	*males*	17
80,4	81,0	80,6	80,9	*females*	18
PRACY					
MARKET					
				Employed persons[cd] (as of 31 XII):	
311,0	314,2	308,9	311,4	*in thousands*	19
142,8	143,8	143,8	146,2	*of which women*	20
305,7	309,9	305,8	310,1	*per 1000 population*	21
73,1	75,7	76,2	76,5	*in private sector in %*	22
				by kind of activities in %:	
16,3	16,1	16,4	16,2	*agriculture, forestry and fishing*	23
31,2	31,8	31,4	31,0	*industry and construction*	24
21,8	21,6	20,9	20,9	*trade; repair of motor vehicles[Δ]; transportation and storage; accommodation and catering[Δ]; information and communication*	25
30,7	30,5	31,3	31,9	*financial and insurance activities; real estate activities and other services[e]*	26
				Average paid employment:	
				in industry:	
62,8	60,6	59,8	56,7	*in thousands*	27
61,7	59,7	59,1	56,3	*per 1000 population*	28
				in construction:	
15,9	16,4	15,9	15,4	*in thousands*	29
15,7	16,2	15,7	15,3	*per 1000 population*	30

rodzaju działalności (od 2004 r.). *d* Dane opracowano z uwzględnianiem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego „Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]", „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne"; usługowa".

of activity (since 2004). d Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. e The term "Other services" refers to the NACE Rev. 2 sections: compulsory social security", "Education", "Human health and social work activities", "Arts, entertainment and recreation" and "Other

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					RYNEK *LABOUR*
1	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys. ...	69,3	69,4	35,7	47,1
2	2000 = 100	x	100,0	51,5	68,0
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
3	kobiety	58,1	55,8	58,4	51,4
4	w wieku do 25 lat	28,6	20,5	20,4	22,3
5	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	41,4	47,6	26,5	20,2
6	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	707	224	20	61
7	Stopa bezrobocia rejestrowanego[a] (stan w dniu 31 XII) w %	15,7	18,7	9,8	12,9
					WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA *WAGES AND SALARIES.*
8	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1731,65	2126,53	2667,92	2793,82
9	2000 = 100	100,0	122,8	154,1	161,3
10	w tym: w przemyśle	.	2166,44	2798,97	2882,40
11	w budownictwie	.	1622,54	2191,76	2186,41
12	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	218,0	213,4	216,7	219,0
13	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	175,1	176,0	183,3	186,8
14	rolników indywidualnych	42,9	37,4	33,4	32,2
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
15	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	835,93	1097,91	1344,35	1463,51
16	rolników indywidualnych[b]	641,26	801,89	913,44	969,13
					INFRASTRUKTURA KOMU *MUNICIPAL INFRASTRUC*
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
17	wodociągowej	6152,7	6544,4	6724,2	6796,2
18	kanalizacyjnej[c]	1154,3	2014,4	2908,3	2874,5
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
19	w hektometrach sześciennych	36,0	31,5	30,4	29,8
20	na 1 mieszkańca w m^3	33,6	30,1	29,4	28,9
	energii elektrycznej w miastach[d]:				
21	w gigawatogodzinach	384,6	404,3	423,0	423,3
22	na 1 mieszkańca w kW·h	680,9	731,4	779,4	782,9
	Zasoby mieszkaniowe[e] (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
23	w tysiącach	321,8	334,1	338,4	340,0
24	na 1000 ludności	300,6	319,0	327,5	329,7
25	izby na 1000 ludności	1170,1	1291,4	1330,5	1340,6
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
26	na 1000 ludności	21542,7	24447,4	25332,8	25567,3
27	przeciętna 1 mieszkania	71,7	76,6	77,3	77,5

a Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszaco wego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rol czeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. *c* Łącznie z kolektorami. *d* W 2000 r. bez *e* Na podstawie bilansów.

a The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for tion and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. b Including the Pension Fund. c Including collectors. d In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
PRACY (dok.) *MARKET (cont.)*					
48,8	48,0	51,8	51,6	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.*	1
70,4	69,3	74,7	74,5	*2000 = 100*	2
				In % of registered unemployed (as of 31 XII):	
52,9	54,5	52,1	52,4	*women*	3
22,2	19,9	18,7	18,0	*aged up to 25 years*	4
24,0	30,5	31,4	31,7	*out of work for longer than 1 year*	5
46	65	109	67	*Registered unemployed persons (as of 31 XII) per a job offer*	6
13,6	13,3	14,4	14,2	*Registered unemployment rate[a] (as of 31 XII) in %*	7
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *SOCIAL SECURITY BENEFITS*					
2946,59	3048,82	3172,23	3473,40	*Average monthly gross wages and salaries in zl*	8
170,2	176,1	183,2	200,6	*2000 = 100*	9
3041,07	3065,19	3192,34	3386,41	*of which: in industry*	10
2319,46	2425,92	2449,22	2945,36	*in construction*	11
215,6	211,5	208,2	204,5	*Average number of retirees and pensioners in thous.*	12
184,9	182,1	180,0	177,6	*receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution*	13
30,7	29,4	28,2	27,0	*farmers*	14
				Average monthly gross retirement pay and pension in zl:	
1560,14	1640,76	1729,76	1827,00	*paid by the Social Insurance Institution*	15
1017,25	1052,01	1123,30	1187,16	*farmers[b]*	16
NALNA. MIESZKANIA *TURE. DWELLINGS*					
				Distribution network (as of 31 XII) in km:	
6809,6	6914,0	6939,3	7074,2	*water supply*	17
3043,4	3320,0	3665,9	3979,3	*sewage[c]*	18
				Consumption in households:	
				water from water supply systems:	
29,8	29,4	29,9	29,1	*in cubic hectometre*	19
29,2	29,0	29,5	28,9	*per capita in m^3*	20
				electricity in urban areas[d]:	
470,2	428,5	420,5	417,3	*in gigawatt·hour*	21
880,5	805,9	794,7	794,0	*per capita in kWh*	22
				Dwelling stocks[e] (in 2000 - inhabited; as of 31 XII):	
				dwellings:	
343,9	345,4	346,9	348,5	*in thousands*	23
338,1	340,6	343,4	347,0	*per 1000 population*	24
1409,5	1421,0	1433,9	1450,2	*rooms per 1000 population*	25
				useful floor area of dwellings in m^2:	
26848,7	27118,0	27413,4	27776,9	*per 1000 population*	26
79,4	79,6	79,8	80,1	*average per dwelling*	27

wanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. oraz w latach 2008–2009 – Narodonego 2010. *b* Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świad gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

calculation, estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 as well as in 2008–2009 – of the Popula- payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from a private farm in agriculture. e Based on balances.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					INFRASTRUKTURA KOMU *MUNICIPAL INFRASTRUC*
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
1	w tysiącach	1,1	1,2	1,8	1,8
2	na 1000 ludności	1,0	1,1	1,8	1,7
3	izby na 1000 ludności	4,3	5,0	9,4	8,2
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2:				
4	na 1000 ludności	97,9	132,8	235,3	200,2
5	przeciętna 1 mieszkania	95,4	120,5	133,0	117,0
					EDUKACJA[a] I WY *EDUCA*
	Uczniowie w szkołach[b] (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
6	podstawowych[c]	85,3	65,4	56,4	54,3
7	gimnazjach	31,4	41,6	34,4	32,9
8	zasadniczych zawodowych[d]	16,9	7,8	8,0	7,9
9	liceach ogólnokształcących[e]	21,3	16,6	15,1	14,2
10	liceach profilowanych	x	6,6	2,1	1,2
11	technikach[e]	25,0	13,0	15,0	14,9
12	artystycznych ogólnokształcących[f]	0,2	0,3	0,3	0,2
13	policealnych	4,5	7,2	7,3	6,1
	Absolwenci szkół[bg] w tys.:				
14	podstawowych	31,8[h]	12,6	10,4	10,3
15	gimnazjów	x	14,0	11,8	11,3
16	zasadniczych zawodowych[d]	5,5	2,4	2,3	2,5
17	liceów ogólnokształcących[i]	4,1	5,6	5,1	5,2
18	liceów profilowanych	x	2,4	1,3	1,1
19	techników[j]	5,1	4,1	2,8	3,3
20	artystycznych ogólnokształcących[f]	0,0	0,1	0,0	0,1
21	policealnych	2,0	2,2	1,9	2,0
22	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodow[jk] (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	13,8	14,0	11,3	11,8
23	Studenci szkół wyższych[l] (stan w dniu 30 XI) w tys.	31,8	37,1	38,7	39,6
24	Absolwenci szkół wyższych[lm] w tys.	5,9	8,3	7,5	10,0
25	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	9,8	8,9	9,1	8,7
26	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	2,6	3,0	2,2	2,0

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 195. *b* Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. *d* – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *e* – z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i techni jącymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi od roku szkolnego 2005/06 i technikami od roku szkolnego 2006/07. *k* Od roku szkol podstawowymi jednostkami organizacyjnymi oraz zamiejscowymi ośrodkami dydaktycznymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 195. b Excluding schools for adults, except post-secondary d – special job-training schools, e – supplementary schools: general secondary and technical secondary respectively. f Leading to general schools: general secondary since 2005/06 school year and technical secondary since 2006/07 school year respectively. basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location, excluding academies of the Ministry of calendar year.

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
NALNA. MIESZKANIA (dok.) *TURE. DWELLINGS (cont.)*					
				Dwellings completed:	
				dwellings:	
2,1	1,7	1,8	1,7	*in thousands*	1
2,1	1,7	1,8	1,7	*per 1000 population*	2
10,0	8,5	8,9	9,0	*rooms per 1000 population*	3
				useful floor area of dwellings in m^2:	
240,2	222,3	227,1	230,8	*per 1000 population*	4
113,9	131,6	126,3	133,2	*average per dwelling*	5
CHOWANIE *TION [a]*					
				Pupils and students in schools [b] (as of beginning of the school year) in thous.:	
52,3	51,2	49,7	49,0	*primary [c]*	6
31,3	30,0	28,4	27,0	*lower secondary*	7
7,3	6,7	6,3	5,9	*basic vocational [d]*	8
13,4	12,6	11,9	10,9	*general secondary [e]*	9
0,7	0,6	0,3	0,1	*specialized secondary*	10
14,7	14,2	14,0	13,9	*technical secondary [e]*	11
0,2	0,2	0,2	0,3	*general art [f]*	12
6,2	6,7	6,8	5,3	*post-secondary*	13
				Graduates in schools [bg] in thous.:	
9,9	9,3	8,9	8,7	*primary*	14
10,8	10,2	9,8	9,3	*lower secondary*	15
2,7	2,7	2,3	2,1	*basic vocational [d]*	16
5,0	4,5	4,3	4,1	*general secondary [i]*	17
0,6	0,2	0,2	0,1	*specialized secondary*	18
3,2	3,7	3,4	3,2	*technical secondary [i]*	19
0,0	0,0	0,0	0,0	*general art [f]*	20
2,0	1,9	1,9	2,1	*post-secondary*	21
11,3	11,0	10,0	9,6	*Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools [ik] (excluding schools for adults) per 1000 population*	22
38,1	35,9	32,2	28,1	*Students of higher education institutions [l] (as of 30 XI) in thous.*	23
10,7	11,3	11,3	10,4	*Graduates of higher education institutions [lm] in thous.*	24
8,9	8,1	7,8	6,9	*Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.*	25
2,5	2,6	2,5	2,3	*Graduates of schools for adults in thous.*	26

c Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego. *d, e* Od roku szkolnego 2004/05 łącznie: kami. *f* Dające uprawnienia zawodowe. *g* Z poprzedniego roku. *h* Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. *i* Łącznie z uzupełnianego 2004/05 łącznie z liceami profilowanymi i szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy. *l* Łącznie z filiami, zamiejscowymi resortu spraw wewnętrznych; bez cudzoziemców. *m* Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego.

schools. c Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. d, e Since 2004/05 school year including: professional certification. g From the previous school year. h Data include graduates of 8th and 6th grade. i Including supplementary k Since 2004/05 school year including specialized secondary schools as well as special job-training schools. l Including branch sections, National Defense and the Ministry of Internal Affairs; excluding foreigners. m From the previous academic year, and in 2000 – the

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
	EDUKACJA[a] I WY *EDUCA*				
	Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego):				
1	miejsca w przedszkolach w tys.	32,0	28,0	26,6	26,9
	dzieci w tys.:				
2	w przedszkolach[b]	27,1	23,6	24,1	25,0
3	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	1,5	2,5	2,7	2,7
4	Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	580	617	700	725
	OCHRONA ZDROWIA[c] *HEALTH CARE[c] AND SO*				
	Pracownicy medyczni[d] (stan w dniu 31 XII):				
5	lekarze	1773	1633	1798	1873
6	lekarze dentyści	157	298	333	362
7	pielęgniarki[e]	4865	4241	4594	5013
8	Łóżka w szpitalach ogólnych[f] (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	46,7	39,8	43,1	43,2
9	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1441	1565	1675	1646
10	Przychodnie[g] (stan w dniu 31 XII)	233	335	379	425
11	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	192	263	278	273
12	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 aptekę ogólnodostępną	5576	3983	3716	3777
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
13	lekarskie	4,8	5,7	6,1	6,2
14	stomatologiczne	0,5	0,5	0,5	0,5
15	Dzieci w żłobkach[h] i klubach dziecięcych (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku[i] do 3 lat	33,6	35,2	38,4	42,2
	KULTURA. *CULTURE.*				
16	Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	337	325	320	320
17	Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	4025	4010	4074	4039
18	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	178	162	153	154
	Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:				
19	na 1000 ludności	3220	3193	3039	3125
20	na 1 czytelnika	18,1	19,7	19,9	20,2
21	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,5	1,6	1,7	1,7
22	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych[k] na 1000 ludności	209	190	235	185
23	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	13	13	13	13
24	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	191	185	188	190

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie", ust. 1 i 2 na str. 195. *b* Od roku 2008 łącznie z – nieuwzględnionymi w po trznych. *d* Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2006 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem pracy jest 2008 r. łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. *g* Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna" nej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a See general notes to the chapter "Education", item 1 and 2 on page 195. b Since 2008 including, entities excluding in division 2005 working directly with a patient; since 2006 including persons for which the primary workplace is a medical and nurse practise. g See general notes to the chapter "Health care and social work activities" item 1 on page 227. h Including nursery wards. i Until 2010

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
CHOWANIE (dok.) *TION[a] (cont.)*					
				Pre-primary education (as of beginning of the school year):	
28,1	28,8	28,9	29,5	*places in nursery schools in thous.*	1
				children in thous.:	
25,7	26,6	27,4	27,7	*in nursery schools[b]*	2
2,8	3,1	3,1	3,2	*in pre-primary sections in primary schools*	3
707	706	708	721	*Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6*	4
I POMOC SPOŁECZNA *CIAL WORK ACTIVITIES*					
				Medical personnel[d] (as of 31 XII):	
1782	1779	1895	1886	*doctors*	5
293	295	300	289	*dentists*	6
4803	4775	5844	5239	*nurses[e]*	7
43,1	43,2	49,2	49,1	*Beds in general hospitals[f] (as of 31 XII) per 10 thous. population*	8
1717	1984	1895	1976	*In patients in general hospitals per 10 thous. population*	9
433	502	518	520	*Out-patients departments[g] (as of 31 XII)*	10
279	298	303	308	*Generally available pharmacies (as of 31 XII)*	11
3646	3403	3334	3261	*Population (as of 31 XII) per 1 generally available pharmacy*	12
				Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:	
6,1	6,0	6,1	6,3	*medical*	13
0,5	0,6	0,6	0,6	*dental*	14
42,9	47,5	72,1	86,6	*Children in nurseries[h] and children's clubs (as of 31 XII) per 1000 children up to age 3[i]*	15
TURYSTYKA *TOURISM*					
318	317	317	319	*Public libraries (including branches; as of 31 XII)*	16
4023	3968	3929	3961	*Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.*	17
152	161	162	161	*Public library borrowers per 1000 population*	18
				Public library loans in vol.:	
3070	3044	3045	3034	*per 1000 population*	19
20,2	18,9	18,8	18,9	*per borrower*	20
1,7	1,7	1,7	1,9	*Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population*	21
168	185	137	172	*Audience in theatres and music institutions[k] per 1000 population*	22
13	14	14	16	*Museums with branches (as of 31 XII)*	23
177	194	181	195	*Museum and exhibition visitors per 1000 population*	24

dziale według rodzaju placówek i punktami przedszkolnymi. *c* Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej i spraw wewnę- praktyka lekarska i pielęgniarska. *e* Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. *f* Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; od ust. 1 na str. 227. *h* Łącznie z oddziałam i żłobkowymi. *i* Do 2010 r. bez klubów dziecięcych. *k* Dane dotyczą działalności prowadzo-

according to type and pre-primary points. c Since 2012 data include the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. d Since e Including master nurses. f Excluding day places in hospital wards since 2008 including beds and incubators for new borns. excluding children's clubs. k Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					KULTURA. *CULTURE.*
1	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	21	14	13	11
2	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	6,2	4,9	4,6	3,8
3	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	280	430	458	636
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
4	radiowi	227	230	200	191
5	telewizyjni	223	225	195	186
6	Baza noclegowa turystyki[a] (stan w dniu 31 VII)	104	118	116	110
7	w tym hotele	22	26	26	25
8	Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	59,6	71,1	73,3	75,9
9	Korzystający z noclegów na 1000 ludności	133	180	234	223
					ROLNICTWO[b] *AGRICULTURE*[b]
10	Użytki rolne (stan w czerwcu)[cd] w tys. ha	574,7	553,9	559,2	551,9
11	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	99,2	99,5
12	Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu)[de] w tys. ha	473,3	458,9	484,9	475,7
	w tym w %:				
13	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	66,1	66,6	66,0	66,7
14	w tym: pszenica	34,9	33,2	33,1	33,4
15	żyto	5,5	3,3	3,9	4,0
16	ziemniaki	5,5	2,3	2,8	2,8
17	buraki cukrowe	5,0	4,2	2,2	2,9
	Zbiory w tys. t:				
18	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1197,9	1411,7	1593,7	1494,1
19	w tym: pszenica	728,5	802,0	934,9	833,0
20	żyto	73,3	52,0	74,3	67,9
21	ziemniaki[f]	572,0	227,9	318,6	284,7
22	buraki cukrowe	1128,2	896,8	646,6	823,8
	Plony z 1 ha w dt:				
23	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	38,3	46,2	49,8	47,1
24	w tym: pszenica	44,1	52,7	58,3	52,4
25	żyto	28,0	33,8	39,6	36,1
26	ziemniaki[f]	219	213	233	215
27	buraki cukrowe	475	465	601	603
	Zwierzęta gospodarskie[d]:				
	bydło (stan w czerwcu):				
28	w tysiącach sztuk	144,5	124,9	122,3	121,4
29	na 100 ha użytków rolnych[c] w szt.	25,2	22,6	21,5	21,6
	trzoda chlewna (stan w końcu lipca):				
30	w tysiącach sztuk	688,1	743,1	598,7	595,0
31	na 100 ha użytków rolnych[c] w szt.	119,9	134,2	105,2	106,0
	Produkcja na 1 ha użytków rolnych[c]:				
32	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)[g] w kg	184,9	182,9	177,6	180,6
33	mleka krowiego w l	475	539	449	459

a Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali: patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3. oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). *f* Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. *g* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wie

a Since 2011 concern establishments 10 and more bed places. b Data are presented according to the official residence of land of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and area intended for ploughing (green fertilizers). f Since 2010 excluding kitchen gardens. g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, hor

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
TURYSTYKA (dok.) *TOURISM (cont.)*					
9	12	13	14	*Fixed cinemas (as of 31 XII)*	1
3,5	4,2	5,2	5,6	*Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population*	2
551	606	601	619	*Audience in fixed cinemas per 1000 population*	3
				Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:	
190	190	191	193	*radio*	4
185	184	186	187	*television*	5
111	127	120	136	*Tourist accommodation establishments[a] (as of 31 VII)*	6
29	32	36	41	*of which hotels*	7
76,2	82,4	77,8	78,8	*Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population*	8
220	239	257	265	*Tourists accommodated per 1000 population*	9
I LEŚNICTWO *AND FORESTRY*					
513,1	533,7	518,3	523,1	*Agricultural land (as of June)[cd] in thous. ha*	10
99,0	96,1	96,2	99,4	*of which in good agricultural condition in %*	11
453,2	462,7	442,5	467,1	*Sown area (as of June)[de] in thous. ha*	12
				of which in %:	
61,5	62,3	64,0	61,9	*basic cereals (including cereal mixed)*	13
32,6	34,3	32,8	31,3	*of which: wheat*	14
2,8	3,2	3,1	3,8	*rye*	15
1,9	1,9	2,6	1,6	*potatoes*	16
3,2	3,2	3,7	3,0	*sugar beets*	17
				Crop production in thous. t:	
1357,8	1463,6	1447,3	1404,5	*basic cereals (including cereal mixed)*	18
814,0	923,5	865,8	825,2	*of which: wheat*	19
48,0	54,1	51,6	68,5	*rye*	20
222,6	274,1	353,2	191,0	*potatoes[f]*	21
722,1	1013,0	976,2	790,5	*sugar beets*	22
				Yields per 1 ha in dt:	
48,7	50,8	51,1	48,6	*basic cereals (including cereal mixed)*	23
55,0	58,1	59,7	56,4	*of which: wheat*	24
37,8	36,4	37,1	38,1	*rye*	25
259	310	310	256	*potatoes[f]*	26
499	677	593	557	*sugar beets*	27
				Livestock[d]:	
				cattle (as of June):	
122,6	122,6	116,0	112,9	*in thousand heads*	28
23,9	23,0	22,4	21,6	*per 100 ha of agricultural land[c] in heads*	29
				pigs (as of the end of July):	
601,2	643,7	469,2	409,0	*in thousand heads*	30
117,2	120,6	90,5	78,2	*per 100 ha of agricultural land[c] in heads*	31
				Production per 1 ha of agricultural land[c]:	
238,5	249,6	208,5	201,3	*of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)[g] in kg*	32
565	482	507	472	*of cows' milk in l*	33

c Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha na str. 275. *d* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *e* Od 2010 r bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych przowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

user. c Since 2010 excluding land of owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha forestry", item 3 on page 275. d In 2010 data of the Agricultural Census. e Since 2010 excluding permanent crops, kitchen as well as seflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					ROLNICTWO[a] *AGRICULTURE*[a]
	Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych[b]:				
1	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	830	865	727	1137
2	ziemniaki w kg	26	72	80	80
3	buraki cukrowe w kg	1966	1518	1136	1467
4	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)[c] w kg	88	120	132	143
5	mleko krowie w l	268	465	380	398
	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych[bde] w kg:				
6	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	127,1	141,8	196,2	186,6
7	wapniowych	189,1	202,7	100,4	99,6
8	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych[be] w szt.	7,7	7,6	8,3	8,4
9	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	252,9	254,9	256,5	256,3
	Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):				
10	w tysiącach hektarów	246,6	248,1	249,4	249,3
11	na 1 mieszkańca w ha	0,2	0,2	0,2	0,2
12	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	26,2	26,4	26,5	26,5
13	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m^3	360,8	383,7	423,0	434,5
					PRZE *INDU*
	Produkcja sprzedana przemysłu:				
14	w milionach złotych (ceny bieżące)	.	17251,3	22847,8	20721,8
15	rok poprzedni = 100	x	x	101,3	91,7
16	2005 = 100 (ceny stałe)	x	100,0	119,3	109,4
17	na 1 zatrudnionego[f] w zł (ceny bieżące)	x	265392	335622	325010
18	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	x	16437	22082	20081
					BUDOW *CONSTR*
	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej[g] (ceny bieżące):				
19	w milionach złotych	.	1775,7	2854,0	2838,7
20	na 1 mieszkańca w zł	x	1692	2758	2751
					TRANSPORT I ŁĄCZ *TRANSPORT AND COMMU*
	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe[h]:				
21	w kilometrach	896	851	868	869
22	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	9,5	9,0	9,2	9,2
	Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):				
23	w kilometrach	8460	8363	8406	8507
24	na 100 km^2 powierzchni ogólnej w km	89,9	88,9	89,3	90,4

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. *b* Od 2010 r. bez gruntów posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", ust. 3 na str. 275. c Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, koń zatrudnionych za granicą. g Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. h Dane dotyczą sieci ko

a Data are presented according to the official residence of land user. b Since 2010 excluding land of owners of agricultural land scale; see general notes to the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 on page 275. c Concerns meat: beef, veal pork, mu persons employed abroad. g Realized by construction units – by place of performing works. h Data concern rail network of Polskie

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
I LEŚNICTWO (dok.) *AND FORESTRY (cont.)*					
				Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land[b]:	
1231	1096	1169	1104	*basic cereal grains (including cereal mixed) in kg*	1
75	70	93	82	*potatoes in kg*	2
1407	1393	2115	1660	*sugar beets in kg*	3
194	215	172	189	*animals for slaughter in terms of meat (including fats)[c] in kg*	4
425	411	445	447	*cows' milk in l*	5
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land[bde] in kg:	
183,5	223,4	191,2	223,5	*mineral or chemical (including mixed fertilizers)*	6
103,9	100,0	70,3	97,7	*lime*	7
7,3	.	.	6,9	*Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land[be] in units*	8
256,4	256,5	256,7	256,9	*Forest land (as of 31 XII) in thous. ha*	9
				Forest areas (as of 31 XII):	
249,3	249,5	249,8	250,0	*in thousand hectares*	10
0,2	0,2	0,2	0,2	*per capita in ha*	11
26,5	26,5	26,5	26,6	*Forest cover (as of 31 XII) in %*	12
476,3	522,6	487,0	492,1	*Removals (timber) per 100 ha of forest area in m^3*	13
MYSŁ *STRY*					
				Sold production of industry:	
18673,6	20726,6	21383,1	21195,2	*in million zlotys (current prices)*	14
90,4	105,7	98,2	98,4	*previous year = 100 (constant prices)*	15
98,9	104,5	102,6	101,0	*2005 = 100 (constant prices)*	16
298968	344282	363274	378519	*per employee[f] in zl (current prices)*	17
18334	20409	21123	21048	*per capita in zl (current prices)*	18
NICTWO *UCTION*					
				Sales of construction and assembly production[g] (current prices):	
3151,5	3183,8	2871,3	3331,0	*in million zlotys*	19
3094	3135	2836	3308	*per capita in zl*	20
NOŚĆ – stan w dniu 31 XII *NICATIONS – as of 31 XII*					
				Railway lines operated - standard gauge[h]:	
868	867	821	798	*in kilometres*	21
9,2	9,2	8,7	8,5	*per 100 km^2 of total area in km*	22
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
8615	8475	8508	8496	*in kilometres*	23
91,5	90,0	90,4	90,3	*per 100 km^2 of total area in km*	24

działalności rolniczej oraz gruntów posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi skiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *d* W roku gospodarczym. *e* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *f* Bez lejowej Polskich kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących zarządcami infrastruktury kolejowej.

who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small tton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. d In farming year. e In 2010 data of the Agricultural Census. f Excluding Koleje Państwowe (PKP), as well as sine 2005 of other entities which are administrations or railway infrastructure.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					TRANSPORT I ŁĄCZ
					TRANSPORT AND COMMUNICA
	Samochody osobowe zarejestrowane[a]:				
1	w tysiącach sztuk	287,1	374,1	463,4	472,0
2	na 1000 ludności	268	357	449	458
	Placówki pocztowe operatora wyznaczonego[b]:				
3	w liczbach bezwzględnych	298	264	257	254
4	na 100 tys. ludności	27,8	25,2	24,9	24,6
	Telefoniczne łącza główne[c]:				
5	w tysiącach	264,4	279,1	222,6	203,5
6	na 1000 ludności	247,0	266,4	215,5	197,4
					HAN
					TRA
	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
7	w milionach złotych	6618,4	7701,1	8573,4	7574,0
8	na 1 mieszkańca w zł	6091	7338	8286	7340
9	Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	10,7[d]	8,9	8,4	8,4
10	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep	102[d]	118	122	123
					FINANSE
					PUBLIC
	Budżety gmin[e]				
	Dochody:				
11	w milionach złotych	1091,8	1599,6	2090,2	2151,6
12	na 1 mieszkańca w zł	1159	1737	2301	2375
	Wydatki:				
13	w milionach złotych	1127,0	1567,9	2048,5	2313,0
14	na 1 mieszkańca w zł	1197	1703	2255	2553
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
15	w milionach złotych	301,6	375,7	506,3	483,3
16	na 1 mieszkańca w zł	2305	2921	4006	3836
	Wydatki:				
17	w milionach złotych	309,5	377,5	538,2	515,8
18	na 1 mieszkańca w zł	2365	2934	4258	4094
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
19	w milionach złotych	443,7	480,3	602,4	667,9
20	na 1 mieszkańca w zł	471	522	663	737
	Wydatki:				
21	w milionach złotych	441,0	487,9	603,2	714,3
22	na 1 mieszkańca w zł	468	530	664	788
	Budżet województwa				
	Dochody:				
23	w milionach złotych	93,7	219,3	397,8	639,3
24	na 1 mieszkańca w zł	87	209	384	620

a Od 2011 r. łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. *b* W latach 2005–2012 określany jako operator munikacyjnych sieci publicznej. *d* Dane nieporównywalne w związku ze zmianą w 2004 r. metody badania sklepów. e Bez dochodów

a Since 2011 Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b In 2005–2012 defined as the public nication network. d Data are not comparable due to change in 2004 the method of shop survey. e Excluding revenue and expenditure of

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
NOŚĆ – stan w dniu 31 XII (dok.)					
TIONS – as of 31 XII (cont.)					
				Registered passenger cars[a]:	
493,4	519,6	536,5	552,2	*in thousand units*	1
485	512	531	550	*per 1000 population*	2
				Post offices of appointed operator[b]:	
248	233	239	216	*in absolute numbers*	3
24,4	23,0	23,7	21,5	*per 100 thous. population*	4
				Fixed main line[c]:	
190,3	164,9	147,9	140,3	*in thousands*	5
187,1	162,7	146,4	139,7	*per 1000 population*	6
DEL					
DE					
				Retail sales (current prices):	
8314,8	8984,1	8311,8	8629,0	*in million zlotys*	7
8163	8846	8211	8569	*per capita in zl*	8
8,7	8,5	8,1	8,3	*Shops (as of 31 XII) in thous.*	9
118	120	124	121	*Population (as of 31 XII) per 1 shop*	10
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas[e]	
				Revenue:	
2364,9	2416,3	2515,0	2530,0	*in million zlotys*	11
2640	2706	2825	2856	*per capita in zl*	12
				Expenditure:	
2665,3	2543,7	2496,3	2510,5	*in million zlotys*	13
2975	2848	2804	2834	*per capita in zl*	14
				Budgets of cities with powiat status	
				Revenue:	
540,6	552,8	584,6	610,3	*in million zlotys*	15
4407	4511	4787	5032	*per capita in zl*	16
				Expenditure:	
568,8	578,7	570,6	644,7	*in million zlotys*	17
4637	4721	4672	5316	*per capita in zl*	18
				Budgets of powiats	
				Revenue:	
726,3	743,4	725,6	757,0	*in million zlotys*	19
811	833	815	855	*per capita in zl*	20
				Expenditure:	
748,0	748,8	724,0	731,5	*in million zlotys*	21
835	839	813	826	*per capita in zl*	22
				Budget of voivodship	
				Revenue:	
493,2	457,6	414,8	472,3	*in million zlotys*	23
484	451	410	469	*per capita in zl*	24

publiczny (poczta publiczna); w 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych *c* Dane dotyczą operatorów teleko- i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

operator (public post); in 2000 post offices and telecommunication service offices. c Data concern operators of the public telecommu- gminas which are also cities witch status.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2008	2009
					FINANSE *PUBLIC*
	Budżet województwa (dok.)				
	Wydatki:				
1	w milionach złotych	93,8	243,4	371,9	692,2
2	na 1 mieszkańca w zł	87	232	359	671
					INWESTYCJE. *INVESTMENTS.*
	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				
3	w milionach złotych	2624,9	2679,0	3909,3	4549,5
4	na 1 mieszkańca w zł	2447	2553	3778	4409
	Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				
5	w milionach złotych	43155,2	51645,3	59139,7	62700,5
6	na 1 mieszkańca w zł	40309	49308	57248	60810
					PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ *ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY*
7	Ogółem: w tysiącach	76,9	90,6	96,2	95,5
8	na 10 tys. ludności	719	865	932	926
	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:				
9	w tysiącach	18,3	22,7	24,2	24,7
10	1999 = 100	113,3	140,4	150,1	131,6
	w tym:				
11	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5
12	spółki handlowe	3,1	4,5	4,9	5,1
13	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	1,0	1,2	1,3	1,4
14	spółki cywilne	6,9	6,3	6,4	6,3
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:				
15	w tysiącach	58,6	67,9	72,0	70,8
16	1999 = 100	104,0	120,6	127,8	125,7
17	na 10 tys. ludności	548	648	697	686
					RACHUNKI *REGIONAL*
	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				
18	w milionach złotych	.	.	.	.
19	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
20	rok poprzedni = 100	.	.	.	.
	Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				
21	w milionach złotych	.	.	.	.
22	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
	Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				
23	w milionach złotych	.	.	.	.
24	na 1 mieszkańca w zł	.	.	.	.
25	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	.	.	.	.

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. *b* Bez osób prowadzących gos

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Excluding persons tending private

2010	2011	2012	2013	*SPECIFICATION*	*No.*
PUBLICZNE (dok.) *FINANCE (cont.)*					
				Budget of voivodship (cont.)	
				Expenditure:	
555,0	484,3	412,1	443,2	*in million zlotys*	1
545	477	407	440	*per capita in zl*	2
ŚRODKI TRWAŁE[a] *FIXED ASSETS*[a]					
				Investment outlays (current prices):	
4675,3	4700,0	4318,5	4779,2	*in million zlotys*	3
4590	4628	4266	4746	*per capita in zl*	4
				Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):	
67939,0	68609,1	70164,9	74294,2	*in million zlotys*	5
66787	67665	69456	73968	*per capita in zl*	6
W REJESTRZE REGON[b] – stan w dniu 31 XII *IN THE REGON REGISTER*[b] *– as of 31 XII*					
99,1	97,6	98,7	100,0	*Total: in thousands*	7
974	962	977	996	*per 10 thous. population*	8
				Legal persons and organizational entities without legal personality:	
25,3	25,8	26,9	27,6	*in thousands*	9
156,9	159,9	166,4	170,7	*1999 = 100*	10
				of which:	
0,5	0,5	0,5	0,5	*cooperatives*	11
5,4	5,6	5,9	6,3	*commercial companies*	12
1,4	1,4	1,4	1,5	*of which with foreign capital participation*	13
6,4	6,4	6,5	6,5	*civil law partnerships*	14
				Natural persons conducting economic activity:	
73,8	71,7	71,9	72,5	*in thousands*	15
131,0	127,4	127,6	128,6	*1999 = 100*	16
725	707	711	721	*per 10 thous. population*	17
REGIONALNE *ACCOUNTS*					
				Gross domestic product (current prices):	
31237*	33499*	34305	x	*in million zlotys*	18
30669*	32985*	33888	x	*per capita in zl (current prices)*	19
.	104,5*	100,5	x	*previous year = 100*	20
				Gross value added (current prices):	
27511*	29446*	30398	x	*in million zlotys*	21
27010*	28994*	30029	x	*per capita in zl*	22
				Gross nominal disposable income in the households sector:	
21490*	22391*	23250	x	*in million zlotys (nominal income)*	23
21098*	22048*	22967	x	*per capita in zl (nominal income)*	24
.	99,8*	100,1	x	*Gross real disposable income in the households sector previous year = 100*	25

podarstwa indywidualne w rolnictwie.
farms in agricultural.

DZIAŁ I
GEOGRAFIA

CHAPTER I
GEOGRAPHY

TABL. 1. **POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA W 2013 R.**
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	W stopniach i minutach *In degrees and minutes*	W km *In km*	*SPECIFICATION*
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				*Extreme points of the voivodship border:*
na północ (szerokość geograficzna północna)	Namysłów	51°12'	x	*in the north (northern geographic latitude)*
na południe (szerokość geograficzna północna)	Branice	49°58'	x	*in the south (northern geographic latitude)*
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Paczków	16°55'	x	*in the west (eastern geographic longitude)*
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Rudniki	18°42'	x	*in the east (eastern geographic longitude)*
Rozciągłość:				*Extent:*
z południa na północ	x	1°14'	135	*from south to north*
z zachodu na wschód	x	1°47'	126	*from west to east*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.
S o u r c e: data of the Marshal Office in Opole – Voivodship Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

TABL. 2. **POWIERZCHNIA I GRANICE W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
AREA AND BORDERS IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych *In absolute numbers*	W odsetkach *In percent*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia w km^2	9412	x	*Area in km^2*
Długość granicy w km	760	100,0	*Length of borders in km*
z Czechami	208	27,4	*with Czech Republic*
z województwami:			*with voivodships:*
dolnośląskim	200	26,3	*Dolnośląskie*
wielkopolskim	50	6,5	*Wielkopolskie*
łódzkim	62	8,2	*Łódzkie*
śląskim	240	31,6	*Śląskie*

Ź r ó d ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.
S o u r c e: data of Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI**
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above sea level in m*	*SPECIFICATION*
Najwyżej położony punkt – – Biskupia Kopa	Głuchołazy	889	*Highest point – Biskupia Kopa*
Najniżej położony punkt – – Błota, koryto rzeki Smortawa	Lubsza	128	*Lowest point – Błota, the channel of the Smortawa river*

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE DIVISION OF OPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2013
As of 31 XII

OPOLE stolica województwa, miasto na prawach powiatu
capital city of voivodship, city with powiat status

Nysa siedziby władz powiatów
residences of powiat authorities

Granice RP
Poland border

Granica województwa
Voivodship border

Granice powiatów
Powiat border

Granice gmin
Gmina border

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)
Stan w dniu 31 XII 2013 r.
DIVISION OF THE OPOLSKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS)
As of 31 XII 2013

Liczba powiatów;
Liczba miast na prawach powiatu
Udział w ogólnej liczbie ludności[a] w %

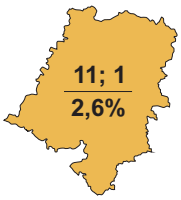

Number of powiats;
Number of cities with powiat status
Share in total number of population[a] in %

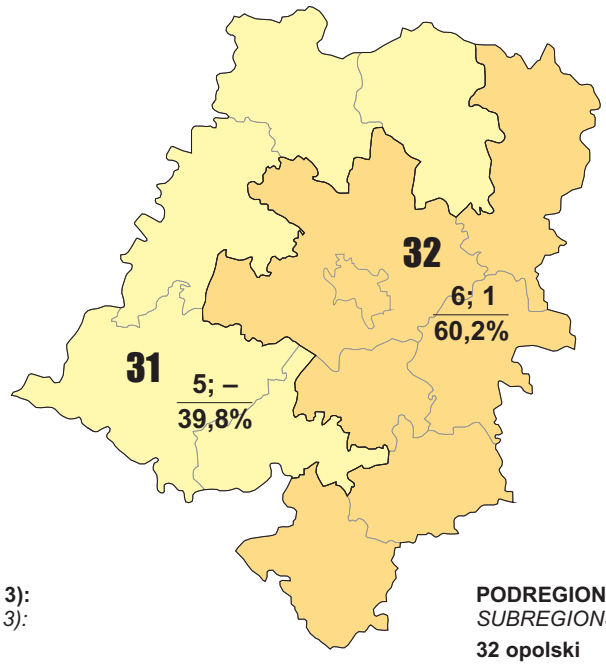

PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):

31 nyski

Powiaty Powiats (NTS 4):

brzeski (6)
kluczborski (4)
namysłowski (5)
nyski (9)
prudnicki (4)

PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):

32 opolski

Powiaty Powiats (NTS 4):

głubczycki (4)
kędzierzyńsko-kozielski (6)
krapkowicki (5)
oleski (7)
opolski (13)
strzelecki (7)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):
City with powiat status (NTS 4):
Opole (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Number of gminas (NTS 5) is given in parentheses.

a Odpowiedno: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.
a Respectively: for voivodship – share in country; for subregions – share in voivodship.

TABL. 3. **UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI (dok.)**
ELEVATIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina *Gmina*	Wzniesienie nad poziom morza w m *Elevation above sea level in m*	*SPECIFICATION*
Najwyżej położona miejscowość – – Podlesie	Głuchołazy	450	*Highest locality – Podlesie*
Najniżej położona miejscowość – – Błota	Lubsza	130	*Lowest locality – Błota*

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w Opolu – Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej.

S o u r c e: data of the Marshal Office in Opole – Voivodship Centre of Geodesy and Cartography Documentation.

TABL. 4. **WIĘKSZE SZTUCZNE ZBIORNIKI WODNE**
MAJOR ARTIFICIAL RESERVOIRS

ZBIORNIKI WODNE *RESERVOIRS*	Rzeka *River*	Rok uruchomienia *Year opened*	Całkowita pojemność przy maksymalnym piętrzeniu w hm^3 *Total capacity at maximum accumulation in hm^3*	Powierzchnia przy maksymalnym piętrzeniu w km^2 *Area at maximum accumulation in km^2*	Maksymalna wysokość piętrzenia lub spadu w m *Maximum height of accumulation or fall in m*
Otmuchów	Nysa Kłodzka	1933	130,5	20,6	18,4
Nysa	Nysa Kłodzka	1972	124,7	20,7	13,3
Turawa	Mała Panew	1948	106,2	20,8	13,6

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

S o u r c e: data of the Regional Board of Water Management in Wrocław.

TABL. 5. **WIĘKSZE RZEKI**[a]
PRINCIPAL RIVERS[a]

RZEKI[b] *RIVERS*[b]	Długość w km *Length in km*		Odbiornik[c] *Recipient*[c]	Powierzchnia zlewni w km^2 *Drainage basin area in km^2*	
	ogółem *total*	w tym w województwie *of which in voivodship*		ogółem *total*	w tym w województwie[d] *of which in voivodship*[d]
Odra	742	145	Zalew Szczeciński	119109,2	9400,1
Nysa Kłodzka	194	104	Odra	4554,3	1673,5
Ścinawa Niemodlińska	59	59	Nysa Kłodzka	434,0	434,0
Stobrawa	80	80	Odra	1586,0	1573,2
Budkowiczanka	57	57	Stobrawa	560,2	560,2
Brynica	45	45	Budkowiczanka	235,6	235,6

a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km^2. *b* Uszeregowane w porządku hydrograficznym. *c* Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. *d* Powierzchnię zlewni obliczono według Mapy Podziału Hydrologicznego Polski wykonanej przez Ośrodek Hydrografii Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Of drainage basin area in voivodship over 200 km^2. b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area was calculated according to the Map of Hydrological Division of Poland made by Hydrography Centre of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 5. **WIĘKSZE RZEKI[a] (dok.)**
PRINCIPAL RIVERS[a] (cont.)

RZEKI[b] *RIVERS[b]*	Długość w km *Length in km*		Odbiornik[c] *Recipient[c]*	Powierzchnia zlewni w km^2 *Drainage basin area in km^2*	
	ogółem *total*	w tym w województwie *of which in voivodship*		ogółem *total*	w tym w województwie[d] *of which in voivodship[d]*
Odra (dok.)					
Mała Panew	129	74	Odra	2114,8	1182,4
Chrząstawa	52	52	Mała Panew	642,3	590,4
Stradunia	38	38	Odra	280,3	279,9
Osobłoga	34	34	Odra	991,3	737,3
Psina	53	30	Odra	672,5	420,8
Troja	36	30	Psina	226,6	204,2
Smortawa	39	27	Odra	455,1	403,2
Widawa	109	26	Odra	1745,8	302,6
Oława	99	3	Odra	1151,0	273,4
Prosna	227	43	Warta	4916,3	569,7

a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km^2. *b* Uszeregowane w porządku hydrograficznym. *c* Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. *d* Powierzchnię zlewni obliczono według Mapy Podziału Hydrologicznego Polski wykonanej przez Ośrodek Hydrografii Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Ź r ó d ł o: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu.

a Of drainage basin area in voivodship over 200 km^2. b Listed according to hydrographic order. c River or reservoir into which the water flows. d Drainage basin area was calculated according to the Map of Hydrological Division of Poland made by Hydrography Centre of the Institute of Meteorology and Water Management.

S o u r c e: data of the Regional Board of Water Management in Wrocław.

TABL. 6. **TEMPERATURY POWIETRZA**
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA *METEOROLOGICAL STATION*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Temperatury w °C *Temperatures in °C*							
		średnie[a] *average[a]*					skrajne *extreme*		amplitudy temperatur skrajnych *amplitudes of extreme temperatures*
		1971–2000	2001–2005	2006–2010	2001–2010	2013	maksimum *maximum*	minimum *minimum*	
							1971–2013		
Opole	165	8,8	9,2	9,4	9,3	9,3	37,9	–27,1	65,0

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7. **OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE**
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA *METEOROLOGICAL STATION*	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m *Station elevation above the sea level in m*	Roczne sumy opadów w mm *Total annual precipitation in mm*					Średnia prędkość wiatru w m/s *Average wind velocity in m/s*	Usłonecznienie w h *Insolation in h*	Średnie zachmurzenie w oktantach[a] *Average cloudiness in octants*[a]
		1971–2000	2001–2005	2006–2010	2001–2010	2013			
		średnie[b] *average*[b]							
Opole	165	622	586	626	606	625	2,5	1686	5,7

a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). *b* Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 8. **ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA ORAZ SUMY OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH**
MONTHLY AVERAGE AIR TEMPERATURES AND ATMOSPHERIC PRECIPITATION

OKRESY[a] *PERIODS*[a] STACJA METEOROLOGICZNA OPOLE *METEOROLOGICAL STATION OPOLE*	Temperatury powietrza w ºC *Air temperatures in ºC*					Opady atmosferyczne w mm *Atmospheric precipitation in mm*				
	1971–2000	2001–2005	2006–2010	2001–2010	2013	1971–2000	2001–2005	2006–2010	2001–2010	2013
I	–0,9	–0,8	–1,5	–1,2	–1,8	32	35	37	36	43,4
II	0,2	0,3	0,6	0,5	0,0	28	31	29	30	30,6
III	4,0	3,7	3,8	3,7	–0,1	33	27	46	37	34,9
IV	8,4	8,8	10,0	9,4	9,1	41	41	33	37	30,4
V	13,9	15,1	14,0	14,5	14,3	60	66	88	77	114,5
VI	16,6	17,3	17,8	17,5	17,3	78	68	88	78	156,2
VII	18,4	19,4	20,6	20,0	20,3	91	105	81	93	44,2
VIII	18,2	19,3	18,7	19,0	19,3	76	55	73	64	35,9
IX	13,9	14,0	14,2	14,1	12,8	60	44	46	45	84,0
X	9,2	9,6	9,0	9,3	11,1	43	38	29	33	18,2
XI	3,8	4,7	5,8	5,3	5,7	39	35	49	42	21,3
XII	0,6	–0,7	0,3	–0,2	3,0	40	41	29	35	11,5

a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich miesięcznych z tych okresów.

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

a Data for multi-year periods include monthly averages from these periods.

S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ II
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r., poz. 1205), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)" – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam^3 i więcej wody podziemnej albo 20 dam^3 i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam^3 i więcej ścieków;
2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych"

CHAPTER II
ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. *Information regarding the* ***geodesic status and directions in voivodship land use*** *is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).*

Data regarding ***agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes*** *concern land, for which payments and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 1205), which protects all agricultural land included in quality classes I–III, as well as agricultural land included in quality classes IV–VI, comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the Law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.*

2. *Data regarding* ***devastated and degraded land requiring reclamation and management*** *concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).*

Reclamation *of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.*

3. *Information regarding* ***water withdrawal*** *concerns:*

1) *in the item "for production purposes (excluding agriculture, forestry and fishing)" – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam^3 or more of underground water, or 20 dam^3 or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam^3 or more of wastewater annually;*
2) *in the item "irrigation in agriculture and forestry*

– jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;

3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej" – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3).

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto wody odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

— są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
— ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
— temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzaniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogennych i refrakcyjnych.

as well as filling and completing fishponds" – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;

3) in the item "exploitation of water supply network" – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces, etc).

4. *Data regarding* ***wastewater*** *concern wastewater discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3).*

Wastewater requiring treatment *is understood as water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground or sewage network of entities engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.*

Cooling water *comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.*

Cooling water not requiring treatment *is water which meets the following conditions:*

— *is discharged into waters by a separate sewage network,*
— *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
— *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C and into other waters, except for territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding ***treated wastewater*** *concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.*

Mechanical treatment of wastewater *is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.*

Chemical treatment of wastewater *consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.*

Biological treatment of wastewater *occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.*

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

5. Informacje o źródłach i wielkości **emisji zanieczyszczeń powietrza** z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerwaty przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000,

Increased biogene removal from sewage *occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.*

A few steps treatment *mechanical and biological or mechanical, chemical and biological of discharging wastewater was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).*

5. *Information regarding the sources and amounts of* ***air pollutants emission*** *from plants of significant nuisance to air quality as well as* ***the possession of system to reduce such pollutants and the effects of their utilization*** *concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40 with later amendments).*

The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding ***particulate emission*** *concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.*

Data regarding ***gas emission*** *concern: sulphur dioxide, carbon oxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).*

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

The ***emission volumes of different pollutant types from various sources*** *were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.*

6. Nature protection *consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, object and elements (among others, plants, animals and fungi originally existing in environment as well as subjected to species protection, wandering and migratory animals, habitats); forms of nature protection are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, Nature 2000 areas, documentation*

stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, pomniki przyrody.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 IV 2004 r. (tekst jednolity, Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Rezerwaty przyrody obejmują wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej.

Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

sites, ecological arable lands, landscape-nature complexes, monuments of nature.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text, Journal of Laws 2013, item 627, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

***Nature reserves** include having essential value for the environmental, scientific, culturalor landscape reasons areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. They also protect habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature.*

***Landscape parks** are areas protected for natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularisation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape areas** include areas protected for the sake of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.*

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings.*

***Ecological areas** are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, old river beds, rock outcrops, scarps, gravel banks, habitats of rare or protected species etc.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

***Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien bushes, sources, waterfalls, exsurgents, stones, ravines, erratic boulders and caves.*

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany. Dane o odpadach za 2013 r. zostały opracowane w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21) zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

Informacje o **odpadach** opracowane zostały zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów. Pełna definicja odzysku odpadów zawarta jest w ustawie z dnia 14 XII 2012 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 21).

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

*7. **Waste** means any substance or object which the holder discards or intends or is required to discard. Data on waste in 2013 have been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 XII 2012 (Journal of Laws 2013 item 21), amending the Law dated 27 IV 2001 valid until 2012.*

*Information regarding **waste** was compiled with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 27 IX 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206.*

*Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

***Recovery of waste** shall mean any operation the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials. Full definition of waste recovery is included in the Law dated 14 XII 2012 (journal of Laws 2013 item 21).*

***Disposal of waste** shall mean any operation which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.*

***Waste storage** means a temporary waste, which includes: preliminary storage of waste by its producer, temporary storage of waste by the unit colleting waste, storage of waste by the unit processing waste.*

***Landfilled waste** is understood as waste transferred to landfill areas and waste facility (including heaps, settling ponds).*

*Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.*

8. Dane o **nakładach na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej** oraz ich **efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrożonego przez Unię Europejską.

Prezentowane dane dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracują-

*8. Data regarding **outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management** are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.*

The presented data refer to: legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic ac-

cych przekracza 9 osób (z wyłączeniem indywidualnych gospodarstw rolnych oraz osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów) jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne" a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę pracujących.

9. Fundusze ekologiczne – fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Na-rodowy i wojewódzkie, a także do 2009 r. powiatowe i gminne) – są to fundusze tworzone m.in. z: opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

Dane dotyczące funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (Narodowego i wojewódzkich) prezentuje się w układzie memoriałowym (z wyjątkiem kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska – w ujęciu kasowym).

Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 215, poz. 1664) z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji, a ich przychody z tytułu opłat i kar środowiskowych oraz środki pieniężne i zobowiązania przejęły budżety powiatów i gmin. Do zadań powiatów i gmin należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych, stanowiących dochody budżetów powiatów i gmin, pomniejszona o nadwyżkę z tytułu tych dochodów przekazaną do wojewódzkich funduszy.

tivity employing more than 9 persons (with the exception of private farms as well as natural persons and partnerships conducting economic activity – keeping the so-called revenues and expenses books), budgetary entities conducting economic activity classified according to NACE Rev. 2 to the section "Public administration and defence; compulsory social security" as well as water and sewage companies, regardless of the number of employees.

9. Ecological funds – environmental protection and water management funds *(National and voivodship as well as until 2009 powiat and gmina) – are funds created from income originating i.a. from: payments for use of natural environment (i.e.: payments collected i.a. for: releasing air pollutants, landfilling waste as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environment al protection requirements, the repayments of loans grantem for investors.*

Data concerning environmental protection and water management founds (National and voivodship) are presented on accrual basis (excluding fines for violating environment al protection requirements – on cash basis).

According to the Law on Amending the Environmental Protection Law and some other laws, dated 20 XI 2009 (Journal of Laws No. 215, item 1664) as of 1 I 2010, the powiat and gmina environmental protection and water management funds were liquidated and their revenues from environmental payments and fines as well as cash and liabilities are assumed by the powiats and gminas budgets. The objective of powiat and gmina is to finance environment al protection and water management in the amount AT least equal to the amount of income from environment al payments and fines, consisting powiat and gmina budgets incomes and reduced by surplus of these incomes that is transferred to voivodship funds.

TABL. 1 /9/. **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014		2005	2014	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*			przyrost (+) lub ubytek (–) w ha w stosunku do 2013 r. *increase (+) or decrease (–) in ha in relation to 2013*	na 1000 mieszkańców[a] w ha *per 1000 population[a] in ha*		
Powierzchnia ogólna[b]	**941247**	**941187**	**941187**	**–**	**895,1**	**937,0**	***Total area[b]***
Użytki rolne	608610	603956	601109	–597	578,8	598,5	*Agricultural land*
grunty orne	481009	491484	491248	–168	457,4	489,1	*arable land*
sady	4108	3503	3318	–45	3,9	3,3	*orchards*
łąki trwałe	76762	68622	67439	–224	73,0	67,1	*permanent meadows*
pastwiska trwałe	23028	18388	18045	–67	21,9	18,0	*permanent pastures*
grunty rolne zabudowane ..	15196	13356	12591	–205	14,5	12,5	*agricultural built-up areas*
grunty pod stawami	3384	4130	4333	100	3,2	4,3	*lands under ponds*
grunty pod rowami	5123	4473	4135	12	4,9	4,1	*lands under ditches*
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	258857	261886	262799	345	246,2	261,6	*Forest land as well as woody and bushy land*
lasy	255623	258170	258846	276	243,1	257,7	*forests*
grunty zadrzewione i zakrzewione	3234	3716	3953	69	3,1	3,9	*woody and bushy land*
Grunty pod wodami powierzchniowymi	11783	12070	13034	158	11,2	13,0	*Lands under surface waters*
płynącymi	10711	11417	11820	–6	10,2	11,8	*flowing*
stojącymi	1072	653	1214	164	1,0	1,2	*standing*
Grunty zabudowane i zurbanizowane	53381	55768	57119	148	50,8	56,9	*Built-up and urbanized areas*
tereny: mieszkaniowe	6997	9319	10374	276	6,7	10,3	*residential areas*
przemysłowe	4717	4780	4856	9	4,5	4,8	*industrial areas*
inne zabudowane	2426	3006	3551	127	2,3	3,5	*other built-up areas*
zurbanizowane niezabudowane	2210	2217	2281	–32	2,1	2,3	*urbanized non-build-up areas*
rekreacji i wypoczynku	3669	3527	3447	–11	3,5	3,4	*recreational areas*
tereny komunikacyjne	30966	30767	30841	–	29,4	30,7	*transport areas*
drogi	26904	26678	26799	4	25,6	26,7	*roads*
kolejowe	3639	3817	3780	–4	3,5	3,8	*railway*
inne[c]	423	272	262	–	0,4	0,3	*others[c]*
użytki kopalne	2396	2152	1769	–221	2,3	1,8	*minerals*
Użytki ekologiczne	317	422	428	–1	0,3	0,4	*Ecological arable lands*
Nieużytki	3865	3968	3957	–6	3,7	3,9	*Wasteland*
Tereny różne[d]	4434	3117	2741	–47	4,2	2,7	*Miscellaneous land[d]*

a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2013. *b* Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. *c* Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. *d* Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII for 2004 and 2013, respectively. b Land area (including inland waters) as well as part of internal waters. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 /10/. **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE**[a]

AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
O G Ó Ł E M	**64**	**36**	**27**	**19**	***T O T A L***
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW *BY TYPE OF LAND*					
Użytki rolne	32	25	24	15	*Agricultural land*
klasy bonitacyjne:					*quality classes:*
mineralne: I–II	7	2	5	1	*mineral: I–II*
III	23	23	19	14	*III*
IV	2	–	–	–	*IV*
organiczne: IV	–	–	–	–	*organic: IV*
V–VI	–	–	–	–	*V–VI*
Inne grunty rolne	6	–	–	–	*Other agricultural land*
Grunty leśne	26	11	3	4	*Forest land*
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA *BY DIRECTIONS OF DESIGNATION*					
wyłączone:					*designated for:*
Na tereny osiedlowe	16	9	7	7	*Residential areas*
Na tereny przemysłowe	4	–	1	–	*Industrial areas*
Pod drogi i szlaki komunikacyjne	8	–	–	–	*Roads and communication trails*
Pod użytki kopalne	30	18	14	7	*Minerals*
Pod zbiorniki wodne	–	–	–	–	*Water reservoirs*
Na inne cele	6	9	4	5	*Other purposes*

a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Ź r ó d ł o: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

S o u r c e: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 /11/. **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**

DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	3281	3343	2888	2540	*Land requiring reclamation (as of 31 XII)*
zdewastowane	2956	2968	2600	2251	*devastated*
zdegradowane	325	375	288	289	*degraded*
Grunty (w ciągu roku):					*Land (during the year):*
zrekultywowane	80	39	92	317	*reclaimed*
w tym na cele:					*of which for purposes:*
rolnicze	12	36	27	47	*agricultural*
leśne	34	3	20	15	*forest*
zagospodarowane	39	3	45	69	*managed*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 /12/. **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**124,3**	**122,1**	**122,2**	**117,0**	**100,0**	***T O T A L***
na cele:						*for purposes of:*
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	45,3	41,6	41,9	41,0	35,1	*Production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes*
w tym wody:						*of which waters:*
powierzchniowe	29,8	27,8	28,5	28,0	23,9	*surface*
podziemne	11,9	10,7	10,8	10,3	8,8	*underground*
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	28,2	32,0	30,7	28,4	24,3	*Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds*
Eksploatacji sieci wodociągowej[a]	50,8	48,5	49,6	47,6	40,7	*Exploitation of water supply network[a]*
wody: powierzchniowe	4,8	3,8	4,0	3,7	3,1	*waters: surface*
podziemne	46,1	44,7	45,6	43,9	37,5	*underground*

a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Water withdrawal by intakes before entering the water network.

TABL. 5 /13/. **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**110,6**	**110,3**	**109,9**	**106,3**	**100,0**	***T O T A L***
Przemysł	42,1	40,0	40,5	39,9	37,5	*Industry*
w tym na cele produkcyjne	39,7	38,0	38,2	37,7	35,5	*of which for purposes of production*
Rolnictwo i leśnictwo[a]	28,2	32,0	30,7	28,4	26,7	*Agriculture and forestry[a]*
Eksploatacja sieci wodociągowej[b]	40,3	38,3	38,7	38,0	35,7	*Exploitation water supply network[b]*

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. *b* Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 /14/. **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**

AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych[a] w ha	1339	1474	1878	2036	*Area of irrigated agricultural land and forest land[a] in ha*
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych[b] w ha	1809	1838	1820	1807	*Area of filled fish ponds[b] in ha*
Pobór wody[c] w dam^3	29015	33065	31420	28427	*Water withdrawal[c] in dam^3*
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	1174	1095	1231	1147	*for irrigation of agricultural and forest lands*
na 1 ha	0,9	0,7	0,7	0,6	*per 1 ha*
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	27840	31970	30189	27280	*for filling and completing fish ponds*
na 1 ha	15,4	17,4	16,6	15,1	*per 1 ha*

a O powierzchni co najmniej 20 ha. *b* O powierzchni co najmniej 10 ha. *c* Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including wastewater withdrawal for irrigation.

TABL. 7 /15/. **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**

INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w hm^3 *in hm^3*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**82,0**	**114,0**	**88,9**	**63,0**	**100,0**	***T O T A L***
odprowadzone bezpośrednio z zakładów[a]	54,3	84,0	59,2	33,4	52,9	*discharged directly by plants[a]*
w tym wody chłodnicze	2,6	2,6	2,2	2,2	3,5	*of which cooling water*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	27,7	30,0	29,7	29,7	47,1	*discharged by sewage network*
W tym ścieki wymagające oczyszczania	79,4	111,4	86,8	60,8	96,5	*Of which wastewater requiring treatment*
oczyszczane	76,7	92,4	78,4	59,7	94,8	*treated*
mechanicznie	45,5	58,4	44,0	25,3	40,1	*mechanically*
chemicznie[b]	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	*chemically[b]*
biologicznie	7,0	7,3	6,1	5,5	8,8	*biologically*
z podwyższonym usuwaniem biogenów	23,9	26,5	28,0	28,7	45,5	*with increased biogene removal (disposal)*
nieoczyszczane	2,7	18,9	8,4	1,1	1,7	*untreated*
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	1,6	18,9	8,4	1,1	1,7	*discharged directly by plants*
odprowadzone siecią kanalizacyjną	1,1	–	–	–	–	*discharged by sewage network*

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. *b* Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions, as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only to industrial wastewater.

TABL. 8 /16/. **ZAKŁADY[a] ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
PLANTS[a] DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**58**	**59**	**59**	**60**	***T O T A L***
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	40	36	34	34	*Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment*
wyposażone w oczyszczalnie ścieków	33	32	29	31	*possessing wastewater treatment plants*
o wystarczającej przepustowości ...	31	27	25	26	*with sufficient capacity*
o niewystarczającej przepustowości	2	5	4	5	*with insufficient capacity*
bez oczyszczalni ścieków	7	4	5	3	*not possessing wastewater treatment plants*
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	18	23	25	26	*Discharging wastewater into sewage network (not possessing wastewaters treatment plants)*

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 /17/. **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Mechaniczne *Mechanical*	Chemiczne *Chemical*	Biologiczne *Biological*	Z podwyższonym usuwaniem biogenów *With increased biogene removal*	*SPECIFICATION*
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych							***Industrial wastewater treatment plants***
Liczba	2005	44	20	3	16	5	*Number*
	2010	36	15	3	15	3	
	2012	30	11	3	13	3	
	2013	**31**	**11**	**3**	**14**	**3**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	907,9	828,5	1,9	16,0	61,5	*Capacity in $dam^3/24h$*
	2010	662,8	609,5	1,8	27,2	24,3	
	2012	656,4	607,7	1,8	22,6	24,3	
	2013	**658,3**	**609,4**	**1,8**	**22,8**	**24,3**	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych[a]							***Municipal wastewater treatment plants[a]***
Liczba	2005	61	1	–	41	19	*Number*
	2010	71	3	–	45	23	
	2012	70	4	–	42	24	
	2013	**71**	**2**	**–**	**44**	**25**	
Przepustowość w dam^3/d	2005	216,0	0,1	x	52,8[b]	163,1	*Capacity in $dam^3/24h$*
	2010	240,1	0,2	x	46,1[b]	193,8	
	2012	243,3	1,7	x	44,9	196,7	
	2013	**241,6**	**0,9**	**x**	**44,9**	**195,9**	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. *b* Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania.
a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage network. b Refers to equipment for biological treatment.

TABL. 9 /17/. **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Mechaniczne *Mechanical*	Chemiczne *Chemical*	Biologiczne *Biological*	Z podwyższonym usuwaniem biogenów *With increased biogene removal*	*SPECIFICATION*
Ludność korzystająca	2005	57,2	0,2	–	14,9	42,1	***Population connected to***
z oczyszczalni ścieków	2010	66,5	0,3	–	12,3	53,2	***wastewater treatment***
w % ludności ogółem[ab]	2012	68,7	1,0	–	12,0	55,8	***plants in % of total***
	2013	**70,7**	**1,0**	**–**	**12,5**	**57,2**	***population***[ab]

a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów. *b* Patrz uwagi ogólne, ust.13 na str. 25.

a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances. b See general notes, item 13 on page 25.

TABL. 10 /18/. **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza[a] (stan w dniu 31 XII)	94	93	88	86	*Plants of significant nuisance to air quality*[a] *(as of 31 XII)*
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					*of which possessing systems to reduce the emission of:*
pyłowych	49	53	53	49	*particulates*
gazowych	3	5	7	8	*gases*
w tym nieposiadające wyników pomiarów:					*of whichwithout the results of measurements of:*
emisji:					*emission:*
pyłów	36	37	36	36	*particulates*
gazów	38	37	35	36	*gases*
imisji	83	88	82	78	*imission*
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					*Emission of pollutants in thous. t:*
pyłowych	3,8	2,7	2,1	1,9	*particulates*
w tym pyły ze spalania paliw	2,8	1,7	1,2	1,1	*of which particulates from the combustion of fuels*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	51,8	66,2	60,3	59,8	*gases (excluding carbon dioxide)*
w tym: dwutlenek siarki	12,2	12,4	10,8	11,2	*of which: sulphur dioxide*
tlenek węgla	17,3	27,6	26,2	25,3	*carbon oxide*
tlenki azotu	20,9	21,5	19,7	19,1	*nitrogen oxides*
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					*Pollutants retained in pollutant reduction systems:*
w tysiącach ton:					*in thousand tonnes:*
pyłowe	997,6	2214,8	2088,0	2155,7	*particulates*
gazowe (bez dwutlenku węgla)	85,1	163,5	132,3	135,7	*gases (excluding carbon dioxide)*
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					*in % of pollutants produced:*
pyłowych	99,6	99,9	99,9	99,9	*particulates*
gazowych (bez dwutlenku węgla)	62,2	71,2	68,7	69,4	*gases (excluding carbon dioxide)*

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 11 /19/. **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Cyklony *Cyclones*	Multicyklony *Multicyklones*	Filtry tkaninowe *Fabric filters*	Elektrofiltry *Electrofilters*	Urządzenia mokre *Wet air cleaners*	Inne *Others*
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII *EQUIPMENT – as of 31 XII*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	190	26	239	22	98	66
	2010	241	43	304	26	80	74
	2012	227	40	349	19	62	75
	2013	**222**	**39**	**396**	**20**	**59**	**63**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska ..... *low*	2005	28	3	11	–	52	x
	2010	103	22	19	–	39	x
	2012	95	25	16	–	28	x
	2013	**85**	**24**	**65**	–	**27**	**x**
średnia ..... *moderate*	2005	58	14	28	–	24	x
	2010	58	11	32	–	22	x
	2012	60	4	33	–	20	x
	2013	**64**	**8**	**31**	**–**	**18**	**x**
wysoka ..... *high*	2005	104	9	200	22	22	x
	2010	80	10	253	26	19	x
	2012	72	11	300	19	14	x
	2013	**73**	**7**	**300**	**20**	**14**	**x**
PRZEPŁYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam^3/h *WASTE GAS FLOW in dam^3/h*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	3326	631	5289	8592	9801	488
	2010	4295	961	6454	8406	11974	321
	2012	4020	745	8352	8125	11805	7159
	2013	**3665**	**738**	**9319**	**12703**	**11906**	**6957**
Skuteczność: *Efficiency:*							
niska ..... *low*	2005	200	9	198	–	1761	x
	2010	977	225	148	–	854	x
	2012	868	173	103	–	633	x
	2013	**764**	**163**	**1088**	**–**	**666**	**x**
średnia ..... *moderate*	2005	694	259	2157	–	269	x
	2010	1464	197	388	–	3259	x
	2012	1324	14	299	–	3264	x
	2013	**1227**	**133**	**301**	**–**	**3199**	**x**
wysoka ..... *high*	2005	2432	363	2934	8592	7771	x
	2010	1854	539	5918	8406	7861	x
	2012	1828	558	7950	8125	7908	x
	2013	**1674**	**442**	**7930**	**12703**	**8041**	**x**

TABL. 12 /20/. **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**[a]
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
	w ha *in ha*				w % powierzchni ogólnej województwa *in % of total area of the voivodship*	na 1 mieszkańca w m^2 *per capita in m^2*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**255463**	**256261**	**256272**	**256275**	**27,2**	**2551**
Rezerwaty przyrody ..... *Nature reserves*	802	893	928	931	0,1	9
Parki krajobrazowe[b] ..... *Landscape parks*[b]	62403	61689	61665	61665	6,6	614
Obszary chronionego krajobrazu[b] ..... *Protected landscape areas*[b]	189207	189628	189628	189628	20,1	1888
Stanowiska dokumentacyjne ..... *Documentation sites*	3	19	19	19	0,0	0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe *Landscape-nature complexes*	2584	3322	3322	3322	0,4	33
Użytki ekologiczne ..... *Ecological arable lands*	465	710	710	710	0,1	7

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 58. *b* Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a See general notes, item 6 on page 58. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 /21/. **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

LATA REZERWATY	Obiekty *Number*	Powierzchnia w ha *Area in ha*		*YEARS RESERVES*
		ogółem *total*	w tym pod ochroną ścisłą[a] *of which strictly protected*[a]	
O G Ó Ł E M 2005	35	802	6	***T O T A L***
2010	35	893	–	
2012	36	928	–	
2013	**36**	**931**	**–**	
Faunistyczne	–	–	–	*Fauna*
Krajobrazowe	–	–	–	*Landscape*
Leśne	27	740	–	*Forest*
Torfowiskowe	2	75	–	*Peat-bog*
Florystyczne	3	95	–	*Flora*
Wodne	–	–	–	*Water*
Przyrody nieożywionej	2	12	–	*Inanimate nature*
Stepowe	2	10	–	*Steppe*

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 /22/. **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 XII

LATA *YEARS*		Powierzchnia[b] *Area*[b]			
		ogółem *total*	w tym *of which*		
ZESPOŁY I PARKI KRAJOBRAZOWE[a] SETS AND LANDSCAPE PARKS[a]			lasów *forest*	użytków rolnych *agricultural land*	wód *water*
		w ha *in ha*			
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	62591	45745	14784	896
	2010	62591	45745	14784	896
	2012	62591	45745	14784	896
	2013	**62591**	**45745**	**14784**	**896**
Zespół Opolskich Parków Krajobrazowych ..... *Opolskie landscape parks*		62591	45745	14784	896
Stobrawski		52637	41558	10001	790
Góra Świętej Anny		5051	1030	3553	46
Góry Opawskie		4903	3157	1230	60

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. *b* Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing grand total area in voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 15 /23/. **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**568**	**641**	**661**	**682**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Pojedyncze drzewa	452	536	555	578	*Individual trees*
Grupy drzew	85	70	70	66	*Tree clusters*
Aleje	20	22	23	24	*Alleys*
Głazy narzutowe	10	11	11	12	*Erratic boulders*

TABL. 16 /24/. **ODPADY[a] WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
WASTE[a] GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	45	51	64	71	*Plants generating waste (as of 31 XII)*
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	1643,0	853,7	950,8	1514,5	*Waste generated (during the year) in thous. t*
poddane odzyskowi	1487,5	680,3	763,7	1320,4	*recovered*
unieszkodliwione	102,8	77,5	43,2	31,0	*treated*
w tym składowane[b]	96,4	61,1	40,7	26,6	*of which landfilled*[b]
magazynowane czasowo	52,7	95,9	143,9	163,1	*temporarily stored*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. *b* Na terenach własnych zakładów i innych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds and other land.

TABL. 16 /24/. **ODPADY[a] WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA (dok.)**
WASTE[a] GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
W % wytworzonych:					*In % generated:*
poddane odzyskowi	90,5	79,7	80,3	87,2	*recovered*
unieszkodliwione	6,3	9,1	4,5	2,0	*treated*
w tym składowane[b].....	5,9	7,2	4,3	1,8	*of which landfilled[b]*
magazynowane czasowo	3,2	11,2	15,1	10,8	*temporarily stored*
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone[c]; stan w końcu roku) w tys. t	23481,8	22130,5	21985,6	21832,9	*Waste landfilled up to now (accumulated[c]; end of the year) in thous. t*
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t	218,7	157,4	167,7	163,7	*Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t*
Tereny składowania odpadów w ha:					*Area of storage yards in ha:*
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	234,1	217,6	217,6	213,2	*non-reclaimed (end of year)*
zrekultywowane (w ciągu roku) ...	1,5	–	–	4,4	*reclaimed (during the year)*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. *b* Na terenach własnych zakładów i innych. *c* Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds and other land. c On own plant grounds.

TABL. 17 /25/. **ODPADY[a] WEDŁUG RODZAJÓW W 2013 R.**
WASTE[a] BY TYPE IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku *Waste generated during the year*		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone[b]; stan w końcu roku) *Waste landfilled up to now (accumulated[b]; end of year)*	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym poddane odzyskowi *of which recovered*		
	w tys. t *in thous. t*			
O G Ó Ł E M	**1514,5**	**1320,4**	**21832,9**	***T O T A L***
w tym:				*of which:*
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	134,5	26,0	18605,7	*Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste*
Popioły lotne z węgla	119,0	115,0	46,7	*Coal fly ash*
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	212,8	205,7	41,0	*Slag, furnace ash and particulates from boilers*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 60. *b* Na terenach własnych zakładów i innych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 60. b On own plant grounds.

TABL. 18 /26/. **NAKŁADY[a] NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**

OUTLAYS[a] ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*					
O G Ó Ł E M	**202927,0**	**328613,5**	**337731,8**	**399754,1**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	36071,0	74913,8	62315,7	132501,6	*Protection of air and climate*
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizację kotłowni i ciepłowni	11049,5	19616,1	1874,4	3313,6	*of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	142067,3	212735,1	227347,9	207971,7	*Wastewater management and protection of waters*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
oczyszczanie ścieków komunalnych	16944,7	7679,6	10150,1	47776,3	*municipal wastewater treatment*
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	102900,6	190511,8	212327,9	151654,5	*sewage network discharging wastewater and precipitation water*
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	17166,4	7241,5	23164,9	34544,8	*Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water*
w tym nakłady na:					*of which outlays on:*
zbieranie odpadów[b] i ich transport	3847,5	4662,1	2217,5	9229,8	*waste collection[b] and transportation*
w tym selektywne zbieranie odpadów	2124,1	816,4	10,5	316,5	*including selective waste collection*
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów[b]	10806,7	1266,9	17756,6	25087,6	*removal and treatment of waste[b]*
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	46,5	300,2	458,8	36,2	*reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas*
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	96,4	3,7	393,9	14,9	*Protection of biodiversity and landscape*
Zmniejszanie hałasu i wibracji	705,9	13293,9	9142,5	6697,8	*Noise and vibration reduction*
GOSPODARKA WODNA *WATER MANAGEMENT*					
O G Ó Ł E M	**37990,3**	**67986,6**	**128989,7**	**163812,6**	***T O T A L***
nakłady na:					*outlays on:*
Ujęcia i doprowadzenia wody	9966,2	17130,5	26128,0	31087,2	*Water intakes and pipe systems*
Stacje uzdatniania wody	5515,5	3224,0	7585,2	12558,7	*Water treatment plants*
Zbiorniki i stopnie wodne	796,5	20064,5	46346,7	88541,3	*Water reservoirs and falls*

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. *b* Przemysłowych i komunalnych.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 18 /26/. **NAKŁADY[a] NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (dok.)**

OUTLAYS[a] ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
GOSPODARKA WODNA (dok.) *WATER MANAGEMENT (cont.)*					
nakłady na: (dok.)					*outlays on: (cont.)*
Regulację i zabudowę rzek i potoków	19603,6	12385,0	33150,3	12079,2	*Regulation and management of rivers and streams*
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	2108,5	15182,6	15779,5	19546,2	*Flood embankments and pump stations*

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investments locations; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 /27/. **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
OCHRONA ŚRODOWISKA *ENVIRONMENTAL PROTECTION*					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					***Protection of air and climate***
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					*Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:*
pyłowych	658	725	158495	792	*particulates*
gazowych	1036	15435	–	129600	*gases*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					***Wastewater management and protection of waters***
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					*Sewage network in km discharging:*
ścieki	183,5	290,8	314,4	247,3	*wastewater*
wody opadowe	6,7	28,5	16,6	10,2	*precipitation water*
Oczyszczalnie ścieków:					*Wastewater treatment plants:*
obiekty	2	4	2	4	*facilities*
w tym oczyszczalnie komunalne	2	3	1	3	*of which municipal*
mechaniczne	2	1	–	2	*mechanical*
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	–	3	2	2	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów[a]	–	–	–	–	*with increased biogene removal[a]*
przepustowość oczyszczalni w m^3/d	4600	201	3180	1839	*capacity of treatment plants in m^3/24 h*
w tym oczyszczalni komunalnych	4600	173	830	1810	*of which municipal*
mechanicznych	2100	60	100[b]	89	*mechanical*
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	2500	141	3080	1750	*biological (excluding fermentation tanks)*
z podwyższonym usuwaniem biogenów[a]	–	–	–	–	*with increased biogene removal[a]*

a W tym chemiczne. *b* Dotyczy modernizacji istniejących obiektów.

a Of which chemical. b Refers to modernization of existing facilities.

TABL. 19 /27/. **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) *ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)*					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					***Wastewater management and protection of waters (cont.)***
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					*Farmstead treatment facilities (homestead):*
obiekty	–	224	334	130	*facilities*
przepustowość w m^3/d	–	463	1673	254	*capacity in m^3/24 h*
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					*Industrial waste pre-treatment plants:*
obiekty	–	1	1	–	*facilities*
przepustowość w m^3/d	52	360	5	–	*capacity in m^3/24 h*
Gospodarka odpadami					***Wastes management***
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					*Waste treatment plants:*
obiekty	–	–	–	–	*facilities*
wydajność w t/r	–	–	–	–	*capacity in t/y*
Składowiska dla odpadów komunalnych:					*Landfills of municipal waste:*
obiekty	–	–	–	–	*facilities*
powierzchnia w ha	7,5	–	–	4,4	*area in ha*
wydajność w t/r	65000	–	–	22000	*capacity in t/y*
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów[a] w t/r	61807	100000	14579	–	*Capacity of waste utilization systems[a] in t/y*
GOSPODARKA WODNA *WATER MANAGEMENT*					
Wydajność ujęć wodnych[b] w m^3/d	63	123	1463	3489	*Capacity of water intakes[b] in m^3/24 h*
Uzdatnianie wody w m^3/d	5375	481	1916	1400	*Water treatment in m^3/24 h*
Sieć wodociągowa w km	96,6	99,0	64,4	84,5	*Water supply network in km*
Pojemność zbiorników wodnych w hm^3	–	–	–	–	*Capacity of water reservoirs in hm^3*
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	41,3	23,9	9,8	29,2	*Regulation and management of rivers and streams in km*
Obwałowania przeciwpowodziowe w km	7,6	1,0	3,3	8,1	*Flood embankments in km*

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. *b* Bez ujęć w energetyce zawodowej.
a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry.

TABL. 20 /28/. **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**74724,4**	**70954,3**	**117808,5**	**139054,3**	**100,0**	***T O T A L***
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	17858,0	14639,7	32687,1	32636,3	23,5	*Protection of air and climate*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	44424,3	46567,1	75616,0	88688,1	63,8	*Wastewater management and protection of waters*
Gospodarka odpadami	8868,2	5496,6	6090,5	12917,2	9,3	*Waste management*
Pozostałe	3573,8	4250,9	3415,0	4812,7	3,4	*Others*

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 21 /29/. **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	**31919**	**63056**	**57180**	**28799**	***Payments for use of natural environment***
w tym:					*of which:*
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	8092	13079	11704	5984	*Wastewater management and protection of water*
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	20329	30320	29998	13942	*Protection of air and climate*
Gospodarka odpadami	2909	19138	15063	7850	*Waste management*
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	159	79	117	116	***Fines for not meeting environmental protection regulations***
w tym za przekroczenie:					*of which for exceeding:*
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	46	–	14	–	*Norms of discharging wastewater into water or into the ground*
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	55	–	–	17	*Permissible emission of air pollutants*

Ź r ó d ł o: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

S o u r c e: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

DZIAŁ III
PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2013, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 21 XI 2010 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760) z późniejszymi zmianami.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna" w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne".

Do **administracji państwowej** zalicza się:

1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
   a) instytucje naczelne i centralne (np. kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
   b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);
2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocni-

CHAPTER III
ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. *On 1 I 1999 (on the basis of the Law dated 24 VII 1998, Journal of Laws No. 96, item 603) a new fundamental three-tier administrative division of the country was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.*

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. *Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.*

3. *The demographic and occupational characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2013, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 21 XI 2010 local self-government elections.*

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of occupations is made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, which was introduced by a decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 IV 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 760) with later amendments.

4. *Information presented concerning* ***public administration*** *involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and local self-government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".*

State administration *comprises:*

1) principle and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
   a) principle and central institutions (e.g., chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
   b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary units);
2) territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary ser-

czej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kuratoria oświaty);
3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:
1) gminy i miasta na prawach powiatu:
   a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
   b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

vice entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);
3) some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.

Local self-government administration *comprises:*
1) gminas and cities with powiat status:
   a) gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),
   b) offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);
2) powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);
3) voivodships, i.e., marshal's offices and voivodship local self-government organizational entities e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).

Local self-government appeal councils *are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local self-government units.*

5. *Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.*

TABL. 1 /30/. **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Powiaty	11	11	11	11	*Powiats*
Miasta na prawach powiatu	1	1	1	1	*Cities with powiat status*
Gminy	71	71	71	71	*Gminas*
miejskie	3	3	3	3	*urban*
wiejskie	36	36	36	36	*rural*
miejsko-wiejskie	32	32	32	32	*urban-rural*
Miasta	35	35	35	35	*Towns*
Miejscowości wiejskie	1189	1179	1172	1172	*Rural localities*
Sołectwa	1026	1032	1032	1032	*Village administrator's offices*

TABL. 2 /31/. **GMINY[a] W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS[a] IN 2013
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni *Area*					
		poniżej *below* 50,0 km^2	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**71**	**1**	**23**	**23**	**14**	**7**	**3**
Poniżej 5000 *Below*	10	–	6	4	–	–	–
5000– 7499	15	–	7	5	2	1	–
7500– 9999	17	–	3	8	5	1	–
10000– 14999	14	–	4	3	6	1	–
15000– 19999	4	–	1	1	–	1	1
20000– 39999	8	1	1	1	1	2	2
40000– 99999	2	–	–	1	–	1	–
100000 i więcej *and more*	1	–	1	–	–	–	–

a W tym 1 gmina mająca status miasta na prawach powiatu.
a Of which 1 gmina is city with powiat status.

TABL. 3 /32/. **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2013
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION*	Ogółem *Total*	O powierzchni *Area*				
		poniżej *below* 300,0 km^2	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0 km^2 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**12**	**1**	**1**	**8**	**1**	**1**
Poniżej 50000 *Below*	2	–	–	2	–	–
50000– 74999	4	–	1	3	–	–
75000– 99999	3	–	–	3	–	–
100000 i więcej *and more*	3	1	–	–	1	1

TABL. 4 /33/. **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2013 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES IN 2013
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni *Councillors of*				*SPECIFICATION*
	rad gmin[a] *gmina councils*[a]	rad miast w miastach na prawach powiatu *city councils in cities with powiat status*	rad powiatów *powiat councils*	sejmiku woje-wódzkiego *voivodship regional council*	
			OGÓŁEM *GRAND TOTAL*		
OGÓŁEM	**1119**	**25**	**221**	**30**	***TOTAL***
W tym kobiety	303	10	42	5	*Of which women*
			WEDŁUG WIEKU *BY AGE*		
18–29 lat	33	3	2	–	*18–29 years*
30–39	162	10	23	1	*30–39*
40–49	283	6	53	6	*40–49*
50–59	381	3	80	15	*50–59*
60 lat i więcej	260	3	63	8	*60 and more*
			WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATIONAL LEVEL*		
Wyższe	444	22	166	29	*Tertiary*
Policealne i średnie	458	3	50	1	*Post-secondary and secondary*
Zasadnicze zawodowe	197	–	5	–	*Basic vocational*
Gimnazjalne i podstawowe	20	–	–	–	*Lower secondary and primary*
			WEDŁUG GRUP ZAWODÓW[b] *BY OCCUPATIONAL GROUPS*[b]		
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	112	13	119	23	*Managers*
Specjaliści	258	9	64	6	*Professionals*
Technicy i inny średni personel	197	–	13	–	*Technicians and associate professionals*
Pracownicy biurowi	86	–	12	–	*Clerical support workers*
Pracownicy usług i sprzedawcy	114	1	2	–	*Service and sales workers*
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	175	–	8	1	*Skilled agricultural, forestry and fishery workers*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	88	–	–	–	*Craft and related trades workers*
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	36	–	1	–	*Plant and machine operators and assemblers*
Pracownicy przy pracach prostych	10	–	1	–	*Elementary occupations*
Siły zbrojne	8	–	–	–	*Armed forces occupations*

a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 78; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. b See general notes, item 3 on page 78; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors, retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 /34/. **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT AND WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE *AVERAGE PAID EMPLOYMENT*					
O G Ó Ł E M	**9000**	**10841**	**10279**	**10295**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Administracja państwowa	3383	3422	3385	3309	*State administration*
Administracja samorządu terytorialnego	5598	7395	6870	6965	*Local self-government administration*
gminy i miasta na prawach powiatu	3763	4653	4069	4215	*gminas and cities with powiat status*
powiaty	1498	1752	1774	1742	*powiats*
województwo	337	990	1027	1008	*voivodship*
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO[a] w zł *AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES[a] in zl*					
O G Ó Ł E M	**2800,69**	**3720,16**	**3995,02**	**4090,93**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Administracja państwowa	3057,22	4036,06	4149,31	4231,07	*State administration*
Administracja samorządu terytorialnego	2636,83	3566,49	3910,66	4015,42	*Local self-government administration*
gminy i miasta na prawach powiatu	2763,59	3489,19	4007,17	4061,23	*gminas and cities with powiat status*
powiaty	2228,44	3297,13	3507,50	3654,76	*powiats*
województwo	3036,65	4410,00	4224,68	4447,19	*voivodship*

a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych" ust. 3 na str. 154.
a See general notes to the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 154.

DZIAŁ IV
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Policji, sądownictwa i straży pożarnej.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych oraz skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

3. Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występek ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występek skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego, jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw pochodzą z policyjnych systemów informacyjnych.

4. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

CHAPTER IV
PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. *The chapter presents data concerning the activity of the Police, the courts of law and the fire service.*

2. *Data concerning ascertained crimes as well as persons convicted are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Penal Fiscal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, uniform text Journal of Laws 2013, item 186, with later amendments) or other specific laws.*

3. *An* ***ascertained crime*** *is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997 crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, by a prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.*

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which least one suspect was found is a ***detected crime****.*

Information regarding ascertained crimes and rates of delectability of delinquents in ascertained crimes come from police information systems.

4. The rate of detectability of delinquents *is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.*

5. Incoming cases *are the number of cases that were filed in common courts for consideration in a court proceedings.*

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Appeal courts *consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.*

7. Regional courts *consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.*

8. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

9. Sprawą załatwioną jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezałatwione w latach poprzednich.

Liczba spraw do załatwienia (w Sądzie Najwyższym – do rozstrzygnięcia) jest sumą spraw niezałatwionych w latach poprzednich i spraw, które wpłynęły w danym roku.

10. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:
1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
3) wobec nieletnich w zakresie:
   a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
   b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
   c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
4) w związku z leczeniem narkomanów;
5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami).

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu. W przypadku publikowanych danych – w dniu 31 XII 2013 r.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

12. Pożary są to niekontrolowane procesy palenia w miejscu do tego nieprzeznaczonym.

Miejscowe zagrożenia są to inne niż pożar zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, a stwarzające zagrożenie dla życia, środowiska lub mienia.

Alarmy fałszywe są to wezwania do zdarzeń, które faktycznie nie miały miejsca lub zaistniały, lecz nie wymagały podjęcia działań ratowniczych.

8. Adults convicts *are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.*

9. *A* ***resolved case*** *is a case in regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.*

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

The ***number of pending cases*** *(in the Supreme Court – cases waiting for decision) is the sum of all unresolved cases from previous years and cases that were brought in the given year.*

10. Family cases *include the following proceedings:*
1) family and guardianship law;
2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
3) with respect to juveniles concerning:
   a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
   b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
   c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
4) compulsory treatment of drug addicts;
5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments).

11. Court registers *are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day. In the case of data published – on 31 XII 2013.*

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

12. Fires *are out-of-control burning processes in place not suitable for this.*

Local threats *are events different from fires being a result of civilization development and law of nature, creating threat to live, environment and property.*

False alarms *are calls for incidents which actually have not occurred or have occurred but rescue action was not needed.*

TABL. 1 /35/. **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**[a]

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**34637**	**30575**	**29909**	**28659**	***T O T A L***
w tym w miastach	25231	22797	20842	20731	*of which urban areas*
w tym:					*of which:*
Przeciwko życiu i zdrowiu – art.148––162 kk	**803**	**763**	**756**	**704**	***Against life and health – Art. 148––162 Criminal Code***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo – art. 148 kk	13	17	17	10	*Homicide – Art. 148 Criminal Code*
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	353	360	445	432	*Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code*
Udział w bójce lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	390	340	264	218	*Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	**6632**	**5105**	**5538**	**4950**	***Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	6004	4570	5018	4434	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189––196 kk	**1180**	**1006**	**1012**	**1005**	***Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189––196 Criminal Code***
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	**121**	**117**	**89**	**126**	***Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code***
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	43	45	24	44	*Of which rape – Art. 197 Criminal Code*
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	**841**	**1108**	**782**	**823**	***Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	556	419	425	394	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	**77**	**231**	**132**	**92**	***Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code***
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk[b]	**553**	**1293**	**687**	**836**	***Against the activities of state institutions and local self-government – Art. 222–231 Criminal Code***[b]
w tym:					*of which:*
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	86	136	158	157	*Battery or active assault on a public officiall – Art. 222 and 223 Criminal Code*
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	114	138	105	112	*Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code*
Znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	245	367	275	313	*Insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code*
Przestępstwa korupcyjne – art. 228––231, 250a, 296a i 296b kk	103	652	137	252	*Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code*

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. *b* Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum" oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu".

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section "Against election and referendum" and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section "Against economic activity".

TABL. 1 /35/. **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH[a] (dok.)**

ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	**603**	**786**	**661**	**739**	***Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code***
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	**117**	**157**	**272**	**331**	***Against public order – Art. 252–264 Criminal Code***
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk[b]	**1054**	**560**	**1370**	**1924**	***Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code[b]***
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk[c]	**18781**	**15924**	**15842**	**14522**	***Against property – Art. 278–295 Criminal Code[c]***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279[d] kk	7442	5427	6426	5383	*Property theft – Art. 275 § 1, 278 i 279[d] Criminal Code*
w tym kradzież samochodu	727	181	381	200	*of which automobile theft*
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	151	128	112	69	*Wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code*
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk[e]	5083	4038	3801	3427	*Burglary – Art. 279 Criminal Code[e]*
Rozbój – art. 280 kk	400	225	209	155	*Robbery – Art. 280 Criminal Code*
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	37	25	25	26	*Theft with assault – Art. 281 Criminal Code*
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk	49	88	37	37	*Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code*
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	1046	822	1846	2205	*Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code*
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kk[f]	**329**	**218**	**189**	**261**	***Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Code[f]***
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	**127**	**104**	**68**	**102**	***Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code***
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					***Crimes by specific laws:***
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 1356)	72	27	10	12	*On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012, item 1356)*
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późniejszymi zmianami)	298	197	111	182	*On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631 with later amendments)*
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. z 2012 r., poz. 124)	1984	1711	1849	1686	*On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 IV 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198 with later amendments) and dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2012, item 124)*
Przestępstwa skarbowe – kks	**22**	**16**	**6**	**6**	***Fiscal offences – Penal Fiscal Code***
W tym akcyza	6	4	4	1	*Of which excise*

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. *b* Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). *c* Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów"). *d* Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. *e* Z wyłączeniem kradzieży samochodu. *f* Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010 2012, including prosecutor's office. b Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). c Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). d Exclusively in regard to automobile theft by burglary. e Excluding automobile theft. f Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 2 /36/. **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**[a]

RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % *in %*				
O G Ó Ł E M	**68,0**	**73,0**	**71,0**	**70,2**	***T O T A L***
w tym przestępstw[b]:					*of which of crimes*[b]:
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,5	85,3	84,8	85,8	*Against life and health*
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	98,7	99,0	98,7	98,6	*Against public safety and safety in transport*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	95,1	96,5	94,3	93,2	*Against freedom, freedom of conscience and religion*
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	90,9	89,8	86,5	92,9	*Against sexual freedom and morals*
Przeciwko rodzinie i opiece	99,9	100,0	100,0	99,5	*Against the family and guardianship*
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej	94,8	95,7	93,2	92,6	*Against good name and personal integrity*
Przeciwko mieniu	45,9	53,8	51,3	49,0	*Against property*

a Lata 2005, 2010, 2012 łącznie z prokuraturą. *b* Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 1 na str. 83 i 84.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a In 2005, 2010, 2012 including prosecutor's office. b See Criminal Code articles table 1 on page 83 and 84.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 /37/. **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH**

INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji *DISTRICT COURTS – courts of first instance*					
O G Ó Ł E M	**205438**	**248234**	**245120**	**236693**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia		13141	13205	13078	*Criminal with bills of indictment*
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	42965	11883	9455	10699	*Concerning offences with motions for punishment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]		24248	23948	25936	*Other criminal and concerning petty offences*[a]
Cywilne	113361	142155	137294	141746	*Civil*
w tym wieczysto-księgowe[b]	70727	80705	82509	82631	*of which involving real estate registry*[b]
Rodzinne	28406	31437	32494	32624	*Family*
Z zakresu prawa pracy	3959	2068	2111	2278	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	984	768	777	883	*Related to social security law*
Gospodarcze[c]	8489	7812	9587	9449	*Commercial law*[c]
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze *REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal*					
O G Ó Ł E M	**22551**	**23475**	**23639**	**23994**	***T O T A L***
w tym sprawy:					*of which cases:*
Karne z aktami oskarżenia	10810	172	181	182	*Criminal with bills of indictment*
Pozostałe karne i o wykroczenia[a]		13576	12363	12457	*Other criminal and concerning petty offences*[a]

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. *b* Łącznie ze zbiorami dokumentów. *c* Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases.

TABL. 3 /37/. **WPŁYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze (dok.) *REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal (cont.)*					
w tym sprawy (dok.):					*of which cases (cont.):*
Cywilne[ab]	6266	5770	6600	6626	*Civil*[ab]
Z zakresu prawa pracy	536	353	293	375	*Labour law*
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3594	2762	3076	3225	*Related to social security law*
Gospodarcze	1292	794	1073	1129	*Commercial law*

a Bez spraw rejestrowych. *b* Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
a Excluding registry cases. b Including family cases (i. a., divorce).
S o u r c e: *data of the Ministry of Justice.*

TABL. 4 /38/. **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED BY PUBLIC ACCUSATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**14221**	**12331**	**12327**	**12037**	***T O T A L***
w tym mężczyźni	13275	11510	11513	11238	*of which men*
w tym przestępstwa[a]:					*of which for crimes*[a]*:*
Przeciwko życiu i zdrowiu	**1219**	**1232**	**1132**	**1062**	***Against life and health***
w tym:					*of which:*
Zabójstwo	18	9	9	10	*Homicide*
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	678	630	561	561	*Damage to health, participation in violence or assault*
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	**5624**	**4195**	**4447**	**4648**	***Against safety of transport***
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	5218	3908	4199	4039	*Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant*
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	**422**	**342**	**326**	**353**	***Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals***
W tym zgwałcenie	25	27	22	21	*Of which rape*
Przeciwko rodzinie i opiece	**631**	**967**	**879**	**654**	***Against the family and guardianship***
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	384	326	350	324	*Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person*
Przeciwko mieniu	**4351**	**3357**	**3544**	**3530**	***Against property***
w tym:					*of which:*
Kradzież rzeczy	1409	1084	1309	1421	*Property theft*
Kradzież z włamaniem	759	545	629	554	*Burglary*
Rozbój	209	108	118	116	*Robbery*

a Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl.1 na str. 83 i 84.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
a See Criminal Code articles table 1 on page 83 and 84.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 /39/. **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**10526**	**10518**	**9993**	**9584**	***T O T A L***
O rozwód	1940	2187	2197	2178	*By divorce*
O separację	230	100	64	77	*By separation*
O alimenty	2939	3368	3278	2971	*By alimony*
Nieletnich[a] w postępowaniu wyjaśniającym:					*Concerning juveniles[a] in investigation proceedings:*
w związku z demoralizacją	1248	1101	1168	1094	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	2263	2002	1821	1744	*involving punishable acts*
Nieletnich[a] na posiedzeniu lub rozprawie[b]:					*Concerning juveniles[a] at session or hearing[b]:*
w związku z demoralizacją	743	760	709	659	*involving demoralization*
w związku z czynami karalnymi	1163	1000	756	861	*involving punishable acts*

a Dane dotyczą osób. *b* Sprawy osób nieletnich załatwiane są na posiedzeniu lub rozprawie po wcześniejszym ich rozpatrzeniu w postępowaniu wyjaśniającym.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Data relate to persons. b Juvenile cases are settled at a session or hearing following their earlier consideration in explanatory proceedings.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 /40/. **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM[a]**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Rejestr Przedsiębiorców:					***Register of Enterpreneurs:***
Przedsiębiorstwa państwowe	8	2	2	2	*State owned enterprises*
Przedsiębiorstwa zagraniczne	1	1	–	–	*Foreign enterprises*
Społeczno-zawodowe organizacje rolników[b]	15	12	12	12	*Professional organizations of farmers[b]*
Spółdzielnie	382	366	362	360	*Cooperatives*
Spółki jawne	537	674	677	682	*Unlimited partnerships*
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	2230	3043	3524	3882	*Limited liability companies*
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej[c]:					***Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities[c]:***
Stowarzyszenia[d]	1200	1706	1873	1942	*Associations[d]*
Związki zawodowe	202	204	209	208	*Trade unions*
Izby gospodarcze	4	4	4	4	*Economic chambers*
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych:					***Register of Insolvent Debtors:***
Dłużnicy ogółem	2000	19526	29626	34920	*Total debtors*

a Sądem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Opolu. *b* Prowadzące działalność gospodarczą. *c* Do 2011 r. – "Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej". *d* Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registration court conducting the National Court Register in the voivodship is the District Court in Opole. b Conducting economic activity. c Until 2011 – "Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities". d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also included other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 /41/. **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zdarzenia:					***Events:***
Pożary	4675	3025	4740	3268	*Fires*
w tym:					*of which:*
obiektów użyteczności publicznej	90	67	74	69	*general purpose public buildings*
obiektów mieszkalnych	593	628	708	666	*residential buildings*
obiektów produkcyjnych i magazynowych	132	109	79	76	*manufacturing and warehouse facilities*
w rolnictwie[a]	1110	562	1090	594	*in agriculture*[a]
lasów	244	80	225	75	*forests*
Miejscowe zagrożenia	4902	8862	4950	4833	*Local threats*
w tym spowodowane przez:					*of which caused by:*
katastrofy naturalne	848	4412	1473	1786	*natural catastrophes*
awarie techniczne[b]	123	306	367	431	*technical failures*[b]
środki transportu[c]	1437	1374	1222	1164	*transport equipment*[c]
infrastrukturę komunalną	35	57	97	57	*municipal infrastructure*
Wyjazdy do fałszywych alarmów	613	663	661	574	*False alarms*
Ratownicy biorący udział w akcjach ratowniczych:					***Rescue personnel participating in rescue operations:***
Pożary	33132	24817	42376	30593	*Fires*
Miejscowe zagrożenia	24875	55830	33111	36192	*Local threats*
Wypadki z ludźmi	**1121**	**1666**	**1138**	**1819**	***Casualties***
ofiary śmiertelne	112	168	167	157	*fatalities*
w tym ratownicy	–	–	–	–	*of which rescue personnel*
ranni i poparzeni	1009	1498	971	1662	*injured and burn victims*
w tym ratownicy	23	14	26	5	*of which rescue personnel*
W tym przy pożarach	63	114	107	191	*Of which during fires*
ofiary śmiertelne	11	9	9	17	*fatalities*
w tym ratownicy	–	–	–	–	*of which rescue personnel*
ranni i poparzeni	52	105	98	174	*injured and burn victims*
w tym ratownicy	12	6	21	4	*of which rescue personnel*

a, b Dotyczy głównie: *a* – budynków inwentarskich i gospodarczych, maszyn rolniczych, upraw, *b* – chemicznych, budowlanych, ekologicznych, radiologicznych, infrastruktury komunalnej. *c* Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Opolu.

a, b Primarily involve: a – livestock and farm buildings, agricultural machinery, crops, b – chemical, building, environmental, radiological, municipal infrastructure. c Transportation accidents: road, rail, air.

S o u r c e: data of the Voivodship State Fire Service Headquarters in Opole.

DZIAŁ V
LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:

1) bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
   a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
   b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób mieszkających na terenie gminy;
2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
4) sprawozdawczości sądu okręgowego – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:

— dla lat 2000–2009 – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 (dla lat 2000–2002 zastosowano podział administracyjny kraju obowiązujący według stanu w dniu 31 XII 2002 r., dla pozostałych lat – każdorazowy podział administracyjny),
— od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (dla lat 2010 i 2011 zastosowano podział administracyjny z dnia 31 XII 2011 r.).

3. Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**,

CHAPTER V
POPULATION

General notes

1. *Chapter tables were compiled on the basis of:*

1) the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census taking into account:
   a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
   b) the difference between the number of people registered for temporary stay above 3 months (until 2005 – above 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people living in the gmina;
2) the registers of the Ministry of Interior – on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of this data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
3) documentation of Civil Status Offices – regarding registered marriages, births and deaths;
4) documentation of regional court – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

2. Data about population *as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 of population etc.) was prepared assuming the number of population balanced on:*

— for 2000–2009 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002 (for 2000–2002 there was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2002; for remaining years – on administrative division in force at a given moment),
— since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011 (for 2010 and 2011 was applied the administrative division of the country obligatory as of 31 XII 2011).

3. *The* ***working age population*** *refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of* ***mobility*** *(i.e. 18–44) and* ***non-mobility*** *(i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished.*

tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano:

— małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku, gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
— separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
— rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku, gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
— urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
— zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (cząstkowe),

*The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.*

***4. Median age** of population is a parameter determining border of age, which half of population already exceeded and second half has not reached yet.*

***5.** Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:*

— *marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);*
— *separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);*
— *divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);*
— *births – according to the mother's place of permanent residence;*
— *deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.*

*The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws, No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland are registered all marriages, including those based on the internal law of the Churche or the Religious Association. Marriages contracted (on the basis of canonic laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.*

The religious marriages may be contracted only in the ten Churches and Religious Association: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

***Female fertility rate** is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of*

obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

— **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmienne,
— **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmienne współczynniki płodności),
— **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

6. Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

7. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

8. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (w podziale administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych. Dane o ludności według wieku **produkcyjnego** i **poprodukcyjnego** podano w dwóch ujęciach:

— wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 89,
— wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers at the age under of 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers at the age of 50 and over – to the group 45–49.

Reproduction rates:

— ***total fertility rate*** *refers to the average number of children who would be born to a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years old), assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming the age-specific fertility rates for this period are treated as constant,*
— ***gross reproduction rate*** *refers to the average number of daughters that would be born by a woman, assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),*
— ***demographic dynamics rate*** *is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.*

Natural increase of the population *means the difference between the number of live births and deaths in a given period.*

6. Infant *is a child under the age of 1.*

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

7. Life expectancy *is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.*

8. Population projection until 2050 *was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 (in administrative division valid as of 1 I 2014) as well as assumptions on fertility, mortality and international migration. Data about population by* ***working*** *and* ***post-working*** *age are given in two approaches;*

— *variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 89,*
— *variant II – considering the changes in the limit retirement age, according to the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of*

2012, poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
— dla mężczyzn 65,75 roku w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020–2050,
— dla kobiet – 60,75 roku w 2015 r., 62,0 w 2020 r., 63,25 w 2025 r., 64,5 w 2030 r., 65,75 w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040–2050.

9. Dane o **migracjach wewnętrznych ludności** opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

10. Dane o **migracjach zagranicznych ludności** na pobyt stały opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

11. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, **odpływ** – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

12. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI:
— do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały,
— od 2010 r. – faktycznie zamieszkałej.

projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:
— *for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020–2050,*
— *for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 63,45 in 2030 and 67,0 in 2040–2050.*

9. *Data regarding* ***internal migration of the population*** *were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.*

10. *Data regarding* ***international migration of the population*** *for permanent residence were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).*

11. *The* ***inflow*** *of the population includes registrations of arrivals for permanent residence,* ***outflow*** *– registrations of departures from permanent residence.*

12. *Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 VI:*
— *to 2009 – registered for permanent residence,*
— *since 2010 – de facto population (population actually residing).*

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE IN 2013
As of 31 XII

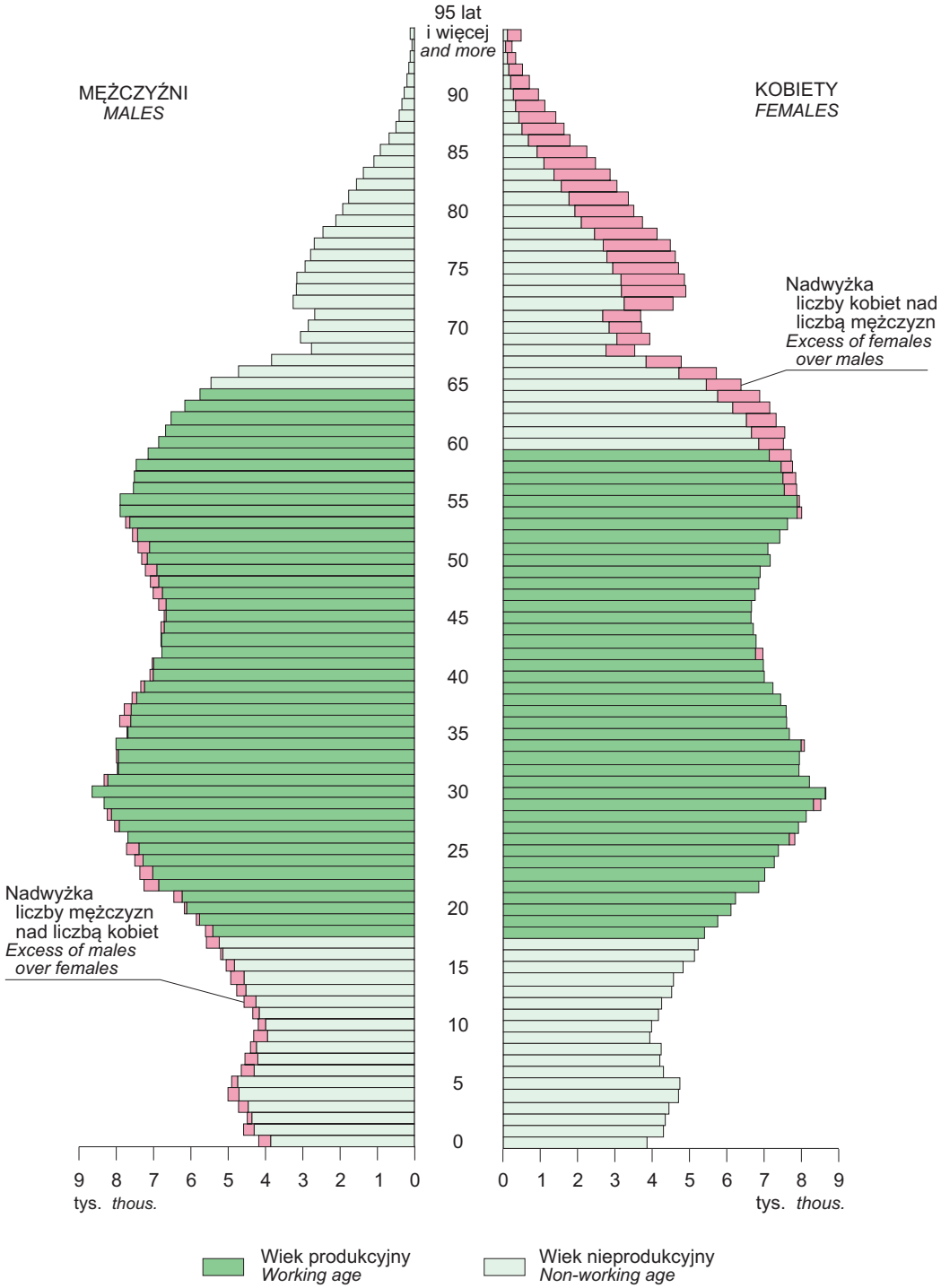

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

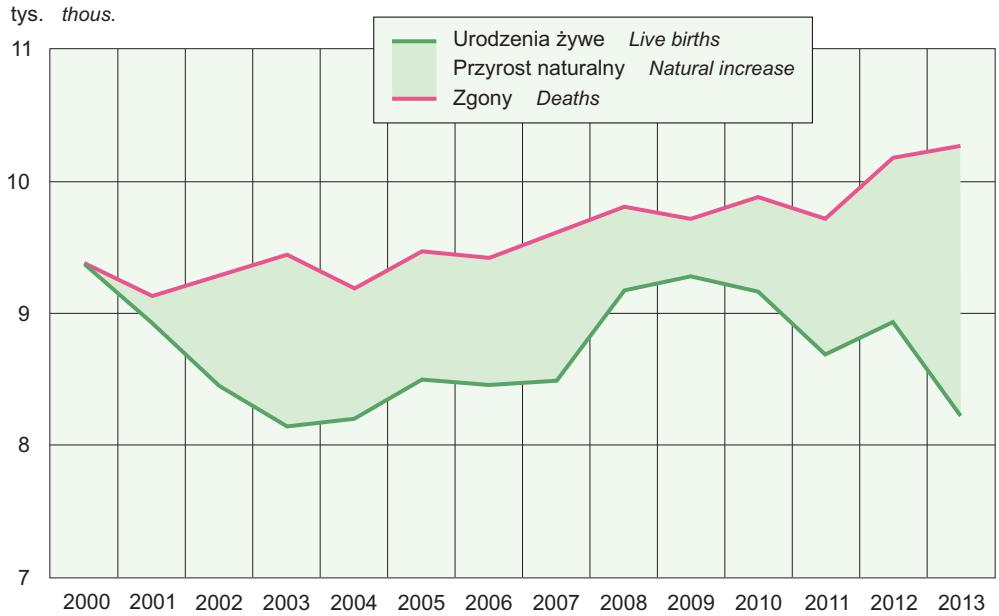

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPPECTANCY AT 0 AGE

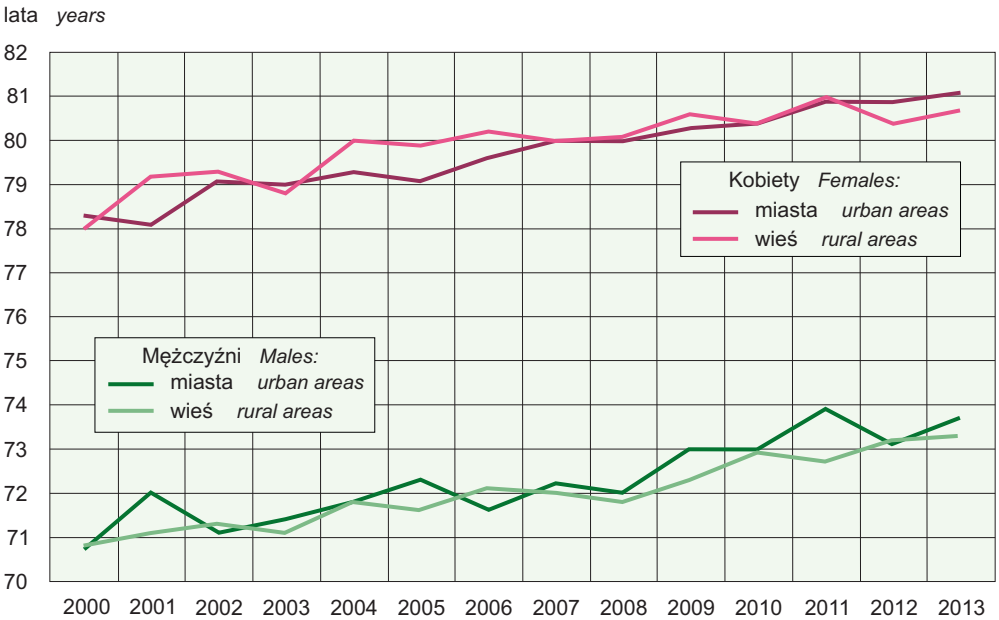

TABL. 1 /42/. **LUDNOŚĆ**[a]
POPULATION[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
STAN W DNIU 30 VI *AS OF 30 VI*					
O G Ó Ł E M	**1049541**	**1018550**	**1012296**	**1006999**	***T O T A L***
mężczyźni	508437	492291	489464	486953	*males*
kobiety	541104	526259	522832	520046	*females*
Miasta	552737	534019	529096	525512	*Urban areas*
Wieś	496804	484531	483200	481487	*Rural areas*
STAN W DNIU 31 XII *AS OF 31 XII*					
O G Ó Ł E M	**1047407**	**1017241**	**1010203**	**1004416**	***T O T A L***
na 1 km^2	**111**	**108**	**107**	**107**	***per 1 km^2***
mężczyźni	507195	491801	488457	485944	*males*
kobiety	540212	525440	521746	518472	*females*
na 100 mężczyzn	107	107	107	107	*per 100 males*
Miasta	551238	532927	527735	523455	*Urban areas*
w % ogółu ludności	52,6	52,4	52,2	52,1	*in % of total population*
Wieś	496169	484314	482468	480961	*Rural areas*
w % ogółu ludności	47,4	47,6	47,8	47,9	*in % of total population*

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 /43/. **LUDNOŚĆ**[a] **W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**1047407**	**1017241**	**1010203**	**1004416**	***T O T A L***
W wieku przedprodukcynym	**205079**	**174257**	**167241**	**164129**	***Pre-working age***
mężczyźni	105049	89233	85779	84345	*males*
kobiety	100030	85024	81462	79784	*females*
Miasta	102217	86815	83323	81767	*Urban areas*
mężczyźni	52580	44601	42778	42057	*males*
kobiety	49637	42214	40545	39710	*females*
Wieś	102862	87442	83918	82362	*Rural areas*
mężczyźni	52469	44632	43001	42288	*males*
kobiety	50393	42810	40917	40074	*females*
W wieku produkcyjnym	**677421**	**666937**	**657955**	**650157**	***Working age***
w tym w wieku mobilnym	430509	410057	402738	397412	*of which of mobility age*
mężczyźni	347938	347950	345591	342321	*males*
w tym w wieku mobilnym	216798	206023	202409	199986	*of which of mobility age*
kobiety	329483	318987	312364	307836	*females*
w tym w wieku mobilnym	213711	204034	200329	197426	*of which of mobility age*
Miasta	365809	350934	342233	335712	*Urban areas*
mężczyźni	184131	181098	177978	175250	*males*
kobiety	181678	169836	164255	160462	*females*
Wieś	311612	316003	315722	314445	*Rural areas*
mężczyźni	163807	166852	167613	167071	*males*
kobiety	147805	149151	148109	147374	*females*

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 2 /43/. **LUDNOŚĆ[a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
W wieku poprodukcyjnym	**164907**	**176047**	**185007**	**190130**	***Post-working age***
mężczyźni	54208	54618	57087	59278	*males*
kobiety	110699	121429	127920	130852	*females*
Miasta	83212	95178	102179	105976	*Urban areas*
mężczyźni	26548	28398	30641	32225	*males*
kobiety	56664	66780	71538	73751	*females*
Wieś	81695	80869	82828	84154	*Rural areas*
mężczyźni	27660	26220	26446	27053	*males*
kobiety	54035	54649	56382	57101	*females*
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	**55**	**53**	**54**	**54**	***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***
Mężczyźni	46	41	41	42	*Males*
Kobiety	64	65	67	68	*Females*

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 3 /44/. **LUDNOŚĆ[a] WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION[a] BY SEX AND AGE
As of 31 XII

W I E K *A G E*	2005	2010	2012	2013					
				ogółem *grand total*	z ogółem *of grand total*				
					mężczyźni *males*	miasta *urban areas*		wieś *rural areas*	
						razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*	razem *total*	w tym mężczyźni *of which males*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**1047407**	**1017241**	**1010203**	**1004416**	**485944**	**523455**	**249532**	**480961**	**236412**
0– 2 lata	24809	28652	26785	25761	13243	13110	6796	12651	6447
3– 6	37028	34724	37133	37454	19248	19347	9910	18107	9338
7–12	68416	54416	51783	51118	26346	25569	13189	25549	13157
13–15	43163	32287	29762	28661	14741	13547	6951	15114	7790
16–18	48248	37061	33526	32149	16376	15450	7949	16699	8427
19–24	107530	91593	84102	79868	40599	39332	20076	40536	20523
25–29	82508	84659	82705	79820	40016	41018	20596	38802	19420
30–34	75479	79496	80451	81806	40937	43842	22029	37964	18908
35–39	71498	72445	75038	75920	38322	40220	20319	35700	18003
40–44	76909	68981	68694	68984	34503	34829	17227	34155	17276
45–49	83633	73635	70400	68736	34882	33307	16472	35429	18410
50–54	79700	79999	77334	75270	37920	37683	18185	37587	19735
55–59	64588	75390	76191	76765	37559	42363	19746	34402	17813
60–64	40853	59821	66999	68434	31974	39823	17862	28611	14112
65–69	49108	36485	39782	44169	19815	27120	11794	17049	8021
70–74	40459	42435	39058	36820	15101	19689	7948	17131	7153
75–79	28816	32565	34049	34637	12957	17788	6512	16849	6445
80 lat i więcej *and more*	24662	32597	36411	38044	11405	19418	5971	18626	5434

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 4 /45/. **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI *GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION*		Miasta *Towns*	Ludność[a] w miastach *Urban population*[a]	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	35	551238	52,6
	2010	35	532927	52,4
	2012	35	527735	52,2
	2013	**35**	**523455**	**52,1**
Poniżej 2000 ..... *Below*		2	3633	0,4
2000– 4999		8	24330	2,4
5000– 9999		13	93228	9,3
10000–19999		6	90723	9,0
20000–49999		4	128201	12,8
50000–99999		1	63194	6,3
100000 i więcej ..... *and more*		1	120146	12,0

a Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 5 /46/. **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ *GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION*		Gminy[a] *Gminas*[a]	Ludność[b] na wsi *Rural population*[b]	
		w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*		w % ogółu ludności *in % of total population*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	68	496169	47,4
	2010	68	484314	47,6
	2012	68	482468	47,8
	2013	**68**	**480961**	**47,9**
Poniżej 2000 ..... *Below*		–	–	–
2000–4999		16	64575	6,4
5000–6999		20	118919	11,8
7000–9999		23	191314	19,0
10000 i więcej ..... *and more*		9	106153	10,6

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. *b* Na podstawie bilansów; dla 2005 r. z uwzględnieniem wyników NSP'2002, od 2010 r. – NSP'2011.

a Rural and urban-rural gminas. b Based on balances; for 2005 considering results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the Population and Housing Census 2011.

TABL. 6 /47/. **MEDIANA WIEKU WEDŁUG PŁCI**
MEDIAN AGE BY SEX

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**37,6**	**39,5**	**40,3**	**40,7**	***T O T A L***
mężczyźni	36,0	38,0	38,7	39,1	*males*
kobiety	39,1	41,1	42,0	42,4	*females*
Miasta	38,1	40,2	41,0	41,5	*Urban areas*
mężczyźni	35,9	38,1	38,9	39,2	*males*
kobiety	40,2	42,4	43,3	43,8	*females*
Wieś	37,0	38,9	39,6	39,9	*Rural areas*
mężczyźni	36,1	37,9	38,6	38,9	*males*
kobiety	38,0	39,8	40,6	40,9	*females*

TABL. 7 /48/. **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa *Marriages*		Separacje *Separations*	Rozwody *Divorces*	Urodzenia żywe *Live births*	Zgony *Deaths*		Przyrost naturalny *Natural increase*
		ogółem *total*	w tym wyznaniowe[a] *of which religious*[a]				ogółem *total*	w tym niemowląt *of which infants*	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
O G Ó Ł E M	2005	4969	3169	203	1848	8496	9471	42	–975
T O T A L	2010	5693	3591	41	1516	9163	9882	48	–719
	2012	5351	3256	34	1656	8939	10180	55	–1241
	2013	**4740**	**2819**	**29**	**1630**	**8227**	**10267**	**35**	**–2040**
Miasta	2005	2682	1603	146	1362	4476	4756	24	–280
Urban areas	2010	2947	1700	23	1047	4765	5046	29	–281
	2012	2737	1517	18	1125	4561	5221	31	–660
	2013	**2414**	**1332**	**18**	**1100**	**4138**	**5258**	**20**	**–1120**
Wieś	2005	2287	1566	57	486	4020	4715	18	–695
Rural areas	2010	2746	1891	18	469	4398	4836	19	–438
	2012	2614	1739	16	531	4378	4959	24	–581
	2013	**2326**	**1487**	**11**	**530**	**4089**	**5009**	**15**	**–920**
		NA 1000 LUDNOŚCI[b] *PER 1000 POPULATION*[b]							
O G Ó Ł E M	2005	4,7	3,0	19,4	1,8	8,1	9,0	4,9	–0,9
T O T A L	2010	5,6	3,5	4,0	1,5	9,0	9,7	5,2	–0,7
	2012	5,3	3,2	3,4	1,6	8,8	10,0	6,2	–1,2
	2013	**4,7**	**2,8**	**2,9**	**1,6**	**8,2**	**10,2**	**4,3**	**–2,0**
Miasta	2005	4,9	2,9	26,5	2,5	8,1	8,6	5,4	–0,5
Urban areas	2010	5,5	3,2	4,3	2,0	8,9	9,4	6,1	–0,5
	2012	5,2	2,9	3,4	2,1	8,6	9,9	6,8	–1,3
	2013	**4,6**	**2,5**	**3,4**	**2,1**	**7,9**	**10,0**	**4,8**	**–2,1**
Wieś	2005	4,6	3,1	11,5	1,0	8,1	9,5	4,5	–1,4
Rural areas	2010	5,7	3,9	3,7	1,0	9,1	10,0	4,3	–0,9
	2012	5,4	3,6	3,3	1,1	9,1	10,3	5,5	–1,2
	2013	**4,8**	**3,1**	**2,3**	**1,1**	**8,5**	**10,4**	**3,7**	**–1,9**

a Ze skutkami cywilnymi. *b* W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.
a With civil law consequences. b In case of: separations – per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 /49/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Małżeństwa zawarte *Marriages contracted*	Małżeństwa rozwiązane *Marriages dissolved*						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi[a] *Difference between contracted and dissolved marriages*[a]
			ogółem *total*	przez śmierć *by death*		przez rozwód[b] *by divorce*[b]	na 1000 istniejących małżeństw *per 1000 existing marriages*		
				męża *husband*	żony *wife*		ogółem *total*	w tym przez rozwód *of which by divorce*	
OGÓŁEM .... *TOTAL*	2005	4969	6021	3060	1113	1848	24,6	7,5	–1732
	2010	5693	5742	3050	1176	1516	23,8	6,3	–497
	2012	5351	5855	3045	1154	1656	24,6	6,9	–1095
	2013	**4740**	**5910**	**3086**	**1194**	**1630**	**25,0**	**6,9**	**–2061**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	2682	3447	1520	565	1362	27,3	10,8	–1376
	2010	2947	3222	1560	615	1047	26,5	8,6	–791
	2012	2737	3304	1595	584	1125	27,2	9,3	–1597
	2013	**2414**	**3280**	**1565**	**615**	**1100**	**27,4**	**9,2**	**–1600**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	2287	2574	1540	548	486	21,7	4,1	–357
	2010	2746	2520	1490	561	469	21,1	3,9	294
	2012	2614	2551	1450	570	531	21,8	4,5	502
	2013	**2326**	**2630**	**1521**	**579**	**530**	**22,6**	**4,6**	**–462**

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim. *b* W podziale na miasta i wieś nie uwzględniono rozwodów orzeczonych z powództwa osób zamieszkałych za granicą.

a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons. b Data by urban and rural areas exclude divorces if the persons filling petition for a divorce live abroad.

TABL. 9 /50/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES OF AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females of aged*							
		19 lat i mniej *under 20 years*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
OGÓŁEM *GRAND TOTAL*									
OGÓŁEM ..... ***GRAND TOTAL***	**4740**	**146**	**1547**	**1766**	**608**	**267**	**225**	**118**	**63**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	27	12	12	2	1	–	–	–	–
20–24	789	96	582	95	12	2	2	–	–
25–29	2008	28	781	1052	124	16	7	–	–
30–34	1016	7	146	494	294	64	10	1	–
35–39	369	1	22	99	126	91	26	4	–
40–49	267	1	3	19	46	76	110	12	–
50–59	148	1	1	3	4	16	62	58	3
60 lat i więcej ..... *and more*	116	–	–	2	1	2	8	43	60

TABL. 9 /50/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (cd.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES OF AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females of aged*							
		19 lat i mniej *under 20 years*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
O G Ó Ł E M (dok.) *G R A N D T O T A L (cont.)*									
W tym małżeństwa wyznaniowe[a] ..... ***Of which church or religious marriages***[a]	**2819**	**55**	**1013**	**1252**	**337**	**95**	**38**	**12**	**17**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	7	1	5	1	–	–	–	–	–
20–24	476	38	362	70	5	–	1	–	–
25–29	1431	12	549	796	67	4	3	–	–
30–34	644	3	89	329	190	32	1	–	–
35–39	165	–	8	49	61	41	6	–	–
40–49	50	1	–	5	12	14	18	–	–
50–59	18	–	–	1	2	3	8	4	–
60 lat i więcej ..... *and more*	28	–	–	1	–	1	1	8	17
MIASTA *URBAN AREAS*									
R A Z E M ..... ***T O T A L***	**2414**	**44**	**628**	**971**	**354**	**154**	**141**	**72**	**50**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	9	4	5	–	–	–	–	–	–
20–24	323	27	242	49	2	1	2	–	–
25–29	971	9	303	570	77	9	3	–	–
30–34	568	3	66	275	175	40	8	1	–
35–39	200	–	11	62	66	45	14	2	–
40–49	170	–	1	12	32	47	72	6	–
50–59	91	1	–	2	1	10	38	36	3
60 lat i więcej ..... *and more*	82	–	–	1	1	2	4	27	47
W tym małżeństwa wyznaniowe[a] ..... ***Of which church or religious marriages***[a]	**1332**	**15**	**370**	**668**	**189**	**54**	**16**	**7**	**13**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	3	–	3	–	–	–	–	–	–
20–24	180	10	132	36	1	–	1	–	–
25–29	669	4	199	423	39	3	1	–	–
30–34	340	1	35	174	111	18	1	–	–
35–39	85	–	1	29	28	24	3	–	–
40–49	30	–	–	4	10	8	8	–	–
50–59	5	–	–	1	–	–	2	2	–
60 lat i więcej ..... *and more*	20	–	–	1	–	1	–	5	13

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 9/50/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES OF AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females of aged*							
		19 lat i mniej *under 20 years*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
WIEŚ *RURAL AREAS*									
R A Z E M ..... ***T O T A L***	**2326**	**102**	**919**	**795**	**254**	**113**	**84**	**46**	**13**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	18	8	7	2	1	–	–	–	–
20–24	466	69	340	46	10	1	–	–	–
25–29	1037	19	478	482	47	7	4	–	–
30–34	448	4	80	219	119	24	2	–	–
35–39	169	1	11	37	60	46	12	2	–
40–49	97	1	2	7	14	29	38	6	–
50–59	57	–	1	1	3	6	24	22	–
60 lat i więcej ..... *and more*	34	–	–	1	–	–	4	16	13
W tym małżeństwa wyznaniowe[a] ..... ***Of which church or religious marriages***[a]	**1487**	**40**	**643**	**584**	**148**	**41**	**22**	**5**	**4**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	4	1	2	1	–	–	–	–	–
20–24	296	28	230	34	4	–	–	–	–
25–29	762	8	350	373	28	1	2	–	–
30–34	304	2	54	155	79	14	–	–	–
35–39	80	–	7	20	33	17	3	–	–
40–49	20	1	–	1	2	6	10	–	–
50–59	13	–	–	–	2	3	6	2	–
60 lat i więcej ..... *and more*	8	–	–	–	–	–	1	3	4

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 10 /51/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R.**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDE–GROOMS AND BRIDES IN 2013

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
O G Ó Ł E M *G R A N D T O T A L*				
O G Ó Ł E M ..... ***G R A N D T O T A L***	**4740**	**4105**	**105**	**530**
Kawalerowie ..... *Single*	4136	3871	24	241

TABL. 10 /51/. **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW W 2013 R. (dok.)**
MARRIAGES CONTRACTED BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDE–GROOMS AND BRIDES IN 2013 (cont.)

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYZN *PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES*	Ogółem *Total*	Poprzedni stan cywilny kobiet *Previous marital status of females*		
		panny *single*	wdowy *widows*	rozwiedzione *divorced*
O G Ó Ł E M (dok.) *G R A N D T O T A L (cont.)*				
Wdowcy *Widowers*	85	13	37	35
Rozwiedzeni *Divorced*	519	221	44	254
MIASTA *URBAN AREAS*				
R A Z E M ***T O T AL***	**2414**	**2026**	**64**	**324**
Kawalerowie *Single*	2028	1881	14	133
Wdowcy *Widowers*	51	7	21	23
Rozwiedzeni *Divorced*	335	138	29	168
WIEŚ *RURAL AREAS*				
R A Z E M ***T O T A L***	**2326**	**2079**	**41**	**206**
Kawalerowie *Single*	2108	1990	10	108
Wdowcy *Widowers*	34	6	16	12
Rozwiedzeni *Divorced*	184	83	15	86

TABL. 11 /52/. **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE**[a]
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES[a]

L A T A *Y E A R S* KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE *CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS*		Ogółem *Total*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	3169	1603	1566
	2010	3591	1700	1891
	2012	3256	1517	1739
	2013	**2819**	**1332**	**1487**
W tym Kościół Katolicki *Of which Catholic Church*		2811	1326	1485

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 12 /53/. **ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2013 R.**

DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2013

MĘŻCZYŹNI W WIEKU *MALES OF AGED*	Ogółem *Total*	Kobiety w wieku *Females of aged*							
		19 lat i mniej *under 20 years*	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej *and more*
OGÓŁEM *GRAND TOTAL*									
OGÓŁEM ..... ***GRAND TOTAL***	**1630**	**4**	**113**	**284**	**317**	**276**	**388**	**185**	**63**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	40	3	26	10	1	–	–	–	–
25–29	216	1	63	128	20	2	2	–	–
30–34	318	–	20	115	157	20	5	1	–
35–39	286	–	4	27	100	132	22	1	–
40–49	430	–	–	3	34	112	264	16	1
50–59	259	–	–	1	4	8	91	145	10
60 lat i więcej ..... *and more*	81	–	–	–	1	2	4	22	52
MIASTA *URBAN AREAS*									
RAZEM ..... ***TOTAL***	**1100**	**3**	**69**	**186**	**210**	**186**	**267**	**127**	**52**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	25	2	16	7	–	–	–	–	–
25–29	138	1	38	83	14	–	2	–	–
30–34	218	–	13	76	112	12	4	1	–
35–39	184	–	2	19	59	87	16	1	–
40–49	296	–	–	1	21	79	183	12	–
50–59	174	–	–	–	3	6	58	99	8
60 lat i więcej ..... *and more*	65	–	–	–	1	2	4	14	44
WIEŚ *RURAL AREAS*									
RAZEM ..... ***TOTAL***	**530**	**1**	**44**	**98**	**107**	**90**	**121**	**58**	**11**
19 lat i mniej ..... *Under 20 years*	–	–	–	–	–	–	–	–	–
20–24	15	1	10	3	1	–	–	–	–
25–29	78	–	25	45	6	2	–	–	–
30–34	100	–	7	39	45	8	1	–	–
35–39	102	–	2	8	41	45	6	–	–
40–49	134	–	–	2	13	33	81	4	1
50–59	85	–	–	1	1	2	33	46	2
60 lat i więcej ..... *and more*	16	–	–	–	–	–	–	8	8

TABL.13 /54/. **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI[a] W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN[a] IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			OGÓŁEM *GRAND TOTAL*		
OGÓŁEM	**1848**	**1516**	**1656**	**1630**	***GRAND TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	577	598	704	687	*Marriages without children*
Z dziećmi	1271	918	952	943	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	707	568	598	585	*1*
2	393	286	281	282	*2*
3	114	57	57	64	*3*
4 i więcej	57	7	16	12	*4 and more*
			MIASTA *URBAN AREAS*		
RAZEM	**1362**	**1047**	**1125**	**1100**	***TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	450	441	490	492	*Marriages without children*
Z dziećmi	912	606	635	608	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	525	391	416	377	*1*
2	269	179	178	186	*2*
3	87	32	35	38	*3*
4 i więcej	31	4	6	7	*4 and more*
			WIEŚ *RURAL AREAS*		
RAZEM	**486**	**469**	**531**	**530**	***TOTAL***
rozwody małżeństw:					*divorces:*
Bez dzieci	127	157	214	195	*Marriages without children*
Z dziećmi	359	312	317	335	*Marriages with children*
o liczbie dzieci:					*by number of children:*
1	182	177	182	208	*1*
2	124	107	103	96	*2*
3	27	25	22	26	*3*
4 i więcej	26	3	10	5	*4 and more*

a Poniżej 18 lat.
a Below the age of 18.

TABL. 14 /55/. **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Urodzenia żywe	**8496**	**9163**	**8939**	**8227**	**4138**	**4089**	***Live births***
chłopcy	4308	5002	4610	4276	2179	2097	*males*
dziewczęta	4188	4161	4329	3951	1959	1992	*females*
Małżeńskie	6892	7208	6835	6310	2959	3351	*Legitimate*
chłopcy	3496	3944	3535	3249	1550	1699	*males*
dziewczęta	3396	3264	3300	3061	1409	1652	*females*
Pozamałżeńskie	1604	1955	2104	1917	1179	738	*Illegitimate*
chłopcy	812	1058	1075	1027	629	398	*males*
dziewczęta	792	897	1029	890	550	340	*females*
Urodzenia martwe	**32**	**32**	**37**	**44**	**25**	**19**	***Still births***
chłopcy	20	17	19	26	14	12	*males*
dziewczęta	12	15	18	18	11	7	*females*

TABL. 15 /56/. **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER[a] AND AGE OF MOTHER

LATA *YEARS* WIEK MATKI *AGE OF MOTHER*	Ogółem *Total*	Kolejność urodzenia dziecka u matki *Birth order*					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze *and over*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	8496	4246	2742	897	347	125	139
2010	9163	4664	3187	829	285	101	97
2012	8939	4361	3222	941	262	77	76
2013	**8227**	**4080**	**2976**	**804**	**232**	**75**	**60**
19 lat i mniej *Under 20 years*	375	341	31	2	1	–	–
20–24	1578	1156	351	63	5	3	–
25–29	2973	1652	1075	178	50	11	7
30–34	2296	725	1143	303	86	24	15
35–39	850	180	347	204	71	22	26
40–44	148	25	29	52	16	14	12
45 lat i więcej *and more*	7	1	–	2	3	1	–
W ODSETKACH *IN PERCENT*							
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	100,0	50,0	32,3	10,5	4,1	1,5	1,6
2010	100,0	50,9	34,8	9,0	3,1	1,1	1,1
2012	100,0	48,8	36,0	10,5	2,9	0,9	0,9
2013	**100,0**	**49,6**	**36,2**	**9,8**	**2,8**	**0,9**	**0,7**
19 lat i mniej *Under 20 years*	100,0	90,9	8,3	0,5	0,3	–	–
20–24	100,0	73,3	22,2	4,0	0,3	0,2	–
25–29	100,0	55,6	36,2	6,0	1,7	0,4	0,2
30–34	100,0	31,6	49,8	13,2	3,7	1,0	0,7
35–39	100,0	21,2	40,8	24,0	8,4	2,6	3,1
40–44	100,0	16,9	19,6	35,1	10,8	9,5	8,1
45 lat i więcej *and more*	100,0	14,3	–	28,6	42,9	14,3	–

TABL. 16 /57/. **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: ***Fertility** – live births per 1000 women aged:*						
15–49[ab]	30,4	35,4	35,4	33,1	32,5	33,7
15–19[a]	13,7	15,5	14,2	13,9	14,0	13,7
20–24	49,7	49,5	48,4	45,8	40,4	51,2
25–29	74,6	79,1	79,6	73,1	68,8	77,8
30–34	48,3	59,9	57,9	56,7	57,5	55,8
35–39	18,0	23,8	26,2	22,7	24,2	21,1
40–44	4,9	4,8	4,7	4,3	4,8	3,8
45–49[b]	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	0,1

a,b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: *a* – poniżej 15 lat, *b* – 50 lat i więcej.
a,b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16 /57/. **PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Współczynniki: ***Rates:***						
Dzietności ogólnej ..... *Total fertility*	1,044	1,155	1,146	1,074	1,039	1,109
Reprodukcji brutto ..... *Gross reproduction*	0,515	0,525	0,555	0,516	0,492	0,541
Dynamiki demograficznej ..... *Demographic dynamics*	0,897	0,927	0,878	0,801	0,787	0,816

TABL. 17 /58/. **ZGONY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU ZMARŁYCH**
DEATHS BY SEX AND AGE GROUPS OF DECEASED

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Z ogółem *Of grand total*					
				miasta *urban areas*			wieś *rural areas*		
				razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
OGÓŁEM .... 2005 *TOTAL*	9471	4951	4520	4756	2447	2309	4715	2504	2211
2010	9882	5158	4724	5046	2653	2393	4836	2505	2331
2012	10180	5250	4930	5221	2701	2520	4959	2549	2410
2013	**10267**	**5293**	**4974**	**5258**	**2698**	**2560**	**5009**	**2595**	**2414**
0 lat	35	19	16	20	12	8	15	7	8
1– 4 lata	5	3	2	2	1	1	3	2	1
5– 9	3	2	1	2	2	–	1	–	1
10–14	7	4	3	4	3	1	3	1	2
15–19	17	13	4	8	7	1	9	6	3
20–24	43	37	6	16	14	2	27	23	4
25–29	47	35	12	21	16	5	26	19	7
30–34	56	40	16	29	20	9	27	20	7
35–39	79	54	25	42	27	15	37	27	10
40–44	133	103	30	73	49	24	60	54	6
45–49	216	150	66	116	83	33	100	67	33
50–54	449	324	125	235	169	66	214	155	59
55–59	716	508	208	398	272	126	318	236	82
60–64	1002	685	317	574	380	194	428	305	123
65–69	867	578	289	530	345	185	337	233	104
70–74	1110	639	471	538	306	232	572	333	239
75–79	1575	840	735	736	388	348	839	452	387
80–84	1750	686	1064	846	326	520	904	360	544
85 lat i więcej ..... *and more*	2157	573	1584	1068	278	790	1089	295	794

TABL.17 /58/. **ZGONY WEDŁUG PŁCI I GRUP WIEKU ZMARŁYCH (dok.)**
DEATHS BY SEX AND AGE GROUPS OF DECEASED (cont.)

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Z ogółem *Of grand total*					
				miasta *urban areas*			wieś *rural areas*		
				razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	razem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU *PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP*									
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	903	975	836	863	929	803	947	1024	873
2010	970	1048	898	945	1042	856	998	1054	944
2012	1006	1073	943	987	1071	910	1026	1074	980
2013	**1020**	**1087**	**956**	**1001**	**1078**	**930**	**1040**	**1097**	**986**
0 lat[a]	4	4	4	5	6	4	4	3	4
1– 4 lata	14	16	11	10	10	11	17	22	11
5– 9	7	9	5	9	17	–	5	–	10
10–14	15	17	14	18	27	9	13	8	18
15–19	31	47	15	30	52	8	32	42	21
20–24	61	104	17	46	79	12	77	129	23
25–29	58	86	30	50	76	24	66	97	36
30–34	69	99	40	67	92	41	72	107	37
35–39	105	142	67	105	134	76	104	150	57
40–44	193	299	87	211	286	137	175	312	35
45–49	310	424	193	343	496	193	280	360	192
50–54	588	843	330	609	909	330	567	781	330
55–59	937	1362	532	937	1378	554	936	1344	500
60–64	1480	2165	879	1448	2131	889	1525	2209	862
65–69	2066	3075	1248	2068	3090	1279	2064	3053	1197
70–74	2928	4138	2096	2679	3797	1930	3207	4510	2286
75–79	4598	6554	3429	4190	6033	3126	5028	7079	3757
80–84	7729	9125	7036	7385	8450	6844	8082	9836	7229
85 lat i więcej *and more*	14923	16385	14457	14519	14906	14387	15342	18076	14526

a Na 1000 urodzeń żywych.
a Per 1000 live births.

TABL. 18 /59/. **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**
DEATHS BY SELECTED CAUSES

LATA *YEARS* PRZYCZYNY ZGONÓW[a] *CAUSES OF DEATHS*[a]	Ogółem *Total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural area*
	na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*				
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	903	975	836	863	947
2010	970	1048	898	945	998
2011	957	1033	886	909	1009
2012	**1006**	**1073**	**943**	**987**	**1026**
w tym: *of which:*					
Choroby zakaźne i pasożytnicze *Infectious and parasitic diseases*	3	4	3	5	2
Nowotwory *Neoplasms*	264	304	227	273	255
w tym nowotwory złośliwe *of which malignant neoplasms*	243	280	208	252	233

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 18 /59/. **ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN (dok.)**
DEATHS BY SELECTED CAUSES (cont.)

LATA *YEARS* PRZYCZYNY ZGONÓW[a] *CAUSES OF DEATHS*[a]	Ogółem *Total*	Mężczyźni *Males*	Kobiety *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural area*
	na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*				
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej *Endocrine, nutritional and metabolic diseases*	24	19	28	23	24
w tym cukrzyca *of which diabetes mellitus*	23	19	27	22	24
Choroby układu nerwowego i narządów zmysłów *Diseases of the nervous system and sense organs*	13	13	13	13	13
Choroby układu krążenia *Diseases of the circulatory system*	463	447	478	435	493
w tym: *of which:*					
choroba nadciśnieniowa *hypertensive disease*	20	20	20	20	19
choroba niedokrwienna serca *ischaemic heart disease*	75	92	60	77	74
w tym ostry zawał serca *of which acute myocardial infarction*	27	32	22	29	25
choroby naczyń mózgowych *cerebrovascular diseases*	79	75	84	73	86
miażdżyca *atherosclerosis*	138	113	161	125	151
Choroby układu oddechowego *Diseases of the respiratory system*	39	50	29	37	42
Choroby układu trawiennego *Diseases of the digestive system*	40	55	27	43	38
w tym zwłóknienie i marskość wątroby *of which fibrosis and cirrhosis of liver*	7	11	4	8	7
Choroby układu moczowo-płciowego *Diseases of the genitourinary system*	16	14	17	14	17
Objawy i stany niedokładnie określone[Δ] *Symptoms and ill-defined conditions*[Δ]	91	92	91	92	90
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny *Injuries and poisonings by external cause*	45	68	23	45	45
w tym: *of which:*					
wypadki komunikacyjne *transport accidents*	9	14	5	9	11
samobójstwa *suicides*	15	27	4	15	14

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 19 /60/. **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA *YEARS* WIEK ZMARŁYCH *AGE OF DECEASED*	Ogółem *Grand total*	Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Z ogółem *Of grand total*					
				miasta *urban areas*			wieś *rural areas*		
				razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*	razem *total*	chłopcy *males*	dziewczęta *females*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*									
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	42	24	18	24	13	11	18	11	7
2010	48	26	22	29	17	12	19	9	10
2012	55	31	24	31	18	13	24	13	11
2013	**35**	**19**	**16**	**20**	**12**	**8**	**15**	**7**	**8**
0 dni ..... *days*	11	7	4	9	5	4	2	2	–
1– 6	2	1	1	1	1	–	1	–	1
7–29 dni ..... *days*	11	5	6	6	4	2	5	1	4
1 miesiąc ..... *month*	3	2	1	–	–	–	3	2	1
2	3	2	1	1	1	–	2	1	1
3–11 miesięcy ..... *months*	5	2	3	3	1	2	2	1	1
Na 100 tys. urodzeń żywych danej płci *Per 100 thous. of live births of each sex*									
OGÓŁEM *TOTAL* 2005	494	557	430	536	567	503	448	545	349
2010	524	520	529	609	656	552	432	373	504
2012	615	672	554	680	762	591	548	578	517
2013	**425**	**444**	**405**	**483**	**551**	**408**	**367**	**334**	**402**
0 dni ..... *days*	134	164	101	217	229	204	49	95	–
1– 6	24	23	25	24	46	–	24	–	50
7–29 dni ..... *days*	134	117	152	145	184	102	122	48	201
1 miesiąc ..... *month*	36	47	25	–	–	–	73	95	50
2	36	47	25	24	46	–	49	48	50
3–11 miesięcy ..... *months*	61	47	76	72	46	102	49	48	50

TABL. 20 /61/. **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN**
INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

LATA *YEARS* PRZYCZYNY ZGONÓW[a] *CAUSES OF DEATHS*[a]		Ogółem *Total*	Chłopcy *Males*	Dziewczęta *Females*	Miasta *Urban areas*	Wieś *Rural areas*
		na 100 tys. urodzeń żywych *per 100 thous. live births*				
OGÓŁEM ***TOTAL***	2005	42	557	430	536	448
	2010	48	520	529	609	432
	2011	33	478	280	428	330
	2012	**55**	**672**	**554**	**680**	**548**
w tym: *of which*:						
Wady rozwojowe wrodzone[Δ] *Congenital anomalies*[Δ]		15	174	162	219	114
w tym wrodzone wady serca *of which congenital malformations of heart*		7	65	92	110	46
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym *Conditions originating in the perinatal period*		27	304	300	263	343
w tym zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu *of which disorders related to length of gestation and fetal growth*		18	217	185	132	274

a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).
a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision).

TABL. 21 /62/. **ZAMACHY SAMOBÓJCZE[a] ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES[a] REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym mężczyźni *of which males*	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM	**163**	**186**	**147**	**218**	**176**	***TOTAL***
w tym dokonane	111	94	98	152	128	*of which committed*
Miasta	102	122	92	123	100	*Urban areas*
Wieś	61	64	55	95	76	*Rural areas*
Wiek samobójców:						***Age of suicidal persons:***
14 lat i mniej	3	4	1	5	2	*14 and less*
15–19	16	21	13	11	7	*15–19*
20–29	35	48	32	34	28	*20–29*
30–49	46	61	42	77	67	*30–49*
50–69	50	40	45	74	59	*50–69*
70 lat i więcej	13	12	14	17	13	*70 and more*

a Usiłowane i dokonane.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu.
a Attempted and committed.
S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Opole.

TABL. 22 /63/. **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat *Life expectancy at age specified*				
		0	15	30	45	60
		MĘŻCZYŹNI *MALES*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	71,9	57,6	43,2	29,3	17,6
	2010	73,0	58,4	44,1	30,1	18,1
	2012	73,1	58,7	44,3	30,3	18,3
	2013	**73,5**	**58,9**	**44,5**	**30,5**	**18,5**
Miasta ..... *Urban areas*		73,7	59,2	44,8	30,7	18,9
Wieś ..... *Rural areas*		73,3	58,6	44,3	30,3	18,1
		KOBIETY *FEMALES*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	79,5	65,0	50,2	35,8	22,5
	2010	80,4	66,0	51,1	36,5	23,1
	2012	80,6	66,2	51,4	36,8	23,3
	2013	**80,9**	**66,3**	**51,5**	**36,9**	**23,4**
Miasta ..... *Urban areas*		81,1	66,4	51,6	37,1	23,6
Wieś ..... *Rural areas*		80,7	66,1	51,4	36,7	23,1

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI[a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R.**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING[a] AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050
As of 31 XII

A. I WARIANT/ *I WARIANT*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. *in thous.*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**994,5**	**966,6**	**935,9**	**902,0**	**865,1**	**825,8**	**785,2**	**744,6**
mężczyźni ..... *males*	481,3	468,2	453,5	437,1	419,5	401,0	382,4	364,0
kobiety ..... *females*	513,2	498,4	482,3	464,9	445,7	424,8	402,9	380,6
Miasta ..... *Urban areas*	516,6	498,1	478,0	456,2	432,8	408,5	383,9	359,9
mężczyźni ..... *males*	246,1	236,9	227,0	216,3	205,2	194,0	183,0	172,4
kobiety ..... *females*	270,5	261,2	251,0	239,9	227,6	214,5	200,9	187,5
Wieś ..... *Rural areas*	477,9	468,5	457,8	445,9	432,3	417,3	401,3	384,6
mężczyźni ..... *males*	235,3	231,3	226,6	220,9	214,3	207,0	199,3	191,6
kobiety ..... *females*	242,7	237,2	231,3	225,0	218,1	210,4	202,0	193,1

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI[a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (cd.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING[a] AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)
As of 31 XII

A. I WARIANT (cd.)/ *I WARIANT (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. *in thous.*							
W wieku przedprodukcyjnym ..... ***Pre-working age***	**158,1**	**147,9**	**138,2**	**121,9**	**111,0**	**102,0**	**95,5**	**90,7**
mężczyźni ..... *males*	81,3	76,1	71,0	62,8	57,1	52,5	49,1	46,7
kobiety ..... *females*	76,8	71,8	67,2	59,1	53,9	49,5	46,4	44,0
Miasta ..... *Urban areas*	78,5	73,4	67,8	59,1	53,7	49,2	45,8	43,1
mężczyźni ..... *males*	40,4	37,7	34,8	30,3	27,5	25,1	23,4	22,0
kobiety ..... *females*	38,2	35,7	33,1	28,9	26,3	24,0	22,4	21,1
Wieś ..... *Rural areas*	79,6	74,5	70,4	62,8	57,2	52,8	49,7	47,6
mężczyźni ..... *males*	40,9	38,4	36,3	32,5	29,6	27,3	25,8	24,6
kobiety ..... *females*	38,6	36,1	34,1	30,3	27,6	25,5	24,0	22,9
W wieku produkcyjnym ***Working age***	**635,9**	**592,5**	**551,6**	**521,6**	**486,4**	**445,6**	**399,1**	**354,4**
mężczyźni ..... *males*	336,2	315,8	294,1	278,5	262,6	244,4	222,5	198,6
kobiety ..... *females*	299,7	276,7	257,5	243,1	223,8	201,2	176,5	155,8
Miasta ..... *Urban areas*	325,0	296,2	272,9	256,7	237,1	214,4	188,8	165,1
mężczyźni ..... *males*	170,4	156,7	144,0	135,7	126,8	116,5	104,1	91,1
kobiety ..... *females*	154,6	139,6	128,9	121,0	110,3	97,9	84,7	74,0
Wieś ..... *Rural areas*	310,9	296,3	278,7	264,8	249,2	231,3	210,3	189,3
mężczyźni ..... *males*	165,8	159,1	150,1	142,8	135,8	127,9	118,5	107,5
kobiety ..... *females*	145,2	137,1	128,5	122,0	113,5	103,4	91,8	81,8
W wieku poprodukcyjnym ***Working age***	**200,5**	**226,3**	**246,1**	**258,6**	**267,8**	**278,2**	**290,7**	**299,5**
mężczyźni ..... *males*	63,9	76,4	88,4	95,9	99,8	104,1	110,7	118,7
kobiety ..... *females*	136,7	149,9	157,7	162,7	168,1	174,1	180,0	180,8
Miasta ..... *Urban areas*	113,1	128,5	137,3	140,3	141,9	144,9	149,4	151,8
mężczyźni ..... *males*	35,3	42,6	48,3	50,3	50,9	52,4	55,6	59,3
kobiety ..... *females*	77,8	85,9	89,1	90,0	91,0	92,6	93,8	92,5

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI[a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (cd.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING[a] AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)
As of 31 XII

A. I WARIANT (dok.)/ *I WARIANT (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. *in thous.*							
W wieku poprodukcyjnym (dok.) ***Working age (cont.)***								
Wieś ..... *Rural areas*	87,4	97,7	108,7	118,3	125,9	133,3	141,3	147,8
mężczyźni ..... *males*	28,6	33,8	40,1	45,6	48,9	51,7	55,1	59,4
kobiety ..... *females*	58,9	64,0	68,6	72,7	77,0	81,5	86,2	88,3
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM ..... ***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE***	**56**	**63**	**70**	**73**	**78**	**85**	**97**	**110**
Mężczyźni ..... *Males*	43	48	54	57	60	64	72	83
Kobiety ..... *Females*	71	80	87	91	99	111	128	144

B. II WARIANT/ *II WARIANT*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. *in thous.*							
W wieku produkcyjnym ***Working age***	**646,0**	**620,1**	**585,5**	**560,5**	**533,7**	**504,8**	**461,0**	**411,9**
mężczyźni ..... *males*	340,6	328,5	307,1	290,1	273,6	256,5	235,5	211,8
kobiety ..... *females*	305,5	291,6	278,5	270,4	260,1	248,2	225,6	200,1
Miasta ..... *Urban areas*	330,8	311,0	289,8	275,5	260,7	244,3	219,9	193,1
mężczyźni ..... *males*	172,9	163,5	150,3	141,1	132,1	122,6	110,6	97,6
kobiety ..... *females*	157,9	147,5	139,5	134,5	128,6	121,8	109,3	95,6
Wieś ..... *Rural areas*	315,3	309,1	295,7	284,9	273,0	260,4	241,1	218,8
mężczyźni ..... *males*	167,7	165,0	156,7	149,0	141,5	134,0	124,8	114,3
kobiety ..... *females*	147,6	144,1	139,0	135,9	131,6	126,5	116,2	104,5
W wieku poprodukcyjnym ***Working age***	**190,4**	**198,6**	**212,1**	**219,6**	**220,5**	**219,1**	**228,7**	**242,0**
mężczyźni ..... *males*	59,5	63,6	75,4	84,3	88,8	92,0	97,8	105,5
kobiety ..... *females*	130,9	135,0	136,7	135,3	131,7	127,1	130,9	136,5

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 23 /64/. **PROGNOZA LUDNOŚCI[a] W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2050 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING[a] AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2050 (cont.)
As of 31 XII

B. II WARIANT (dok.)/ *II WARIANT (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
	w tys. *in thous.*							
W wieku poprodukcyjnym (dok.) ***Working age (cont.)***								
Miasta ..... *Urban areas*	107,3	113,7	120,4	121,5	118,4	115,0	118,2	123,7
mężczyźni ..... *males*	32,8	35,7	41,9	44,9	45,6	46,3	49,0	52,8
kobiety ..... *females*	74,5	78,0	78,5	76,5	72,8	68,7	69,2	70,9
Wieś ..... *Rural areas*	83,1	84,9	91,7	98,2	102,0	104,1	110,5	118,3
mężczyźni ..... *males*	26,7	27,9	33,6	39,3	43,1	45,7	48,7	52,7
kobiety ..... *females*	56,4	57,0	58,2	58,8	58,9	58,4	61,8	65,6
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM ***NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WOR KING AGE***	**54**	**56**	**60**	**61**	**62**	**64**	**70**	**81**
Mężczyźni ..... *Males*	41	43	48	51	53	56	62	72
Kobiety ..... *Females*	68	71	73	72	71	71	79	90

a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 91.

a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 8 on page 91.

TABL. 24 /65/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow[a]*				Odpływ[b] *Outflow[b]*				Saldo migracji *Net migration*
		ogółem *total*	z miast *from urban areas*	ze wsi *from rural areas*	z zagranicy *from abroad*	ogółem *total*	do miast *to urban areas*	na wieś *to rural areas*	za granicę *to abroad*	
		W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	10389	5400	4127	862	13574	5380	4780	3414	–3185
	2010	11154	5752	4676	726	12947	5584	5515	1848	–1793
	2012	10530	5459	4510	561	12703	5269	5137	2297	–2173
	2013	**10878**	**5551**	**4832**	**495**	**14209**	**5709**	**5566**	**2934**	**–3331**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	4948	2271	2321	356	7463	2858	2982	1623	–2515
	2010	5096	2129	2640	327	6850	2690	3417	743	–1754
	2012	4893	1973	2637	283	6866	2480	3304	1082	–1973
	2013	**4899**	**1939**	**2681**	**279**	**7482**	**2704**	**3472**	**1306**	**–2583**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 24 /65/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY (dok.)**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]				Odpływ[b] *Outflow*[b]				Saldo migracji *Net migration*
		ogółem *total*	z miast *from urban areas*	ze wsi *from rural areas*	z zagranicy *from abroad*	ogółem *total*	do miast *to urban areas*	na wieś *to rural areas*	za granicę *to abroad*	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH (dok.) *IN ABSOLUTE NUMBERS (cont.)*										
Wieś ..... *Rural areas*	2005	5441	3129	1806	506	6111	2522	1798	1791	–670
	2010	6058	3623	2036	399	6097	2894	2098	1105	–39
	2012	5637	3486	1873	278	5837	2789	1833	1215	–200
	2013	**5979**	**3612**	**2151**	**216**	**6727**	**3005**	**2094**	**1628**	**–748**
NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*										
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	9,9	5,1	3,9	0,8	12,9	5,1	4,6	3,3	–3,0
	2010	10,9	5,6	4,6	0,7	12,7	5,5	5,4	1,8	–1,8
	2012	10,4	5,4	4,5	0,6	12,5	5,2	5,1	2,3	–2,1
	2013	**10,8**	**5,5**	**4,8**	**0,5**	**14,1**	**5,7**	**5,5**	**2,9**	**–3,3**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	8,9	4,1	4,2	0,6	13,5	5,2	5,4	2,9	–4,6
	2010	9,5	4,0	4,9	0,6	12,8	5,0	6,4	1,4	–3,3
	2012	9,3	3,7	5,0	0,5	13,0	4,7	6,2	2,0	–3,7
	2013	**9,3**	**3,7**	**5,1**	**0,5**	**14,2**	**5,1**	**6,6**	**2,5**	**–4,9**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	10,9	6,3	3,6	1,0	12,2	5,1	3,6	3,6	–1,3
	2010	12,5	7,5	4,2	0,8	12,6	6,0	4,3	2,3	–0,1
	2012	11,7	7,2	3,9	0,6	12,1	5,8	3,8	2,5	–0,4
	2013	**12,4**	**7,5**	**4,5**	**0,5**	**14,0**	**6,2**	**4,3**	**3,4**	**–1,6**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 /66/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]			Odpływ[b] *Outflow*[b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*							
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	9527	6802	2725	10160	6802	3358
	2010	10428	7551	2877	11099	7551	3548
	2012	9969	7336	2633	10406	7336	3070
	2013	**10383**	**7755**	**2628**	**11275**	**7755**	**3520**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	4592	2991	1601	5840	3536	2304
	2010	4769	3164	1605	6107	3800	2307
	2012	4610	3120	1490	5784	3780	2004
	2013	**4620**	**3221**	**1399**	**6176**	**3866**	**2310**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	4935	3811	1124	4320	3266	1054
	2010	5659	4387	1272	4992	3751	1241
	2012	5359	4216	1143	4622	3556	1066
	2013	**5763**	**4534**	**1229**	**5099**	**3889**	**1210**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 25 /66/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Napływ[a] *Inflow*[a]			Odpływ[b] *Outflow*[b]		
		ogółem *total*	z tego samego województwa *from the same voivodship*	z innych województw *from other voivodships*	ogółem *total*	do tego samego województwa *to the same voivodship*	do innych województw *to other voivodships*
		NA 1000 LUDNOŚCI *PER 1000 POPULATION*					
O G Ó Ł E M	2005	9,1	6,5	2,6	9,7	6,5	3,2
T O T A L	2010	10,2	7,4	2,8	10,9	7,4	3,5
	2012	9,8	7,2	2,6	10,3	7,2	3,0
	2013	**10,3**	**7,7**	**2,6**	**11,2**	**7,7**	**3,5**
Miasta	2005	8,3	5,4	2,9	10,6	6,4	4,2
Urban areas	2010	8,9	5,9	3,0	11,4	7,1	4,3
	2012	8,7	5,9	2,8	10,9	7,1	3,8
	2013	**8,8**	**6,1**	**2,7**	**11,8**	**7,4**	**4,4**
Wieś	2005	9,9	7,7	2,3	8,7	6,6	2,1
Rural areas	2010	11,7	9,1	2,6	10,3	7,7	2,6
	2012	11,1	8,7	2,4	9,6	7,4	2,2
	2013	**12,0**	**9,4**	**2,6**	**10,6**	**8,1**	**2,5**

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 26 /67/. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

L A T A *Y E A R S* WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*		Napływ[a] *Inflow*[a]			Odpływ[b] *Outflow*[b]			Saldo migracji *Net migration*		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
O G Ó Ł E M	2005	9527	4517	5010	10160	4829	5331	–633	–312	–321
T O T A L	2010	10428	4911	5517	11099	5220	5879	–671	–309	–362
	2012	9969	4595	5374	10406	4824	5582	–437	–229	–208
	2013	**10383**	**4928**	**5455**	**11275**	**5397**	**5878**	**–892**	**–469**	**–423**
0– 4 lata		1041	532	509	1081	530	551	–40	2	–42
5– 9		672	348	324	662	339	323	10	9	1
10–14		451	216	235	445	203	242	6	13	–7
15–19		423	195	228	451	201	250	–28	–6	–22
20–24		984	317	667	1105	366	739	–121	–49	–72
25–29		1988	875	1113	2319	1066	1253	–331	–191	–140
30–34		1403	723	680	1638	871	767	–235	–148	–87
35–39		911	493	418	972	518	454	–61	–25	–36
40–44		559	300	259	597	328	269	–38	–28	–10
45–49		388	205	183	412	224	188	–24	–19	–5
50–54		354	188	166	350	186	164	4	2	2
55–59		357	178	179	366	182	184	–9	–4	–5
60–64		288	147	141	309	164	145	–21	–17	–4
65 lat i więcej ..... *and more*		564	211	353	568	219	349	–4	–8	4

a Zameldowania. *b* Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27 /68/. **MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

LATA *YEARS* / WIEK MIGRANTÓW *AGE OF MIGRANTS*	Imigranci *Immigrants*			Emigranci *Emigrants*			Saldo migracji *Net migration*		
	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
OGÓŁEM 2005	862	545	317	3414	1940	1474	–2552	–1395	–1157
TOTAL 2010	726	507	219	1848	894	954	–1122	–387	–735
2012	561	329	232	2297	1059	1238	–1736	–730	–1006
2013	**495**	**326**	**169**	**2934**	**1351**	**1583**	**–2439**	**–1025**	**–1414**
0– 4 lata	53	30	23	73	39	34	–20	–9	–11
5– 9	19	9	10	122	58	64	–103	–49	–54
10–14	6	2	4	99	48	51	–93	–46	–47
15–19	16	11	5	141	90	51	–125	–79	–46
20–24	33	21	12	172	82	90	–139	–61	–78
25–29	86	66	20	374	142	232	–288	–76	–212
30–34	57	45	12	364	137	227	–307	–92	–215
35–39	50	38	12	306	131	175	–256	–93	–163
40–44	36	23	13	302	130	172	–266	–107	–159
45–49	29	19	10	287	135	152	–258	–116	–142
50–54	28	18	10	244	130	114	–216	–112	–104
55–59	21	15	6	165	93	72	–144	–78	–66
60–64	24	12	12	128	70	58	–104	–58	–46
65 lat i więcej ..... *and more*	37	17	20	157	66	91	–120	–49	–71

TABL. 28 /69/. **NIEKTÓRE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE**[a]

Stan w dniu 31 XII

SELECTED CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS[a]

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATIONS*	2005	2010	2012	2013
JEDNOSTKI KOŚCIELNE[b] *CHURCH UNITS*[b]				
Kościół katolicki ***Catholic church***				
Kościół Rzymskokatolicki[c]	397	398	398	399
Starokatolicki ***Old Catholic***				
Kościół Polskokatolicki[d]	3	1	1	2
Protestanckie i tradycji protestanckiej ***Protestant and Protestant-tradition***				
Kościół Zielonoświątkowy	13	13	13	13
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	5	5	5	3
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	1	1	1	1
Świecki Ruch Misyjny „Epifania"	2	2	2	2
Kościół Chrystusowy	–	.	–	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	1	1	1	1

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. *b* Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. *c* Dane dotyczą diecezji opolskiej. *d* Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern opolska diocese. d Church associated in the Polish Ecumenical Council.

TABL.28 /69/. **NIEKTÓRE KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE[a] (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATIONS*	2005	2010	2012	2013
JEDNOSTKI KOŚCIELNE[b] (dok.) *CHURCH UNITS[b] (cont.)*				
Inne ***Others***				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	47	48	.	35
DUCHOWNI *CLERGY*				
Kościół katolicki ***Catholic church***				
Kościół Rzymskokatolicki[c]	841	831	856	858
Starokatolicki ***Old Catholic***				
Kościół Polskokatolicki[d]	2	1	1	2
Protestanckie i tradycji protestanckiej ***Protestant and Protestant-tradition***				
Kościół Zielonoświątkowy	23	22	24	23
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	3	2	1	1
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	4	2	2	2
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	8	7	5	6
Kościół Chrystusowy	1	.	–	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	–	–	–	–
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	3	3	3	3
Inne ***Others***				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	–	–	.	.
WIERNI, WYZNAWCY *ADHERENTS, FAITHFUL*				
Kościół katolicki ***Catholic church***				
Kościół Rzymskokatolicki[c]	860000[e]	850000[e]	847000[e]	812000[e]
Starokatolicki ***Old Catholic***				
Kościół Polskokatolicki[d]	35	20	55	55
Protestanckie i tradycji protestanckiej ***Protestant and Protestant-tradition***				
Kościół Zielonoświątkowy	1027	1081	1240	1280
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	217	197	175	185
Kościół Ewangelicznych Chrześcijan	39	41	45	37
Świecki Ruch Misyjny „Epifania”	39	29	33	35
Kościół Chrystusowy	35	.	32	.
Nowoapostolski Kościół w Polsce	23	27	31	30
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	16	14	14	13
Inne ***Others***				
Związek Wyznania Świadków Jehowy	.	3158[f]	.	2948[f]

a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. *b* Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. *c* Dane dotyczą diecezji opolskiej. *d* Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. *e* Ochrzczeni. *f* Głosiciele.

a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. b Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. c Data concern opolska diocese. d Church associated in the Polish Ecumenical Council. e Baptised. f Proclaimers.

DZIAŁ VI
RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane o **aktywności ekonomicznej ludności** dotyczą ludności faktycznie zamieszkałej i obejmują **osoby w wieku 15 lat i więcej** będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Badanie nie obejmuje osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych. Prezentowane dane opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności – BAEL** (tabl. 1–2) przeprowadzanego w cyklu kwartalnym; badaniem nie są objęte osoby nieobecne w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej, jeżeli ich nieobecność nie wynikała z charakteru wykonywanej pracy. Badanie prowadzi się metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną ludności bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia. Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
   — wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
   — formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

   Podziału na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonano na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;
2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
   — w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,

CHAPTER VI
LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. *Data on **economic activity of population** concern the actually living population and cover **persons aged 15 and more**, who are members of households in the dwellings selected on a random basis. The survey does not cover persons living in collective accommodation establishment and homeless. Presented data were compiled on the basis of representative **Labour Force Survey – LFS** (tables 1–2); the sample survey conducted on a quarterly basis. The survey does not cover persons absent in households for 12 months and more except persons whose absence results from the type of their job. The survey is conducted by the continuous observation method, i.e. economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth. Since 2010 the data have been generalized on the basis of population balances compiled with the use of the National Census of Population and Housing 2011.*

2. *The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is work, i.e. performing, holding or looking for work.*

***Economically active persons** include employed and unemployed persons:*

*1) **employed persons** are persons who during the reference week:*
   — performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
   — formally had work but did not perform it (e.g. due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

   Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

*2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfilled three conditions:*
   — within the reference week were not employed,

— w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
— były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

— within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
— were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

***Economically inactive persons** are persons who are not classified as employed or unemployed.*

***3.** The **activity rate** is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

*The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).*

*The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).*

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdawczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
   a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009 – patrz ust. 5 na str. 119,
   b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
   c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

Employment

***1.** Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (among others in regard to private farms in agriculture).*

***2.** Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:*

1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
2) employers and own-account workers, i.e.:
   a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009 – see item 5 on page 119,
   b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
   c) other self-employed persons, e.g., persons practising learned professions,
3) outworkers;
4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives, and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorcy mienia; **niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące **pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII** w latach 2005–2009 wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
   a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby;
   b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Dane o pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie od 2010 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Full-time paid employees *are employed persons on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker;* ***part-time paid employees*** *are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.*

4. *Data concerning* ***employment as of 31 XII*** *are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the* ***main job****.*

5. *Data concerning* ***employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII*** *in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.*

The follwing employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
   a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing ***exclusively*** *for their own needs;*
   b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not posses agricultural land) producing ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs;*
2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing ***exclusively*** *or* ***mainly*** *for their own needs).*

Data regarding employed persons on private farms in agriculture since 2010 are not strictly comparable to those for previous years.

6. *Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:*

1) ***the employment, as of 31 XII*** *of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;*
2) ***the average paid employment*** *– full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.*

7. Dane o pracujących nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Dane grupowane według sekcji opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

9. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki (przedsiębiorstwa).

10. Dane w tabl. 4, 6–9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych.

11. Informacje o **ruchu zatrudnionych** obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi) osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze (do 2009 r. na urlopy bezpłatne) i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. Nr 230, poz. 2291).

12. Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo.

7. *Data regarding employment do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.*

8. *Data grouped according to sections were compiled using* ***the enterprise method****. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.*

9. *In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity, however in other tables – by seat of management of unit (enterprise).*

10. *Data in tables 4, 6–9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy.*

11. *Information regarding* ***labour turnover*** *concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees. These data concern* ***the number of hires and the number of terminations*** *and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care leave (until 2009 unpaid vacations) and rehabilitation.

The hire (termination) rate *is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.*

Persons ***taking child-care leave*** *include persons (mothers as well as other persons authorized to care for the child), to whom a workplace has granted leave in accordance with the decree of the Minister of Economy, Labour and Social Policy dated 16 XII 2003 concerning detailed conditions of granting a child-care leave (Journal of Laws No. 230, item 2291).*

12. *Data regarding* ***school leavers starting work for the first time*** *concern full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees.*

13. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych, bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:
— miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
— pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
— w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

14. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

13. Vacancies *are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:*
— *the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,*
— *the employer made efforts to find people willing to take up the job,*
— *if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.*

14. Newly created jobs *are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.*

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późniejszymi zmianami) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę, która ukończyła 18 lat i nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest to osoba niepełnosprawna – zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. Długotrwale bezrobotni są to osoby bezrobotne pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem (od listopada 2005 r.) okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

3. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia rejestrowanego podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach

Unemployment

1. *Data regarding* ***registered unemployed persons*** *include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674 with later amendments), are classified as unemployed.*

An ***unemployed person*** *is understood as a person who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.*

2. The long-term unemployed *persons are unemployed persons remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding (since November 2005) the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training in the workplace.*

3. The registered unemployment rate *is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The registered unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as part of*

indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych: dla 2000 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996, dla 2005 r. oraz dla lat 2008–2009 – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010. Dane za lata 2010–2013 nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

4. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późniejszymi zmianami).

the economically active civilian population) estimated: for 2000 – on the basis of the results of the Agricultural Census 1996, for 2005 as well as for the years 2008–2009 – Population and Housing Census 2002 as well as Agricultural Census 2002, since 2010 – on the basis of the Agricultural Census 2010. Data for 2010–2013 are not strictly comparable to those for previous years.

4. *Information concerning* ***Labour Fund expenditures*** *are given according to Law dated 20 IV 2004, on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2013, item 674 with later amendments).*

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za **jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.**

2. Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnienia do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się

Work conditions

1. *Information regarding* ***accidents at work*** *includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.*

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each ***accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.***

2. Accident at work *is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:*

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
2) when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated ***equally to accident at work****, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the*

wypadek, któremu pracownik uległ:
1) w czasie podróży służbowej;
2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:
1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy-zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających

employee had such accident:
1) *during a business trip;*
2) *during a training within the scope of common self-defence;*
3) *at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Accident at work is also understood *as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:*
1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;*
2) *performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;*
3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
10) *serving supplementary forms of military service;*
11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. A serious accident at work *is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.*

4. A fatal accident at work *is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.*

5. *Accidents at work are classified, i.a., according to* ***contact-mode of injury*** *which directly*

rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

6. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

1) obejmują zatrudnionych w jednostkach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związane oraz pozostałego sprzątania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwłókniające, hałas, wibracje, gorący lub zimny mikroklimat, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

*cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all short-comings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.*

***6. The accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.*

***7.** Information regarding **persons working in hazardous conditions i.e.**, with substances hazardous to health is compiled on the basis of reports. Data concern persons:*

1) employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities), administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities; travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope of human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);
2) exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climate, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.

mat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;

3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według staniu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869) z późniejszymi zmianami.

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjeto liczbę zatrudnionych na postawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

8. Evaluation of occupational risk *is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.*

9. *A disease is deemed an* ***occupational disease*** *if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869) with later amendments.

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności
Economic activity of the population

TABL. 1 /70/. **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013					SPECIFICATION
	przeciętne w roku *annual averages*			kwartały *quarters*				
				I	II	III	IV	
LUDNOŚĆ w tys.	**751**	**734**	**713**	**714**	**715**	**707**	**714**	***POPULATION in thous.***
Mężczyźni	359	345	334	331	338	334	335	*Men*
Kobiety	392	389	378	383	378	374	379	*Women*
Aktywni zawodowo	**401**	**399**	**382**	**380**	**385**	**383**	**379**	***Economically active persons***
mężczyźni	228	225	214	211	217	213	214	*men*
kobiety	173	174	168	170	169	170	165	*women*
Pracujący	362	361	346	336	347	350	351	*Employed persons*
mężczyźni	208	205	195	187	196	198	201	*men*
kobiety	154	156	151	149	151	152	151	*women*
Bezrobotni[a]	39	38	36	44	38	33	28	*Unemployed persons*[a]
mężczyźni	21	19	18	24	21	15	13	*men*
kobiety	18	18	18	21	18	18	15	*women*
Bierni zawodowo	**351**	**335**	**331**	**333**	**330**	**324**	**335**	***Economically inactive persons***
Mężczyźni	131	121	121	120	121	120	121	*Men*
Kobiety	220	215	210	213	209	204	214	*Women*
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w %	**53,4**	**54,4**	**53,6**	**53,2**	**53,8**	**54,2**	**53,1**	***ACTIVITY RATE in %***
mężczyźni	63,5	65,2	64,1	63,7	64,2	63,8	63,9	*men*
kobiety	44,1	44,7	44,4	44,4	44,7	45,5	43,5	*women*
Miasta	53,5	54,3	53,2	53,4	53,7	53,2	52,8	*Urban areas*
Wieś	53,2	54,4	54,0	53,4	53,9	55,3	53,5	*Rural areas*
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	**48,2**	**49,2**	**48,5**	**47,1**	**48,5**	**49,5**	**49,2**	***EMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	57,9	59,4	58,4	56,5	58,0	59,3	60,0	*men*
kobiety	39,3	40,1	39,9	38,9	39,9	40,6	39,8	*women*
Miasta	47,9	49,0	47,5	46,8	47,4	47,8	48,7	*Urban areas*
Wieś	48,6	49,4	49,7	47,5	50,0	51,6	50,0	*Rural areas*
STOPA BEZROBOCIA w %	**9,7**	**9,5**	**9,4**	**11,6**	**9,9**	**8,6**	**7,4**	***UNEMPLOYMENT RATE in %***
mężczyźni	9,2	8,4	8,4	11,4	9,7	7,0	6,1	*men*
kobiety	10,4	10,3	10,7	12,4	10,7	10,6	9,1	*women*
Miasta	10,6	9,9	10,2	12,4	12,3	10,2	7,7	*Urban areas*
Wieś	8,6	8,6	7,9	11,2	7,7	6,7	7,1	*Rural areas*

a Osoby w wieku 15–74 lata.
a Persons aged 15–74.

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI[a]
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS[a] *BY SECTIONS*
As of 31 XII

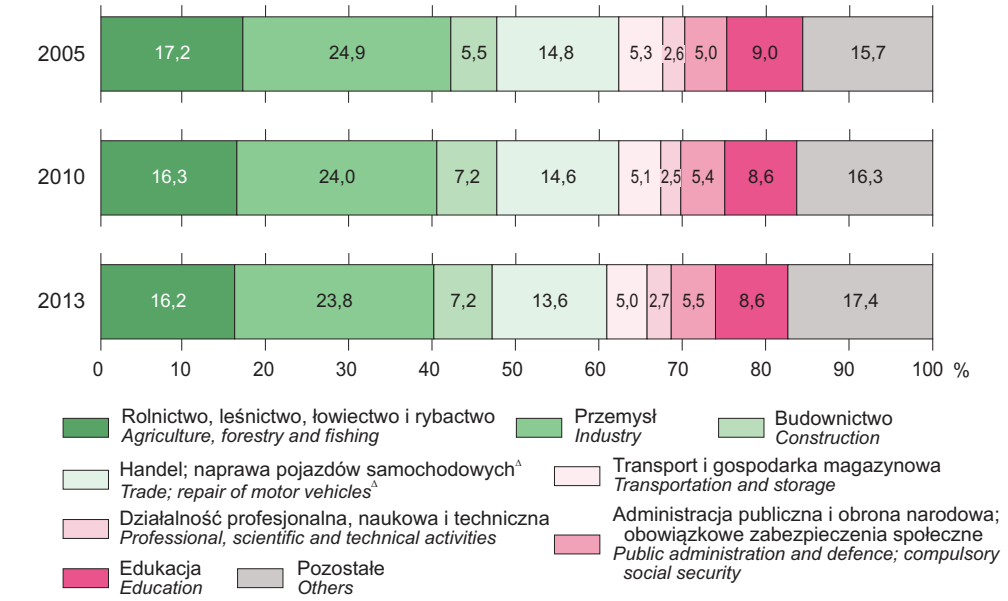

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe.

a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture – estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

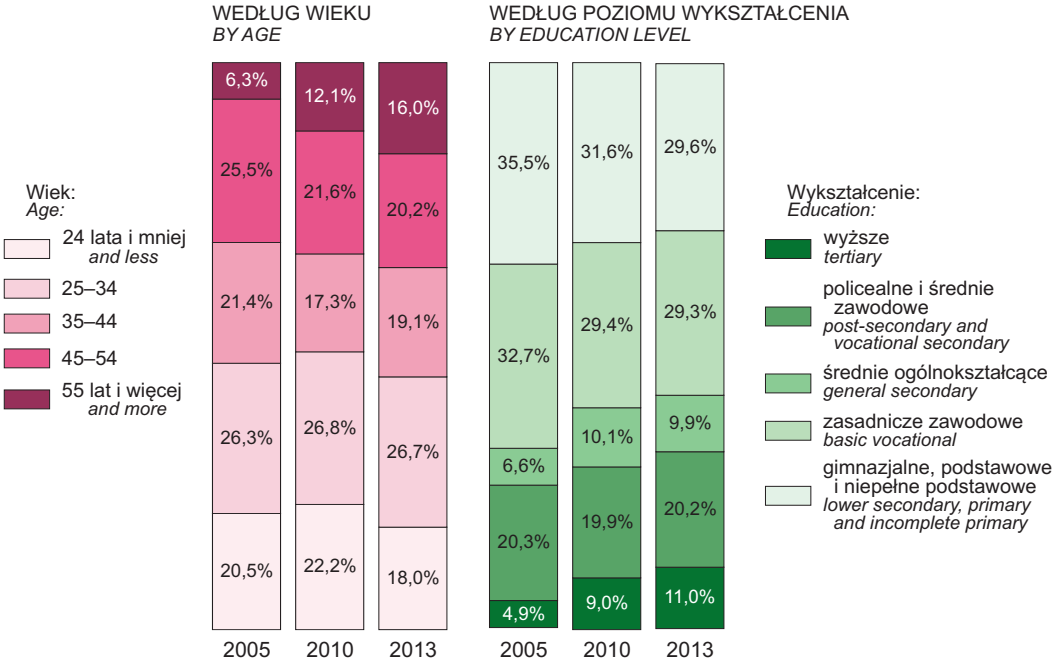

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN VOIVODSHIP

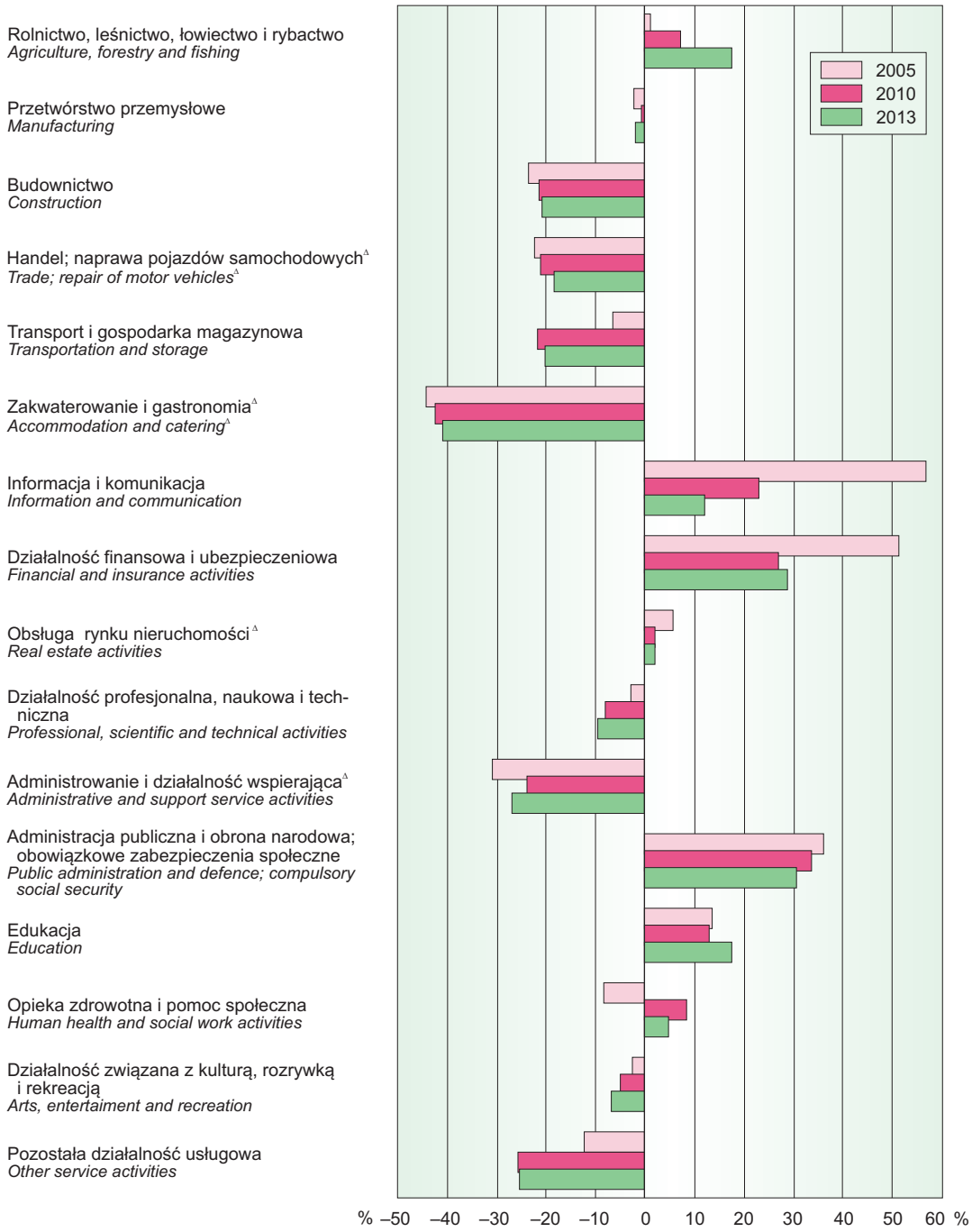

TABL. 2 /71/. **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2013 R. – na podstawie BAEL**

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2013 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ludność *Population*	Aktywni zawodowo *Economically active persons*			Bierni zawodowo *Economically inactive persons*	Współczynnik aktywności zawodowej *Activity rate*	Wskaźnik zatrudnienia *Employment rate*	Stopa bezrobocia *Unemployment rate*
		ogółem *total*	pracujący *employed*	bezrobotni[a] *unemployed*[a]				
	w tys. *in thous.*					w % *in %*		
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**714**	**379**	**351**	**28**	**335**	**53,1**	**49,2**	**7,4**
Według wieku: ***By age:***								
w tym w wieku produkcyjnym[b] ..... *of which of working age*[b]	502	368	340	28	134	73,3	67,7	7,6
15 – 24 lata	88	30	25	5	58	34,1	28,4	16,7
25 – 34	118	95	87	9	23	80,5	73,7	9,5
35 – 44	120	103	96	6	17	85,8	80,0	5,8
45 – 54	114	93	88	5	21	81,6	77,2	5,4
55 lat i więcej ..... *and more*	274	58	55	.[c]	216	21,2	20,1	5,2
Według poziomu wykształcenia: ***By educational level:***								
Wyższe ..... *Tertiary*	127	98	94	.[c]	29	77,2	74,0	4,1
Policealne i średnie zawodowe ..... *Post-secondary and vocational secondary*	156	95	88	7	61	60,9	56,4	7,4
Średnie ogólnokształcące ... *General secondary*	61	31	29	.[c]	30	50,8	47,5	6,5
Zasadnicze zawodowe ..... *Basic vocational*	207	129	118	11	78	62,3	57,0	8,5
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ..... *Lower secondary, primary and incomplete primary*	163	25	22	.[c]	137	15,3	13,5	16,0

a Osoby w wieku 15–74 lata. *b* Mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat. *c* Szacunek mniejszy niż 5 tys., konkretna wartość nie podana ze względu na losowy błąd próby.

a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59. c The estimate less than 5 thous., specific value not given because of high random error of sample.

Pracujący
Employment

TABL. 3 /72/. **PRACUJĄCY**[a]
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 z ogółem kobiety *of total women*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**294256**	**310991**	**308926**	**311442**	**146228**
sektor publiczny *public sector*	84851	83700	73639	73108	48710
sektor prywatny *private sector*	209405	227291	235287	238334	97518
Rolnictwo[b], leśnictwo,łowiectwo i rybactwo *Agriculture[b], forestry and fishing*	50506	50793	50654	50536	23198
Przemysł *Industry*	73115	74714	75170	74155	21848
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	63678	65239	66259	65709	20155
Budownictwo *Construction*	16148	22414	21768	22295	1958
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	43609	45377	41921	42304	23680
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	15612	15711	15870	15649	3714
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering* [Δ]	4684	4664	4748	4891	3180
Informacja i komunikacja *Information and communication*	2190	2133	2130	2124	684
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	6149	5539	5642	5768	4147
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	2981	3063	3010	3293	1657
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	7595	7857	8457	8536	4438
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	5992	8308	8541	9240	4299
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	14833	16746	17004	17055	10441
Edukacja *Education*	26572	26682	26643	26656	21272
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	16981	19144	19322	19772	16130
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	3287	3509	3427	3182	2036
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	4002	4337	4619	5986	3546

a Według faktycznego (stałego) miejsca pracy i rodzaju działalności. *b* Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 119.

a By actual workplace kind of activity, see general notes. b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 119.

TABL. 4 /73/. **PRACUJĄCY[a] WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS[a] BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*	
			zatrudnieni na podstawie stosunku pracy *employees hired on the basis of an employment contract*	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin *owners, co-owners including contributing family workers*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	172120	168018	1899
	2010	175967	172199	1992
	2012	168952	165362	1878
	2013	**170169**	**166421**	**2119**
sektor publiczny ..... *public sector*		65683	65683	–
sektor prywatny ..... *private sector*		104486	100738	2119
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		5278	3794	39
Przemysł ..... *Industry*		53998	53362	633
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		48830	48201	626
Budownictwo ..... *Construction*		13164	12809	355
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*		15638	15068	570
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		6617	6467	150
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering[Δ]*		1622	1545	77
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		547	536	10
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		2474	2278	16
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		2353	2340	13
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		2753	2701	52
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*		4514	4468	46
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*		16355	16355	–
Edukacja ..... *Education*		25767	25708	59
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		15769	15699	70
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*		2894	2892	2
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		426	399	27

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 /74/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013	
				ogółem *total*	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób[a] *of which entities employing more than 9 persons*[a]
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**194333**	**198372**	**191327**	**186993**	**157361**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, forestry and fishing*	5172	4617	4477	4346	3339
Przemysł ..... *Industry*	65003	62840	59782	56705	52416
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	57961	55982	54338	51447	47351
Budownictwo ..... *Construction*	12395	15941	15880	15389	8796
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	24497	25233	22750	22350	14465
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	8315	8521	7667	7744	6219
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]	2640	2761	2747	2577	1377
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	1376	828	783	839	488
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	3818	3153	2944	2790	2399
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	2369	2392	2394	2524	2093
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	4106	4225	4423	4376	2650
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	5318	5120	5152	4933	4186
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... *Public administration and defence; compulsory social security*	14211	16434	15919	15866	15866
Edukacja ..... *Education*	26189	25628	25716	25067	24866
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	14693	16082	16076	16150	15271
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	2643	3074	2958	2681	2587
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	1588	1523	1659	2657	345

a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 /75/. **PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI**[a]
Stan w dniu 31 XII
FULL-AND PART-TIME PAID EMPLOYEES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Pełnozatrudnieni[b] *Full-time paid employees*[b]		Niepełnozatrudnieni *Part-time paid employees*	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
O G Ó Ł E M 2005	154858	72396	13160	8167
T O T A L 2010	158964	74028	13235	8392
2012	151892	72447	13470	8898
2013	**152744**	**72638**	**13677**	**9131**
sektor publiczny ..... *public sector*	58688	40432	6995	4931
sektor prywatny ..... *private sector*	94056	32206	6682	4200
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	3284	750	510	383
Przemysł ..... *Industry*	51097	15724	2265	1067
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	46146	14698	2055	966
Budownictwo ..... *Construction*	12392	847	417	129
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	13805	6840	1263	916
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	6139	937	328	133
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]	1267	894	278	193
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	439	170	97	52
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	2184	1804	94	76
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	2049	959	291	229
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ... *Professional, scientific and technical activities*	2455	1378	246	185
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	3766	1532	702	412
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	15637	9690	718	449
Edukacja ..... *Education*	21069	17203	4639	3520
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	14659	12380	1040	778
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	2193	1386	699	556
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	309	144	90	53

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* Od 2009 r. łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 /76/. **PRZYJĘCIA DO PRACY**[a]
HIRES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z ogółem *Of total*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
			kobiety *women*	podejmujący pierwszą pracę *persons starting work for the first time*	poprzednio pracujący *previously employed*	powracający z urlopów wychowawczych[b] *persons returning from child-care leaves*[b]	
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	36030	12918	4719	17776	861	22,8
	2010	31729	10751	3728	24795	649	19,6
	2012	28746	10402	3216	23015	521	18,2
	2013	**31579**	**10850**	**3244**	**25820**	**458**	**20,4**
sektor publiczny ..... *public sector*		6049	3726	726	5035	210	10,0
sektor prywatny ..... *private sector*		25530	7124	2518	20785	248	26,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		452	117	73	356	3	13,7
Przemysł ..... *Industry*		8967	2551	1319	6961	117	16,7
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		8468	2434	1277	6572	114	17,3
Budownictwo ..... *Construction*		6569	228	305	5905	7	63,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		3047	1469	371	2278	62	21,6
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		1714	246	155	1505	6	28,4
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		277	174	23	218	4	21,0
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		76	23	28	43	–	17,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		437	325	39	313	21	17,2
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		502	114	9	435	4	27,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		479	230	56	386	7	18,6
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		3301	1469	147	2683	5	87,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		2484	1384	272	2097	97	15,4
Edukacja ..... *Education*		1479	1194	164	1236	59	6,7

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7 /76/. **PRZYJĘCIA DO PRACY**[a] **(dok.)**
HIRES[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z ogółem *Of total*				Współczynnik przyjęć w % *Hire rate in %*
		kobiety *women*	podejmujący pierwszą pracę *persons starting work for the first time*	poprzednio pracujący *previously employed*	powracający z urlopów wychowawczych[b] *persons returning from child-care leaves*[b]	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	1410	1097	210	1129	57	9,3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	276	167	62	198	7	11,8
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	109	62	11	77	2	39,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 /77/. **ZWOLNIENIA Z PRACY**[a]
TERMINATIONS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z ogółem *Of total*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
		kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez *terminated due to dissolution of an employment contract by*		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych[b] *taking child-care*[b]	
			zakład pracy *employer*	pracownika *employee*			
O G Ó Ł E M 2005	34795	12733	6001	5259	2165	1283	21,8
T O T A L 2010	31207	10462	4775	3087	1131	794	19,2
2012	30175	10188	5592	2446	1298	556	19,1
2013	**30710**	**10852**	**4917**	**2486**	**1152**	**460**	**19,8**
sektor publiczny ..... *public sector*	5891	3321	686	300	596	134	9,8
sektor prywatny ..... *private sector*	24819	7531	4231	2186	556	326	26,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	436	114	48	22	49	2	13,2
Przemysł ..... *Industry*	10883	3372	2213	1192	397	207	20,1
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	10354	3258	2113	1173	305	206	21,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 /77/. **ZWOLNIENIA Z PRACY**[a] **(dok.)**
TERMINATIONS[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Z ogółem *Of total*					Współczynnik zwolnień w % *Termination rate in %*
		kobiety *women*	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez *terminated due to dissolution of an employment contract by*		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację *retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation*	korzystający z urlopów wychowawczych[b] *taking child-care*[b]	
			zakład pracy *employer*	pracownika *employee*			
Budownictwo ..... *Construction*	4361	113	633	169	61	6	42,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	2981	1306	648	423	36	35	21,4
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	1578	236	133	130	82	3	26,2
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] .... *Accommodation and catering*[Δ]	290	178	33	51	5	16	21,1
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	70	30	26	10	#	–	16,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	664	522	69	71	9	19	26,7
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	276	80	45	10	23	3	15,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	568	172	#	30	4	4	22,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	3051	1227	217	60	28	2	81,2
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	2305	1141	73	76	174	65	14,5
Edukacja ..... *Education*	1601	1197	334	70	150	32	7,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	1219	897	138	143	107	44	8,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	353	225	110	24	20	3	15,3
Pozostała działalność usługowa ... *Other service activities*	74	42	#	5	#	19	20,1

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. *b* W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL.9 /78/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY**[a]

THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z ogółem – absolwenci szkół *Of total – school leavers*			
				wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post-secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	4189	1959	1281	1324	591	993
	2010	2953	1387	1042	782	367	762
	2012	2430	1071	803	561	340	726
	2013	**2446**	**1062**	**937**	**638**	**305**	**566**
sektor publiczny ..... *public sector*		606	397	407	124	48	27
sektor prywatny ..... *private sector*		1840	665	530	514	257	539
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		54	12	19	27	#	#
Przemysł ..... *Industry*		1061	340	257	310	171	323
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*		1029	326	237	303	170	319
Budownictwo ..... *Construction*		250	11	37	60	23	130
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		234	122	83	67	32	52
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		68	21	23	30	6	9
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		8	3	–	#	–	#
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		20	7	17	#	#	#
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		23	15	14	2	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		6	5	#	–	–	#
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		49	32	34	5	#	#
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		75	43	35	17	#	#
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*		244	169	146	64	26	8
Edukacja ..... *Education*		115	101	93	13	5	4

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL.9 /78/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY[a] (dok.)**

THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym kobiety *Of which women*	Z ogółem – absolwenci szkół *Of total – school leavers*			
			wyższych *tertiary*	policealnych i średnich zawodowych *post-secondary and secondary vocational*	liceów ogólnokształcących *general secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	177	136	143	23	7	4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	59	44	30	#	13	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	3	#	#	–	–	#

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 /79/. **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R.**

JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Miejsca pracy *Jobs*						
	wolne (stan w dniu 31 XII) *vacancies (as of 31 XII)*			nowo utworzone[a] *newly created[a]*		zlikwidowane[a] *liquidated[a]*	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which newly created jobs*	z ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**842**	**122**	**612**	**9187**	**5196**	**6814**	**4136**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	13	8	1	173	78	147	102
Przemysł ..... *Industry*	334	56	227	2582	1612	1753	1312
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	–	–	–	16	10	35	35
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	323	55	219	2391	1478	1485	1086
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ],..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	–	–	–	26	11	124	103

a W ciągu roku.

a During the year.

TABL. 10 /79/. **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2013 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOBS IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Miejsca pracy *Jobs*						
	wolne (stan w dniu 31 XII) *vacancies (as of 31 XII)*			nowo utworzone[a] *newly created*[a]		zlikwidowane[a] *liquidated*[a]	
	ogółem *total*	w tym nowo utworzone *of which newly created jobs*	z ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of total in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*	ogółem *total*	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which in entities employing more than 9 persons*
Przemysł (dok.) *Industry (cont.)*							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	11	1	8	149	113	109	88
Budownictwo ..... *Construction*	61	–	3	1184	774	898	607
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	65	23	65	1119	744	1637	544
Transport i gospodarka magazynowa *Transport and storage*	112	2	112	513	188	279	165
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]	21	–	8	920	30	243	113
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	–	–	–	96	34	72	18
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	11	2	11	49	25	31	23
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	3	1	3	137	127	71	43
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	3	1	3	398	84	287	91
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	19	2	19	295	208	269	222
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	92	3	91	313	312	140	134
Edukacja ..... *Education*	16	10	16	806	648	654	545
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	61	10	39	330	223	160	146
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	12	4	8	136	98	81	65
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	19	–	6	136	11	92	6

a W ciągu roku.
a During the year.

Bezrobocie
Unemployment

TABL. 11 /80/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	**69396**	**48775**	**51775**	**51636**	***Total registered unemployed persons***
w tym kobiety	38725	25801	26991	27040	*of which women*
Z liczby ogółem – bezrobotni:					*Of total number – unemployed persons:*
dotychczas niepracujący	13305	8969	7775	7423	*previously not employed*
w tym absolwenci[a]	2933	3162	3041	2896	*of which school-leavers[a]*
w tym w szkole wyższej[b]	614	897	769	709	*of which in tertiary education[b]*
bez kwalifikacji zawodowych	17020	13979	16884	16565	*without occupational qualifications*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1760	1634	2492	2941	*terminated for company reasons*
długotrwale bezrobotni[c]	45532	21608	24968	26325	*long-term unemployed[c]*
posiadający prawo do zasiłku	9289	6935	8317	7551	*possessing benefit rights*
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia	2658[d]	4452	5121	5509	*bringing up single-handed at least one child aged 18 and below*
niepełnosprawni	1744	2472	2739	2888	*disabled persons*
Stopa bezrobocia rejestrowanego[e] w %	**18,7**	**13,6**	**14,4**	**14,2**	***Registered unemployment rate[e] in %***
Oferty pracy	**310**	**1057**	**473**	**770**	***Job offers***

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. *b* Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. *c* Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. *d* Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. *e* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 121.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 3 on page 121.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 12 /81/. **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI**[a]
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	**77016**	**91694**	**72655**	**76055**	***Total newly registered unemployed persons***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	36637	43916	34345	36181	*women*
dotychczas niepracujący	20260	20407	12726	11933	*previously not employed*
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1275	2526	3238	4790	*terminated for company reasons*
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	**82173**	**90048**	**68909**	**76194**	***Total of persons removed from unemployment rolls***
Z liczby ogółem:					*Of total number:*
kobiety	38876	42350	33527	36132	*women*
z tytułu podjęcia pracy	36053	34767	31032	36392	*received jobs*

a W ciągu roku.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
a During the year.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 13 /82/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2012		2013	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**69396**	**38725**	**48775**	**25801**	**51775**	**26991**	**51636**	**27040**
Według wieku: ***By age:***								
24 lata i mniej *and less*	14256	7944	10828	6226	9689	5392	9301	5168
25 – 34	18237	11440	13071	7891	14406	8694	13799	8486
35 – 44	14868	8937	8457	4817	9616	5480	9829	5585
45 – 54	17689	9226	10544	5256	10456	5145	10440	5198
55 lat i więcej *and more*	4346	1178	5875	1611	7608	2280	8267	2603
Według poziomu wykształcenia: ***By educational level:***								
Wyższe *Tertiary*	3366	2144	4383	2921	5659	3699	5663	3759
Policealne oraz średnie zawodowe *Post-secondary as well as vocational secondary*	14121	9440	9704	6076	10587	6467	10457	6471

TABL. 13 /82/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005		2010		2012		2013	
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which women*
Według poziomu wykształcenia (dok.): ***By educational level (cont.):***								
Średnie ogólnokształcące ..... *General secondary*	4598	3480	4950	3417	4891	3302	5094	3455
Zasadnicze zawodowe ..... *Basic vocational*	22720	11340	14318	6401	15129	6647	15111	6666
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe ..... *Lower secondary, primary and incomplete primary*	24591	12321	15420	6986	15509	6876	15311	6689
Według czasu pozostawania bez pracy[ab]: ***By duration of unemployment***[ab]:								
3 miesiące i mniej ..... *months and less*	16889	7533	18841	8566	16748	7455	15749	7116
3 – 6	9736	5260	9726	5426	9364	4928	9561	5119
6 – 12	9716	5135	8504	4664	9388	4799	9981	5167
12 – 24	10230	5633	7552	4416	8649	5001	8454	4646
Powyżej 24 miesięcy ..... *More than 24 months*	22825	15164	4152	2729	7626	4808	7891	4992
Według stażu pracy[b]: ***By work seniority***[b]:								
Bez stażu pracy ..... *No work seniority*	13305	8616	8969	5586	7775	4747	7423	4522
Ze stażem pracy: *With work seniority:*								
1 rok i mniej ..... *and less*	7569	4688	6780	4082	7212	4268	7321	4421
1 – 5	14412	7868	11025	6042	12452	6859	12217	6777
5 – 10	9703	5521	6093	3327	6976	3722	7090	3826
10 – 20	12782	7389	7482	3783	8058	4094	8265	4171
20 – 30	9818	4340	6216	2441	6328	2434	6525	2572
powyżej 30 lat ..... *more than 30 years*	1807	303	2210	540	2974	867	2795	751

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. *b* Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2013 r. wśród bezrobotnych było 14081 osób (w tym 5352 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office. b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2013 among the unemployed were 14081 persons (of which 5352 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 14 /83/. **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY**[a]

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Bezrobotni, którzy:					***Unemployed persons who:***
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	1217	492	316	309	*Undertaking employment in intervention works*
w tym kobiety	595	259	171	158	*of which women*
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	3067	4504	1262	2053	*Undertaking employment in public works*
w tym kobiety	1327	1803	488	936	*of which women*
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	7195	16316	8526	8920	*Started training or internship with the employer*
w tym kobiety	4178	9656	5081	4642	*of which women*
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne.....	.	4049	2338	1587	*Started a social useful works*
w tym kobiety	.	2004	1046	745	*of which women*
Liczba zgłoszonych ofert pracy	**18847**	**38632**	**29412**	**29377**	***Number of submitted job offers***

a W ciągu roku.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
a During the year.
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

TABL. 15 /84/. **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**[a]

EXPENDITURES OF LABOUR FUND[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**134,3**	**253,7**	**172,9**	**197,4**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:						*of which:*
Zasiłki dla bezrobotnych	73,0	74,0	80,2	89,2	45,2	*Unemployment benefits*
Szkolenia	3,8	10,2	4,5	4,7	2,4	*Training*
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk	12,9	67,8	23,4	27,3	13,8	*Means for starting of economic activity and equipping of workseat*
Roboty publiczne	10,3	21,8	5,8	8,8	4,5	*Public works*
Prace interwencyjne	3,1	2,4	1,9	2,3	1,2	*Intervention works*
Stypendia za okres stażu	14,7	54,3	26,9	34,9	17,7	*Scholarship for intership period*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 122.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.
a *See general notes item 4 on page 122.*
S o u r c e: data of the Ministry of Labour and Social Policy.

Warunki pracy
Work conditions

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY[a] (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total – accidents resulting in an inability to work*		
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1–3 dni *days*	4–20	21 dni i więcej *days and more*
				O G Ó Ł E M *T O T A L*			
O G Ó Ł E M 2005	2418	15	28	2375	12	778	1499
T O T A L 2010	2396	10	23	2363	33	918	1243
2012	2238	8	23	2207	45	909	1233
2013	**2294**	**10**	**18**	**2266**	**46**	**782**	**1264**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	67	–	–	67	–	17	48
Przemysł ..... *Industry*	908	–	15	893	15	340	508
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	24	–	1	23	–	8	16
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	793	–	14	779	13	305	432
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	28	–	–	28	1	8	19
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	63	–	–	63	1	19	41
Budownictwo ..... *Construction*	315	4	3	308	7	96	192
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	261	2	–	259	7	105	120
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	157	4	–	153	3	32	102
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering[Δ]*	14	–	–	14	–	7	7
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	4	–	–	4	–	2	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	14	–	–	14	–	7	6
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	18	–	–	18	–	7	11

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY**[a] **(cd.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total – accidents resulting in an inability to work*		
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1–3 dni *days*	4–20	21 dni i więcej *days and more*
O G Ó Ł E M (dok.) *T O T A L (cont.)*							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	19	–	–	19	–	3	15
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	72	–	–	72	–	38	31
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	114	–	–	114	2	34	62
Edukacja ..... *Education*	137	–	–	137	5	43	68
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	166	–	–	166	6	43	74
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	23	-	–	23	1	7	15
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	5	–	–	5	–	1	3
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)*							
O G Ó Ł E M 2005	9,66	0,06	0,11	9,49	0,05	3,11	5,99
T O T A L 2010	9,44	0,04	0,09	9,31	0,13	3,62	4,90
2012	8,37	0,03	0,09	8,25	0,17	3,40	4,61
2013	**8,62**	**0,04**	**0,07**	**8,51**	**0,17**	**2,94**	**4,75**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	10,43	–	–	10,43	–	2,65	7,48
Przemysł ..... *Industry*	12,16	–	0,20	11,96	0,20	4,55	6,80
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	31,03	–	1,29	29,73	–	10,34	20,69
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	12,02	–	0,21	11,81	0,20	4,62	6,55
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	6,78	–	–	6,78	0,24	1,94	4,60

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 16 /85/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY[a] (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W wypadkach *In accidents*			Z ogółem – powodujących niezdolność do pracy *Of total – accidents resulting in an inability to work*		
		śmiertelnych *fatal*	ciężkich *serious*	lżejszych *light*	1–3 dni *days*	4–20	21 dni i więcej *days and more*
NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.) *PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)*							
Przemysł (dok.) *Industry (cont.)*							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	16,69	–	–	16,69	0,26	5,03	10,86
Budownictwo ..... *Construction*	14,30	0,18	0,14	13,98	0,32	4,36	8,71
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	6,20	0,05	–	6,15	0,17	2,49	2,85
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	9,96	0,25	–	9,71	0,19	2,03	6,47
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]	2,90	–	–	2,90	–	1,45	1,45
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	1,88	–	–	1,88	–	0,94	0,94
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	2,45	–	–	2,45	–	1,23	1,05
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	5,71	–	–	5,71	–	2,22	3,49
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	2,24	–	–	2,24	–	0,35	1,77
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	8,10	–	–	8,10	–	4,27	3,49
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	6,69	–	–	6,69	0,12	2,00	3,64
Edukacja ..... *Education*	5,14	–	–	5,14	0,19	1,61	2,55
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	8,49	–	–	8,49	0,31	2,20	3,79
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	6,96	–	–	6,96	0,30	2,12	4,54
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	0,94	–	–	0,94	–	0,19	0,57

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY**[a] **(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT–MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK[a] *(excluding private farms in agriculture)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*: razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *trade; repair of motor vehicles*[Δ]	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY *CONTACT–MODE OF INJURY*									
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	2418	106	1098	986	285	220	142	137
	2010	2396	101	986	879	264	298	161	145
	2012	2238	62	973	869	267	280	129	126
	2013	**2294**	**67**	**908**	**793**	**315**	**261**	**157**	**166**
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi ..... *Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals*		79	–	46	43	7	4	6	2
w tym z preparatami chemicznymi ..... *of which chemicals*		13	–	6	6	3	–	3	1
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie *Drowned, buried, enveloped*		3	–	3	1	–	–	–	–
Zderzenie z lub uderzenie w: *Horizontal or vertical impact with or against:*									
nieruchomy obiekt ..... *a stationary object*		585	13	212	169	85	54	55	38
obiekt w ruchu ..... *object in motion*		493	12	196	175	93	68	23	27
w tym przez: *of which by:*									
spadający obiekt ..... *falling object*		165	3	64	56	42	22	6	9
poruszający się lub transportowany obiekt ..... *moving or transported object*		106	4	39	38	15	19	6	9
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym ..... *Contact with sharp, pointed, rough coarse material agent*		381	9	184	169	52	52	9	32
w tym kontakt z przedmiotem ostrym ..... *of which contact with sharp material agent*		194	5	98	94	27	35	2	4

a Zgłoszone w danym roku
a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY**[a] **(cd.)**
CONTACT–MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *trade; repair of motor vehicles*[Δ]	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) *CONTACT–MODE OF INJURY (cont.)*								
Uwięzienie, zmiażdżenie ..... *Trapped, crushed*	148	4	87	78	17	20	4	2
Obciążenie psychiczne lub fizyczne *Physical or mental stress*	236	3	66	65	30	35	29	22
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego ..... *of which physical stress on the muscular-skeletal system*	207	3	62	61	29	27	24	18
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia ..... *Aggression human or animal*	53	10	4	–	–	3	16	12
Pozostałe ..... *Others*	316	16	110	93	31	25	15	31
PRZYCZYNY WYPADKÓW *CAUSES OF ACCIDENTS*								
O G Ó Ł E M 2005	5058	214	2547	2305	550	497	226	255
T O T A L 2010	5273	191	2394	2149	604	701	293	311
2012	4843	145	2352	2118	491	663	228	235
2013	**5047**	**135**	**2166**	**1896**	**636**	**634**	**334**	**334**
Niewłaściwy stan czynnika materialnego ..... *Inappropriate condition of material objects/agents*	453	7	198	173	51	59	37	25
Niewłaściwa organizacja: *Inappropriate organization of:*								
pracy ..... *work*	307	6	162	150	35	39	17	15
stanowiska pracy ..... *work post*	315	7	138	117	37	43	23	20
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym ..... *Absence or inappropriate use of material objects/agents*	415	5	221	201	57	62	12	20
Nieużywanie sprzętu ochronnego *Not using protective equipment*	117	1	59	55	24	10	12	3
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika ..... *Inappropriate wilful employee action*	443	9	243	218	50	41	27	20

a Zgłoszone w danym roku.
a Registered in a given year.

TABL. 17 /86/. **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY[a] (dok.)**
CONTACT–MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *agriculture, forestry and fishing*	przemysł *industry*		budownictwo *construction*	handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *trade; repair of motor vehicles*[Δ]	transport i gospodarka magazynowa *transportation and storage*	opieka zdrowotna i pomoc społeczna *human health and social work activities*
			razem *total*	w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*				
PRZYCZYNY WYPADKÓW (dok.) *CAUSES OF ACCIDENTS (cont.)*								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika[b] ..... *Inappropriate mental-physical condition of employee*[b]	76	3	33	26	3	13	2	8
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika ..... *Incorrect employee action*	2583	84	1017	879	354	340	177	193
Inne ..... *Others*	338	13	95	77	25	27	27	30

a Zgłoszone w danym roku. *b* Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

a Registered in a given year. b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 /87/. **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE[a]**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**348**	**252**	**264**	**189**	***T O T A L***
w tym wypadki śmiertelne	–	3	1	–	*of which fatal accidents*
Wydarzenia powodujące urazy:					*Events causing injury:*
upadek osób	161	115	112	63	*persons falling*
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty	26	24	26	22	*persons hit or crushed by falling objects*
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	7	9	8	5	*persons run over, hit or caught by moving means of transport*
pochwycenie i uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	61	40	48	39	*persons caught and hit by moving parts of machinery and equipment*
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	27	19	16	20	*persons hit, crushed or bitten by animals*
działanie skrajnych temperatur	4	2	2	–	*influence of extreme temperatures*
działanie materiałów szkodliwych	–	1	–	2	*influence of hazardous materials*
inne wydarzenia	62	42	52	38	*other events*

a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.
Ź r ó d ł o: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

a *Who received one-off accident compensations.*
S o u r c e: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 /88/. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA**[a]
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
				związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
				ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
		ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
		na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
OGÓŁEM ..... *TOTAL*	2005	143,9	125,2	74,6	59,5	57,4	54,8	12,0	11,0
	2010	154,9	108,2	73,8	58,8	67,2	38,2	13,9	11,2
	2012	160,1	107,4	77,4	63,5	68,4	32,9	14,3	11,0
	2013	**143,3**	**100,9**	**70,4**	**61,1**	**58,0**	**28,8**	**14,9**	**10,9**
sektor publiczny ..... *public sector*		121,4	100,6	30,3	26,2	86,3	70,3	4,9	4,1
sektor prywatny ..... *private sector*		148,7	101,0	80,4	69,8	51,0	18,6	17,4	12,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		75,2	62,4	20,3	17,5	34,1	31,3	20,8	13,5
Przemysł ..... *Industry*		159,1	96,5	66,0	56,0	70,4	22,7	22,6	17,8
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		163,0	146,0	68,1	51,1	79,1	79,1	15,8	15,8
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		164,9	95,2	70,1	59,2	73,6	18,8	21,2	17,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*		108,0	108,0	4,8	4,8	65,3	65,3	37,8	37,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		120,8	93,6	62,7	58,9	26,3	26,3	31,8	8,5

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 19 /88/. **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA[a] (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*		Zagrożenie *Hazard*					
			związane *connected with*				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi *connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery*	
			ze środowiskiem pracy *work environment*		z uciążliwością pracy *strenuous conditions*			
	ogółem *grand total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*	razem *total*	w tym przez jedną grupę czynników *of which one group of factors*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*							
Budownictwo ..... *Construction*	301,0	256,5	276,8	243,8	10,9	9,0	13,3	3,7
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	36,5	28,8	22,1	17,0	11,9	10,0	2,5	1,8
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	209,6	172,7	30,7	30,1	173,9	137,5	5,0	5,0
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	–	–	–	–	–	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	–	–	–	–	–	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	13,5	4,1	5,4	4,1	8,1	–	–	–
Edukacja ..... *Education*	159,7	159,7	–	–	157,8	157,8	1,9	1,9
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	31,0	24,4	24,4	24,4	5,8	–	0,8	–
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	–	–	–	–	–	–	–	–

a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 20 /89/. **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO[a] W 2013 R.**

PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE[a] IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego *Evaluation of occupational risk*	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego *Elimination or limitation of occupational risk*	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego *Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk*		
			techniczne *technical*	organizacyjne *organizational*	ochrony indywidualnej *individuality protection*
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości *per 1000 paid employees of total surveyed*				
OGÓŁEM ..... ***TOTAL***	**397,9**	**214,0**	**71,0**	**95,9**	**156,5**
sektor publiczny ..... *public sector*	257,1	179,1	36,9	76,7	113,2
sektor prywatny ..... *private sector*	432,8	222,7	79,5	100,6	167,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	495,1	215,3	50,4	62,4	154,9
Przemysł ..... *Industry*	443,2	241,8	104,6	106,9	188,4
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	183,7	156,9	48,7	7,3	108,3
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	436,5	240,9	93,5	97,0	188,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	736,8	364,8	350,9	334,8	283,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	320,9	156,9	44,6	58,9	120,8
Budownictwo ..... *Construction*	561,6	273,7	52,1	120,1	221,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	354,3	157,0	30,2	87,1	66,3
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	292,3	189,3	11,6	99,0	109,1
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	241,2	174,4	13,0	146,6	57,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	57,3	100,4	–	–	100,4
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	106,9	89,3	–	25,7	81,2
Edukacja ..... *Education*	12,2	–	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	222,6	160,7	38,3	62,5	118,0
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	–	–	–	–	–

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

TABL. 21 /90/. **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE		Liczba przypadków *Number of cases*		*SPECIFICATION*
		w liczbach bezwględnych *in absolute numbers*	na 100 tys. zatrudnionych *per 100 thous. paid employees*	
O G Ó Ł E M	2005	48	24,1	***T O T A L***
	2010	43	20,7	
	2012	12	5,9	
	2013	**13**	**6,6**	
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu		–	–	*Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust*
Astma oskrzelowa		–	–	*Bronchial asthma*
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym		2	1,0	*Chronic voice disorders due to excessive vocal effort*
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi		1	0,5	*Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment*
Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem		2	1,0	*Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type*
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		5	2,5	*Infectious and parasitic diseases or their sequels*

Ź r ó d ł o: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.
S o u r c e: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 /91/. **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIĄŻLIWYCH**[a]
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS[a]
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Posiłki profilaktyczne *Preventive food*	Napoje *Drinks*	Inne środki odżywcze *Other nutrition*	Dodatki pieniężne *Special pay*	Skrócony czas pracy *Short-time work*	Dodatkowe urlopy *Extra leaves*	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach[b] *Entitlements arising from work in particular conditions*[b]
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	12660	40248	4909	12996	565	1460	9581
	2010	11315	34760	955	9294	511	2076	233
	2012	12072	39296	2789	7785	661	1832	296
	2013	**11351**	**23163**	**626**	**7333**	**818**	**1934**	**159**
sektor publiczny *public sector*		1918	2618	96	2442	423	1282	23
sektor prywatny *private sector*		9433	20545	530	4891	395	652	136

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124. *b* Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124. b Or particular character.

TABL. 22 /91/. **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIĄŻLIWYCH[a] (dok.)**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS[a] (cont.)
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Posiłki profilaktyczne *Preventive food*	Napoje *Drinks*	Inne środki odżywcze *Other nutrition*	Dodatki pieniężne *Special pay*	Skrócony czas pracy *Short-time work*	Dodatkowe urlopy *Extra leaves*	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach[b] *Entitlements arising from work in particular conditions[b]*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	640	694	215	275	4	3	4
Przemysł ..... *Industry*	7295	16876	372	4903	337	640	99
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	438	157	46	190	1	1	3
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	5234	14745	143	2076	333	121	89
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	638	1291	87	1928	–	512	7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	985	683	96	709	3	6	–
Budownictwo ..... *Construction*	2281	3477	20	118	–	–	2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles[Δ]*	314	711	14	146	1	3	22
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	586	692	5	1803	166	1249	15
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	–	4	–	25	–	–	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	10	–	–	10	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	–	9	–	–	–	13	–
Edukacja ..... *Education*	16	2	–	–	–	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	209	698	–	53	310	26	17
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	–	–	–	–	–	–	–

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124. *b* Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124. b Or particular character.

TABL. 23 /92/. **ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH**[a]
OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Liczba świadczeń *Number of benefits*		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie *Average cost of benefits in zl per 1 benefit*	
	ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*	ogółem *total*	w tym z tytułu wypadków przy pracy *of which occupational accidents compensations*
O G Ó Ł E M 2005	467	452	2390	2252
T O T A L 2010	297	288	3919	3652
2012	278	269	3482	2957
2013	**403**	**395**	**3785**	**3830**
sektor publiczny ..... *public sector*	55	53	2426	2489
sektor prywatny ..... *private sector*	348	342	4000	4038
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*	13	13	2708	2708
Przemysł ..... *Industry*	229	224	3886	3933
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	7	7	5157	5157
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	198	193	3975	4032
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas, steam and air conditioning supply*	5	5	2980	2980
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	19	19	2721	2721
Budownictwo ..... *Construction*	82	82	4290	4290
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	30	30	2840	2840
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	22	21	4355	4467
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	2	2	1100	1100
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	–	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	1	1	4900	4900
Edukacja ..... *Education*	4	4	1750	1750
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	20	18	2670	2883
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	–	–	–	–

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 124.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 124.

DZIAŁ VII
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane prezentowane w dziale nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do **wynagrodzeń osobowych** zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:
- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz od 1999 r. ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika.

CHAPTER VII
WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries *include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.*

Data presented in this chapter do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries *comprise, among others: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.*

2. The average monthly (nominal) wages and salaries *per paid employee were calculated assuming:*
- *personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,*
- *payments from profit and balance surplus in cooperatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television programme producers.*

3. *Data regarding wages and salaries are given* ***in gross terms****, i.e., including deductions for personal income taxes and since 1999 also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness).*

4. Dane w tabl. 2–6 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2012 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

4. *Data in tables 2–6 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2012. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12 of: annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).*

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) i od 2009 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych — OFE;

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:
1) pracownicy;
2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
6) duchowni;
7) żołnierze zawodowi;
8) funkcjonariusze bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrz-

Social security benefits

1. *Information regarding* ***retirement pay and pension benefits*** *(excluding farmers) concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund, the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 also from the separate division of the state budget expenditures) and since 2009 from the sources gathered in the open pension funds — OFE;*

Information regarding ***retirement pay and pension benefits for farmers*** *concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocation as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditures) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.*

2. *Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:*
1) employed persons;
2) outworkers;
3) members of agricultural producers' co-operatives and co-operatives established on their basis as well as agricultural farmers' co-operatives;
4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
6) clergy;
7) professional soldiers;
8) the public safety functionaries i.e., the Police,

nego i Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
9) rolnicy indywidualni;
10) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. Świadczenia emerytalne i rentowe (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:
1) emerytury;
2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
3) renty rodzinne.

4. Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

5. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m. in. z tytułu osiągania przychodów z pracy.

6. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

7. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency, Border Guard, State Fire Service and Penitentiary Staff functionaries;
9) farmers;
10) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

***3. Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:*
1) retirement pay;
2) pensions resulting from an inability to work;
3) family pensions.

***4. Retirement pay and pension benefits** do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.*

***5. Retirement pay and pension benefits** include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of earning revenue from work.*

***6.** Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.*

***7.** Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.*

Wynagrodzenia
Wages and salaries

TABL. 1 /93/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób *of which entities employing more than 9 persons*
	w zł *in zl*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**2126,53**	**2946,59**	**3172,23**	**3281,48**	**3473,40**
sektor publiczny ..... *public sector*	2516,47	3606,25	3795,41	3936,72	3936,72
sektor prywatny ..... *private sector*	1873,04	2551,92	2841,97	2931,87	3158,68
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry, hunting and fishing*	2149,92	3157,96	3773,31	3854,47	4024,71
Przemysł ..... *Industry*	2166,44	3041,07	3192,34	3301,17	3386,41
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	2076,54	2921,30	3122,79	3219,14	3303,98
Budownictwo ..... *Construction*	1622,54	2319,46	2449,22	2598,97	2945,36
Handel; naprawa pojazdów samochodowych$^{\Delta}$ .. *Trade; repair of motor vehicles*$^{\Delta}$	1652,82	2320,38	2588,05	2681,44	3032,62
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transport and storage*	1985,43	2308,37	2563,56	2621,89	2786,64
Zakwaterowanie i gastronomia$^{\Delta}$ ..... *Accommodation and catering*$^{\Delta}$	1183,84	1700,22	1823,45	1935,96	2109,83
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	3333,25	3620,52	3588,00	3673,74	4096,58
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	3219,68	3743,63	4161,50	4225,23	4529,27
Obsługa rynku nieruchomości$^{\Delta}$ ..... *Real estate activities*	2245,18	3001,92	3316,87	3344,60	3456,45
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	2065,09	2710,74	2880,93	2973,23	3401,41
Administrowanie i działalność wspierająca$^{\Delta}$ ..... *Administrative and support service activities*	1468,48	2246,60	2231,64	2395,34	2389,19
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	2892,34	3934,71	4181,62	4290,26	4290,31
Edukacja ..... *Education*	2413,62	3326,80	3705,92	3852,99	3865,71
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	1946,79	3191,67	3333,38	3442,60	3510,18
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	2072,59	2801,90	2963,33	3059,12	3091,61
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	1866,57	2186,33	2259,91	2445,13	2074,95

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b]**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
			O G Ó Ł E M *T O T A L*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***		**a** **b**	**182,5** **100,0**	**96,5** **100,0**	**86,0** **100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zl) for national economy in October 2012*					
Do 1500,00 złotych *zl and less*	Do 1500,00 zł *zl and less*	a b	10,3 5,6	6,2 6,4	4,1 4,8
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a b	22,5 12,3	9,5 9,9	13,0 15,1
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a b	34,7 19,1	16,2 16,6	18,5 21,6
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	a b	20,3 11,1	11,6 12,1	8,7 10,1
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a b	44,3 24,4	25,2 25,9	19,1 22,4
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a b	23,4 12,8	12,1 12,6	11,3 13,1
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a b	12,1 6,6	6,3 6,5	5,8 6,7
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a b	6,2 3,4	3,8 4,0	2,4 2,8
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a b	3,0 1,6	1,7 1,8	1,3 1,5
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a b	1,8 1,0	1,2 1,3	0,6 0,7
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a b	0,9 0,5	0,7 0,7	0,2 0,3
9739,31–10713,23	250–275% PW	a b	0,7 0,4	0,4 0,5	0,3 0,3
10713,24–11687,16	275–300% PW	a b	0,6 0,3	0,4 0,4	0,2 0,2
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł	a b	1,4 0,8	1,0 1,1	0,4 0,4
Od 20000,01 złotych *zl and more*	Od 20000,01 zł *zl and more*	a b	0,3 0,1	0,2 0,2	0,1 0,0

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b] (cd.)**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
SEKTOR PUBLICZNY *PUBLIC SECTOR*					
O G Ó Ł E M		**a**	**67,8**	**19,8**	**48,0**
T O T A L		**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zl) for national economy in October 2012*					
Do 1500,00 złotych *zl and less*	Do 1500,00 zł ..... *zl and less*	a b	0,3 0,4	0,0 0,2	0,3 0,5
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a b	5,4 7,9	0,7 3,5	4,7 9,7
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a b	12,5 18,4	2,9 14,9	9,6 19,8
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	a b	7,3 10,8	1,8 9,1	5,5 11,5
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a b	17,8 26,3	5,9 29,2	11,9 25,2
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a b	11,5 17,0	3,6 18,2	7,9 16,5
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a b	6,1 8,9	1,8 8,9	4,3 8,9
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a b	3,0 4,5	1,1 5,7	1,9 4,0
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a b	1,4 2,1	0,6 2,9	0,8 1,7
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a b	0,7 1,1	0,4 2,2	0,3 0,6
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a b	0,4 0,6	0,2 1,1	0,2 0,4
9739,31–10713,23	250–275% PW	a b	0,4 0,5	0,2 1,0	0,2 0,4
10713,24–11687,16	275–300% PW	a b	0,3 0,4	0,2 0,8	0,1 0,3
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł	a b	0,7 1,0	0,4 2,1	0,3 0,5
Od 20000,01 złotych *zl and more*	Od 20000,01 zł ..... *zl and more*	a b	0,0 0,1	0,0 0,2	– –

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 2 /94/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b] (dok.)**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
SEKTOR PRYWATNY *PRIVATE SECTOR*					
O G Ó Ł E M		**a**	**114,7**	**76,7**	**38,0**
T O T A L		**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3895,72 zł) dla gospodarki narodowej w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3895,72 zl) for national economy in October 2012*					
Do 1500,00 złotych *zl and less*	Do 1500,00 zł ..... *zl and less*	a b	10,0 8,7	6,2 8,0	3,8 10,2
1500,01– 1947,86	1500,01 zł – 50% PW	a b	17,1 15,0	8,8 11,5	8,3 22,0
1947,87– 2610,13	50– 67% PW	a b	22,2 19,4	13,3 17,2	8,9 24,0
2610,14– 2921,79	67– 75% PW	a b	13,0 11,3	9,8 12,8	3,2 8,2
2921,80– 3895,72	75–100% PW	a b	26,5 23,0	19,3 25,3	7,2 18,9
3895,73– 4869,65	100–125% PW	a b	11,9 10,4	8,5 11,1	3,4 8,9
4869,66– 5843,58	125–150% PW	a b	6,0 5,2	4,5 5,9	1,5 3,8
5843,59– 6817,51	150–175% PW	a b	3,2 2,8	2,7 3,5	0,5 1,3
6817,52– 7791,44	175–200% PW	a b	1,6 1,4	1,1 1,5	0,5 1,1
7791,45– 8765,37	200–225% PW	a b	1,1 0,9	0,8 1,0	0,3 0,7
8765,38– 9739,30	225–250% PW	a b	0,5 0,5	0,5 0,6	0,0 0,2
9739,31–10713,23	250–275% PW	a b	0,3 0,3	0,2 0,3	0,1 0,2
10713,24–11687,16	275–300% PW	a b	0,3 0,3	0,2 0,3	0,1 0,1
11687,17–20000,00	300% PW–20000,00 zł	a b	0,7 0,6	0,6 0,8	0,1 0,3
Od 20000,01 złotych *zl and more*	Od 20000,01 zł ..... *zl and more*	a b	0,3 0,2	0,2 0,2	0,1 0,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

U w a g a: W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1947,87–2610,13 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

N o t e. The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1947,87–2610,13 zl range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b]**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
			O G Ó Ł E M *T O T A L*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***		**a** **b**	**182,5** **100,0**	**96,5** **100,0**	**86,0** **100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zl) for voivodship in October 2012*					
1722,24 i mniej *zl and less*	50% i mniej *and less*	a b	19,8 10,8	10,4 10,7	9,4 11,0
1722,25– 2583,36	50– 75%	a b	46,0 25,2	20,5 21,3	25,5 29,5
2583,37– 3444,48	75–100%	a b	48,2 26,5	27,0 28,0	21,2 24,7
3444,49– 4305,60	100–125%	a b	29,9 16,4	17,2 17,8	12,7 14,8
4305,61– 5166,72	125–150%	a b	16,5 9,0	8,1 8,3	8,4 9,8
5166,73– 6027,84	150–175%	a b	8,9 4,9	4,9 5,1	4,0 4,7
6027,85– 6888,96	175–200%	a b	5,0 2,8	2,9 3,0	2,1 2,5
6888,97– 7750,08	200–225%	a b	2,4 1,3	1,6 1,6	0,8 1,0
7750,09– 8611,20	225–250%	a b	1,7 0,9	1,1 1,2	0,6 0,7
8611,21– 9472,32	250–275%	a b	0,9 0,5	0,6 0,6	0,3 0,3
9472,33–10333,44	275–300%	a b	0,8 0,4	0,5 0,6	0,3 0,3
10333,45 i więcej *zl and more*	300% i więcej *and more*	a b	2,4 1,3	1,7 1,8	0,7 0,7

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b] (cd.)**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
SEKTOR PUBLICZNY *PUBLIC SECTOR*					
O G Ó Ł E M ***T O T A L***		**a** **b**	**67,8** **100,0**	**19,8** **100,0**	**48,0** **100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zl) for voivodship in October 2012*					
1722,24 i mniej *zl and less*	50% i mniej *and less*	a b	2,1 3,1	0,2 1,3	1,9 3,8
1722,25– 2583,36	50– 75%	a b	15,4 22,8	3,3 16,8	12,1 25,3
2583,37– 3444,48	75–100%	a b	18,5 27,1	5,3 26,5	13,2 27,4
3444,49– 4305,60	100–125%	a b	12,7 18,7	4,4 21,5	8,3 17,5
4305,61– 5166,72	125–150%	a b	8,4 12,3	2,4 11,9	6,0 12,5
5166,73– 6027,84	150–175%	a b	4,6 6,8	1,4 7,3	3,2 6,6
6027,85– 6888,96	175–200%	a b	2,5 3,7	0,9 4,7	1,6 3,3
6888,97– 7750,08	200–225%	a b	1,1 1,7	0,5 2,5	0,6 1,3
7750,09– 8611,20	225–250%	a b	0,7 1,1	0,4 2,1	0,3 0,7
8611,21– 9472,32	250–275%	a b	0,4 0,5	0,2 1,0	0,2 0,4
9472,33–10333,44	275–300%	a b	0,4 0,6	0,2 1,1	0,2 0,4
10333,45 i więcej *zl and more*	300% i więcej *and more*	a b	1,0 1,6	0,6 3,3	0,4 0,8

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

TABL. 3 /95/. **ZATRUDNIENI[a] WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.[b] (dok.)**

PAID EMPLOYMENT[a] BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[b] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w tys. osób *in thous. person* b – w odsetkach *in percent*			Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
SEKTOR PRYWATNY *PRIVATE SECTOR*					
O G Ó Ł E M ***T O T A L***		**a** **b**	**114,7** **100,0**	**76,7** **100,0**	**38,0** **100,0**
z tego według przedziałów wynagrodzeń ustalonych na podstawie krotności przeciętnego wynagrodzenia brutto (PW =3444,48 zł) dla województwa w październiku 2012 roku: *out of by were determined on the basic of multiplification of average gross wages and salaries (PW=3444,48 zl) for voivodship in October 2012*					
1722,24 i mniej *zl and less*	50% i mniej *and less*	a b	17,7 15,4	10,2 13,1	7,5 20,0
1722,25– 2583,36	50– 75%	a b	30,6 26,6	17,2 22,4	13,4 35,1
2583,37– 3444,48	75–100%	a b	29,7 26,0	21,7 28,6	8,0 21,2
3444,49– 4305,60	100–125%	a b	17,2 15,0	12,8 16,8	4,4 11,4
4305,61– 5166,72	125–150%	a b	8,1 7,1	5,7 7,4	2,4 6,3
5166,73– 6027,84	150–175%	a b	4,3 3,8	3,5 4,5	0,8 2,3
6027,85– 6888,96	175–200%	a b	2,5 2,2	2,0 2,6	0,5 1,5
6888,97– 7750,08	200–225%	a b	1,3 1,1	1,1 1,4	0,2 0,6
7750,09– 8611,20	225–250%	a b	1,0 0,8	0,7 0,9	0,3 0,6
8611,21– 9472,32	250–275%	a b	0,5 0,5	0,4 0,5	0,1 0,3
9472,33–10333,44	275–300%	a b	0,4 0,3	0,3 0,4	0,1 0,2
10333,45 i więcej *zl and more*	300% i więcej *and more*	a b	1,4 1,2	1,1 1,4	0,3 0,5

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 155.

U w a g a: W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1722,25–2583,36 zł stanowi 50–75% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–75% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 75,00% przeciętnego wynagrodzenia).

a Data concern full- and part-time paid employees without converting part-time paid employees into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes, item 4 on page 155.

N o t e. The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g., the 1722,25–2583,36 zl range accounts for 50–75% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g., the 50–75% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 75,00% of the average wage and salary).

TABL. 4 /96/. **ZATRUDNIENI[a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

PAID EMPLOYMENT[a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**3444,48**	**3600,78**	**3268,96**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ..... *Managers*	6,7	6,6	6,8	6528,24	7178,83	5817,40
Specjaliści ..... *Professionals*	23,7	13,4	35,3	4182,69	4796,98	3921,47
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych ..... *science and engineering professionals*	2,2	2,9	1,5	4642,14	5056,55	3746,55
specjaliści do spraw zdrowia ..... *health professionals*	5,0	1,2	9,2	3918,09	6634,43	3509,62
specjaliści nauczania i wychowania .... *teaching professionals*	9,6	4,2	15,7	4081,75	4068,16	4085,79
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania ..... *business and administration professionals*	5,6	3,8	7,5	4272,67	4810,16	3963,13
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych ..... *information and communications technology professionals*	0,5	0,9	0,1	4501,36	4501,76	4495,68
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury ..... *legal, social and cultural professionals*	0,8	0,4	1,3	4955,27	5511,15	4777,82
Technicy i inny średni personel ..... *Technicians and associate professionals*	10,3	8,3	12,6	3575,84	4167,80	3136,87
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych ..... *science and engineering associate professionals*	3,0	4,5	1,3	4302,33	4578,33	3245,22
średni personel do spraw zdrowia ..... *health associate professionals*	1,5	1,0	2,2	2646,01	2761,26	2589,55
średni personel do spraw biznesu i administracji ..... *business and administration associate professionals*	4,7	2,3	7,3	3602,03	4176,82	3394,38

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 4 /96/. **ZATRUDNIENI[a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (cd.)**

PAID EMPLOYMENT[a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
Technicy i inny średni personel (dok.) *Technicians and associate professionals (cont.)*						
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny ..... *legal, social, cultural and related associate professionals*	1,0	0,3	1,8	2738,62	2896,15	2710,90
technicy informatycy ..... *information and communications technicians*	0,1	0,2	0,0	3289,85	3385,92	1752,80
Pracownicy biurowi ..... *Clerks*	8,5	4,7	12,7	3232,11	3567,04	3092,06
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni ..... *general and keyboard clerks*	3,2	1,5	5,1	3441,23	4182,16	3200,59
pracownicy obsługi klienta ..... *customer services clerks*	1,6	0,3	3,1	3145,32	3356,01	3120,57
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej ..... *numerical and material recording clerks*	2,5	2,6	2,4	2978,95	3179,65	2733,08
pozostali pracownicy obsługi biura ..... *other clerical support workers*	1,2	0,3	2,1	3326,62	4123,53	3195,78
Pracownicy usług i sprzedawcy ..... *Service and sales workers*	7,4	4,2	11,0	2145,22	2289,95	2083,61
pracownicy usług osobistych ..... *personal service workers*	3,0	2,0	4,0	2188,65	2247,25	2155,38
sprzedawcy i pokrewni ..... *sales workers*	3,3	0,9	6,2	2093,39	2379,35	2046,60
pracownicy opieki osobistej i pokrewni *personal care workers*	0,4	0,1	0,7	2062,77	2576,28	1993,49
pracownicy usług ochrony ..... *protective services workers*	0,7	1,2	0,1	2256,77	2274,85	2097,25
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy ..... *Skilled agricultural, forestry and fishery workers*	0,5	0,6	0,4	2636,17	2594,79	2707,31

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 4 /96/. **ZATRUDNIENI[a] ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R. (dok.)**

PAID EMPLOYMENT[a] AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2012 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Zatrudnieni w odsetkach *Paid employees in percent*			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł *Average gross wages and salaries in zl*		
	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*	ogółem *total*	mężczyźni *men*	kobiety *women*
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy .... *Craft and related trades workers*	20,4	32,2	7,2	2846,13	2965,16	2249,06
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków) ..... *building and related trades workers, excluding electricians*	5,6	9,7	0,9	2804,26	2838,34	2397,72
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni ..... *metal, machinery and related trades workers*	8,6	14,9	1,6	2916,92	2990,43	2129,57
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni ... *handicraft and printing workers*	0,3	0,4	0,3	1893,65	1933,95	1820,54
elektrycy i elektronicy ..... *electrical and electronic trades workers*	1,8	3,4	0,0	3620,94	3628,84	2996,38
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni ..... *food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers*	4,1	3,8	4,4	2492,72	2716,25	2277,32
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń ..... *Plant and machine operators and assemblers*	14,7	25,0	3,1	3024,80	3091,03	2417,06
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych ..... *stationary plant and machine operators*	3,5	6,1	0,5	3733,12	3776,96	3173,50
monterzy ..... *assemblers*	1,5	0,9	2,2	2558,37	3515,08	2122,93
kierowcy i operatorzy pojazdów ..... *drivers and mobile plant operators*	9,7	18,0	0,4	2841,34	2838,75	2974,47
Pracownicy przy pracach prostych ..... *Elementary occupations*	7,8	5,0	10,9	2239,16	2596,63	2053,55
w tym: *of which:*						
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie ..... *agricultural, forestry and fishery labourers*	0,4	0,6	0,2	2807,46	2768,97	2942,58
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie ..... *labourers in mining, construction, manufacturing and transport*	2,3	3,0	1,5	2537,01	2599,13	2401,46

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**[a]
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – OGÓŁEM=100 *TOTAL=100*		Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
O G Ó Ł E M *T O T A L*				
O G Ó Ł E M	**a**	**3444,48**	**3600,78**	**3268,96**
T O T A L	**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z ogółem według: *of total by:*				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATION LEVEL*				
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	4643,71	5399,43	4265,02
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	134,8	150,0	130,5
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	3937,10	4634,32	3331,81
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	b	114,3	128,7	101,9
Policealne	a	3021,77	3323,29	2897,74
Post – secondary	b	87,7	92,3	88,6
Średnie zawodowe	a	3121,94	3406,72	2764,74
Vocational secondary	b	90,6	94,6	84,6
Średnie ogólnokształcące	a	3081,09	3477,87	2705,88
General secondary	b	89,5	96,6	82,8
Zasadnicze zawodowe	a	2728,64	2929,42	2140,23
Basic vocational	b	79,2	81,4	65,5
Gimnazjalne	a	2293,70	2372,49	1877,48
Lower secondary	b	66,6	65,9	57,4
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2720,57	3031,20	2227,51
Primary and incomplete primary	b	79,0	84,2	68,1
WIEKU *BY AGE*				
24 lata i mniej	a	2349,09	2473,65	2042,10
and less	b	68,2	68,7	62,5
25–34	a	3173,38	3358,34	2957,98
	b	92,1	93,3	90,5
35–44	a	3654,30	3968,08	3378,12
	b	106,1	110,2	103,3
45–54	a	3556,03	3738,50	3395,90
	b	103,2	103,8	103,9
55–59	a	3568,94	3587,62	3540,96
	b	103,6	99,6	108,3
60–64	a	4110,96	3988,29	5370,48
	b	119,3	110,8	164,3
65 lat i więcej	a	4324,96	4249,78	5042,89
and more	b	125,6	118,0	154,3

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**[a] **(cd.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – OGÓŁEM=100 *TOTAL=100*		Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
z ogółem według: (dok.) *of total by: (cont.)*				
STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*				
Do 1,9 roku	a	2562,48	2651,50	2433,09
and less	b	74,4	73,6	74,4
2,0– 4,9	a	2815,30	2951,38	2622,45
	b	81,7	82,0	80,2
5,0– 9,9	a	3238,83	3451,20	3003,60
	b	94,0	95,8	91,9
10,0–14,9	a	3479,64	3683,13	3266,44
	b	101,0	102,3	99,9
15,0–19,9	a	3788,38	4188,27	3460,69
	b	110,0	116,3	105,9
20,0 lat i więcej	a	3679,56	3809,70	3531,03
and more	b	106,8	105,8	108,0
SEKTOR PUBLICZNY *PUBLIC SECTOR*				
O G Ó Ł E M	**a**	**3795,06**	**4297,17**	**3588,52**
T O T A L	**b**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
z sektora publicznego według: *of public sector by:*				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATION LEVEL*				
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym	a	4606,73	5169,00	4389,17
Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent	b	121,4	120,3	122,3
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym	a	3848,07	4905,59	3409,81
Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent	b	101,4	114,2	95,0
Policealne	a	3047,94	3278,18	3011,94
Post – secondary	b	80,3	76,3	83,9
Średnie zawodowe	a	3146,75	3557,55	3000,11
Vocational secondary	b	82,9	82,8	83,6
Średnie ogólnokształcące	a	2902,94	3390,44	2752,60
General secondary	b	76,5	78,9	76,7
Zasadnicze zawodowe	a	2596,62	3165,68	2087,62
Basic vocational	b	68,4	73,7	58,2
Gimnazjalne	a	4245,19	4245,19	–
Lower secondary	b	111,9	98,8	–
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2412,72	3140,15	2017,77
Primary and incomplete primary	b	63,6	73,1	56,2

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**[a] **(cd.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – OGÓŁEM=100 *TOTAL=100*		Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
z sektora publicznego według: (dok.) *of public sector by: (cont.)*				
WIEKU *BY AGE*				
24 lata i mniej *and less*	a b	2376,45 62,6	2680,56 62,4	2234,46 62,3
25–34	a b	3213,03 84,7	3494,57 81,3	3084,92 86,0
35–44	a b	3902,73 102,8	4458,42 103,8	3725,60 103,8
45–54	a b	3904,98 102,9	4543,08 105,7	3682,71 102,6
55–59	a b	4017,06 105,8	4505,31 104,8	3770,59 105,1
60–64	a b	4975,69 131,1	4858,64 113,1	5457,78 152,1
65 lat i więcej *and more*	a b	5076,10 133,8	5081,78 118,3	5042,89 140,5
STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*				
Do 1,9 roku *and less*	a b	2501,94 65,9	2697,17 62,8	2408,90 67,1
2,0– 4,9	a b	2878,34 75,8	3160,51 73,5	2739,51 76,3
5,0– 9,9	a b	3391,58 89,4	3847,95 89,5	3200,26 89,2
10,0–14,9	a b	3894,75 102,6	4526,87 105,3	3663,29 102,1
15,0–19,9	a b	4133,21 108,9	5108,08 118,9	3849,66 107,3
20,0 lat i więcej *and more*	a b	3973,86 104,7	4469,91 104,0	3758,74 104,7
SEKTOR PRYWATNY *PRIVATE SECTOR*				
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**a** **b**	**3237,17** **100,0**	**3421,49** **100,0**	**2863,91** **100,0**
z sektora prywatnego według: *of private sector by:*				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA *BY EDUCATION LEVEL*				
Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym *Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with master degree, physician degree or equivalent*	a b	4715,79 145,7	5683,77 166,1	3953,05 138,0
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym *Tertiary with engineer degree, licentiate (bachelor), economist with diploma or equivalent*	a b	4013,86 124,0	4522,49 132,2	3209,05 112,1

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 /97/. **PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**[a] **(dok.)**
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2012[a] *(cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – w zł *in zl* b – OGÓŁEM=100 *TOTAL=100*		Ogółem *Total*	Mężczyźni *Men*	Kobiety *Women*
z sektora prywatnego według: (dok.) *of private sector by: (cont.)*				
POZIOMU WYKSZTAŁCENIA (dok.) *BY EDUCATION LEVEL (cont.)*				
Policealne	a	2994,92	3337,14	2712,90
Post – secondary	b	92,5	97,5	94,7
Średnie zawodowe	a	3111,82	3382,77	2546,16
Vocational secondary	b	96,1	98,9	88,9
Średnie ogólnokształcące	a	3142,15	3490,22	2677,29
General secondary	b	97,1	102,0	93,5
Zasadnicze zawodowe	a	2753,32	2903,24	2165,77
Basic vocational	b	85,1	84,9	75,6
Gimnazjalne	a	2261,81	2335,98	1877,48
Lower secondary	b	69,9	68,3	65,6
Podstawowe i niepełne podstawowe	a	2838,38	3010,64	2409,16
Primary and incomplete primary	b	87,7	88,0	84,1
WIEKU *BY AGE*				
24 lata i mniej	a	2346,16	2464,28	1985,06
and less	b	72,5	72,0	69,3
25–34	a	3156,91	3330,31	2859,56
	b	97,5	97,3	99,8
35–44	a	3499,11	3846,63	2956,51
	b	108,1	112,4	103,2
45–54	a	3248,80	3457,58	2858,50
	b	100,4	101,1	99,8
55–59	a	3254,76	3312,63	3043,57
	b	100,5	96,8	106,3
60–64	a	3723,54	3661,13	5184,00
	b	115,0	107,0	181,0
65 lat i więcej	a	2934,32	2934,32	–
and more	b	90,6	85,8	–
STAŻU PRACY *BY WORK SENIORITY*				
Do 1,9 roku	a	2576,30	2646,35	2443,90
and less	b	79,6	77,3	85,3
2,0– 4,9	a	2794,80	2917,89	2545,19
	b	86,3	85,3	88,9
5,0– 9,9	a	3170,82	3368,12	2837,73
	b	98,0	98,4	99,1
10,0–14,9	a	3297,14	3522,44	2931,42
	b	101,9	103,0	102,4
15,0–19,9	a	3573,07	3969,27	3000,77
	b	110,4	116,0	104,8
20,0 lat i więcej	a	3425,93	3574,47	3020,92
and more	b	105,8	104,5	105,5

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 /98/. **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH[a] WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW[b] WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2012 R.**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment[a]) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS[b] FOR OCTOBER 2012

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – ogółem *total* b – mężczyźni *men* c – kobiety *women*		Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej *Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile)*								
		pierwszej *first*	drugiej *second*	trzeciej *third*	czwartej *fourth*	piątej (mediana) *fifth (median)*	szóstej *sixth*	siódmej *seventh*	ósmej *eight*	dziewiątej *ninth*
		w zł *in zl*								
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**a**	**1677,18**	**2012,90**	**2385,02**	**2684,08**	**2980,83**	**3353,18**	**3765,41**	**4400,92**	**5480,88**
	b	**1662,00**	**2097,38**	**2503,96**	**2777,90**	**3083,85**	**3447,16**	**3846,22**	**4504,91**	**5810,94**
	c	**1684,70**	**1945,80**	**2254,86**	**2562,95**	**2867,18**	**3229,05**	**3657,53**	**4299,96**	**5201,65**
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy *Public government representatives senior officials and managers*	a	2950,64	3691,16	4337,99	4943,90	5551,88	6269,67	7002,04	8367,11	11253,79
	b	2927,14	3540,61	4355,55	5184,32	6000,41	6599,67	7768,98	9927,81	13043,18
	c	2996,15	3818,65	4330,64	4848,77	5265,37	5761,59	6477,26	7398,14	9097,01
Specjaliści ..... *Professionals*	a	2476,23	2784,93	3094,85	3431,31	3765,72	4144,54	4597,29	5166,14	6192,04
	b	2524,95	2987,85	3481,66	3812,18	4136,02	4603,97	5213,36	6073,57	7718,56
	c	2467,76	2748,80	2998,50	3306,53	3601,76	3986,35	4395,53	4882,58	5641,70
Technicy i inny średni personel *Technicians and associate professionals*	a	1986,92	2365,22	2625,42	2893,45	3230,33	3598,92	3991,12	4573,45	5620,23
	b	2395,64	2783,30	3056,06	3405,15	3808,07	4167,36	4677,49	5513,00	6658,04
	c	1843,87	2188,27	2405,96	2619,44	2879,32	3229,16	3549,43	3981,30	4649,71
Pracownicy biurowi ..... *Clerks*	a	1857,72	2223,95	2583,00	2841,78	3096,29	3310,65	3606,55	3984,77	4653,72
	b	1978,76	2381,23	2702,41	2976,03	3307,29	3605,71	3944,25	4337,87	5252,36
	c	1826,96	2198,31	2542,58	2788,86	3051,18	3233,89	3506,45	3799,45	4550,36
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy *Service and sales workers*	a	1492,37	1558,97	1698,79	1816,68	1985,40	2107,17	2334,01	2521,37	2833,43
	b	1495,22	1589,42	1749,39	1980,23	2087,73	2209,14	2396,55	2789,14	3529,01
	c	1491,48	1549,94	1686,04	1792,75	1918,02	2085,23	2305,99	2501,72	2680,24
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy *Skilled agricultural, forestry and fishery workers*	a	1491,12	1667,01	1902,09	2205,57	2556,26	2863,76	3039,48	3355,57	3781,09
	b	1489,04	1498,07	1867,14	2152,12	2559,39	2774,75	2981,16	3236,01	3750,29
	c	1498,40	1808,48	1912,25	2403,90	2545,84	2957,51	3142,84	3488,34	3817,74
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy *Craft and related trades workers*	a	1565,83	1880,79	2171,15	2448,20	2700,29	2949,12	3257,88	3620,35	4112,96
	b	1565,76	1980,59	2323,48	2587,26	2818,10	3094,95	3408,83	3721,93	4225,01
	c	1565,91	1661,34	1842,81	1975,35	2106,77	2244,26	2523,10	2773,34	3046,72
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń *Plant and machine operators and assemblers*	a	1577,48	1798,50	2206,84	2628,11	2795,79	3051,78	3389,20	3789,54	4716,24
	b	1573,01	1876,91	2338,13	2646,73	2869,52	3160,12	3433,66	3895,28	4784,27
	c	1699,95	1766,58	1797,25	1831,44	1912,51	2574,30	2868,96	3050,58	3386,68
Pracownicy przy pracach prostych *Elementary occupations*	a	1514,50	1657,78	1773,99	1893,55	2028,08	2172,72	2378,74	2685,69	3215,95
	b	1498,81	1735,74	1951,57	2172,47	2385,35	2661,79	2867,10	3280,13	3837,78
	c	1518,85	1646,53	1742,79	1837,39	1927,76	2041,31	2168,71	2356,47	2705,56

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 8, pkt 1) na str. 24.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 8, point 1) on page 24.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
Social security benefits

TABL. 7 /99/. **EMERYCI I RENCIŚCI**[a]
RETIREES AND PENSIONERS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**213404**	**215577**	**208143**	**204532**	***T O T A L***
Pobierający emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	**175970**	**184857**	**179979**	**177575**	***Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution***
Emerytury	109630	132451	129122	127802	*Retirement pay*
Renty z tytułu niezdolności do pracy	33763	19329	17583	16803	*Pensions resulting from an inability to work*
Renty rodzinne	32577	33077	33274	32970	*Family pensions*
Rolnicy indywidualni	**37434**	**30720**	**28164**	**26957**	***Farmers***

a Przeciętne w roku.
Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
a Annual averages.
S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 8 /100/. **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *G R A N D T O T A L*					
Świadczenia w mln zł	2678,6	3835,8	4115,5	4277,2	*Benefits in mln zl*
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH *PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION*					
R a z e m *T o t a l*					
Świadczenia w mln zł	2318,4	3460,8	3735,8	3893,2	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1097,91	1560,14	1729,76	1827,00	*Average monthly retirement pay and pension in zl*
Emerytury *Retirement pay*					
Świadczenia w mln zł	1546,3	2602,1	2805,8	2925,6	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1175,39	1637,13	1810,83	1907,66	*Average monthly retirement pay in zl*
Renty z tytułu niezdolności do pracy *Pensions resulting from an inability to work*					
Świadczenia w mln zł	372,2	296,3	300,4	302,9	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	918,59	1277,29	1423,73	1502,02	*Average monthly pension in zl*
Renty rodzinne *Family pensions*					
Świadczenia w mln zł	399,9	562,5	629,6	664,7	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna renta w zł	1023,03	1417,10	1576,86	1679,98	*Average monthly pension in zl*
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH[a] *FARMERS*[a]					
Świadczenia w mln zł	360,2	375,0	379,6	384,0	*Benefits in mln zl*
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	801,89	1017,25	1123,30	1187,16	*Average monthly retirement pay and pension in zl*

a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 155.
Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
a Including payments from non-agricultural social security system, in case of a simultaneous right to benefits from this system and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 155.
S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII
BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków, spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie gospodarstwa domowe, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Od 2004 r. gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujących w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujących się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama, czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, dane od 2010 r. uzyskane z badania gospodarstw domowych zostały przeważone danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralka, lodówka itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenie gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników,

CHAPTER VIII
HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. *The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures, consumption, the furnishing of households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of* ***household budgets****. In the survey there are included all the households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. Since 2004 the households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland und using Polish participate in the survey.*

The survey unit is a one- or a multi-person ***household****. A* ***one person*** *household is understood as an individual independently maintaining himself/herself, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A* ***multi-person*** *household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.*

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data since 2010 obtained from the household budget survey are weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2011.

2. *The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.*

The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, i.e., households of: employees, farmers, self-employed, retires,

rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura i renta).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

1) do osób **pracujących** zalicza się:
   a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa z agentem, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
   b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
   c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni produkcji rolniczej;
2) osoby **pobierające emeryturę lub rentę**, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
3) osoby **utrzymujące się z niezarobkowych źródeł** innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: zasiłki z ubezpieczeń społecznych, pozostałe świadczenia społeczne, dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu nieruchomości niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
4) osoby **pozostające na utrzymaniu** (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń społecznych – z ubezpie-

pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay and pensions).

3. *The categories of persons comprising households were established on the basis of their main source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:*

1) ***employed persons*** *include:*
   a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, contract with agent, commission contracts, verbal contracts, etc.),
   b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
   c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
2) persons ***receiving retirement pay or a pension****, the main source of maintenance for witch is the retirement pay or pension;*
3) persons ***maintained from non-earned sources*** *other than retirement pay and pensions, for whom the main source of maintenance is: social security benefits, other social benefits, income from property and rental of real estate not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extanded loans and credits);*
4) ***dependents*** *(without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.*

4. Available income *includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self–employed agricultural or non–agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid (with income from hired labour, social benefits – from social security benefits and from other social*

czeń społecznych oraz pozostałych świadczeń społecznych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzą:

1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu, jaki został przeznaczony na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);
5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy – po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych;
6) dochód z pozostałych świadczeń społecznych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia

benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee as well as excluding taxes paid by self–employed persons.

Available income comprises:

1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and care benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);
2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
3) income from self–employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self–employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, that was spend of consumer goods and services for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizating a dwelling or house);
4) income from property (interest, shares in profits, including dividends) and income from rental of real estate (net income i.e. revenues minus investments and taxes, from rental of dwellings, garages and other buildings not connected with conducting economic activity and from land leasing);
5) income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions, benefits (of which sick benefit – after termination of employment), rehabilitation benefits and one-off accident compensations, as well as since 2005, early retirement pay for farmers;
6) income from other social benefits, which includes among others: unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances), social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis

pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary).

7) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty dla osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne w 2013 r. zagregowano zgodnie z przyjętą w badaniu budżetów gospodarstw domowych od 2013 r. nomenklaturą Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymywane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem — gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od war-

of the Law on Social Welfare, scholarships and assistance from non-commercial institutions (of which gifts);

7) other income, which includes, i.a.: gifts from private persons (of which alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

***Disposable income** is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.*

***5. Expenditures** include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.*

***Expenditures on consumer goods and services** are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).*

***Other expenditures** include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.*

***6.** Expenditures on consumer goods and services aggregated in 2013 in accordance with the nomenclature adopted in household budget survey since 2013 on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).*

***7. Consumption** of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.*

***8. Risk of poverty** — a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the*

tości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD.**

9. Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

10. ,,**Ustawowa**'' **granica ubóstwa** to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182, z późniejszymi zmianami) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

11. Minimum egzystencji, uznawane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called ***original OECD equivalence scale*** *has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum).*

9. Relative poverty threshold *is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of All households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.*

10. ''Legal'' poverty threshold *is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2013 item 182, with later amendments), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.*

11. The subsistence minimum*, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household.*

TABL. 1 /101/. **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	**990**	**966**	**1016**	**1014**	***Households included in the survey***
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	**2,97**	**2,90**	**2,89**	**2,75**	***Average number of persons in a household***
w tym:					*of which:*
Pracujących	1,00	1,16	1,24	1,07	*Employed*
Pobierających świadczenia społeczne[a]	0,89	0,85	0,76	0,79	*Receiving social benefits*[a]
w tym emeryturę lub rentę	0,68	0,73	0,64	0,66	*of which retirement pay and pension*
Pozostających na utrzymaniu	1,00	0,84	0,82	0,81	*Dependents*

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 /102/. **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
O G Ó Ł E M	**796,30**	**1118,53**	**1294,26**	**1198,79**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
z pracy najemnej	357,32	606,16	714,53	625,96[a]	*from hired work*
z pracy na własny rachunek	54,12[b]	70,14	72,78	74,28[c]	*from self-employment*
ze świadczeń społecznych[d]	291,66	359,72	342,01	388,17	*from social benefits*[d]
W tym dochód do dyspozycji	**750,03**	**1059,67**	**1239,85**	**1143,26**	***Of which disposable income***

a – c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *a* – 10,45%, *b* – 19,91%, *c* – 10,75%. *d* W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.
a – c Relative error of estimates more than 10% and is: a – 10,45%, b – 19,91%, c – 10,75%. d In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 /103/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
O G Ó Ł E M	**777,61**	**1023,67**	**1068,99**	**1072,97**	***T O T A L***
W tym towary i usługi konsumpcyjne[a]	**731,34**	**964,80**	**1014,58**	**1017,44**	***Of which consumer goods and services***[a]
w tym:					*of which:*
Żywność i napoje bezalkoholowe	203,46	250,07	260,39	257,05	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	23,24	36,02	33,30	29,97	*Alcoholic beverages and tobacco*
Odzież i obuwie	34,43	51,57	51,22	50,11	*Clothing and footwear*
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	137,28	176,14	186,49	203,51	*Housing, water, electricity, gas and other fuels*

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków.
a Including pocket money not considered in items by types of expenditures.

TABL. 3 /103/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES IN HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
W tym towary i usługi konsumpcyjne[a] (dok.)					***Of which consumer goods and services***[a] *(cont.)*
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	41,52[e]	50,82	50,07	50,18	*Furnishings, household equipment and routine maintenance of the house*
Zdrowie	40,57	44,34	48,12	53,48	*Health*
Transport	82,05[f]	109,20	100,15	108,15[g]	*Transport*
Łączność[b]	39,38	40,16	41,22	51,34	*Communication*[b]
Rekreacja i kultura[b]	50,05	85,80	93,49[h]	75,16	*Recreation and culture*[b]
Edukacja[c]	7,73	12,34	9,45	8,92	*Education*[c]
Restauracje i hotele	14,59[i]	22,18	28,95[k]	27,41[l]	*Restaurants and hotels*
Inne towary i usługi[d]	40,93	58,23	57,63	69,20	*Miscellaneous goods and services*[d]

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. *b* Wydatki na usługi internetowe ujmowane do 2012 r. w pozycji „Rekreacja i kultura". *c* Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. *d* Od 2013 r. łącznie z wydatkami na ubezpieczenia na życie. *e – k* Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: *e* – 11,10%, *f* – 13,48%, *g* – 16,45%, *h* – 10,06%, *i* – 17,94%, *k* – 17,11%, *l* – 12,56%.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b Expenditures for Internet services by 2012 included in position "Recreation and culture". c Including pre-school education. d From 2013, including expenditures on life insurance. e – k Relative error of estimates more than 10% and is: e – 11,10%, f – 13,48%, g – 16,45%, h – 10,06%, i – 17,94%, k – 17,11%, l – 12,56%.

TABL. 4 /104/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	8,43	6,92	6,53	6,33	*Bread and cereals in kg*
w tym pieczywo	5,87	4,72	4,45	4,25	*of which bread*
Mięso w kg	5,36	5,60	5,20	5,01	*Meat in kg*
w tym wędliny i pozostałe przetwory mięsne	2,14	2,37	2,20	1,96	*of which processed meat and other meat preparations*
Ryby[a] w kg	0,40	0,40	0,35	0,30	*Fish*[a] *in kg*
Mleko[b] w l	4,43	3,16	3,20	3,22	*Milk*[b] *in l*
Jogurty w kg	0,79	1,00	0,89	0,48	*Yoghurt in kg*
Sery w kg	0,83	0,93	0,91	0,75	*Cheese in kg*
Jaja w szt.	17,20	13,23	12,55	11,65	*Eggs in units*
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg	1,70	1,41	1,35	1,28	*Oils and fats in kg*
w tym masło	0,28[c]	0,27	0,25	0,26	*of which butter*
Owoce[d] w kg	4,71	3,60	3,70	3,10	*Fruit*[d] *in kg*
Warzywa w kg	13,76	10,32	9,77	9,54	*Vegetables in kg*
w tym ziemniaki	7,26	4,79	4,39	4,64	*of which potatoes*
Cukier w kg	1,36	1,10	1,05	0,95	*Sugar in kg*
Napoje bezalkoholowe w l	7,12	10,31	9,64	3,84	*Non-alkoholic beverages in l*

a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych. *b* Bez zagęszczonego i w proszku. *c* Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi 10,73%. *d* Uwzględniono nasiona i pestki jadalne.

U w a g a. W stosunku do lat poprzednich dane o spożyciu za 2013 r. podaje się dla pozycji: „Pieczywo i produkty zbożowe" – bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego, bez mąki ziemniaczanej, „Mięso" – łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w poz. „Oleje i pozostałe tłuszcze"); „Ryby – bez konserw rybnych; „Jogurty" – bez napojów mlecznych; „Sery" – bez serków słodkich; dane te nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products. b Excluding condensed and powdered milk. c Relative error of estimates more than 10% and is 10,73%. d Included edible seeds.

N o t e. In relation to previous years data for consumption in 2013 in items: "Bread" — excluding crips bread, toasted bread and confectionery; "Flour" — excluding potato flour; "Meat" — including raw bacon (until 2012, included in item" Oils and other fats"); "Cheese' — excluding sweet cottage cheese; hose data are not strictly comparable to data for previous years.

TABL. 5 /105/. **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA**[a]
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu gospodarstw domowych *in % of total households*				
Chłodziarka	98,5	98,3	99,5	99,5	*Refrigerator*
Zamrażarka	34,9	33,0	27,4	27,2	*Freezer*
Automat pralniczy	86,5	93,2	96,9	96,0	*Automatic washing machine*
Zmywarka do naczyń	7,2	22,8	29,9	30,7	*Dishwasher*
Kuchenka mikrofalowa	43,5	58,3	60,2	62,0	*Microwave oven*
Samochód osobowy	49,5	61,6	65,6	62,6	*Passenger car*
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)	45,6	39,0	32,2	28,1	*Hi-fi stereo music system*
Odbiornik telewizyjny	98,7	98,8	98,5	98,2	*Television set*
Odtwarzacz DVD	25,4	54,6	52,1	49,1	*DVD player*
Telefon komórkowy	63,3	86,2	90,1	90,9	*Mobile phone*
Zestaw kina domowego	x	18,6	16,1	14,0	*Home theatre system*
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	58,3	75,4	80,7	67,6	*Satellite or cable television equipment*
Aparat fotograficzny cyfrowy	x	47,4	51,9	50,3	*Digital camera*
Komputer osobisty	36,4	62,4	70,6	69,1	*Personal computer*
w tym z dostępem do Internetu	19,3	57,4	66,7	66,5	*of which with access to the Internet*
w tym z dostępem szerokopasmowym	x	51,9	65,3	65,0	*of which broadband access*
Drukarka	24,9	40,7	40,8	36,6	*Printer*

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.
a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 /106/. **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**[a]
AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					*Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:*
relatywnej granicy ubóstwa	11,6	13,8	9,9	16,1	*relative poverty threshold*
„ustawowej” granicy ubóstwa	12,0	4,6	4,8	11,7	*“legal” poverty threshold*
minimum egzystencji	8,4	3,6	4,7	6,1	*subsistence minimum*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 181.
a See general notes, item 1 on page181.

DZIAŁ IX
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 6 na str. 23.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą sieci rozdzielczej (bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów) oraz sieci przesyłowej (magistralnej), tj. przewodów doprowadzających do sieci rozdzielczej wodę i od 2003 r. – gaz.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez zdroje podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

CHAPTER IX
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. *Information regarding municipal installations and services was compiled using the* ***kind of activity method****, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.*

The definition of the ***enterprise method*** *is given in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.*

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. *Information regarding the* ***length of the water supply and gas supply network*** *concerns distribution network (excluding connections leading to residential buildings and other constructions) as well as the transmission (main) network i.e., conduits providing water to the distribution network and since 2003 – gas.*

Data regarding the ***length of the sewage system****, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.*

Water supply and sewage connections *leading, to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and* ***gas supply connections*** *leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewage system – with the main drainage system.*

3. *As* ***street spring*** *we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.*

Data regarding consumption of water in house--holds includes quantity of water collected from water supply system by facilities installed in building.

4. *Data regarding the* ***users of water supply systems and sewage system*** *include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water supply system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water supply conduit), and in case of sewage – sewage inlets.*

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalację gazu z sieci.

Dane o liczbie odbiorców gazu podano łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych; od 2005 r. obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustalono na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejnego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348 z późniejszymi zmianami).

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródeł wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

*Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.*

Data regarding the number of consumers using gas from gas supply include consumers using collective gas-meter.

Data regarding the population using the water supply system, the sewage system and the gas supply system also include the population in collective accommodation facilities.

***5.** Data regarding the **number of consumers and the consumption of electricity** concern households; since 2005 include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.*

***The consumption of electricity and gas from the gas supply system** in households (including consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.*

***6.** Information within the range of **heating** regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line — with is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348 with later amendments).*

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

***Boiler-house** is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.*

***7.** Information regarding **urban ground transport** concerns **bus communication** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and microbuses as well as suburban and intercity service have been also included; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.*

***Transport line** is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles marked with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.*

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Grupowanie odpadów przeznaczonych do procesów odzysku i unieszkodliwiania podano w układzie funkcjonującym w organizacjach międzynarodowych (m.in. UE, OECD).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

10. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

*__8.__ Data on **municipal waste** concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.*

Grouping of waste designated for recovery and disposal operations is given according to the layout functioning in international organisations (i.a. EU, OECD).

*__9.__ Data on **liquid waste** concern waste which comes from households, public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewage system.*

__10. Strolling-recreational parks__ are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches etc.

__Lawns__ are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

__Estate green belts__ are located in residential areas and are used for the purposes of recreation, Isolation and aesthetic visual appearance.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Nie obejmują one lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m^2, z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wej-

Dwellings

*__1.__ Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the useful floor area in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).*

__A dwelling__ is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

__A room__ is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m^2, with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

*Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from the street,*

ścia z ulicy podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o zasobach mieszkaniowych opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002 –2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki spisu 2002, od 2010 r. – wyniki spisu 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkane i niezamieszkane oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. W zasobach mieszkaniowych za podstawę obliczenia przeciętnej liczby osób na mieszkanie i na izbę przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

5. Informacje o **mieszkaniach oddanych do użytkowania** oraz **mieszkaniach, których budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem, dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

6. Informacje o efektach:

— **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
— **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
— **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
— **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);

courtyard or from a common space in the building.

***The usable floor area** of a dwelling is the total usable floor area of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.*

***2.** Data regarding dwelling stocks have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII in each administrative division.*

***3.** The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of 2002 census, since 2010 – the results of 2011 census), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.*

***4.** In dwelling stocks as the basis for calculating the average number of persons per dwelling and per room the total number of population as of 31 XII was used.*

***5.** Information regarding **completed dwellings,** as well as **dwellings which construction has started** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

The division of dwellings into buildings of housing co-operatives, private buildings (i.e., realized by natural persons, churches and religious associations) as well as dwellings realized for sale or rent was made on the basis of the way of construction financing or dwellings designing.

***6.** Information regarding the results of:*

— ***cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;*
— ***municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);*
— ***company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designer for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*
— ***construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);*
— ***public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state*

— **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
— **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

bank BGK (until 31 V 2009 – from the National Housing Fund);
— ***private construction*** *concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.*

Infrastruktura komunalna
Municipal infrastructure

TABL. 1 /107/. **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza w km:				***Distribution network in km:***
Wodociągowa	6809,6	6939,3	7074,2	*Water supply*
miasta	1483,2	1508,4	1532,5	*urban areas*
wieś	5326,4	5430,9	5541,7	*rural areas*
Kanalizacyjna[a]	3043,4	3665,9	3979,3	*Sewage*[a]
miasta	1268,2	1364,8	1388,5	*urban areas*
wieś	1775,2	2301,1	2590,8	*rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				***Connections leading to residential buildings in pcs***
Wodociągowe	156623	160076	161674	*Water supply system*
miasta	45601	47109	47761	*urban areas*
wieś	111022	112967	113913	*rural areas*
Kanalizacyjne	73675	83340	90223	*Sewage system*
miasta	38002	39750	41148	*urban areas*
wieś	35673	43590	49075	*rural areas*
Zdroje uliczne	**9**	**17**	**20**	***Street outlets***
Miasta	6	13	16	*Urban areas*
Wieś	3	4	4	*Rural areas*
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm^3	**29,8**	**29,9**	**29,1**	***Consumption of water from water supply systems in households (during the year) in hm^3***
Miasta:				*Urban areas:*
w hm^3	18,0	17,7	17,1	*in hm^3*
na 1 mieszkańca w m^3	33,7	33,5	32,5	*per capita in m^3*
Wieś w hm^3	11,8	12,1	12,0	*Rural areas in hm^3*
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm^3	**30,0**	**29,7**	**29,7**	***Wastewater discharged by sewage systems (during the year) in hm^3***
W tym oczyszczane	30,0	29,7	29,7	*Of which treated*

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

TABL. 2 /108/. **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	**393,1**	**397,4**	**397,2**	**394,2**	***Consumers (as of 31 XII) in thous.***
Miasta	215,2	224,8	225,6	224,5	*Urban areas*
Wieś	177,9	172,6	171,7	169,7	*Rural areas*
Zużycie (w ciągu roku):					***Consumption (during the year):***
W GW·h	809,2	928,5	841,0	832,0	*In GW·h*
miasta	404,3	470,2	420,5	417,3	*urban areas*
wieś	404,9	458,3	420,5	414,7	*rural areas*
W kW·h:					*In kW·h:*
miasta: na 1 mieszkańca	731,4	880,5	794,7	794,0	*urban areas: per capita*
na 1 odbiorcę[a]	1878,4	2091,6	1863,9	1858,5	*per consumer[a]*
wieś – na 1 odbiorcę[a]	2276,1	2655,0	2449,9	2443,7	*rural areas – per consumer[a]*

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Gospodarki.
a The number of consumers as of 31 XII was used in calculations.
S o u r c e: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 /109/. **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**

Stan w dniu 31 XII

GAS SUPPLY SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	**2068,8**	**2318,3**	**2398,7**	**2426,2**	***Distribution and transmission network in km***
miasta	1277,0	1431,2	1439,5	1459,6	*urban areas*
wieś	791,8	887,0	959,2	966,6	*rural areas*
W tym przesyłowa	845,1	826,9	839,2	838,1	*Of which transmission*
miasta	242,1	174,8	167,2	166,4	*urban areas*
wieś	603,0	652,1	672,0	671,7	*rural areas*
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	**33635**	**38865**	**39990**	**41346**	***Connections leading to residential and non-residential building in pcs***
Miasta	30356	35547	36415	37577	*Urban areas*
Wieś	3279	3318	3575	3769	*Rural areas*
Odbiorcy gazu z sieci[a] w tys.	**153,6**	**155,1**	**155,4**	**155,4**	***Consumers of gas from gas supply system[a] in thous.***
Miasta	147,4	150,5	150,4	150,2	*Urban areas*
Wieś	6,2	4,6	5,0	5,2	*Rural areas*
Zużycie gazu z sieci[b] (w ciągu roku) w hm^3	**68,1**	**76,7**	**66,6**	**68,0**	***Consumption of gas from gas supply system[b] (during the year) in hm^3***
miasta	63,3	72,1	62,1	62,9	*urban areas*
wieś	4,8	4,6	4,5	5,1	*rural areas*
Na 1 mieszkańca w m^3	64,8	75,3	65,8	67,5	*Per capita in m^3*
miasta	114,4	135,0	117,4	119,7	*urban areas*
wieś	9,7	9,5	9,3	10,6	*rural areas*

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. *b* W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meter. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 /110/. **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*
Sieć cieplna w km ..... *Heating network in km*	649,4	754,4	696,0	719,5	640,7	78,8
w tym przesyłowa ..... *of which transmission*	424,6	508,4	451,9	464,5	409,9	54,6
Kotłownie ..... *Boiler-houses*	573	619	521	462	372	90
Sprzedaż energii cieplnej (w ciągu roku) w TJ ..... *Sale of heating energy (during the year) in TJ*	4444,5	5003,8	3743,5	3830,5	3623,7	206,8
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam^3 ..... *Cubature of buildings with central heating in dam^3*	56077	43050	41294	41129	39495	1634
w tym budynków mieszkalnych ..... *of which residential buildings*	33196	25198	25476	26247	25188	1059

TABL. 5 /111/. **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Ludność w tys. – korzystająca[a] z:					*Population in thous. – using[a]:*
wodociągu	981,5	961,4	955,6	950,6	*water supply system*
miasta	536,9	519,4	514,5	510,5	*urban areas*
wieś	444,6	442,0	441,1	440,1	*rural areas*
kanalizacji	561,4	602,6	624,5	635,6	*sewage system*
miasta	475,7	465,5	462,5	461,3	*urban areas*
wieś	85,7	137,1	162,0	174,3	*rural areas*
gazu	433,2	423,5	424,6	421,5	*gas supply system*
miasta	421,1	407,9	407,6	404,0	*urban areas*
wieś	12,1	15,6	17,0	17,5	*rural areas*
Ludność – w % ogółu ludności[b] – korzystająca[a] z:					*Population – in % of total population[b] – using[a]:*
wodociągu	93,7	94,5	94,6	94,6	*water supply system*
miasta	97,4	97,5	97,5	97,5	*urban areas*
wieś	89,6	91,3	91,4	91,5	*rural areas*
kanalizacji	53,6	59,2	61,8	63,3	*sewage system*
miasta	86,3	87,3	87,6	88,1	*urban areas*
wieś	17,3	28,3	33,6	36,2	*rural areas*
gazu	41,4	41,6	42,0	42,0	*gas supply system*
miasta	76,5	76,5	77,2	77,2	*urban areas*
wieś	2,4	3,2	3,5	3,6	*rural areas*

a Dane szacunkowe. *b* Na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 /112/. **ODPADY KOMUNALNE**[a]
MUNICIPAL WASTE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym z gospodarstw domowych *of which from households*	*SPECIFICATION*
Odpady komunalne zebrane[b] w tys. t	254,6	260,1	247,0	248,0	200,6	*Municipal waste collected*[b] *in thous t*
zmieszane	238,8	241,9	225,3	216,0	173,4	*mixed*
miasta	165,1	160,5	145,3	135,0	104,5	*urban areas*
wieś	73,7	81,3	80,0	81,0	68,8	*rural areas*
zebrane selektywnie	15,8	18,3	21,7	32,0	27,2	*collected separately*
w tym:						*of which:*
papier i tektura	1,0	3,4	3,9	5,1	4,0	*paper and cardboard*
szkło	12,4	5,8	7,1	9,8	8,5	*glass*
tworzywa sztuczne	1,0	4,2	5,5	6,9	5,8	*plastic*
metale	0,0	0,3	0,1	0,2	0,2	*metals*
wielkogabarytowe	1,3	2,4	2,3	4,4	4,2	*largesize*
biodegradowalne	–	1,2	1,6	4,0	3,0	*biodegradable*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 183. *b* Dane szacunkowe.
a See general notes, item 8 on page 183. b Estimated data.

TABL. 7 /113/. **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE**[a]
LIQUID WASTE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Nieczystości ciekłe[b] wywiezione w dam^3	600,6	528,5	396,4	386,3	*Liquid waste*[b] *removed in dam*^{3}
miasta	205,1	123,4	81,9	80,2	*urban areas*
wieś	395,6	405,1	314,5	306,1	*rural areas*
W tym z gospodarstw domowych	369,1	359,5	245,9	247,5	*Of which from households*
miasta	115,7	78,7	51,0	49,4	*urban areas*
wieś	253,4	280,8	194,9	198,1	*rural areas*
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	85,6	73,7	67,0	61,4	*Septic tanks in thous. (as of 31 XII)*
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	0,5	1,5	3,2	3,2	*Household waste water treatment systems in thous. (as of 31 XII)*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 183. *b* Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.
a See general notes, item 9 on page 183. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 8 /114/. **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							*Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):*
liczba	40	26	24	21	5	16	*number*
powierzchnia w ha	190,2	150,6	146,5	128,0	46,6	81,4	*area in ha*

TABL. 8 /114/. **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH (dok.)**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	3,4	–	4,7	2,8	1,9	*Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha*
czynnych	–	2,8	–	2,8	2,8	–	*in operation*
o zakończonej eksploatacji (zamknięte)	–	0,6	–	1,9	–	1,9	*exploitation completed*

TABL. 9 /115/. **KOMUNIKACJA MIEJSKA**[a]
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sieć komunikacyjna autobusowa – linie w km	936	579	588	659	*Transport network – lines in km*
Tabor autobusowy:					*Fleet buses:*
w sztukach	201	183	169	166	*in units*
liczba miejsc w tys.	20,2	18,9	17,0	16,3	*number of seats in thous.*
Przewozy pasażerów[b] (w ciągu roku) w tys.	29826	28747	25503	25510	*Transport of passengers[b] (during the year) in thous.*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Dane szacunkowe.

a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. b Estimated data.

TABL. 10 /116/. **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ogółem *total*	2005 w tym miasta *of which urban areas*	2010 ogółem *total*	2010 w tym miasta *of which urban areas*	2012 ogółem *total*	2012 w tym miasta *of which urban areas*	2013 ogółem *total*	2013 w tym miasta *of which urban areas*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w ha	**1509,7**	**1364,2**	**2114,8**	**1899,0**	**1716,1**	**1482,4**	**1691,9**	**1439,9**	***T O T A L in ha***
w % powierzchni ogólnej województwa[a]	0,2	1,8	0,2	2,5	0,2	1,9	0,2	1,9	*in % of total area space of the voivodship[a]*
na 1 mieszkańca[b] w m^2	14,4	24,7	20,8	35,6	17,0	28,1	16,8	27,5	*per capita[b] in m^2*
Tereny zieleni miejskiej ogólnodostępnej:									*Generally accessible urban area green belts:*
parki spacerowo-wypoczynkowe	766,5	631,6	842,6	693,9	849,4	697,2	859,4	697,2	*strolling-recreational parks*
zieleńce	171,7	161,1	219,6	189,6	222,0	190,5	230,4	190,4	*lawns*
Tereny zieleni osiedlowej	571,5	571,5	1052,6	1015,5	644,7	594,7	602,0	552,3	*Estate green belts*

a, b W przypadku miast obliczono: *a* – w % ogólnej powierzchni miast, *b* – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania
Dwellings

TABL. 11 /117/. **ZASOBY MIESZKANIOWE**[a]
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010 A	2010 B	2012	2013 ogółem *total*	2013 miasta *urban areas*	2013 wieś *rural areas*	*SPECIFICATION*
Mieszkania w tys.	334,1	341,7	343,9	346,9	348,5	202,2	146,3	*Dwellings in thous.*
Izby w mieszkaniach w tys.	1352,7	1390,7	1433,8	1448,6	1456,6	745,8	710,8	*Rooms in dwellings in thous.*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m^2	25606,3	26567,0	27311,6	27693,1	27899,6	13404,5	14495,0	*Usable floor area of dwellings in thous. m^2*
Przeciętna w zasobach:								*Dwelling stocks, average:*
liczba izb w mieszkaniu	4,05	4,07	4,17	4,18	4,18	3,69	4,86	*number of rooms in a dwelling*
powierzchnia użytkowa w m^2:								*usable floor area in m^2:*
1 mieszkania	76,6	77,7	79,4	79,8	80,1	66,3	99,1	*per dwelling*
na 1 osobę	24,4	25,8	26,8	27,4	27,8	25,6	30,1	*per person*
liczba osób[b] na:								*number of persons[b]:*
1 mieszkanie	3,13	3,01	2,96	2,91	2,88	2,59	3,29	*per dwelling*
1 izbę	0,77	0,74	0,71	0,70	0,69	0,70	0,68	*per room*

a Na podstawie bilansów; dane za 2010 r. podano w dwóch ujęciach, tj. z uwzględnieniem wyników spisów powszechnych z 2002 r. (porównywalnie z danymi za 2005 r. – wariant A) i z 2011 r. (porównywalnie z danymi za lata 2012 i 2013 – wariant B). *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 4 str. 184.

a Based on balances; data for 2010 are given in two approaches, i.e. considering results of national censuses 2002 (comparably with the data for 2005 – variant A) and 2011 (comparably with the data for 2012 i 2013 – variant B). b See general notes, item 4 on page 184.

TABL. 12 /118/. **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH**[a] **WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS[a] *FITTED WITH INSTALLATIONS*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Mieszkania – w % – wyposażone w *Dwellings – in % – fitted with*				
		wodociąg *water supply system*	ustęp *lavatory*	łazienkę *bathroom*	gaz z sieci *gas from gas supply system*	centralne ogrzewanie *central heating*
OGÓŁEM ..... ***TOTAL***	2005	97,7	90,2	90,1	45,8	78,8
	2010	98,1	96,7	93,2	46,9	81,5
	2012	98,2	96,8	93,3	46,8	81,7
	2013	**98,2**	**96,8**	**93,3**	**46,7**	**81,8**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	99,2	95,1	93,1	77,3	83,4
	2010	99,5	97,8	96,2	78,2	85,2
	2012	99,5	97,8	96,2	78,1	85,4
	2013	**99,5**	**97,8**	**96,2**	**78,1**	**85,5**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	95,6	83,4	86,0	2,5	72,5
	2010	96,3	95,3	89,2	3,4	76,3
	2012	96,4	95,3	89,3	3,4	76,6
	2013	**96,4**	**95,4**	**89,4**	**3,4**	**76,7**

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 /119/. **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2013 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION* a – liczba wypłaconych dodatków *number of allowances* b – kwota dodatków w tys. zł *amount of allowances in thous. zl* c – przeciętna wysokość dodatku w zł *average value of allowances in zl*		Ogółem *Total*	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali *Dwellings allowances paid out user to*					
			gminnych *gminas*	spółdzielczych *cooperatives*	wspólnot mieszkaniowych *housing community*	prywatnych *private*	towarzystw budownictwa społecznego *public building society*	innych *others*
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH *IN ABSOLUTE NUMBERS*								
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**a**	**98943**	**43830**	**26857**	**18217**	**1916**	**4155**	**3968**
	b	**18897,3**	**8886,0**	**4748,5**	**3425,1**	**336,9**	**703,1**	**797,8**
	c	**191,0**	**202,7**	**176,8**	**188,0**	**175,8**	**169,2**	**201,1**
Miasta ..... *Urban areas*	a	87680	40017	23731	15639	1172	4049	3072
	b	16668,5	8138,8	4079,5	2905,8	224,1	686,7	633,5
	c	190,1	203,4	171,9	185,8	191,2	169,6	206,2
Wieś ..... *Rural areas*	a	11263	3813	3126	2578	744	106	896
	b	2228,8	747,1	668,9	519,3	112,7	16,3	164,3
	c	197,9	195,9	214,0	201,4	151,5	154,0	183,4
W % OGÓŁU *IN % OF TOTAL*								
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	**a**	**100,0**	**44,3**	**27,1**	**18,4**	**1,9**	**4,2**	**4,0**
	b	**100,0**	**47,0**	**25,1**	**18,1**	**1,8**	**3,7**	**4,2**
Miasta ..... *Urban areas*	a	100,0	45,6	27,1	17,8	1,3	4,6	3,5
	b	100,0	48,8	24,5	17,4	1,3	4,1	3,8
Wieś ..... *Rural areas*	a	100,0	33,9	27,8	22,9	6,6	0,9	8,0
	b	100,0	33,5	30,0	23,3	5,1	0,7	7,4

TABL. 14 /120/. **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo *Area of grounds transferred to investor for dwelling construction*			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe *Area of grounds in gminas stock for dwelling construction*			
		ogółem *total*	w tym *of which*		wielorodzinne *multi-family*		jednorodzinne *single-family*	
			spółdzielcze *cooperatives*	osób fizycznych *of natural persons*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*	razem *total*	w tym uzbrojone *of which developed*
		w ha *in ha*						
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	33,5	–	32,1	191,7	58,3	664,7	293,2
	2010	31,3	–	28,3	134,2	26,2	782,1	259,4
	2012	16,3	–	15,7	131,0	27,6	775,6	258,8
	2013	**18,1**	**–**	**16,4**	**132,4**	**28,2**	**794,7**	**282,7**
Miasta ..... *Urban areas*	2005	20,5	–	19,1	184,3	50,9	339,6	71,1
	2010	19,6	–	17,8	129,8	22,1	409,9	77,2
	2012	9,4	–	8,9	126,6	23,5	415,9	78,7
	2013	**7,4**	**–**	**6,9**	**128,0**	**24,1**	**410,4**	**93,7**
Wieś ..... *Rural areas*	2005	13,0	–	13,0	7,4	7,4	325,1	222,1
	2010	11,7	–	10,5	4,4	4,1	372,2	182,2
	2012	6,9	–	6,8	4,4	4,1	359,7	180,1
	2013	**10,7**	**–**	**9,5**	**4,4**	**4,1**	**384,3**	**189,0**

TABL. 15 /121/. **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**1114**	**1982**	**1683**	**1785**	***T O T A L***
Spółdzielcze	32	–	–	–	*Cooperatives*
Komunalne (gminne)	130	7	1	–	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	39	–	1	–	*Company*
Indywidualne	863	1510	1308	1294	*Private*
Społeczne czynszowe	–	–	–	–	*Public building society*
Na sprzedaż lub wynajem	50	465	373	491	*For sale or rent*

TABL. 16 /122/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Mieszkania	**1157**	**2149**	**1820**	**1745**	***Dwellings***
miasta	713	1330	921	828	*urban areas*
wieś	444	819	899	917	*rural areas*
Spółdzielcze	28	9	–	–	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	255	70	10	4	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	3	1	–	–	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	676	461	273	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	19	59	–	–	*Public building society*
Indywidualne	852	1334	1349	1468	*Private*
miasta	416	564	483	565	*urban areas*
wieś	436	770	866	903	*rural areas*
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	**233**	**377**	**340**	**368**	***Dwellings per 1000 marriages contracted***
Miasta	266	451	336	343	*Urban areas*
Wieś	194	298	344	394	*Rural areas*
Izby	**5272**	**10153**	**9016**	**9050**	***Rooms***
miasta	2743	5516	3906	3685	*urban areas*
wieś	2529	4637	5110	5365	*rural areas*
Spółdzielcze	48	27	–	–	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	394	102	18	8	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	13	5	–	–	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	2298	1534	989	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	43	203	–	–	*Public building society*
Indywidualne	4774	7518	7464	8053	*Private*
miasta	2271	3025	2467	2739	*urban areas*
wieś	2503	4493	4997	5314	*rural areas*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2	**139387**	**244701**	**229861**	**232405**	***Usable floor area of dwellings in m^2***
miasta	74439	122297	93709	88659	*urban areas*
wieś	64948	122404	136152	143746	*rural areas*
Spółdzielcze	1061	398	–	–	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	10362	2249	472	152	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	280	134	–	–	*Company*

TABL. 16 /122/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m^2 (dok.)					***Usable floor area of dwellings in m^2 (cont.)***
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	38640	29603	16274	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	889	2565	–	–	*Public building society*
Indywidualne	126795	200715	199786	215979	*Private*
miasta	62477	81388	66258	73281	*urban areas*
wieś	64318	119327	133528	142698	*rural areas*
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m^2	**120,5**	**113,9**	**126,3**	**133,2**	***Average usable floor area per dwelling in m^2***
miasta	104,4	92,0	101,7	107,1	*urban areas*
wieś	146,3	149,5	151,4	156,8	*rural areas*
Spółdzielcze	37,9	44,2	–	–	*Cooperative*
Komunalne (gminne)	40,6	32,1	47,2	38,0	*Municipal (gmina)*
Zakładowe	93,3	134,0	–	–	*Company*
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	–	57,2	64,2	59,6	*For sale or rent*
Społeczne czynszowe	46,8	43,5	–	–	*Public building society*
Indywidualne	148,8	150,5	148,1	147,1	*Private*
miasta	150,2	144,3	137,2	129,7	*urban areas*
wieś	147,5	155,0	154,2	158,0	*rural areas*

TABL. 17 /123/. **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W budynkach indywidualnych *In private buildings*					W budynkach poza indywidualnymi *In non-private buildings*				
			razem *total*	w % razem – mieszkania o liczbie izb *in % of total – dwellings with specified number of rooms*				razem *total*	w % razem – mieszkania o liczbie izb *in % of total – dwellings with specified number of rooms*			
				1	2	3	4 i więcej *and more*		1	2	3	4 i więcej *and more*
O G Ó Ł E M	2005	1157	852	0,2	1,6	5,4	92,7	305	51,2	36,4	11,5	1,0
T O T A L	2010	2149	1334	0,1	2,0	7,4	90,6	815	5,8	16,7	41,7	35,8
	2012	1820	1349	0,2	4,2	4,3	91,3	471	1,3	34,0	23,4	41,4
	2013	**1745**	**1468**	**0,5**	**4,3**	**4,0**	**91,3**	**277**	**–**	**10,8**	**42,2**	**46,9**
Miasta	2005	713	416	0,5	2,9	7,5	89,2	297	52,5	36,4	10,8	0,3
Urban areas	2010	1330	564	0,2	4,1	12,8	83,0	766	5,9	15,8	41,4	37,0
	2012	921	483	0,6	11,2	6,6	81,6	438	1,4	33,8	23,7	41,1
	2013	**828**	**565**	**1,2**	**10,8**	**8,3**	**79,7**	**263**	**–**	**9,1**	**44,1**	**46,8**
Wieś	2005	444	436	–	0,5	3,4	96,1	8	–	37,5	37,5	25,0
Rural areas	2010	819	770	–	0,5	3,4	96,1	49	4,1	30,6	46,9	18,4
	2012	899	866	–	0,4	3,0	96,7	33	–	36,4	18,2	45,5
	2013	**917**	**903**	**–**	**0,2**	**1,2**	**98,6**	**14**	**–**	**42,9**	**7,1**	**50,0**

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE[a] W 2013 R.
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS[a] IN 2013
As of 31 XII

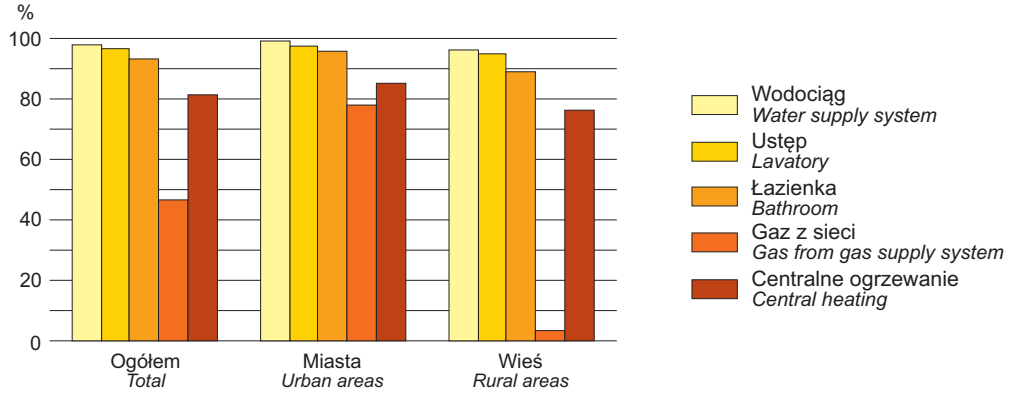

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.
a Based on balanceu of dwelling stocks.

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA
DWELLINGS COMPLETED

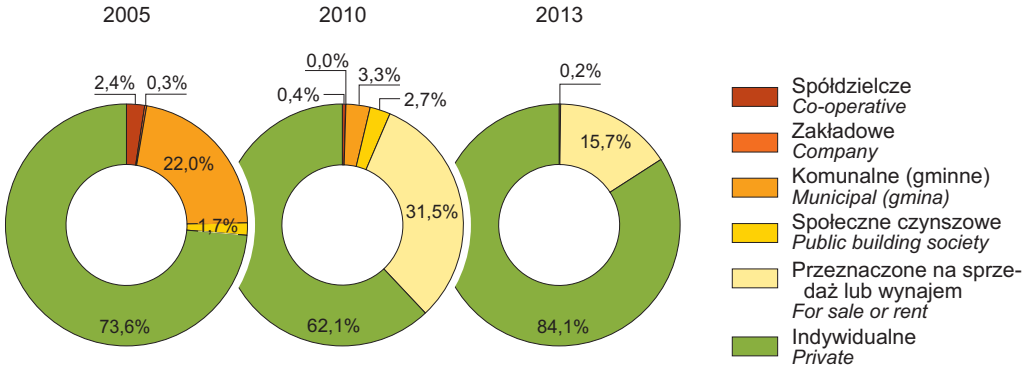

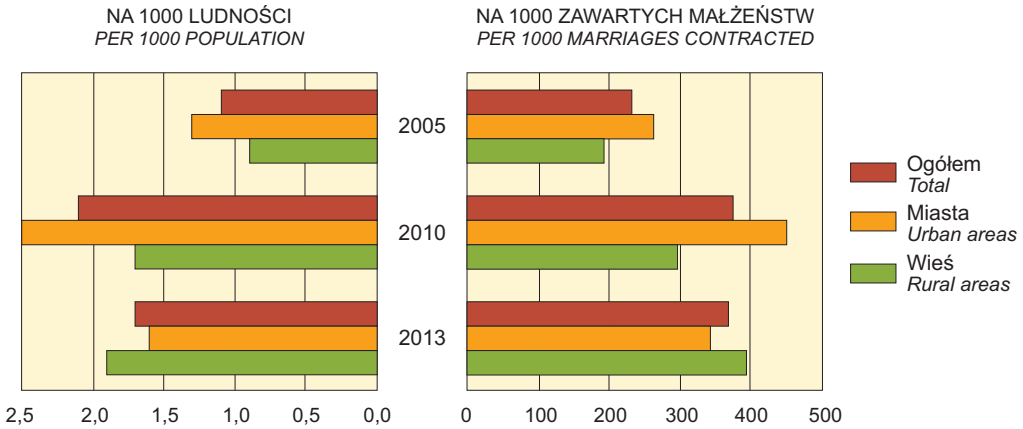

EDUKACJA[a] WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2013/14
EDUCATION[a] BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2013/14 SCHOOL YEAR

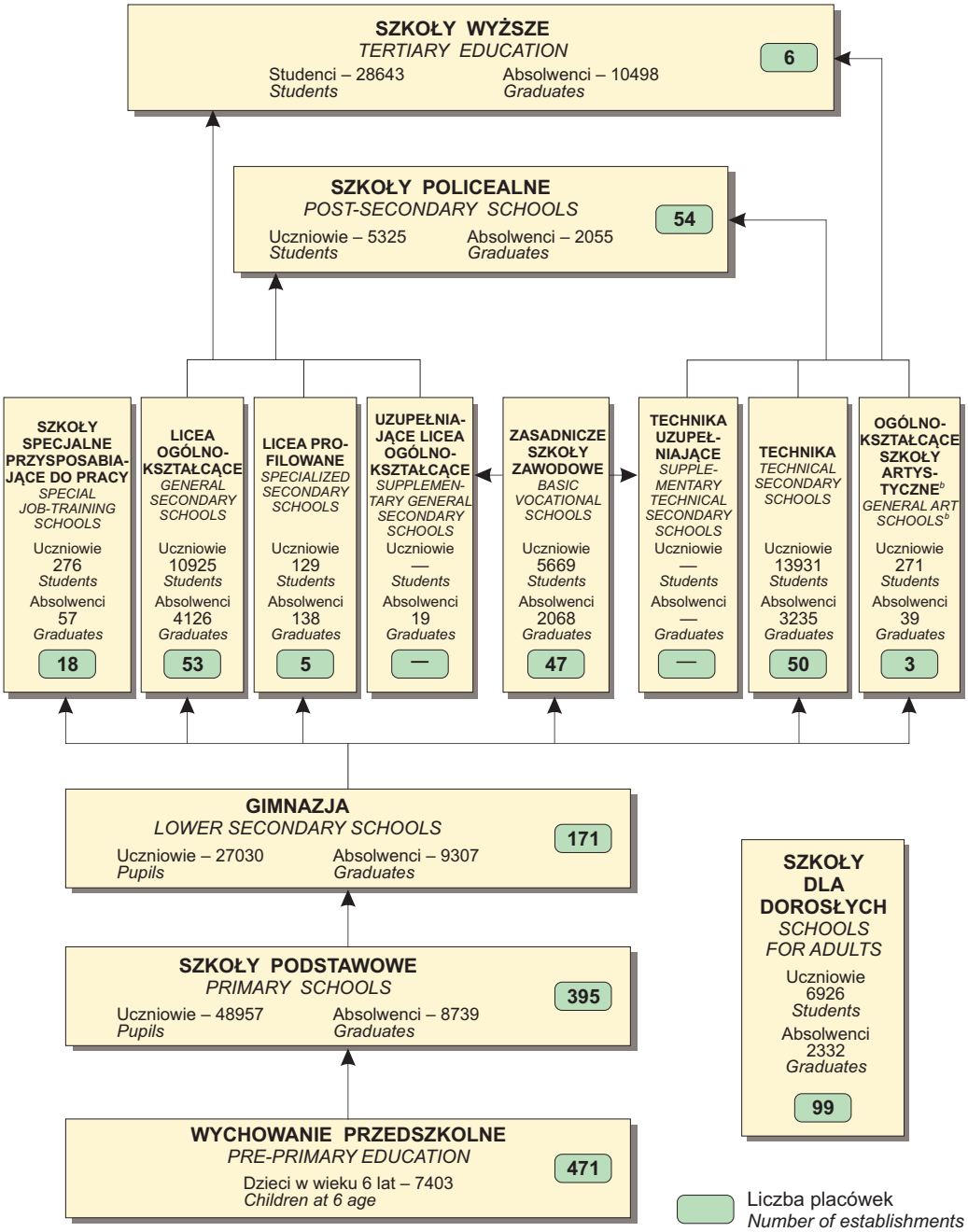

a Patrz uwagi ogólne do działu "Edukacja i wychowanie" ust. 1 i 2 na str. 203. *b* Dające uprawnienia zawodowe.
a See general notes to the chapter "Education" items 1 and 2 on page 203. b Leading to professional certification.

DZIAŁ X
EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572) z późniejszymi zmianami oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365) z późniejszymi zmianami.

2. Wśród szkół objętych systemem oświaty funkcjonują:

— od roku szkolnego 1999/2000 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa, powstałe w miejsce 8-letnich szkół podstawowych,

— od roku szkolnego 2002/03 szkoły ponadgimnazjalne, tj. 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące i profilowane, 4-letnie technika oraz od roku szkolnego 2004/05 szkoły dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych (tj. 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające) i 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy; do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się również szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne; ponadto szkoły ponadpodstawowe dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej działające do zakończenia cyklu kształcenia ujmowano odpowiednio w szkołach ponadgimnazjalnych (zasadniczych zawodowych, liceach ogólnokształcących i technikach).

Ponadto, w latach szkolnych 2004/05–2010/11 wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat, a od 1 IX 2011 r. – w wieku 5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego, tj. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

Od roku szkolnego 2009/10 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogą rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej.

3. Prezentowane w dziale dane dotyczą: wychowania przedszkolnego, szkół dla dzieci i młodzieży, policealnych, wyższych oraz szkół dla dorosłych.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

CHAPTER X
EDUCATION

General notes

1. *The educational system in Poland functions according to the Education System Act of 7 IX 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572) with later amendments and the Act of 27 VII 2005 – Higher Education Law (Journal of Laws No. 164, item 1365) with later amendments.*

2. *Among schools covered by the educational system, there are:*

— *since 1999/2000 school year, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is compulsory, and which replaced 8-year primary schools,*

— *since 2002/03 school year, upper secondary schools, i.e. 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools and specialized secondary schools, 4-year technical secondary schools, as well as since 2004/05 school year supplementary schools for graduates from basic vocational schools (i.e. 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools), and 3-year special job-training schools; upper secondary schools include also art schools leading to professional certification and post-secondary schools; moreover, upper secondary (post-primary) schools for graduates from 8-year primary school operating until end of education cycle were included respectively in the structure of upper secondary schools (basic vocational schools, general secondary schools and technical secondary schools).*

Moreover, in 2004/05–2010/11 school year an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age 6 and since 1 IX 2011 – children at the age of 5 in pre-primary education establishments i.e. in pre-primary sections of primary schools and pre-primary schools (including special schools and special nursery schools) as well as since the 2008/09 school year in pre-primary education groups and pre-primary points.

Since the 2009/10 school year, upon the request of parents children at the age of 6 can start education in the first class of primary school.

3. *Data presented in the chapter are related to: pre-primary education, schools for children and youth, post-secondary schools, tertiary education and schools for adults.*

4. *Data include schools and establishments managed by central (governmental) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and private persons.*

5. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych.

Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

1) szkoły podstawowe, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych), szkoły filialne (bez szkół specjalnych), szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
3) zasadnicze szkoły zawodowe;
4) licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
5) uzupełniające licea ogólnokształcące na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
6) licea profilowane – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
7) technika;
8) technika uzupełniające na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; w roku szkolnym 2012/13 po raz pierwszy brak naboru do klas pierwszych;
9) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych);
10) szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

1) szkoły policealne (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata);

5. *Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school, if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) administration entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools or non-public schools with the competence of public schools only.*

Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

6. Schools for children and youth *(including special schools) include:*

1)primary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools), branch schools (excluding special schools), art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
3) basic vocational schools;
4) general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
5) supplementary general schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
6) specialized secondary schools – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
7) technical secondary schools;
8) supplementary technical schools based on the programme of basic vocational school – phased out; in the 2012/13 school year for the first time there was no recruitment to the 1st grade;
9) general art schools leading to professional certification (excluding special schools),
10) special job-training schools.

7. Post-secondary schools *– educating in day, evening and weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:*

1) post-secondary schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive the title of licentiate);

3) kolegia pracowników służb społecznych kształcące w systemie 3-letnim (od roku szkolnego 2005/06).

8. Szkoły wyższe realizują kształcenie w systemie studiów stacjonarnych (dziennych do roku akademickiego 2005/06) i niestacjonarnych (wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych do roku 2005/06).

Informacje z zakresu szkół wyższych:

1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i z kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły" zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła", jak też „uniwersytet".

Studentów i absolwentów wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami i zamiejscowymi podstawowymi jednostkami organizacyjnymi. Dane nie obejmują szkół resortu obrony narodowej oraz szkół resortu spraw wewnętrznych i administracji.

9. Szkoły dla dorosłych – kształcące w formie zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

1) szkoły podstawowe dla dorosłych oraz do roku szkolnego 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
2) gimnazja dla dorosłych oraz w roku szkolnym 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
3) zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych, stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
4) licea ogólnokształcące dla dorosłych;
5) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
6) licea profilowane dla dorosłych – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
7) technika dla dorosłych, ujmujące w przypadku szkół ponadpodstawowych – średnie szkoły zawodowe (technika i licea zawodowe oraz do roku 2000/01 – średnie studium zawodowe) – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
8) technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – stopniowo likwidowane; od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych.

3) colleges of social work in 3-year system (since 2005/06 school year).

***8. Tertiary education** realize education in system of full-time (day studies until 2005/06 academic year) and part-time programmes (evening, weekend and extramural studies until 2005/06 academic year).*

Data regarding tertiary education:

1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
2) include foreigners studying in Poland;
3) do not include Poles studying abroad.

*The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category, of "higher education schools" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university".*

Data on students and graduates is given according to the seats of higher education institutions including sections as well as branch departments and institutes. Data do not include Academies of the Ministry of National Defence and Academies of the Ministry of the Interior and Administration.

***9. Schools for adults** educating in weekend form as well as since the 2008/09 school year also full-time and distance form – include:*

1) primary schools for adults as well as until 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
2) lower secondary schools for adults as well as in 2000/01 school year – primary vocational extramural studies;
3) basic vocational schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
4) general secondary schools for adults;
5) supplementary general schools for adults based on the programme of basic vocational schools – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
6) specialized secondary schools for adults – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
7) technical secondary schools for adults, in case of upper secondary (post-primary) schools including vocational secondary schools (technical secondary and vocational secondary schools and until 2000/01 school year – secondary vocational extramural studies) – phased out; since the 2012/13 school year there was no recruitment to the 1st grade;
8) supplementary technical schools for adults based on the programme of basic vocational school – phased out; since the 2013/14 school year there was no recruitment to the 1st grade.

10. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne i ogólnodostępne), w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub w placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

11. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

12. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

13. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

14. Dane o **nauczycielach,** poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązujących zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o nauczycielach akademickich dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

15. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz od roku szkolnego 2008/09 zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 I 2008 r. (Dz. U. Nr 7, poz.38).

10. Special schools *are organized for disabled children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Education occurs in mainstream schools (in which special or integrational and mainstream sections are established), in special schools operating independently as well as in special educational care centres, other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).*

11. Special educational centres *are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability cannot attend regular schools or nursery schools.*

12. Youth education centres *are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life, compliant with legal and social norms.*

13. Youth sociotherapy centres *are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disordes and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.*

14. *Data regarding* ***teachers,*** *excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.*

Data regarding academic teachers concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant lecturer as well as other didactic positions: senior lecturer, lecturer, lector instructor and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers concern full-time employees and part-time employees in terms of full-time employees.

15. Pre-primary education establishments *are care and educational centres designated for children from the age of 3 years until beginning education in a primary school, secured children for care and aimed at preparation to education in school.*

Pre-primary education establishments include nursery schools, pre-primary sections in primary schools and since 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points according to a decree of the Minister of National Education dated 10 I 2008 (Journal of Laws No. 7, item 38).

16. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach specjalnych i dla dorosłych.

17. Dane dotyczące:
1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku akademickiego (np. dla roku akademickiego 2013/14 absolwenci z roku akademickiego 1 X 2012 – 30 IX 2013).

18. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i dla dorosłych.

19. Wspólczynnik skolaryzacji:
1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;
2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

20. Internat to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

21. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień młodzieży oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

22. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie Systemu Informacji Oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

16. *Classrooms do not include classrooms in special schools and adult schools.*

17. *Data regarding:*
1) *pre-primary education, schools (excluding higher education institutions), as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres, extracurricular education as well as boarding schools and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
2) *tertiary education are presented as of 30 XI; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies. Graduates are shown from the previous academic year (e.g., for 2013/14 academic year, graduates from 1 X 2012 – 30 IX 2013 academic year).*

18. Extramural graduates *occur only in post--secondary schools and schools for adults.*

19. Enrolment rate:
1) ***gross*** *– is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level;*
2) ***net*** *– is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 XII) in the age group defined as corresponding to this educational level.*

20. *A* ***boarding school*** *is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A* ***dormitory*** *is an inter-school facility serving as a boarding school.*

21. Extracurricular education *offered young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provided recreations and rest during timetable free time.*

Extracurricular education establishments include: youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, inter-school sports centres and other public and non-public establishments.

22. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since 2007/08 school year (in the case of graduates – since 2006/07 school year), has been compiled on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 /124/. **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA**
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
SZKOŁY *SCHOOLS*					
Szkoły:					***Schools:***
Podstawowe	422	404	397	395	*Primary*
Gimnazja	161	169	172	171	*Lower secondary*
Specjalne przysposabiające do pracy	7	18	18	18	*Special job-training*
Zasadnicze zawodowe	48	47	48	47	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	55	52	52	53	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	6	2	3	–	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	48	10	5	5	*Specialized secondary*
Technika	68	53	50	50	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	1	–	–	–	*Supplementary technical secondary*
Artystyczne ogólnokształcące[a]	2	2	3	3[b]	*General art*[a]
Policealne	104	64	57	54	*Post-secondary*
Wyższe	6	6	6	6	*Tertiary*
Szkoły dla dorosłych:					***Schools for adults:***
Podstawowe	–	–	–	–	*Primary*
Gimnazja	7	9	8	10	*Lower secondary*
Zasadnicze zawodowe	7	7	6	5	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	42	31	51	58	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	25	42	40	11	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	13	9	7	5	*Specialized secondary*
Technika	31	4	3	2	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	18	17	13	8	*Supplementary technical secondary*
POMIESZCZENIA SZKOLNE[c] *CLASSROOMS*[c]					
Szkoły:					***Schools:***
Podstawowe	4245	4659	4544	4519	*Primary*
Gimnazja	1820	2029	2047	2074	*Lower secondary*
Zasadnicze zawodowe	232	310	311	314	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	846	959	1003	1015	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	–	–	–	–	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	244	77	35	21	*Specialized secondary*
Technika	875	877	840	822	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	–	–	–	–	*Supplementary technical secondary*
Artystyczne ogólnokształcące[a]	19	22	22	22	*General art*[a]
Policealne	125	22	21	20	*Post secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe. *b* Ponadto 2 szkoły artystyczne realizujące wyłącznie kształcenie artystyczne. *c* Bez pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

a Leading to professional certification. b Moreover, 2 art schools giving only artistic education. c Excluding classrooms in schools for adults and in special schools.

TABL. 1 /124/. **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
NAUCZYCIELE[a] *TEACHERS[a]*					
Szkoły:					***Schools:***
Podstawowe	5024	4637	4430	4408	*Primary*
Gimnazja[b]	3058	2757	2592	2482	*Lower secondary[b]*
Zasadnicze zawodowe[bc]	283	430	392	395	*Basic vocational[bc]*
Licea ogólnokształcące[bd]	1004	1170	1061	992	*General secondary[bd]*
Licea profilowane[b]	242	81	34	20	*Specialized secondary[b]*
Technika[bde]	677	1257	1164	1162	*Technical secondary[bde]*
Policealne	242	219	169	168	*Post secondary*
Wyższe[f]	1611	1688	1643	1569	*Tertiary[f]*
UCZNIOWIE I STUDENCI *PUPILS AND STUDENTS*					
Wychowanie przedszkolne[g]	9109	7121	7366	7403	*Pre-primary education[g]*
Szkoły:					***Schools:***
Podstawowe	65390	52298	49716	48957	*Primary*
Gimnazja	41645	31323	28418	27030	*Lower secondary*
Specjalne przysposabiające do pracy	59	245	284	276	*Special job-training*
Zasadnicze zawodowe	7702	7080	6044	5669	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	16364	13268	11808	10925	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	219	98	51	–	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	6623	700	284	129	*Specialized secondary*
Technika	12958	14664	14032	13931	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	41	–	–	–	*Supplementary technical secondary*
Artystyczne ogólnokształcące[h]	265	240	248	271[i]	*General art[h]*
Policealne	7247	6228	6824	5325	*Post-secondary*
Wyższe	37187	38301	32513	28643	*Tertiary*
Szkoły dla dorosłych:					***Schools for adults:***
Podstawowe	–	–	–	–	*Primary*
Gimnazja	770	849	639	629	*Lower secondary*
Zasadnicze zawodowe	351	287	172	54	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	3028	2845	4478	5737	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	1139	3009	1572	228	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	1396	891	276	87	*Specialized secondary*
Technika	1407	195	77	29	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	768	821	586	162	*Supplementary technical secondary*
ABSOLWENCI *GRADUATES*					
Szkoły:					***Schools:***
Podstawowe	12034	9302	8739	.	*Primary*
Gimnazja	13937	10171	9307	.	*Lower secondary*
Specjalne przysposabiające do pracy	x	46	57	.	*Special job-training*
Zasadnicze zawodowe	2564	2650	2068	.	*Basic vocational*

a W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. *b–e* Łącznie ze szkołami: *b* – dla dorosłych, *c* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *d* – uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami, *e* – ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. *f* Nauczyciele akademiccy. *g* Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 33 na str. 226. *h* Dające uprawnienia zawodowe. *i* Ponadto, 287 uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.

a In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 14 on page 198. b–e Including: b – schools for adults, c – special job-training schools, d – supplementary schools respectively: general secondary schools and technical secondary schools, e – general art schools leading to professional certification. f Academic teachers. g Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments also described in table 33 on page 226. h Leading to professional certification. i Moreover, 287 students of art schools giving only artistic education.

TABL. 1 /124/. **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
			ABSOLWENCI (dok.) *GRADUATES (cont.)*		
Szkoły (dok.):					***Schools (cont.):***
Licea ogólnokształcące	5316	4438	4126	.	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	65	41	19	.	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	2292	247	138	.	*Specialized secondary*
Technika	2531	3691	3235	.	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	x	–	–	.	*Supplementary technical secondary*
Artystyczne ogólnokształcące[a]	49	48	39[b]	.	*General art*[a]
Policealne	2484	1925	2055	.	*Post-secondary*
Wyższe	7982	11297	10498	.	*Tertiary*
Szkoły dla dorosłych:					***Schools for adults:***
Podstawowe	–	–	–	.	*Primary*
Gimnazja	214	236	256	.	*Lower secondary*
Zasadnicze zawodowe	138	46	67	.	*Basic vocational*
Licea ogólnokształcące	1091	602	817	.	*General secondary*
Uzupełniające licea ogólnokształcące	275	1108	933	.	*Supplementary general secondary*
Licea profilowane	236	307	120	.	*Specialized secondary*
Technika	892	66	46	.	*Technical secondary*
Technika uzupełniające	x	207	93	.	*Supplementary technical secondary*

a Dające uprawnienia zawodowe. *b* Ponadto 30 absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne.
Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Leading to professional certification. b Moreover 30 graduates of art schools giving only artistic education.
S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 /125/. **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
			SZKOŁY *SCHOOLS*		
Szkoły podstawowe	**422**	**404**	**397**	**395**	***Primary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	393	363	339	333	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	26	38	55	60	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	–	*Religious organizations*
Pozostałe	2	2	2	2	*Others*
Gimnazja	**161**	**169**	**172**	**171**	***Lower secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	154	158	158	156	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	4	8	11	12	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	3	2	2	2	*Religious organizations*
Pozostałe	–	1	1	1	*Others*
Zasadnicze szkoły zawodowe[a]	**55**	**65**	**66**	**65**	***Basic vocational schools***[a]
Jednostki samorządu terytorialnego	51	59	60	59	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	4	5	5	4	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	–	1	1	1	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	–	1	*Others*

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.
a Including special job-training schools.

TABL. 2 /125/. **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
SZKOŁY (dok.) *SCHOOLS (cont.)*					
Licea ogólnokształcące[a]	**61**	**54**	**55**	**53**	***General secondary schools***[a]
Jednostki samorządu terytorialnego	55	47	50	47	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	4	6	4	4	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	2	1	1	1	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	–	1	*Others*
Licea profilowane	**48**	**10**	**5**	**5**	***Specialized secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	46	10	5	5	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	2	–	–	–	*Social organizations and associations*
Technika[b]	**71**	**55**	**53**	**53**	***Technical secondary schools***[b]
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	2	2	2	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	68	50	48	48	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	3	3	3	*Social organizations and associations*
Szkoły policealne	**104**	**64**	**57**	**54**	***Post-secondary schools***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	2	2	–	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	41	23	18	19	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	18	8	9	5	*Social organizations and associations*
Pozostałe	45	31	28	30	*Others*
Szkoły wyższe	**6**	**6**	**6**	**6**	***Tertiary education***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	4	4	4	4	*Central (government) administration entities*
Pozostałe	2	2	2	2	*Others*
Szkoły dla dorosłych	**143**	**119**	**128**	**99**	***Schools for adults***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6	7	5	5	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	74	37	41	36	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	19	21	21	12	*Social organizations and associations*
Pozostałe	44	54	61	46	*Others*
UCZNIOWIE I STUDENCI *PUPILS AND STUDENTS*					
Szkoły podstawowe	**65390**	**52298**	**49716**	**48957**	***Primary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	63786	50229	46998	46098	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	1401	1807	2407	2568	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	4	7	5	–	*Religious organizations*
Pozostałe	199	255	306	291	*Others*
Gimnazja	**41645**	**31323**	**28418**	**27030**	***Lower secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	41220	30779	27799	26408	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	308	389	460	458	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	117	123	127	132	*Religious organizations*
Pozostałe	–	32	32	32	*Others*
Zasadnicze szkoły zawodowe[c]	**7761**	**7325**	**6328**	**5945**	***Basic vocational schools***[c]
Jednostki samorządu terytorialnego	7277	6998	6078	5749	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	484	319	245	176	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	–	8	5	6	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	–	14	*Others*

a–c Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, *c* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a–c Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification, c – special job-training schools.

TABL. 2 /125/. **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
UCZNIOWIE I STUDENCI (dok.) *PUPILS AND STUDENTS (cont.)*					
Licea ogólnokształcące[a]	**16583**	**13366**	**11859**	**10925**	***General secondary schools***[a]
Jednostki samorządu terytorialnego	16282	13073	11595	10628	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	180	183	143	141	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	121	110	121	123	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	–	33	*Others*
Licea profilowane	**6623**	**700**	**284**	**129**	***Specialized secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	6558	700	284	129	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	65	–	–	–	*Social organizations and associations*
Technika[b]	**13264**	**14904**	**14280**	**14202**	***Technical secondary schools***[b]
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	363	325	331	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	12943	14100	13584	13556	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	321	441	371	315	*Social organizations and associations*
Szkoły policealne	**7247**	**6228**	**6824**	**5325**	***Post-secondary schools***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	83	31	–	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	3249	1661	1409	1095	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	1064	400	245	218	*Social organizations and associations*
Pozostałe	2934	4084	5139	4012	*Others*
Szkoły wyższe	**37187**	**38301**	**32513**	**28643**	***Tertiary education***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	31512	32369	27985	24994	*Central (government) administration entities*
Pozostałe	5675	5932	4528	3649	*Others*
Szkoły dla dorosłych	**8859**	**8897**	**7800**	**6926**	***Schools for adults***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	415	438	226	190	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	4768	2578	2284	2063	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	1196	874	579	446	*Social organizations and associations*
Pozostałe	2480	5007	4711	4227	*Others*
ABSOLWENCI *GRADUATES*					
Szkoły podstawowe	**12034**	**9302**	**8739**	**.**	***Primary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	11806	8895	8242	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	204	364	445	.	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	3	5	6	.	*Religious organizations*
Pozostałe	21	38	46	.	*Others*
Gimnazja	**13937**	**10171**	**9307**	**.**	***Lower secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	13802	10019	9113	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	99	103	140	.	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	36	40	42	.	*Religious organizations*
Pozostałe	–	9	12	.	*Others*
Zasadnicze szkoły zawodowe[c]	**2564**	**2696**	**2125**	**.**	***Basic vocational schools***[c]
Jednostki samorządu terytorialnego	2462	2607	2046	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	102	89	70	.	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	–	–	–	.	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	9	.	*Others*

a–c Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, *c* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy.

a–c Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification, c – special job-training schools.

TABL. 2 /125/. **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
			ABSOLWENCI (dok.) *GRADUATES (cont.)*		
Licea ogólnokształcące[a]	**5381**	**4479**	**4145**	**.**	***General secondary schools***[a]
Jednostki samorządu terytorialnego	5292	4396	4037	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	49	50	61	.	*Social organizations and associations*
Organizacje wyznaniowe	40	33	37	.	*Religious organizations*
Pozostałe	–	–	10	.	*Others*
Licea profilowane	**2292**	**247**	**138**	**.**	***Specialized secondary schools***
Jednostki samorządu terytorialnego	2268	247	138	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	24	–	–	.	*Social organizations and associations*
Technika[b]	**2580**	**3739**	**3274**	**.**	***Technical secondary schools***[b]
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	85	74	.	*Central (governmental) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	2549	3528	3138	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	31	126	62	.	*Social organizations and associations*
Szkoły policealne	**2484**	**1925**	**2055**	**.**	***Post-secondary schools***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	38	30	.	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	1084	575	516	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	332	170	81	.	*Social organizations and associations*
Pozostałe	1068	1142	1428	.	*Others*
Szkoły wyższe	**7982**	**11297**	**10498**	**.**	***Tertiary education***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	6740	9174	8663	.	*Central (government) administration entities*
Pozostałe	1242	2123	1835	.	*Others*
Szkoły dla dorosłych	**2846**	**2572**	**2332**	**.**	***Schools for adults***
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	158	78	110	.	*Central (government) administration entities*
Jednostki samorządu terytorialnego	1512	669	532	.	*Local self-government entities*
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	393	281	195	.	*Social organizations and associations*
Pozostałe	783	1544	1495	.	*Others*

a–b Łącznie ze szkołami: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi i ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 /126/. **UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU**
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU *AGE GROUPS*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14
	w % ludności danej grupy wieku *in % of population of given age group*			
7–12 lat	93,8	93,4	93,1	92,7
13–15	94,4	94,1	92,6	92,2
16–18	89,8	93,1	92,4	91,5
19–21 lat	23,4	24,5	25,2	23,9

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 /127/. **WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI**
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Grupy wieku *Age groups*	2005/06			2010/11			2012/13			2013/14		
		ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*	ogółem *total*	mężczyźni *males*	kobiety *females*
		w % *in %*											
BRUTTO *GROSS*													
Szkoły: *Schools:*													
podstawowe ..... *primary*	7–12	95,6	96,2	95,0	96,1	96,5	95,7	96,0	96,3	95,7	95,8	95,9	95,7
gimnazja ..... *lower secondary*	13–15	98,3	100,3	96,2	99,6	102,1	97,1	97,6	100,0	95,2	96,5	98,7	94,2
zasadnicze zawodowe[a] ..... *basic vocational*[a]	16–18	16,8	23,6	9,7	20,5	28,0	12,9	19,4	25,9	12,6	18,7	25,3	11,8
licea ogólnokształcące i profilowane[b] *general and specialized secondary*[b]	16–18	59,6	50,6	69,1	56,2	45,9	66,7	55,1	44,6	65,9	53,2	44,2	65,5
technika[c] ..... *technical secondary*[c]	16–18	32,0	39,1	24,5	43,0	50,8	34,9	44,6	51,1	37,8	44,8	49,1	40,3
policealne ..... *post-secondary*	19–21	13,4	11,6	15,1	14,2	8,8	19,6	17,3	9,5	25,4	14,6	7,9	21,3
NETTO *NET*													
Wychowanie przedszkolne[d] ... *Pre-primary education*[d]	6 lat	92,7	92,3	93,2	85,9	87,6	84,0	84,0	85,5	82,5	82,8	84,8	80,7
Szkoły: *Schools:*													
podstawowe ..... *primary*	7–12	93,7	93,7	93,7	93,3	93,3	93,4	92,8	92,8	92,8	92,5	92,5	92,5
gimnazja ..... *lower secondary*	13–15	91,5	90,9	92,2	91,1	90,2	92,0	89,5	88,9	90,0	89,3	88,9	89,7
zasadnicze zawodowe[a] ..... *basic vocational*[a]	16–18	14,8	20,3	9,1	17,6	23,0	11,9	16,6	21,7	11,3	16,3	21,8	10,5
licea ogólnokształcące i profilowane[b] .. *general and specialized secondary*[b]	16–18	47,7	37,5	58,5	38,8	27,3	50,7	37,4	26,4	48,9	36,0	25,5	46,9
technika[c] ..... *technical secondary*[c]	16–18	21,6	25,9	17,2	30,0	34,4	25,5	31,8	35,4	28,1	33,2	36,1	30,3
policealne ..... *post-secondary*	19–21	8,1	7,4	8,8	5,3	3,0	7,8	5,5	2,7	8,3	4,5	2,3	6,7

a–c Łącznie ze szkołami: *a* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *d* Dotyczy dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a–c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. d Concerns children aged 6 attending pre-primary education establishments.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 5 /128/. **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

LATA *YEARS* SZKOŁY *SCHOOLS*		Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół *Schools, equipped with personal computers in % of a given group of schools*	Pracownie komputerowe *Computer laboratory*	Komputery[a] w szkołach *Computers[a] in schools*			
				ogółem *grand total*	w tym przeznaczone do użytku uczniów *of which used by pupils and youth*		
					razem *total*	w tym z dostępem do Internetu *of which with the Internet access*	
						razem *total*	w tym szeroko-pasmowy *of which broadband connection*
Podstawowe ..... *Primary*	2005/06	94,8	370	4898	3917	2741	1294
	2010/11	97,0	428	8247	6221	5719	3246
	2012/13	96,5	412	9005	6665	6350	3755
	2013/14	**96,7**	**414**	**9301**	**6878**	**6697**	**3914**
Gimnazja ..... *Lower secondary*	2005/06	82,6	166	2526	1943	1830	1073
	2010/11	83,4	187	4180	2913	2842	2132
	2012/13	84,3	182	6313	4450	4294	3302
	2013/14	**86,5**	**188**	**5913**	**4056**	**3933**	**3040**
Zasadnicze zawodowe[b] ..... *Basic vocational[b]*	2005/06	21,8	23	357	271	244	199
	2010/11	38,5	41	911	733	718	542
	2012/13	39,4	39	934	768	761	560
	2013/14	**40,0**	**39**	**954**	**794**	**792**	**580**
Licea ogólnokształcące[c] ..... *General secondary[c]*	2005/06	59,0	63	1313	991	937	732
	2010/11	77,8	77	2023	1603	1576	1315
	2012/13	78,2	83	3062	2137	2118	1744
	2013/14	**81,1**	**85**	**3432**	**2309**	**2298**	**1885**
Licea profilowane ..... *Specialized secondary*	2005/06	22,9	25	440	338	315	250
	2010/11	30,0	6	120	106	106	106
	2012/13	40,0	3	64	51	51	51
	2013/14	**40,0**	**2**	**46**	**33**	**33**	**33**
Technika[d] ..... *Technical secondary[d]*	2005/06	46,5	82	1346	1052	903	735
	2010/11	76,4	117	2886	2272	2229	1810
	2012/13	71,7	105	2971	2122	2088	1877
	2013/14	**67,9**	**100**	**3003**	**2048**	**2004**	**1895**
Policealne ..... *Post-secondary*	2005/06	12,5	10	200	138	108	56
	2010/11	34,4	17	447	353	346	190
	2012/13	40,4	18	522	397	390	186
	2013/14	**40,7**	**18**	**526**	**398**	**391**	**163**

a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. *b–d* Łącznie ze szkołami: *b* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, *c* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *d* – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. b–d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 6 i 7 W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.
Note to tables 6 and 7 *The division by languages may include one person more than once.*

TABL. 6 /129/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**[a]
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS[a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students at schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych[b] *basic vocational*[b]	liceach *secondary schools*		technikach[d] *technical secondary*[d]	policealnych[e] *post-secondary*[e]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*			ogólnokształcących[c] *general*[c]	profilowanych *specialized*		
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE *OBLIGATORY EDUCATION*											
Angielski ..... *English*	2005/06	106095	55,2	60,2	49,1	76,7	35,7	96,4	96,1	92,4	55,9
	2010/11	108744	93,5	94,9	91,7	90,8	41,0	98,6	100,0	98,1	2,2
	2012/13	103376	96,2	96,3	96,2	97,0	39,8	98,8	100,0	94,4	12,8
	2013/14	**100385**	**96,7**	**96,5**	**97,0**	**96,1**	**45,3**	**97,4**	**100,0**	**95,7**	**36,6**
Francuski ..... *French*	2005/06	3761	0,2	0,3	0,0	0,6	1,0	14,7	6,4	3,3	2,5
	2010/11	2545	–	–	–	2,0	0,8	10,7	–	2,9	–
	2012/13	2392	0,0	–	0,0	2,6	–	11,7	–	1,9	–
	2013/14	**2071**	**0,1**	**–**	**0,2**	**2,4**	**–**	**10,6**	**–**	**1,7**	**–**
Niemiecki ..... *German*	2005/06	55171	13,1	11,2	15,5	26,3	51,9	81,1	91,6	88,9	33,9
	2010/11	51090	7,7	4,7	11,5	60,2	50,0	75,4	99,3	93,3	–
	2012/13	53169	6,7	5,9	7,8	89,5	44,4	72,3	100,0	89,9	5,6
	2013/14	**49960**	**4,7**	**3,1**	**6,8**	**88,2**	**46,3**	**76,2**	**100,0**	**89,8**	**–**
Rosyjski ..... *Russian*	2005/06	1752	–	–	–	0,1	3,4	5,0	4,7	2,3	–
	2010/11	1003	–	–	–	0,2	4,7	3,0	–	1,5	–
	2012/13	852	0,0	0,0	–	0,5	2,3	3,3	–	1,1	–
	2013/14	**875**	**–**	**–**	**–**	**0,9**	**0,7**	**4,4**	**–**	**0,8**	**–**
Inne ..... *Others*	2005/06	915	0,1	0,1	0,1	0,1	–	4,8	–	–	0,6
	2010/11	622	–	–	–	–	–	1,1	–	3,0	4,0
	2012/13	909	–	–	–	0,3	–	3,2	–	3,1	–
	2013/14	**1130**	**–**	**–**	**–**	**1,0**	**–**	**3,6**	**–**	**3,3**	**–**
NAUCZANIE DODATKOWE[f] *ADDITIONAL EDUCATION*[f]											
Angielski ..... *English*	2005/06	18617	19,1	19,7	18,4	14,4	–	–	–	–	9,4
	2010/11	3536	3,5	2,6	4,5	5,1	0,4	0,5	–	0,2	0,8
	2012/13	1077	2,0	1,4	2,7	0,3	–	0,1	–	–	2,5
	2013/14	**1005**	**1,4**	**1,0**	**1,9**	**1,0**	**–**	**0,6**	**–**	**–**	**–**
Francuski ..... *French*	2005/06	1983	1,3	1,7	0,7	2,8	–	–	–	–	0,9
	2010/11	1076	1,2	1,7	0,4	1,0	–	1,3	–	–	–
	2012/13	908	1,3	2,1	0,3	0,2	–	1,3	–	0,2	–
	2013/14	**727**	**1,2**	**2,0**	**0,1**	**0,1**	**–**	**0,8**	**–**	**0,0**	**–**

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b–d* Łącznie ze szkołami: *b* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, *c* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *d* – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *e* Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. *f* Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

TABL. 6 /129/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH[a] (dok.)**

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS[a] (cont.)

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Grand total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total pupils and students at schools*								
			podstawowych *primary*			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych[b] *basic vocational*[b]	liceach *secondary schools*		technikach[d] *technical secondary*[d]	policealnych[e] *post-secondary*[e]
			razem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*			ogólnokształcących[c] *general*[c]	profilowanych *specialized*		
NAUCZANIE DODATKOWE[f] (dok.) *ADDITIONAL EDUCATION*[f] *(cont.)*											
Niemiecki	2005/06	16513	7,1	5,4	9,2	28,4	–	–	–	–	4,5
German	2010/11	11486	11,8	11,3	12,3	15,6	–	3,3	–	–	0,8
	2012/13	6852	10,8	10,4	11,4	3,1	–	4,6	–	0,2	–
	2013/14	**6675**	**10,7**	**11,3**	**10,0**	**4,2**	**–**	**1,6**	**–**	**0,8**	**–**
Inne	2005/06	1026	0,3	0,5	0,2	1,0	–	1,6	–	–	6,9
Others	2010/11	932	0,1	0,2	–	0,7	–	5,0	–	–	–
	2012/13	825	0,3	0,6	–	0,1	–	5,4	–	–	–
	2013/14	**657**	**0,3**	**0,5**	**–**	**0,2**	**–**	**3,9**	**–**	**0,3**	**–**

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b–d* Łącznie ze szkołami: *b* – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, *c* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *d* – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. *e* Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. *f* Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 XII. b–d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools, d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 /130/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH[a]**

STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS[a]

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total students at school*					
			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach *secondary schools*		technikach[c] *technical secondary*[c]	policealnych *post-secondary*
					ogólnokształcących[b] *general*[b]	profilowanych *specialized*		
Angielski	2005/06	7546	48,3	31,9	58,2	75,4	35,4	55,2
English	2010/11	7889	64,9	66,2	74,2	57,7	50,8	31,6
	2012/13	7892	77,3	68,0	79,7	78,6	58,2	29,6
	2013/14	**7327**	**76,0**	**40,7**	**80,0**	**95,4**	**62,3**	**37,5**
Niemiecki	2005/06	3921	46,8	28,2	28,4	13,4	55,8	17,9
German	2010/11	2445	22,7	23,3	19,7	13,8	50,7	7,0
	2012/13	2200	15,5	19,8	19,8	38,4	38,2	8,2
	2013/14	**1471**	**20,0**	**35,2**	**16,1**	**59,8**	**29,8**	**5,2**

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 7 /130/. **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH[a] (dok.)**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS[a] (cont.)

LATA *YEARS* JĘZYKI OBCE *FOREIGN LANGUAGES*		Ogółem *Total*	W % ogółu uczniów w szkołach *In % of total students at schools*					
			gimnazjach *lower secondary*	zasadniczych zawodowych *basic vocational*	liceach *secondary schools*		technikach[c] *technical secondary*[c]	policealnych *post-secondary*
					ogólnokształcących[b] *general*[b]	profilowanych *specialized*		
Rosyjski ..... *Russian*	2005/06	1440	4,9	24,5	12,7	36,6	13,1	0,2
	2010/11	1054	12,4	–	7,1	50,2	8,8	–
	2012/13	472	3,9	–	6,1	15,9	3,6	0,2
	2013/14	**248**	**4,0**	**–**	**3,0**	**19,5**	**10,5**	**0,1**
Inne ..... *Others*	2005/06	121	–	–	0,7	–	2,0	1,0
	2010/11	141	–	–	–	–	–	2,5
	2012/13	141	–	–	–	–	–	2,2
	2013/14	**45**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	**0,9**

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 XII. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 /131/. **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI[a]**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *pupils and students*				absolwenci *graduates*		
Szkoły podstawowe ..... *Primary schools*	2270	1567	1586	1588	429	299	323
w tym specjalne ..... *of which special*	946	607	604	600	196	143	110
Gimnazja ..... *Lower secondary schools*	1720	1264	1193	1153	542	358	348
w tym specjalne ..... *of which special*	887	718	639	590	292	202	179
Specjalne szkoły przysposabiające do pracy ..... *Special job-training schools*	59	245	284	276	–	46	57
Zasadnicze szkoły zawodowe ..... *Basic vocational schools*	659	484	394	435	239	170	110
w tym specjalne ..... *of which special*	626	464	332	367	225	170	92
Licea ogólnokształcące[b] ..... *General secondary schools*[b]	106	91	110	68	39	27	20
w tym specjalne ..... *of which special*	–	41	32	–	–	15	–
Licea profilowane ..... *Specialized secondary schools*	36	18	7	4	13	7	–
Technika[c] ..... *Technical secondary schools*[c]	22	29	52	58	8	4	8

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 198. *b*, c Łącznie z: *b* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *c* – technikami uzupełniającymi oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 198. b, c Including: b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools as well as general art schools leading to professional certification.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 /132/. **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE ORAZ MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII**
SPECIAL EDUCATION CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES AND YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005[a]	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE[b] *SPECIAL EDUCATION CENTRES*[b]					
Ośrodki	9	9	9	9	*Centres*
Miejsca	648	514	500	397	*Places*
Wychowankowie	463	331	282	255	*Residents*
w tym z upośledzeniem umysłowym	458	325	274	243	*of which mentally disabled*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE *YOUTH EDUCATION CENTRES*					
Ośrodki	2	3	4	5	*Centres*
Miejsca	106	155	179	212	*Places*
Wychowankowie	95	130	136	158	*Residents*
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII *YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES*					
Ośrodki	–	1	1	1	*Centres*
Miejsca	–	30	32	32	*Places*
Wychowankowie	–	30	36	32	*Residents*

a Stan w dniu 31 X. *b* W 2005 r. łącznie ze specjalnymi ośrodkami wychowawczymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a As of 31 X. b In 2005 including special educational centres.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 /133/. **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Placówki *Institutions*	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć[a] *Participants of permanent and temporary forms of pursuits*[a]							
			ogółem *total*	informatycznych *informatical*	technicznych *technical*	przedmiotowych *subjects*	artystycznych *arts*	sportowych *sports*	turystyczno-krajoznawczych *tourism*	innych *others*
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2010	9	17293	168	12	450	2889	12142	48	1584
	2012	21	18122	84	12	619	5056	11887	24	440
	2013	**14**	**17331**	**24**	**12**	**148**	**3204**	**13841**	**–**	**102**
Młodzieżowe domy kultury *Youth community centres*		5	3179	24	12	36	2869	136	–	102
Ogniska pracy pozaszkolnej *Extracurricular interest groups*		3	359	–	–	24	335	–	–	–
Międzyszkolne ośrodki sportowe *Inter-school sports centres*		2	13638	–	–	–	–	13638	–	–
Pozostałe placówki *Other institutions*		4	155	–	–	88	–	67	–	–

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X roku poprzedzającego rok badany do 30 IX roku badanego.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 X of the year preceding the surveyed year to 30 IX of the surveyed year.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 /134/. **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013/14		2005/06[a]	2010/11	2012/13	2013/14		*SPECIFICATION*
	placówki *establishments*	miejsca *beds*	korzystający *boarders*					
			ogółem *total*				na 100 miejsc *per 100 beds*	
O G Ó Ł E M	**18**	**1521**	**1496**	**1030**	**1096**	**1162**	**76,4**	***T O T A L***
Internaty	12	978	1254	742	750	720	73,6	*Boarding schools*
w tym:								*of which:*
szkoły podstawowe i gimnazja	1	8	70	–	1	2	25	*primary and lower secondary*
zasadnicze szkoły zawodowe i technika[b] ..	9	726	371	517	534	491	67,6	*basic vocational and technical secondary*[b]
licea ogólnokształcące[c]	2	244	–	200	215	227	93,0	*general secondary*[c]
licea profilowane	–	–	–	25	–	–	–	*specialized secondary*
Bursy	6	543	242	288	346	442	81,4	*Dormitories*

a Stan w dniu 31 X. *b, c* Łącznie ze szkołami: *b* – technikami uzupełniającymi, *c* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 X. b, c Including: b – supplementary technical secondary schools, c – supplementary general secondary schools.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 12 /135/. **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
DOMY STUDENCKIE *STUDENT DORMITORIES*					
Domy	13	11	11	11	*Dormitories*
Miejsca	3738	3450	3461	3464	*Beds*
Korzystający:					*Boarding:*
studenci	3378	3139	3101	2975	*students*
w % ogółu studentów	9,1	8,2	9,5	10,4	*in % of total students*
uczestnicy studiów doktoranckich	.	21	40	49	*students of doctoral studies*
w % ogółu uczestników	.	5,6	8,5	8,9	*in % of total sudents of doctoral studies*
STOŁÓWKI STUDENCKIE *STUDENT CANTEENS*					
Stołówki	1	1	1	2	*Canteens*
Miejsca	85	85	100	180	*Places*

TABL. 13 /136/. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA**[a]
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS[a]

SZKOŁY *SCHOOLS*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14			
				ogółem[b] *total*[b]	w tym otrzymujący stypendia *of which scholarships recipients*		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół *scholarship recipients in % of total students of a given group of schools*
					socjalne *social*	rektora dla najlepszych studentów *vice-chancellor to the best students*	
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**10887**	**9323**	**6453**	**6431**	**3855**	**2564**	**22,5**
w tym: *of which:*							
Uniwersytety ..... *Universities*	4245	3863	2642	2669	1633	1121	22,8
Wyższe szkoły techniczne ..... *Technical universities*	3273	2456	1955	2025	1315	770	21,7
Wyższe szkoły ekonomiczne .... *Academies of economics*	1580	1244	699	614	271	341	18,0
Wyższe szkoły zawodowe ..... *Higher vocational schools*	1789	1760	1157	1123	636	332	26,9

a Łącznie z cudzoziemcami; w latach akademickich 2010/11 – 2013/14 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych. *b* W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

a Including foreigners; in the 2010/11 – 2013/14 academic years excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds. b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 14 /137/. **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *T O T A L*					
Szkoły	399	381	373	372	*Schools*
w tym:					*of which:*
filialne	17	12	14	14	*branch*
Pomieszczenia szkolne	4245	4659	4544	4519	*Classrooms*
Oddziały	3360	3032	2909	2883	*Sections*
Uczniowie	64444	51691	49112	48357	*Pupils*
w tym kobiety	31645	25127	23890	23522	*of which females*
w tym I klasa	9655	8121	7700	8296	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	624	394	451	477	*branch*
Absolwenci	11838	9159	8629	.	*Graduates*
w tym kobiety	5837	4460	4209	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	24	64	21	.	*branch*

TABL. 14 /137/. **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M (dok.) *T O T A L (cont.)*					
Liczba uczniów na:					*Number of pupils per:*
1 szkołę	162	136	132	130	*school*
1 pomieszczenie szkolne	15	11	11	11	*classroom*
1 oddział	19	17	17	17	*section*
MIASTA *URBAN AREAS*					
Szkoły	106	106	104	105	*Schools*
w tym:					*of which:*
filialne	–	–	1	1	*branch*
Pomieszczenia szkolne	1784	1982	1924	1909	*Classrooms*
Oddziały	1541	1359	1314	1309	*Sections*
Uczniowie	35353	28901	28235	28036	*Pupils*
w tym kobiety	17257	14126	13728	13581	*of which females*
w tym I klasa	5273	4630	4468	4895	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	–	–	109	99	*branch*
Absolwenci	6520	5063	4808	.	*Graduates*
w tym kobiety	3239	2470	2355	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	–	–	–	.	*branch*
Liczba uczniów na:					*Number of pupils per:*
1 szkołę	334	273	271	267	*school*
1 pomieszczenie szkolne	20	15	15	15	*classroom*
1 oddział	23	21	21	21	*section*
WIEŚ *RURAL AREAS*					
Szkoły	293	275	269	267	*Schools*
w tym:					*of which:*
filialne	17	12	13	13	*branch*
Pomieszczenia szkolne	2461	2677	2620	2610	*Classrooms*
Oddziały	1819	1673	1595	1574	*Sections*
Uczniowie	29091	22790	20877	20321	*Pupils*
w tym kobiety	14388	11001	10162	9941	*of which females*
w tym I klasa	4382	3491	3232	3401	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	624	394	342	378	*branch*
Absolwenci	5318	4096	3821	.	*Graduates*
w tym kobiety	2598	1990	1854	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
filialne	24	64	21	.	*branch*
Liczba uczniów na:					*Number of pupils per:*
1 szkołę	99	83	78	76	*school*
1 pomieszczenie szkolne	12	9	8	8	*classroom*
1 oddział	16	14	13	13	*section*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 /138/. **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM					*TOTAL*
Gimnazja	139	146	148	146	*Lower secondary*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	3	1	1	1	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	3	1	3	2	*with job-training sections*[a]
Pomieszczenia szkolne	1820	2029	2047	2074	*Classrooms*
Oddziały	1640	1368	1231	1186	*Sections*
Uczniowie	40758	30605	27779	26440	*Students*
w tym kobiety	19811	14969	13491	12760	*of which females*
w tym I klasa	12877	10137	9103	8776	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	1395	558	546	524	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	927	558	1035	571	*with job-training sections*[a]
Absolwenci	13645	9969	9128	.	*Graduates*
w tym kobiety	6762	4961	4602	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	505	171	177	.	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	239	386	192	.	*with job-training sections*[a]
Liczba uczniów na:					*Number of students per:*
1 szkołę	293	210	188	181	*school*
1 pomieszczenie szkolne	22	15	14	13	*classroom*
1 oddział	25	22	23	22	*section*
MIASTA					*URBAN AREAS*
Gimnazja	76	78	79	78	*Lower secondary*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	3	1	1	1	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	1	1	2	1	*with job-training sections*[a]
Pomieszczenia szkolne	1265	1357	1387	1407	*Classrooms*
Oddziały	1136	913	820	789	*Sections*
Uczniowie	29061	21552	19552	18709	*Students*
w tym kobiety	14117	10533	9575	9052	*of which females*
w tym I klasa	9177	7152	6359	6242	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	1395	558	546	524	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	550	558	984	524	*with job-training sections*[a]
Absolwenci	9744	7042	6427	.	*Graduates*
w tym kobiety	4790	3497	3275	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	505	171	177	.	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	196	335	177	.	*with job-training sections*[a]

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
a Based on 6th grade primary school.

TABL. 15 /138/. **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
MIASTA (dok.) *URBAN AREAS (cont.)*					
Liczba uczniów na:					*Number of students per:*
1 szkołę	382	276	247	240	*school*
1 pomieszczenie szkolne	23	16	14	13	*classroom*
1 oddział	26	24	24	24	*section*
WIEŚ *RURAL AREAS*					
Gimnazja	63	68	69	68	*Lower secondary*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	–	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	2	–	1	1	*with job-training sections*[a]
Pomieszczenia szkolne	555	672	660	667	*Classrooms*
Oddziały	504	455	411	397	*Sections*
Uczniowie	11697	9053	8227	7731	*Students*
w tym kobiety	5694	4436	3916	3708	*of which females*
w tym I klasa	3700	2985	2744	2534	*of which 1st grade*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	–	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	377	–	51	47	*with job-training sections*[a]
Absolwenci	3901	2927	2701	.	*Graduates*
w tym kobiety	1972	1464	1327	.	*of which females*
w tym szkoły:					*of which schools:*
sportowe i mistrzostwa sportowego	–	–	–	.	*sports and athletic*
z oddziałami przysposabiającymi do pracy[a]	43	51	15	.	*with job-training sections*[a]
Liczba uczniów na:					*Number of students per:*
1 szkołę	186	133	119	114	*school*
1 pomieszczenie szkolne	21	13	12	12	*classroom*
1 oddział	23	20	20	19	*section*

a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Based on 6th grade primary school.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 /139/. **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	36	35	36	34	*Schools*
Oddziały	270	269	233	214	*Sections*
Uczniowie	7076	6616	5712	5302	*Students*
w tym kobiety	2000	2059	1824	1617	*of which females*
w tym I klasa	2930	2553	2219	2060	*of which 1st grade*
Absolwenci	2339	2480	1976	.	*Graduates*
w tym kobiety	764	821	703	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 /140/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a] *FIELDS OF EDUCATION*[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*		
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**7076**	**6616**	**5712**	**5302**	**2339**	**2480**	**1976**
Artystyczne ..... *Arts*	22	22	14	11	8	9	5
Ekonomiczne i administracyjne ..... *Business and administration*	1180	968	726	572	522	459	339
Inżynieryjno-techniczne ..... *Engineering and engineering trades*	2613	2513	2130	2134	722	885	684
Produkcji i przetwórstwa ..... *Manufacturing and processing*	1406	755	669	608	463	252	212
Architektury i budownictwa ..... *Architecture and building*	869	1046	918	854	293	414	267
Rolnicze, leśne i rybactwa ..... *Agriculture, forestry and fishery*	6	10	9	8	1	2	3
Usług dla ludności ..... *Personal services*	980	1302	1246	1115	330	459	466

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 18–20

W roku szkolnym 2012/13 nie odbył się nabór do klas I w uzupełniających liceach ogólnokształcących, liceach profilowanych i technikach uzupełniających, patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 196.

Note to tables 18–20

In the 2012/13 school year a recruitment to 1 st grade wasn't held in supplementary general secondary schools, specialized secondary schools and supplementary technical secondary schools, see general notes, item 6 on page 196.

TABL. 18 /141/. **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	SPECIFICATION
Szkoły	61	53	53	53	*Schools*
Oddziały	590	502	446	413	*Sections*
Uczniowie	16583	13325	11827	10925	*Students*
w tym kobiety	10049	8543	7573	7019	*of which females*
w tym I klasa	5784	4400	3719	3456	*of which 1st grade*
Absolwenci	5381	4464	4145	.	*Graduates*
w tym kobiety	3324	2915	2638	.	*of which females*

a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 196.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Including supplementary general secondary schools; see general notes item 6 on page 196.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 /142/. **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY[a] (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH[a] (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	48	10	5	5	*Schools*
Oddziały	250	27	11	5	*Sections*
Uczniowie	6623	700	284	129	*Students*
w tym kobiety	3816	521	206	97	*of which females*
w tym I klasa	1983	162	–	–	*of which 1st grade*
Absolwenci	2292	247	138	.	*Graduates*
w tym kobiety	1332	197	103	.	*of which females*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.196.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a See general notes item 6 on page 196.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 /143/. **TECHNIKA[a] ORAZ SZKOŁY ARTYSTYCZNE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE[b] DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	71	55	53	53	*Schools*
Oddziały	515	621	588	578	*Sections*
Uczniowie	13264	14904	14280	14202	*Students*
w tym kobiety	5122	6231	6146	6338	*of which females*
w tym I klasa	4332	4017	4076	4031	*of which 1st grade*
Absolwenci	2580	3739	3274	.	*Graduates*
w tym kobiety	1010	1563	1387	.	*of which females*

a Łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.196. *b* Dające uprawnienia zawodowe.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a Including supplementary technical secondary schools; see general notes item 6 on page 196. b Leading to professional certification.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 /144/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW[a] ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH[b] DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[c] *FIELDS OF EDUCATION[c]*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**13264**	**14904**	**14280**	**14202**	**2580**	**3739**	**3274**
Artystyczne *Arts*	265	268	301	328	49	48	47
Społeczne *Social and behavioural science*	2572	1948	1547	1480	544	526	443
Ekonomiczne i administracyjne *Business and administration*	1786	1589	1838	2048	387	263	313

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. *b* Dające uprawnienia zawodowe. *c* Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
a Including supplementary technical secondary schools. b Leading do professional certification. c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 21 /144/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW[a] ORAZ SZKÓŁ ARTYSTYCZNYCH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH[b] DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**

STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS[a] AS WELL AS GENERAL ART SCHOOLS[b] FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[c] *FIELDS OF EDUCATION[c]*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*		
Fizyczne[d] ..... *Physical sciences[d]*	–	40	85	92	–	–	14
Informatyczne ..... *Computing*	330	2146	2115	2061	–	573	482
Inżynieryjno-techniczne ..... *Engineering and engineering trades*	3811	3034	2917	2997	876	766	644
Produkcji i przetwórstwa ..... *Manufacturing and processing*	562	219	214	260	157	41	30
Architektury i budownictwa ..... *Architecture and building*	1394	1756	1533	1360	230	480	372
Rolnicze, leśne i rybactwa ..... *Agriculture, forestry and fishery*	366	927	732	644	55	306	218
Weterynaryjne ..... *Veterinary*	74	85	87	87	–	18	22
Medyczne ..... *Health*	–	–	–	26	–	–	–
Usług dla ludności ..... *Personal services*	1714	2716	2779	2680	239	675	655
Usług transportowych ..... *Transport services*	144	107	123	139	16	14	29
Ochrony środowiska ..... *Environmental protection*	246	69	9	–	27	29	5

a Łącznie z technikami uzupełniającymi. *b* Dające uprawnienia zawodowe. *c* Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *d* Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Including supplementary technical secondary schools. b Leading do professional certification. c According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). d Among others: physics, chemistry, geology.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 /145/. **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**

LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIE DAJĄCE UPRAWNIEŃ ZAWODOWYCH *ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	16	19	18	18	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	16	19	18	18	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	2275	1740	1628	1623	*Pupils*
w tym kobiety	1412	1086	1004	1038	*of which females*
Absolwenci	345	208	190	.	*Graduates*
w tym kobiety	206	146	107	.	*of which females*

TABL. 22 /145/. **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (dok.)**
LEVEL ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE *ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION*					
Szkoły	4	4	5	5	*Schools*
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	2	2	2	2	*of which schooling only in the art subjects*
Uczniowie	576	526	522	558	*Students*
w tym kobiety	403	352	347	384	*of which females*
Absolwenci	95	74	69	.	*Graduates*
w tym kobiety	67	58	45	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 /146/. **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Szkoły	104	64	57	54	*Schools*
Oddziały	342	292	287	241	*Sections*
Uczniowie	7247	6228	6824	5325	*Students*
w tym kobiety	4064	4252	4922	3860	*of which females*
Absolwenci	2484	1925	2055	.	*Graduates*
w tym kobiety	1663	1414	1526	.	*of which females*

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 24 /147/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a] *FIELDS OF EDUCATION*[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**7247**	**6228**	**6824**	**5325**	**2484**	**1925**	**2055**
w tym: *of which:*							
Pedagogiczne *Education science and teacher training*	1293	439	333	138	382	102	111
Artystyczne *Arts*	100	–	306	220	53	–	169
Społeczne *Social and behavioural science*	412	234	68	43	156	71	56

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 24 /147/. **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych) WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a] *FIELDS OF EDUCATION*[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	uczniowie *students*				absolwenci *graduates*		
Ekonomiczne i administracyjne ..... *Business and administration*	782	1552	1659	1310	257	295	355
Informatyczne ..... *Computing*	1215	510	466	386	340	120	93
Inżynieryjno-techniczne ..... *Engineering and engineering trades*	52	52	48	5	3	15	28
Architektury i budownictwa ..... *Architecture and building*	68	55	44	–	30	37	33
Rolnicze, leśne i rybactwa ..... *Agriculture, forestry and fishery*	197	325	169	38	8	114	129
Weterynaryjne ..... *Veterinary*	–	32	116	45	–	9	58
Medyczne ..... *Health*	539	929	1091	1109	341	399	433
Opieki społecznej ..... *Social services*	448	245	201	189	208	153	100
Usług dla ludności ..... *Personal services*	1508	760	853	645	493	330	254
Ochrony i bezpieczeństwa ..... *Security services*	633	928	1274	1103	213	209	236

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 25 /148/. **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE		Szkoły *Schools*	Nauczyciele akademiccy[a] *Academic teachers*[a]	Studenci *Students*	Absolwenci[b] *Graduates*[b]	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	2005/06	6	1611	37187	7982	***T O T A L***
	2010/11	6	1688	38301	11297	
	2012/13	6	1643	32513	10498	
	2013/14	**6**	**1569**	**28643**	**.**	
Uniwersytety		1	712	11721	4490	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne		1	521	9339	2614	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne		1	80	3408	1734	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe		3	256	4175	1660	*Others*

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. *b* W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 198. b According to type of school – for 2012/13 academic year.

TABL. 26 /149/. **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKOŁY *TYPE OF SCHOOLS*		Ogółem *Grand total*	W tym kobiety *of which females*	Z ogółem na studiach *Of total at study forms*			
				stacjonarnych[a] *full-time programmes*[a]		niestacjonarnych[b] *part-time programmes*[b]	
				razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005/06	37187	20639	20131	10950	17056	9689
	2010/11	38301	23628	21512	13026	16789	10602
	2012/13	32513	19815	20821	12663	11692	7152
	2013/14	**28643**	**17360**	**19349**	**11781**	**9294**	**5579**
Uniwersytety ..... *Universities*		11721	8732	9117	6632	2604	2100
Wyższe szkoły techniczne ..... *Technical universities*		9339	3665	7139	3054	2200	611
Wyższe szkoły ekonomiczne ..... *Academies of economics*		3408	2136	162	86	3246	2050
Pozostałe szkoły wyższe ..... *Others*		4175	2827	2931	2009	1244	818

a, *b* Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 /150/. **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKOŁY *TYPE OF SCHOOLS*		Ogółem *Grand total*	W tym kobiety *Of which females*	Z ogółem na studiach *Of total at study forms*			
				stacjonarnych[a] *full-time programmes*[a]		niestacjonarnych[b] *part-time programmes*[b]	
				razem *total*	w tym kobiety *of which females*	razem *total*	w tym kobiety *of which females*
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005/06	7982	5042	3614	2103	4368	2939
	2010/11	11297	7753	5546	3645	5751	4108
	2012/13	**10498**	**7191**	**5920**	**3934**	**4578**	**3257**
Uniwersytety ..... *Universities*		4490	3490	3088	2339	1402	1151
Wyższe szkoły techniczne ..... *Technical universities*		2614	1164	1854	858	760	306
Wyższe szkoły ekonomiczne ..... *Academies of economics*		1734	1220	62	41	1672	1179
Pozostałe szkoły wyższe ..... *Others*		1660	1317	916	696	744	621

a, *b* Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: *a* – dziennych, *b* – wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.
a, b Data 2005/06 academic years concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 28 /151/. **NAUCZYCIELE AKADEMICCY[a] W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS[a] IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06[b]	2010/11	2012/13	2013/14
	ogółem *total*				w tym kobiety *of which females*			
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	1611	1688	1643	1569	641	702	707	691
Profesorowie ..... *Professors*	408	438	448	431	78	101	113	118
w tym z tytułem naukowym profesora ..... *of which titled only*	156[c]	184	183	179	17[c]	31	29	37
Docenci ..... *Assistant professors*	3	2	3	2	–	1	1	–
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego ..... *of which with scientific degree of habilitated doctor[d] (HD)*	–	–	–	–	–	–	–	–
Adiunkci ..... *Tutors*	609	722	667	645	263	325	317	307
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego ..... *of which with scientific degree of habilitated doctor[d] (HD)*	16	35	41	41	5	12	15	14
Asystenci ..... *Assistant lecturers*	307	205	182	162	164	103	88	78
Pozostali ..... *Others*	284	321	343	330	136	172	188	188

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 14 na str. 198. *b* Pełnozatrudnieni. *c* Bez szkół wyższych zawodowych.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 14 on page 198. b Full-time employed. c Excluding higher vocational schools. d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 29 /152/. **CUDZOZIEMCY[a] – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS[a] – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci *Students*		Absolwenci[b] *Graduates[b]*		*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	
O G Ó Ł E M 2005/06	40	27	11	6	***T O T A L***
2010/11	188	81	11	7	
2012/13	337	167	86	50	
2013/14	**545**	**294**	**.**	**.**	
studia: stacjonarne	410	220	57	34	*full-time programmes*
niestacjonarne	135	74	29	16	*part-time programmes*
Uniwersytety	209	140	60	36	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	93	26	1	–	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	237	126	25	14	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe.....	6	2	–	–	*Others*

a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. *b* W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2012/13.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b According to study forms and type of school – for 2012/13 academic year.

TABL. 30 /153/. **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
SŁUCHACZE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH[a] *STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES*[a]					
O G Ó Ł E M	**2191**	**3131**	**2741**	**2764**	***T O T A L***
w tym kobiety	1723	2454	2248	2273	*of which females*
Uniwersytety	1223	1400	861	635	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	218	280	188	152	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	174	353	389	553	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe	576	1098	1303	1424	*Others*
WYDANE ŚWIADECTWA SŁUCHACZOM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH *CERTIFICATES ISSUED TO STUDENTS OF POSTGRADUATE STUDIES*					
O G Ó Ł E M	**1494**	**2470**	**2255**	**.**	***T O T A L***
w tym kobiety	1170	2029	1873	.	*of which females*
Uniwersytety	540	1095	495	.	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	190	171	165	.	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	165	274	323	.	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe	599	930	1272	.	*Others*
UCZESTNICY STUDIÓW DOKTORANCKICH *STUDENTS OF DOCTORAL STUDIES*					
O G Ó Ł E M	**359**	**373**	**468**	**548**	***T O T A L***
w tym kobiety	151	154	219	263	*of which females*
Uniwersytety	270	260	346	414	*Universities*
Wyższe szkoły techniczne	89	113	122	134	*Technical universities*
Wyższe szkoły ekonomiczne	–	–	–	–	*Academies of economics*
Pozostałe szkoły wyższe	–	–	–	–	*Others*

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.
a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII.

TABL. 31 /154/. **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDS OF EDUCATION

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a] *FIELDS OF EDUCATION*[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych[b] *studies of postgraduate studies*[b]				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**2191**	**3131**	**2741**	**2764**	**1494**	**2470**	**2255**
w tym: *of which:*							
Pedagogiczne *Education science and teacher training*	1265	1442	1604	1732	684	1088	1471
Humanistyczne[c] *Humanities*[c]	178	114	145	145	182	63	35
Społeczne *Social and behavioural science*	272	106	92	62	53	57	55
Ekonomiczne i administracyjne *Business and administration*	171	1003	519	435	226	1019	444

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *b* Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. *c* Łącznie z teologią.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. c Including theology.

TABL. 31 /154/. **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY FIELDSOF EDUCATION (cont.)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA[a] *FIELDS OF EDUCATION*[a]	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	2005/06	2010/11	2012/13
	słuchacze studiów podyplomowych[b] *studies of postgraduate studies*[b]				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych *certificates issued to students of postgraduate studies*		
Biologiczne[c] ..... *Life science*[c]	–	22	22	12	17	11	–
Fizyczne[d] ..... *Physical science*[d]	61	30	81	64	34	8	32
Inżynieryjno-techniczne ..... *Engineering and engineering trades*	27	69	64	48	12	33	31
Medyczne ..... *Health*	27	33	17	15	–	17	16

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). *b* Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII. *c, d* Między innymi: *c* – biologia (w tym specjalności: botanika, biochemia, toksykologia, genetyka, zoologia) i ochrona środowiska, *d* – astronomia, fizyka, chemia, geologia, geografia.

a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). b For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 XII. c, d Among others: c – biology (of which specialities: botany, biochemistry, toxicology, genetics, zoology) and environmental science, d – astronmy, physics, chemistry, geology, geography.

TABL. 32 /155/. **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Szkoły *Schools*	Oddziały *Sections*	Uczniowie *Students*		Absolwenci *Graduates*	
				ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*	ogółem *total*	w tym kobiety *of which females*
Gimnazja ..... *Lower secondary schools*	2005/06	7	29	770	130	214	39
	2010/11	9	33	849	162	236	51
	2012/13	8	34	639	135	256	63
	2013/14	**10**	**33**	**629**	**126**	**.**	**.**
Zasadnicze szkoły zawodowe ..... *Basic vocational schools*	2005/06	7	18	351	48	138	17
	2010/11	7	19	287	44	46	7
	2012/13	6	11	172	27	67	16
	2013/14	**5**	**5**	**54**	**4**	**.**	**.**
Licea ogólnokształcące[a] ..... *General secondary schools*[a]	2005/06	67	180	4167	1814	1366	640
	2010/11	73	210	5854	2730	1710	947
	2012/13	91	234	6050	2910	1750	904
	2013/14	**69**	**225**	**5965**	**2697**	**.**	**.**
Licea profilowane ..... *Specialized secondary schools*	2005/06	13	48	1396	593	236	115
	2010/11	9	49	891	367	307	148
	2012/13	7	24	276	141	120	60
	2013/14	**5**	**9**	**87**	**53**	**.**	**.**
Technika[b] ..... *Technical secondary schools*[b]	2005/06	49	94	2175	656	892	303
	2010/11	21	54	1016	152	273	40
	2012/13	16	43	663	68	139	23
	2013/14	**10**	**27**	**191**	**22**	**.**	**.**

a, b Łącznie z: *a* – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, *b* – technikami uzupełniającymi.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a, b Including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools.
S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 33 /156/. **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2012/13	2013/14	*SPECIFICATION*
Placówki	**474**	**454**	**458**	**471**	***Establishments***
miasta	160	167	179	187	*urban areas*
wieś	314	287	279	284	*rural areas*
Przedszkola	364	343	347	356	*Nursery schools*
w tym specjalne	3	4	4	5	*of which special*
miasta	150	152	158	163	*urban areas*
wieś	214	191	189	193	*rural areas*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	110	108	99	99	*Pre-primary sections of primary schools*
Punkty przedszkolne	–	3	12	16	*Pre-primary points*
Miejsca:					***Places:***
Przedszkola	28017	28091	28859	29485	*Nursery schools*
w tym specjalne	59	48	40	41	*of which special*
miasta	16287	17216	18073	18382	*Urban areas*
wieś	11730	10875	10786	11103	*Rural areas*
Punkty przedszkolne	–	60	274	448	*Pre-primary points*
Dzieci	**26085**	**28573**	**30456**	**31246**	***Children***
miasta	14950	17243	18278	18537	*urban areas*
wieś	11135	11330	12178	12709	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	9109	7121	7366	7403	*of which aged: 6*
5 lat	7101	7692	8252	8895	*5*
Przedszkola	23633	25672	27167	27655	*Nursery schools*
w tym specjalne	46	36	36	38	*of which special*
miasta	14673	16815	17714	17861	*urban areas*
wieś	8960	8857	9453	9794	*rural areas*
w tym w wieku: 6 lat	8003	6155	6386	6344	*of which aged: 6*
5 lat	6419	6910	7359	7892	*5*
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	2452	2847	3074	3245	*Pre-primary sections of primary schools*
w tym w wieku 6 lat	1106	966	957	1019	*of which aged 6*
Punkty przedszkolne	–	54	215	346	*Pre-primary points*
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					***Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:***
3–6 lat	682	788	793	815	*3–6*
3–5	594	766	779	810	*3–5*
6 lat	927	859	840	828	*6*
5 lat	732	886	922	922	*5*
Dzieci w przedszkolach na:					***Children attending nursery schools per:***
1000 dzieci w wieku:					*1000 children aged:*
3–6 lat	617	707	708	721	*3–6*
3–5 lat	546	696	701	725	*3–5*
1 przedszkole	65	75	78	78	*Nursery school*
100 miejsc	84	91	94	94	*100 places*

U w a g a. W latach szkolnych 2010/11 i 2012/13 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

N o t e. In the 2010/11 and 2012/13 school years excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI
OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej i spraw wewnętrznych oraz do 2011 r. – Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego; z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr 112 poz. 654) z późniejszymi zmianami, która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej – określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentystów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

3. Dane o **pracownikach medycznych** dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o osobach **posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego** podaje się na podstawie centralnych rejestrów osób posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego

CHAPTER XI
HEALTH CARE AND SOCIAL WORK ACTIVITIES

General notes

1. *The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and until 2011 – the Internal Security Agency; excluding health care in prisons*.

2. *The Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (Journal of Laws No. 112 item. 654) with later amendments, replacing the Law on Care Health Facilities – specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.*

Presented in the section data (for 2011– health care institutions) performing medical activities in the following areas:

a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
b) in-patient health care (hospitals – general, mental and health resorts, chronic medical care homes, nursing homes,, hospices, detoxification centres addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry and sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

3. *Data regarding* ***medical personnel*** *concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.*

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local self-government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

Data about ***persons with the right to practise medical profession*** *are quoted on the basis of central registries of persons entitled to practice medical profession conducted by supreme councils of the following professional self-governments:*

prowadzonych przez naczelne rady samorządów zawodowych: lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych oraz farmaceutów.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarza, a przez położną – również położnego.

4. Dane o **specjalistach** dotyczą lekarzy i lekarzy dentystów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentystów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779) z późniejszymi zmianami.

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentystów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

6. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

7. Dane o łóżkach w placówkach **stacjonarnej opieki zdrowotnej** dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Dane o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

Dane o łóżkach na oddziałach:

— wewnętrznych obejmują łóżka na oddziałach kardiologicznych;
— chirurgicznych obejmują chirurgię ogólną, dziecięcą, szczękową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym;
— zakaźnych obejmują łóżka na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych,
— psychiatrycznych – łóżka na oddziałach leczenia uzależnień;
— gruźlicy i chorób płuc – łóżka na oddziałach pulmonologicznych.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594).

8. Dane o **szpitalach psychiatrycznych** nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

9. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i **zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze** udzielają całodobowych świadczeń w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

10. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych

doctors and dentists, nurses and midwives and pharmacists.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife – also as a male midwife.

4. *Data on* ***doctor specialist and dental specialist*** *concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialist title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Ministry of Health, dated 20 X 2005 on Doctors and Dentist Specialization (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.*

5. Consultations provided by doctors and dentists *are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.*

6. *Data on hospitals comprise health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.*

7. *Data regarding* ***beds in in-patient health care units*** *concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.*

Data regarding ***beds in general hospitals*** *do not include day-time places in hospital wards and until 2007 – places (beds and incubators) for newborns.*

Data regarding beds in:

— *internal wards are given together with beds in cardiology wards;*
— *surgical wards are given together with general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery and urology;*
— *infectious disease wards are given together with beds in communicable disease wards;*
— *psychiatric wards are given together with beds in addiction recovery wards;*
— *tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.*

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594).

8. *Data regarding* ***psychiatric hospitals*** *do not include psychiatric wards in general hospitals.*

9. Chronic medical care homes *and* ***nursing homes*** *provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.*

10. Health resort treatment *includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the*

surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

11. Dane dotyczące **ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej** obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

12. Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

13. Dane o **zachorowaniach na choroby zakaźne** podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych'' (X Rewizja), obowiązującą od 1997 r.

Obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. 2011 Nr 45 poz. 235) z późniejszymi zmianami opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

15. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej**, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 135).

16. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,

healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

11. *Data concerning* ***emergency medical services and first-aid*** *includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).*

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

12. Generally available pharmacies *do not included pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.*

Pharmaceutical outlets *are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.*

13. *Data concerning* ***incidence of infectious diseases*** *is given in accordance with the ''International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems'' obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).*

Includes all cases registered in the country.

14. *According to the law on childcare for children younger than 3 years, dated 4 II 2011 (Journal of Laws No. 45 item 235) with later amendments care can be organized in nurseries, children's clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 VIII 1991.*

15. *Data concerning* ***family support*** *and* ***foster care*** *are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2013 item 135).*

16. Day-support centre *– supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:*

1) ***care centre****, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,*
2) ***specialist centre*** *– organises socio-therapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,*
3) ***street work*** *– carries out motivating and sociotherapeutic activities,*

4) **w połączonych formach,** tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

Wspieranie rodziny może być również prowadzone w formie poradnictwa specjalistycznego lub przez pracę asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom, m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

17. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodziny zastępcze:**
   a) spokrewnione,
   b) niezawodowe, umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
   c) zawodowe – umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
      — zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmują dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493) z późniejszymi zmianami,
      — zawodowe specjalistyczne – umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2010 Nr 33, poz. 178, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
      — zawodowe niespokrewnione z dzieckiem, wielodzietne (funkcjonują nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.).
2) **rodzinne domy dziecka** – w tym samym czasie, może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

18. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:

*4) **in a combination of the forms,** i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.*

Family support shall also be provided as a specialist guidance or through a family assistant, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job.

***17. Family foster care** shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture and recreation.*

The forms of family foster care are the following:

1) ***foster families:***
   a) related,
   b) non-professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings)
   c) professional – placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) including:
      — professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (Journal of Laws No. 180, item 1493) with later amendments,
      — professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 33, item 178, with later amendments), underage mothers with children.
      — professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 XII 2014);
2) ***foster homes** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).*

***18. Institutional foster care** shall be exercised in the form of:*

1) ***care and education centre,** which shall be exercised in the form of:*

a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

*a) **an intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*
*b) **a family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.*
*c) **a socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return*
to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,
*d) **a specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children,*

2) ***regional care and therapy centre** – a centre where **c**hildren shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time.*
3) ***pre-adoptive intervention centre** – a centre where sall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.*

19. Dane o **domach i zakładach pomocy społecznej** dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 182 z późniejszymi zmianami).

20. Dane o **świadczeniach pomocy społecznej** prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

19. *Data concerning* ***social welfare homes and facilities*** *are related to the institutions for which the founding bodies are: local self government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Assistance of 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2013 item 182 with later amendments).*

20. *Data on* ***social welfare benefits*** *are presented according to the Act on Social Assistance of 12 III 2004.*

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to ***permanent benefit***

A person or a family is entitled to a ***temporary benefit*** *because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.*

Appropriated benefit *is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs.*

The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 /157/. **PRACOWNICY MEDYCZNI**[a]
Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Lekarze	1895	1886	*Doctors*
w tym kobiety	912	945	*of which women*
Lekarze dentyści	300	289	*Dentists*
w tym kobiety	219	195	*of which women*
Farmaceuci	573	579	*Pharmacists*
w tym kobiety	448	454	*of which women*
Pielęgniarki	5844	5239[b]	*Nurses*
Położne	536	621[c]	*Midwives*
Fizjoterapeuci	558	576[d]	*Physiotherapists and rehabilitants*
Diagności laboratoryjni[e]	227	177	*Laboratory diagnosticians*[e]

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 227; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. *b–d* W tym magistrzy: *b* – pielęgniarstwa – 225, *c* – położnictwa – 30, *d* – fizjoterapii i rehabilitacji – 376. *e* Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

a See general notes, item 3 on page 227; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local self-government administration and National Health Fund. b–d Of which masters: b – of nursing – 225, c – of midwifery – 30, d – of physioterapy and rehabilitation – 376. e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 /158/. **LEKARZE SPECJALIŚCI**[a]
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
LEKARZE	**1268**	**1239**	***DOCTORS***
w tym specjaliści w zakresie:			*of which specialists in the field of:*
Anestezjologii i intensywnej terapii	81	79	*Anesthesiology and intensive therapy*
Chirurgii[b]	215	205	*Surgery* [b]
Chorób płuc	52	44	*Respiratory diseases*
Chorób wewnętrznych	167	154	*Internal diseases*
Dermatologii[c] i wenerologii	19	18	*Dermatology* [c] *and venereology*
Kardiologii[c]	46	45	*Cardiology* [c]
Medycyny rodzinnej	119	112	*General practitioners*
Neurologii[cd]	53	55	*Neurology* [cd]
Okulistyki	42	40	*Ophthalmology*
Onkologii[e]	5	5	*Oncology* [e]
Otolaryngologii[cf]	37	39	*Otolaryngology* [cf]
Pediatrii	71	66	*Paediatrics*
Położnictwa i ginekologii	103	95	*Obstetrics and gynaecology*
Psychiatrii[c]	48	55	*Psychiatry* [c]
Radiologii i diagnostyki obrazowej[g]	21	34	*Radiology and diagnostic imaging* [g]

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228 oraz notka a do tabl. 1 na str. 233. *b* Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. *c* Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. *d–g* Także: *d* – neuropatologii, *e* – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, *f* – otorynolaryngologii, *g* – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a See general notes, item 4 on page 228 and footnote a to the table 1 on page 233. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d–g Also: d – neuropathology, e – oncological pathology, children's oncology and haematology, f – otorynolaryngology, g – oncological radiotherapy and children's radiology.

TABL. 2 /158/. **LEKARZE SPECJALIŚCI[a] (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
LEKARZE SPECJALIŚCI (w % ogółu lekarzy)	**66,9**	**65,7**	***SPECIALISTS (in % of total doctors)***
LEKARZE DENTYŚCI	**70**	**69**	***DENTISTS***
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			*of which dentists with specialization:*
Chirurgii stomatologicznej	8	12	*Oral surgery*
Chirurgii szczękowej	2	2	*Maxillo surgery*
Ortodoncji	19	16	*Orthodontics*
Periodontologii (paradontologii)	5	6	*Periodiontology (paradontics)*
Protetyki stomatologicznej	24	19	*Dental prosthetics*
Stomatologii dziecięcej	2	2	*Children's dentistry*
Stomatologii zachowawczej	10	12	*Restorative dentistry*
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ (w % ogółu lekarzy dentystów)	**23,3**	**23,9**	***DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 228 oraz notka a do tabl. 1 na str. 233.
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
a See general notes, item 4 on page 228 and footnote a to the table 1 on page 233.
S o u r c e: Data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 /159/. **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA[a]**
OUT-PATIENT HEALTH CARE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	518	520	*Out-patients departments (as of 31 XII)*
miasta	370	374	*urban areas*
wieś	148	146	*rural areas*
Praktyki lekarskie[b] (stan w dniu 31 XII)	287	277	*Medical practices[b] (as of 31 XII)*
miasta	219	211	*urban areas*
wieś	68	66	*rural areas*
Porady udzielone[c] w tys.	6770,7	6989,5	*Consultations provided[c] in thous.*
miasta	5549,8	5758,8	*urban areas*
wieś	1220,9	1230,7	*rural areas*
lekarskie	6159,5	6346,2	*doctors*
w tym specjalistyczne	2132,8	2207,5	*of which specialized*
stomatologiczne	611,2	643,3	*stomatological*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 227. *b* Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. *c* Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).
Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego
a See general notes, item 1 on page 227. b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or health care facilities. c Including consultations paid by patients (non-public funds).
S o u r c e: data the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 /160/. **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA**[a]
IN-PATIENT HEALTH CARE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII			*FACILITIES – as of 31 XII*
Szpitale ogólne[b]	28	28	*General hospitals*[b]
Szpitale psychiatryczne	3	3	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia alkoholowego	1	1	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	–	–	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	1	1	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	20	20	*Chronic medical care homes*[c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	–	–	*Nursing homes*[c]
Hospicja	5	3	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe:			*Health resort treatment:*
sanatoria	–	–	*sanatoria*
szpitale	–	–	*hospitals*
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII			*BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII*
Szpitale ogólne[d]	4973	4930	*General hospitals*[d]
Szpitale psychiatryczne	832	799	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia alkoholowego	93	85	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	–	–	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	75	75	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	934	987	*Chronic medical care homes*[c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	–	–	*Nursing homes*[c]
Hospicja	67	42	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe:			*Health resort treatment:*
sanatoria	–	–	*sanatoria*
szpitale	–	–	*hospitals*
LECZENI			*IN-PATIENTS*
Szpitale ogólne[e]	165225	172506	*General hospitals*[e]
Szpitale psychiatryczne	13615	14341	*Psychiatric hospital*
Ośrodki leczenia alkoholowego	1037	1055	*Detoxification centres*
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	–	–	*Addiction recovery centres*
Regionalne ośrodki psychiatrii sądowej	80	97	*Regional centres of forensic psychiatry*
Zakłady opiekuńczo-lecznicze[c]	1797	1953	*Chronic medical care homes*[c]
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze[c]	–	–	*Nursing homes*[c]
Hospicja	944	404	*Hospice*
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze:			*Health resort treatment patients:*
sanatoria	–	–	*sanatoria*
szpitale	–	–	*hospitals*

a Patrz uwagi ogólne ust. 1 na str. 227. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 228. *c* Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. *d* Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. *e* Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Ź r ó d ł o: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

a See general notes, item 1 on page 227. b See general notes, item 6 on page 228. c Including psychiatric types facilities. d Including beds and incubator for newborns. e Excluding inter-ward patient transfer.

S o u r c e: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior; in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 /161/. **SZPITALE OGÓLNE**[a]
GENERAL HOSPITALS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Szpitale ogólne (stan w dniu 31 XII)	28	28	*General hospitals (as of 31 XII)*
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	4973	4930	*Beds (as of 31 XII)*
na 10 tys. ludności	49,2	49,1	*per 10 thous. population*
w tym na oddziałach:			*of which in specified wards:*
chorób wewnętrznych	986*	979	*internal diseases*
w tym kardiologicznych[b]	143	160	*of which cardiological* [b]
chirurgicznych	1126	1090	*surgical*
pediatrycznych	293	293	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	464	464	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	100	100	*oncological*
intensywnej terapii	71	75	*intensive therapy*
zakaźnych	55*	55	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc	385	385	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	48	48	*dermatological*
neurologicznych	71	71	*neurological*
psychiatrycznych	85	87	*psychiatric*
Leczeni[c] w tys.	165,2	172,5	*In-patients*[c] *in thous.*
w tym na oddziałach[d]:			*of which in specified wards*[d]*:*
chorób wewnętrznych	46,7*	48,0	*internal diseases*
w tym kardiologicznych[b]	11,4	12,8	*of which cardiological* [b]
chirurgicznych	45,3	46,0	*surgical*
pediatrycznych	12,1	12,9	*paediatrical*
ginekologiczno-położniczych	25,2	25,3	*gynaecological-obstetric*
onkologicznych	4,5	8,2	*oncological*
intensywnej terapii	2,1	2,0	*intensive therapy*
zakaźnych	2,2*	2,3	*communicable*
gruźlicy i chorób płuc	11,8	12,0	*tubercular and pulmonary*
dermatologicznych	1,0	1,0	*dermathological*
neurologicznych	2,7	2,8	*neurological*
psychiatrycznych	1,0	1,1	*psychiatric*
Wypisani w tys.	158,6	166,4	*Discharges in thous.*
Zmarli w tys.	4,3	4,1	*Deaths in thous.*
Leczeni na: 10 tys. ludności	1895	1976	*In-patients per: 10 thous. population*
1 łóżko[e]	40,2*	42,3	*bed* [e]
Przeciętny pobyt chorego w dniach	6,3	6,0	*Average patient stay in days*
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	240	243	*Average bed use in days*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 oraz ust. 7 na str. 228. *b* Łącznie z oddziałami intensywnego nadzoru kardiologicznego. *c* Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. *d* Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych. *e* Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a See general notes, item 6 and item 7 on page 228. b Including intensive cardiological care wards Including. c Excluding inter-ward patient transfer. d Including inter-ward patient transfer. e Excluding beds and incubators for newborns on neonathology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 /162/. **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŹNA**[a]
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST-AID[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Zespoły ratownictwa medycznego	.	41	41	42	*Ambulance emergency rescue teams*
podstawowe	.	25	24	24	*basic*
specjalistyczne	.	16	17	18	*specialist*
Szpitalne oddziały ratunkowe	5	5	6	7	*Hospital emergency wards*
Izby przyjęć[b]	7	3	4	3	*Admission-rooms*[b]
Lotnicze pogotowie ratunkowe[c]	.	–	–	–	*Medical air rescue*[c]
Wyjazdy na miejsce zdarzenia[d]:					*Calls to the occurrence places*[d]*:*
w tysiącach	66,3	65,8	63,9	62,1	*in thousands*
na 1000 ludności	63,1	64,6	63,2	61,7	*per 1000 population*
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia[d]:					*Persons who received health care benefits in the place of occurrence*[d]*:*
w tysiącach	67,0	66,3	67,5	62,4	*in thousands*
w tym:					*of which:*
dzieci i młodzież w wieku 0–18 lat	3,5	2,8	2,6	2,7	*children and youth at the age of 0–18*
w wieku 65 lat i więcej	.	26,7	28,6	23,4	*aged 65 and more*
na 1000 ludności	63,9	65,0	66,6	61,9	*per 1000 population*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 229. *b* Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. *c* Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. *d* W ciągu roku.

a See general notes, item 11 on page 229. b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. d During the year.

TABL. 7 /163/. **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE**[a]
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Apteki	263	279	303	308	*Pharmacies*
w tym prywatne	263	279	303	308	*of which private*
w tym na wsi	51	51	52	52	*of which in rural areas*
Punkty apteczne	27	38	42	47	*Pharmaceutical outlets*
w tym na wsi	27	38	42	47	*of which in rural areas*
Liczba ludności na:					*Population per:*
1 aptekę i punkt apteczny	3612	3209	2928	2829	*pharmacy and pharmaceutical outlet*
w tym na wsi	6361	5442	5133	4858	*of which in rural areas*
1 aptekę	3983	3646	3334	3261	*pharmacy*
w tym na wsi	9729	9496	9278	9249	*of which in rural areas*
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	461	474	536	535	*Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 229.

a See general notes, item 12 on page 229.

TABL. 8 /164/. **KRWIODAWSTWO**[a]
BLOOD DONATION[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	*Regional centres (as of 31 XII)*
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	4	4	4	4	*Local branches (as of 31 XII)*
Krwiodawcy w tys.	11,9	14,8	14,8	15,7	*Blood donors in thous.*
w tym honorowi	11,9	14,8	14,8	15,7	*of which honorary blood donors*

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior.

TABL. 8 /164/. **KRWIODAWSTWO[a] (dok.)**
BLOOD DONATION[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Liczba donacji[b] krwi pełnej w tys.	21,2	27,4	29,7	28,9	*Number of collected donations[b] of whole blood in thous.*
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP)[d] w tys.	21,6[c]	29,2	29,6	28,5	*Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP)[d] in thous.*

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. *b* Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. *c* Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP). *d* Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP). d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

S o u r c e: Data of the National Blood Centre.

TABL. 9 /165/. **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*DISEASES*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*				na 100 tys. ludności *per 100 thous. population*				
Gruźlica	214	132	155	167	20,4	13,0	15,3	16,6	*Tuberculosis*
Tężec	1	1	–	–	0,1	0,1	–	–	*Tetanus*
Krztusiec	77	8	58	14	7,3	0,8	5,7	1,4	*Whooping cough*
Odra	–	–	–	–	–	–	–	–	*Measles*
Wirusowe zapalenie wątroby:									*Viral hepatitis:*
typ A	4	2	2	–	0,4	0,2	0,2	–	*type A*
typ B	49	122	40	42	4,7	12,0	4,0	4,2	*type B*
typ C	30	85	80	48	2,9	8,3	7,9	4,8	*type C*
Różyczka	160	428	109	952	15,2	42,0	10,8	94,5	*Rubella*
AIDS[a]	2	6	3	3	0,2	0,6	0,3	0,3	*AIDS[a]*
Salmonellozy	297	154	129	123	28,3	15,1	12,7	12,2	*Other salmonella infections*
Czerwonka bakteryjna	3	–	–	3	0,3	–	–	0,3	*Shigellosis*
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	38	4	13	12	3,6	0,4	1,3	1,2	*Other bacterial footborne intoxications*
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2[b]	225	740	800	895	135,5	385,4	452,7	522,0	*Acute diarrhoea in children under 2 years[b]*
Szkarlatyna (płonica)	270	417	743	1044	25,7	40,9	73,4	103,7	*Scarlet fever*
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	29	27	19	17	2,8	2,7	1,9	1,7	*Bacterial meningitis and/or encephalitis*
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	31	84	58	56	3,0	8,2	5,7	5,6	*Viral meningitis*
Wirusowe zapalenie mózgu	20	8	12	9	1,9	0,8	1,2	0,9	*Viral encephalitis*
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	2211	94	91	93	210,7	9,2	9,0	9,2	*Mumps*
Włośnica	–	–	–	–	–	–	–	–	*Trichinellosis*
Grypa[c]	25045	26370	23032	55807	2386,3	2589,0	2275,2	5541,9	*Influenza[c]*
Choroby weneryczne	40	24	7	53	3,8	2,4	0,7	5,3	*Veneral diseases*
Szczepieni przeciw wściekliźnie	136	110	116	121	13,0	10,8	11,5	12,0	*Rabies vaccinations*

a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. *b* Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. *c* Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

a Preliminary data because of specific features of the disease. b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. c Including influenza-like illness.

S o u r c e: data of the National Institute of Public Health - NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 10 /166/. **ŻŁOBKI[a] I KLUBY DZIECIĘCE**
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES[a] AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Żłobki	13	12	34	40	*Nurseries*
w tym publiczne	13	12	.	.	*of which public*
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	10	11	9	8	*Nursery wards of nursery schools*
Kluby dziecięce	.	.	4	7	*Children's clubs*
w tym publiczne	.	.	.	.	*of which public*
Miejsca w tys.	1,0	1,2	2,0	2,5	*Places in thous.*
w żłobkach	1,0	1,2	2,0	2,3	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	.	.	0,0	0,2	*in children's clubs*
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.	1,7	2,0	2,9	3,5	*Children staying (during the year) in thous.*
w żłobkach	1,7	2,0	2,9	3,4	*in nurseries*
w klubach dziecięcych	.	.	0,0	0,1	*in children's clubs*
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	79,5	80,6	146,7	188,4	*Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas*
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					*Children staying in nurseries and children's clubs:*
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	35,2	42,9	70,7	86,6	*per 1000 children up to the age of 3*
na 100 miejsc	84,4	102,2	94,4	90,3	*per 100 places*

a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a In 2005 including weekly nurseries; places and children - including nursery wards.

TABL. 11 /167/. **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	placówki[a] *centres[a]*				wychowankowie w tys. *residents in thous.*				
O G Ó Ł E M	**113**	**122**	**101**	**90**	**4,4**	**4,1**	**3,2**	**2,8**	***T O T A L***
Opiekuńcze	86	97	86	72	3,2	3,1	2,4	1,9	*General care*
Specjalistyczne	27	25	12	13	1,1	1,0	0,6	0,7	*Specialized*
Praca podwórkowa	.	.	–	–	.	.	–	–	*Street work*
W połączonych formach	.	.	3	5	.	.	0,2	0,2	*In a combination of the forms*

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

TABL. 12 /168/. **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**[a]
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Rodziny zastępcze	**1044**	**1057**	**1072**	**1026**	***Foster families***
Spokrewnione z dzieckiem	878	850	708	667	*Related to the child*
dzieci[b]	1251	1230	927	853	*children*[b]
Niezawodowe	157	180	332	331	*Non-professional foster families*
dzieci[b]	278	325	463	443	*children*[b]
Zawodowe[c]	9	27	32	28	*Professional foster families*[c]
dzieci[b]	30	102	146	101	*children*[b]
Rodzinne domy dziecka	.	.	7	18	*Foster homes*
dzieci[d]	.	.	39	108	*children*[d]

a Od 2012 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. *b* Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. *c* Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. *d* W wieku do 25 lat.

a Since 2012 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 13 /169/. **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA**[a]
INSTITUTIONAL FOSTER CARE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	placówki[b] *centres*[b]				wychowankowie[b] *residents*[b]				wolontariusze *volunteers*			
Placówki opiekuńczo-wychowawcze *Care and education centres*	17	17	19	19	565	521	498	552[c]	65	61	61	46
interwencyjne *intervention*	–	–	2	1	–	–	25	15	–	–	–	–
rodzinne *family*	1	1	1	–	7	3	2	–	–	–	–	–
socjalizacyjne *socialization*	10	11	14	16	409	340	425	474	55	60	61	45
specjalistyczno-terapeutyczne *specialist therapy*	.	.	1	1	.	.	8	20	.	.	–	–
łączące zadania placówek[d] *combining tasks of the centres*[d]	6	5	1	1	149	178	38	43	10	1	–	1
Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne *Regional care and therapy centres*	.	.	–	–	.	.	–	–	.	.	–	–
Interwencyjne ośrodki preadopcyjne *Pre-adoptive intervention centres*	.	.	–	–	.	.	–	–	.	.	–	–

a Patrz uwagi ogólne, ust. 18 na str. 230. *b* Stan w dniu 31 XII. *c* W tym 12 wychowanków w wieku 0–3 lata i 35 w wieku 4–6 lat oraz 17 sierot i 59 niepełnosprawnych. *d* Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 – placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 18 on page 230. b As of 31 XII. c Of which 12 residents at age 0–3 and 35 at age 4–6, 17 orphans and 59 disabled. d Combining tasks of the intervention, specialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 14 /170/. **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii)	**45**	**49**	**49**	**49**	***Homes and facilities (excluding subbranches)***
Miejsca[a]	**3676**	**3538**	**3791**	**3805**	***Places***[a]
na 10 tys. ludności	35,1	34,8	37,5	37,9	*per 10 thous. population*
Mieszkańcy[a]	**3533**	**3711**	**3713**	**3696**	***Residents***[a]
w tym kobiety	1530	1505	1783	1758	*of which women*
w tym do 18 lat	.	50	69	198	*of which up to age 18*
w tym umieszczeni w ciągu roku	789	748	936	855	*of which placed within during the year*
na 10 tys. ludności	33,7	36,5	36,8	36,8	*per 10 thous. population*
Osoby oczekujące na umieszczenie	**76**	**323**	**263**	**174**	***Persons awaiting a place***

a Łącznie z filiami.
a Including branches.

TABL. 15 /171/. **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Domy i zakłady (bez filii)[a]	**45**	**49**	**49**	**49**	***Homes and facilities (excluding branches)***[a]
w których mogą przebywać:					*in which may be:*
Osoby w podeszłym wieku	8	18	19	19	*Aged persons*
Przewlekle somatycznie chorzy	8	7	5	6	*Chronically ill with somatic disorders*
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	5	7	8	8	*Mentally retarded*
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	6	5	6	6	*Children and young mentally retarded*
Przewlekle psychicznie chorzy	5	5	3	3	*Chronically mentally ill*
Niepełnosprawni fizycznie	–	2	2	2	*Physically handicapped*
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	3	4	4	4	*Mothers with dependent children and pregnant women*
Bezdomni	10	10	8	8	*Homeless*
Inne osoby	–	–	3	3	*Other persons*
Mieszkańcy w domach i zakładach[b]	**3533**	**3711**	**3713**	**3696**	***Residents in homes and facilities***[b]
dla:					*for:*
Osób w podeszłym wieku	593	1027	1039	1030	*Aged persons*
Przewlekle somatycznie chorych	554	531	312	314	*Chronically ill with somatic disorders*
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	546	405	453	549	*Mentally retarded*
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	512	313	415	308	*Children and young mentally retarded*

a W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. *b* Łącznie z filiami.

a In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. b Including branches.

TABL. 15 /171/. **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Mieszkańcy w domach i zakładach[a] (dok.)					***Residents in homes and facilities[a] (cont.)***
dla:					*for:*
Przewlekle psychicznie chorych	677	662	767	768	*Chronically mentally ill*
Niepełnosprawnych fizycznie	–	98	94	92	*Physically handicapped*
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	204	157	178	177	*Mothers with dependent children and pregnant women*
Bezdomnych	447	518	431	400	*Homeless*
Innych osób	–	–	24	58	*Other persons*

a Łącznie z filiami.
a Including branches.

TABL. 16 /172/. **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ[a]**
Stan w dniu 31 XII
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE		Korzystający[b] *Beneficiaries[b]*	Udzielone świadczenia w tys. zł *Benefits granted in thous. zl*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	2005	58610	74458,4	***T O T A L***
	2010	42957	91930,0	
	2012	38782	78064,0	
	2013	**41084**	**91575,9**	
Pomoc pieniężna		**42686**	**68066,6**	***Monetary assistance***
w tym:				*of which:*
Zasiłek stały		4201	17578,8	*Permanent benefit*
Zasiłek okresowy		14441	32858,9	*Temporary benefit*
Zasiłek celowy		23942	17276,1	*Appropriated benefit*
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki		78	277,3	*Assistance to reach self-dependence and to continue education*
Pomoc niepieniężna		**19212**	**23509,3**	***Non-monetary assistance***
w tym:				*of which:*
Schronienie		410	1299,3	*Shelter*
Posiłek		16326	11109,3	*Meal*
Ubranie		46	10,5	*Clothing*
Sprawienie pogrzebu		115	246,6	*Burial*
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze		2299	10794,9	*Attendance services and specialized attendance services*
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie		16	48,6	*Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 20 na str. 232. *b* W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.
Ź r ó d ł o: dane Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego.
a See general notes, item 20 on page 232. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.
S o u r c e: data of Opolskie Voivodship Office.

DZIAŁ XII
KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

CHAPTER XII
CULTURE. TOURISM. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. Książka jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. W muzeach jako **muzealia** wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

5. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

6. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** oraz **przedsiębiorstwach estradowych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

— działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
— działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
— działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**,
— działalność **rozrywkową estradową.**

7. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata, od 2011 r. – na podstawie sprawozdawczości rocznej.

General notes

Culture

1. A book *is understood as a publication containing more than 48 pages, while* ***a pamphlet*** *contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.*

2. *Newspapers and magazines are periodic publications.* ***Newspapers*** *(general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events.* ***Magazines*** *(other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.*

3. *Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute* ***the collection*** *of public libraries.*

A borrower *is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.*

4. *Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as* ***exhibits*** *in museums.*

5. *Information concerning* ***art galleries*** *includes entities in which exhibiting is the basic type of activity.*

6. *Information regarding* ***theatres and music institutions*** *as well as* ***entertainment enterprises*** *concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.*

Theatres include entities, distinguished in terms of their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

— *the activity of* ***dramatic and puppet theatres****,*
— *the activity of* ***music theatres****, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),*
— *the concert activity of* ***philharmonic halls, orchestras and choirs****,*
— ***entertainment*** *activities.*

7. *Information concerning the activity of* ***cutural centres and establishments, clubs and community centres*** *was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years, since 2011 – on the basis on annual reporting data.*

8. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo, nośnik cyfrowy). Wśród kin stałych wyróżnia się **minipleksy** – posiadające od 3 do 7 sal i **multipleksy** – posiadające 8 sal i więcej.

9. Dane o **abonentach radiowych i telewizyjnych** dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

8. *Information regarding* ***cinemas*** *concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive, magnetic tape and digital). Among indoor cinemas one can distinguish* ***miniplexes*** *– equipped with 3 to 7 screens and* ***multiplexes*** *– equipped with 8 screens and more.*

9. *Data regarding* ***radio and television subscribers*** *concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).*

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Do obiektów hotelowych zaliczamy hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe (np. zajazdy, gościńce).

Pozostałe obiekty obejmują: domy wycieczkowe, schroniska, schroniska młodzieżowe, szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki wczasowe, ośrodki kolonijne, ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe, domy pracy twórczej, zespoły domków turystycznych, kempingi, pola biwakowe, hostele, zakłady uzdrowiskowe, pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne i pozostałe niesklasyfikowane (np. domy studenckie, internaty, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi jest to stosunek liczby udziele-

Tourism

1. Tourism*, in accordance with the Regulation (UE) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.*

2. Tourist accommodation facilities *include tourist accommodation establishments, i.e. hotels and similar establishments and other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 excluding rooms for rent and agrotourism lodgings).*

Hotels and similar establishment covers hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities (e.g. road house, inns).

Other facilities covers: excursion hotels, shelters, youth hostels, school youth hostels, holiday centres, holiday youth centres, training-recreational centres, creative arts centres, complexes of tourist cottages, camping sites, tent camp sites, hostels, health establishments, rooms for rent, agrotourism lodgings and other non-classified (e.g. student dormitories, boarding schools and recreational centres, etc.).

3. *Facilities and places in temporarily unavailable due to expansion, renovation, etc., are not included in data regarding* ***facilities and the number of bed places for tourists****.*

4. Occupancy rate of bed places or rooms *is a relation of the number of overnight stays or*

nych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów noclegowych rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation.

***5. Foreign tourists** using tourist accommodation establishments are registered according to the country of their permanent residence. A foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

***6. Catering establishments** in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Catering facilities also include cafes, wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack-bars, etc.*

Sport

1. Począwszy od 2002 r. informacje o uczniowskich klubach sportowych UKS i wyznaniowych klubach sportowych oraz klubach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

2. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start", Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe") i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start" – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

3. W kategoriach **ćwiczących** oraz **trenerów i instruktorów sportowych** według dziedziny i rodzaju sportu w klubach sportowych (tabl.17/198) jedna osoba może być wykazana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

4. W stosunku do poprzedniej edycji Rocznika prezentowane dane zmieniono, gdyż w ogólnej liczbie ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych w klubach sportowych (tabl.16/197) osoba uprawiająca bądź prowadząca zajęcia w kilku rodzajach sportu jest wykazywana jednokrotnie, zamiast jak dotychczas wielokrotnie.

5. Informacje o wybranych obiektach sportowych opracowywane są na podstawie badania cyklicznego przeprowadzonego co cztery lata.

Sport

***1.** Since 2002 information regarding student sports clubs UKS and religious sports clubs as well as sports clubs has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.*

***2.** Data regarding **physical education organizations** include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

***3.** In the category of **persons practising sports** as well as **coaches and sports instructors** according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 17/198) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practised or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

***4.** In comparison to the previous edition of the Yearbook presented data was changed because in the total number of persons practising sports, coaches and sports instructors in sports clubs (table 16/197) a person practising or conducting trainings in several kinds of sports is recognized once, instead of many times, as before.*

***5.** Information on selected sport facilities has been compiled on the basis of periodic surveys conducted every four years.*

Kultura
Culture

TABL. 1 /173/. **KSIĄŻKI I BROSZURY WYDANE**[a]
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Wydawnictwa naukowe *Scientific publications*	Podręczniki dla szkół wyższych *University textbooks*	Wydawnictwa zawodowe *Professional publications*	Podręczniki szkolne *School textbooks*	Wydawnictwa popularne *Popular science*	Literatura piękna *Belles-lettres* razem *total*	w tym dla dzieci i młodzieży *of which for children and youth*
Tytuły ..... *Titles*	2005	153	93	23	4	3	21	9	–
	2010	305	181	19	4	12	61	28	2
	2012	373	219	21	3	4	93	33	3
	2013	**337**	**155**	**11**	**7**	**12**	**109**	**43**	**4**
Nakład w tys. egz. ..... *Number of copies in thous.*	2005	76,6	28,4	7,5	5,5	8,0	20,4	6,8	–
	2010	237,4	61,1	6,5	3,5	57,0	92,6	16,7	2,0
	2012	**217,3**	**65,3**	**6,8**	**2,9**	**11,0**	**99,5**	**31,8**	**5,0**

a Według miejsca wydania.
Ź r ó d ł o: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.
a According to published place.
S o u r c e: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 2 /174/. **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE**[a]
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Ukazujące się *Published as specified*: w tygodniu *weekly*: 6–2 razy *times*	w tygodniu *weekly*: 1 raz *once*	w miesiącu *monthly*: 3–2 razy *times*	w miesiącu *monthly*: 1 raz *once*	1 raz *once*: na 2 miesiące *bimonthly*	1 raz *once*: w kwartale *quarterly*	1 raz *once*: w półroczu *half-yearly*	1 raz *once*: w roku *yearly*	nieregularnie *irregularly*
Tytuły ..... *Titles*	2005	115	1	11	5	29	6	23	3	11	26
	2010	129	1	10	5	27	10	23	9	20	24
	2012	121	1	11	5	30	8	30	3	21	12
	2013	**114**	**1**	**10**	**4**	**34**	**5**	**30**	**4**	**18**	**8**
Nakład w tys. egz. *Number of copies in thous.*	2005	20040,7	14945,0	3814,3	296,4	728,7	54,3	88,1	2,1	5,5	106,3
	2010	17046,3	10461,5	2576,1	805,8	981,6	833,0	441,1	14,6	7,2	925,4
	2012	13694,8	8086,4	3257,6	102,2	1268,9	598,4	346,9	1,6	7,7	25,1
	2013	**12863,5**	**7241,7**	**3367,0**	**312,3**	**1260,3**	**572,0**	**91,1**	**1,2**	**6,4**	**11,5**

a Według miejsca wydania.
Ź r ó d ł o: dane Zakładu Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej.
a According to published place.
S o u r c e: data of the Department of Publication Statistics of the National Library.

TABL. 3 /175/. **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC LIBRARIES (with branches)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M *T O T A L*					
Biblioteki	325	318	317	319	*Libraries*
Punkty biblioteczne	13	18	13	13	*Library service points*
Księgozbiór w tys. wol.	4200,2	4091,9	3969,3	3978,0	*Collection in thous. vol.*
Czytelnicy[a] (w ciągu roku) w tys.	170,1	155,2	164,3	161,8	*Borrowers[a] (during the year) in thous.*
Wypożyczenia[ab] (w ciągu roku):					*Loans[ab] (during the year):*
w tysiącach wol.	3351,2	3127,0	3082,8	3055,5	*in thousand vol.*
na 1 czytelnika w wol.	19,7	20,2	18,8	18,9	*per borrower in vol.*
w tym WIEŚ *of which RURAL AREAS*					
Biblioteki	245	241	242	242	*Libraries*
Punkty biblioteczne	9	14	9	.	*Library service points*
Księgozbiór w tys. wol.	2108,7	2002,0	1948,6	1915,6	*Collection in thous. vol.*
Czytelnicy[a] (w ciągu roku) w tys.	54,4	50,2	48,1	47,2	*Borrowers[a] (during the year) in thous.*
Wypożyczenia[ab] (w ciągu roku):					*Loans[ab] (during the year):*
w tysiącach wol.	989,9	885,1	845,4	840,1	*in thousand vol.*
na 1 czytelnika w wol.	18,2	17,6	17,6	17,8	*per borrower in vol.*

a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w 2013 r. przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. *b* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points; in 2013 assignated with division into urban areas according to the parent entity's registered office. b Excluding interlibrary lending.

TABL. 4 /176/. **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Muzea i oddziały muzealne[a]	13	13	14	16	*Museums with branches[a]*
Muzealia[a] w tys.	115,2	93,1	100,1	102,5	*Museum exhibits[a] in thous.*
Wystawy czasowe	130	141	163	153	*Temporary exhibitions*
własne[b]	54	60	76	70	*own[b]*
obce[c]	76	81	87	83	*exterior[c]*
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	194,0	180,4	182,9	196,6	*Museum and exhibition visitors in thous.*
w tym młodzież szkolna[d]	83,3	67,3	65,7	56,1	*of which primary and secondary school students[d]*

a Stan w dniu 31 XII. *b* W kraju. *c* Krajowe i z zagranicy. *d* Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. b In Poland. c Domestic and foreign. d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 /177/. **GALERIE SZTUKI**
ARTS GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 sektor publiczny *public sector*	2013 sektor prywatny *private sector*
Galerie (stan w dniu 31 XII) ..... *Galleries (as of 31 XII)*	3	3	3	3	1	2
Wystawy[a] ..... *Exhibitions*[a]	69	53	43	43	20	23
w tym z zagranicy ..... *of which foreign*	7	3	7	2	–	2
Ekspozycje[a] ..... *Expositions*[a]	69	53	43	43	20	23
Zwiedzający w tys. ..... *Visitors in thous.*	23,5	286,0	255,4	115,3	104,3	11,0

a W kraju.
a In Poland.

TABL. 6 /178/. **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Instytucje[a] *Institutions*[a]	Miejsca na widowni w stałej sali[a] *Seats in fixed halls*[a]	Przedstawienia i koncerty[b] *Performances and concerts*[b]	Widzowie i słuchacze[b] w tys. *Audience*[b] *in thous.*
Teatry i instytucje muzyczne	2005	3	1726	915	199,5
Theatres and music institutions	2010	3	1755	968	170,7
	2012	3	1715	819	138,6
	2013	**3**	**1938**	**934**	**173,3**
Teatry ..... *Theatres*		2	1173	619	85,8
dramatyczne ..... *dramatic*		1	968	347	61,1
lalkowe ..... *puppet*		1	205	272	24,7
Teatry muzyczne ..... *Music theatres*		–	–	4	0,8
Filharmonie ..... *Philharmonic halls*		1	765	299	75,0
Orkiestry symfoniczne i kameralne, chóry ..... *Symphonic and chamber orchestras, choirs*		–	–	4	2,1
Zespoły pieśni i tańca ..... *Song and dance ensembles*		–	–	8	9,7
Przedsiębiorstwa estradowe	2005	1	–	38	10,8
Entertainment enterprises	2010	–	–	21	10,4
	2012	1	161*	70	9,4
	2013	**1**	**161**	**98**	**14,5**

a Stan w dniu 31 XII. *b* Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.
a As of 31 XII. b Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events.

TABL. 7 /179/. **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII

CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS, COMMUNITY CENTRES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2013			*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	miasta *urban areas*	wieś *rural areas*	
Instytucje	211	232	209	219	47	172	*Institutions*
domy kultury	43	46	38	42	12	30	*cultural establishments*
ośrodki kultury	45	40	45	43	24	19	*cultural centres*
kluby	6	7	5	4	4	–	*clubs*
świetlice	117	139	121	130	7	123	*community centres*
Pracownie specjalistyczne	135	161	193	191	118	73	*Specialized workshops*
Imprezy (w ciągu roku)	7562	10496	7900	8698	4396	4302	*Events (during the year)*
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1130,2	1210,2	853,0	988,1	746,6	241,5	*Event participants (during the year) in thous.*
Kursy (w ciągu roku)	101	245	130	218	119	99	*Courses (during the year)*
Absolwenci kursów (w ciągu roku)	1610	3321	2440	3856	2149	1707	*Course graduates (during the year)*
w tym dzieci i młodzież[a]	610	1869	1317	2355	1720	635	*of which children and youth[a]*
Zespoły artystyczne	550	577	583	592	365	227	*Artistic ensembles*
Członkowie zespołów artystycznych	7605	9265	8663	9633	6413	3220	*Members of artistic ensembles*
w tym dzieci i młodzież[a]	4334	5342	4506	5830	3648	2182	*of which children and youth[a]*
Koła (kluby)	262	297	466	498	267	231	*Groups (clubs)*
Członkowie kół (klubów)	5710	6405	10351	10712	6199	4513	*Members of groups (clubs)*
w tym dzieci i młodzież[a]	2601	2424	3709	4181	2503	1678	*of which children and youth[a]*

a W wieku poniżej 15 lat.
U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 2 lata.

a Bellow the age of 15.
N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 8 /180/. **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Kina (stan w dniu 31 XII)	**14**	**9**	**13**	**14[a]**	***Cinemas (as of 31 XII)***
w tym miasta	14	9	13	14	*of which urban areas*
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII)	**19**	**14**	**22**	**24**	***Screens (as of 31 XII)***
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	**5118**	**3566**	**5211**	**5661**	***Seats (as of 31 XII)***
Seanse:					***Screenings:***
W liczbach bezwzględnych	16528	14190	17887	25749	*In absolute numbers*
Na 1 kino	1181	1577	1376	1839	*Per cinema*
Widzowie:					***Audience:***
W liczbach bezwzględnych	450794	560744	608832	622918	*In absolute numbers*
Na 1 kino	32200	62305	46833	44494	*Per cinema*
Na 1 seans	27	40	34	24	*Per screening*

a W tym 2 minipleksy.
a Of which 2 miniplexes.

TABL. 9 /181/. **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**55755**	**74073**	**86796**	**81873**	***T O T A L***
Na 1000 ludności	53	73	86	82	*Per 1000 population*

Ź r o d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 10 /182/. **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w tys. *in thous.*				na 1000 ludności *per 1000 population*				
Abonenci radiowi	**241,2**	**193,2**	**193,0**	**193,6**	**230**	**190**	**191**	**193**	***Radio subscribers***
Miasta	140,8	114,2	114,2	114,4	255	214	216	219	*Urban areas*
Wieś	100,4	79,0	78,8	79,2	202	163	163	165	*Rural areas*
Abonenci telewizyjni	**235,6**	**188,0**	**187,5**	**188,0**	**225**	**185**	**186**	**187**	***Television subscribers***
Miasta	136,8	110,4	110,1	110,3	248	207	209	211	*Urban areas*
Wieś	98,8	77,6	77,3	77,7	199	160	160	162	*Rural areas*

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
S o u r c e: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka
Tourism

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
OBIEKTY – stan w dniu 31 VII *FACILITIES – as of 31 VII*					
O G Ó Ł E M	**118**[b]	**111**[b]	**120**	**136**	***T O T A L***
w tym całoroczne	88	88	97	107	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	46	59	58	63	*Hotels and similar facilities*
hotele	26	29	36	41	*hotels*
motele	3	1	1	2	*motels*
pensjonaty	4	4	2	2	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	13	25	19	18	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	72[b]	52[b]	62	73	*Other facilities*
domy wycieczkowe	2	2	2	2	*excursion hostels*
schroniska	1	1	1	1	*shelters*
schroniska młodzieżowe	11	8	10	10	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	11	7	9	9	*of which school youth hostels*
kempingi	5	4	4	5	*camping sites*
pola biwakowe	–	1	1	1	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	9	8	7	8	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	11	10	7	5	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych	4	4	5	6	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	.	.	6	10	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	5	13	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	29	14	14	12	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.
a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings.

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
MIEJSCA NOCLEGOWE – stan w dniu 31 VII *BED PLACES – as of 31 VII*					
O G Ó Ł E M	**7459**[b]	**7765**[b]	**7873**	**7938**	***T O T A L***
w tym całoroczne	4717	5187	5496	5680	*of which open all year*
Obiekty hotelowe	2121	2845	2721	2981	*Hotels and similar facilities*
hotele	1375	1564	1884	2174	*hotels*
motele	132	25	25	74	*motels*
pensjonaty	121	103	36	36	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	493	1153	776	697	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	5338[b]	4920[b]	5152	4957	*Other facilities*
domy wycieczkowe	479	474	489	489	*excursion hostels*
schroniska	55	50	50	50	*shelters*
schroniska młodzieżowe	498	383	484	493	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	498	358	459	468	*of which school youth hostels*
kempingi	1556	1458	842	662	*camping sites*
pola biwakowe	–	42	658	658	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	672	582	488	528	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	835	948	813	665	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	327	369	383	398	*complexes of tourist cottages*[c]
pokoje gościnne	.	.	102	164	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	70	200	*agrotourism lodgins*
inne obiekty	916	614	773	650	*miscellaneous facilities*
KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW *TOURISTS ACCOMMODATED*					
O G Ó Ł E M	**189099**[b]	**224531**[b]	**260469**	**266917**	***T O T A L***
w tym turyści zagraniczni	33043	31155	35222	32624	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	111449	142577	145794	160950	*Hotels and similar facilities*
hotele	84159	96762	108017	127826	*hotels*
motele	3888	4500	4634	5055	*motels*
pensjonaty	3148	3094	1615	2093	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	20254	38221	31528	25976	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	77650[b]	81954[b]	114675	105967	*Other facilities*
domy wycieczkowe	10520	13255	12860	13361	*excursion hostels*
schroniska	293	900	639	989	*shelters*
schroniska młodzieżowe	9597	14641	19235	20521	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	9597	14531	19208	20497	*of which school youth hostels*
kempingi	5261	7414	4919	6639	*camping sites*
pola biwakowe	–	2162	7306	8794	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	5771	6425	6068	4485	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	22585	20851	22991	17437	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	4840	4838	12409	5742	*complexes of tourist cottages*[c]
pokoje gościnne	.	.	862	1231	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	1288	1801	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	18783	11468	26098	24967	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 11 /183/. **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
UDZIELONE NOCLEGI *NIGHTS SPENT (overnight stay)*					
O G Ó Ł E M	**497556**[b]	**552041**[b]	**613049**	**595441**	***T O T A L***
w tym turystom zagranicznym	72884	71472	81787	74948	*of which foreign tourists*
Obiekty hotelowe	219472	277371	277687	281473	*Hotels and similar facilities*
hotele	145745	158978	185563	215981	*hotels*
motele	8198	6181	5759	8329	*motels*
pensjonaty	11938	13707	5789	7093	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	53591	98505	80576	50070	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	278084[b]	274670[b]	335362	313968	*Other facilities*
domy wycieczkowe	52699	61003	57558	56007	*excursion hostels*
schroniska	363	1273	828	1087	*shelters*
schroniska młodzieżowe	38422	33188	47432	48353	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	38422	32996	47390	48321	*of which school youth hostels*
kempingi	17710	17708	11471	19148	*camping sites*
pola biwakowe	–	4031	13811	17332	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	25784	23543	20713	20392	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	76231	57748	83300	64182	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	18021	17169	26745	19009	*complexes of tourist cottages*[c]
pokoje gościnne	.	.	2722	4481	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	4167	5156	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	48854	59007	66615	58821	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 /184/. **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW *TOURISTS ACCOMMODATED*					
O G Ó Ł E M	**33043**[b]	**31155**[b]	**35222**	**32624**	***T O T A L***
Obiekty hotelowe	29798	28968	29498	26250	*Hotels and similar facilities*
hotele	26804	24421	26638	23851	*hotels*
motele	953	304	260	430	*motels*
pensjonaty	89	53	94	74	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	1952	4190	2506	1895	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	3245[b]	2187[b]	5724	6374	*Other facilities*
domy wycieczkowe	80	10	25	6	*excursion hostels*
schroniska młodzieżowe	476	643	3292	3903	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	476	643	3292	3903	*of which school youth hostels*
kempingi	706	447	399	466	*camping sites*
pola biwakowe	–	87	142	305	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	89	113	42	56	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	309	104	153	109	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	337	183	132	110	*complexes of tourist cottages*[c]
pokoje gościnne	.	.	106	54	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	258	265	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	1248	600	1175	1100	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 /184/. **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012[a]	2013[a]	*SPECIFICATION*
UDZIELONE NOCLEGI *NIGHTS SPENT (overnight stay)*					
O G Ó Ł E M	**72884**[b]	**71472**[b]	**81787**	**74948**	***T O T A L***
Obiekty hotelowe	62841	65225	66949	59766	*Hotels and similar facilities*
hotele	54123	50786	58384	54654	*hotels*
motele	2822	349	302	753	*motels*
pensjonaty	342	340	604	368	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	5554	13750	7659	3991	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	10043[b]	6247[b]	14838	15182	*Other facilities*
domy wycieczkowe	115	126	103	6	*excursion hostels*
schroniska młodzieżowe	1960	1365	6775	6674	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	1960	1365	6775	6674	*of which school youth hostels*
kempingi	1647	1322	953	1893	*camping sites*
pola biwakowe	–	189	370	646	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	558	643	218	350	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1249	213	1297	664	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych[c]	1156	397	373	400	*complexes of tourist cottages*[c]
pokoje gościnne	.	.	364	192	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	.	.	1008	1049	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	3358	1992	3377	3308	*miscellaneous facilities*

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. *b* Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *c* Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 /1/85/. **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**[a]
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013	2005	2010	2012	2013
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych *occupancy rate of bed places*				stopień wykorzystania pokoi *occupancy rate of rooms*			
Obiekty hotelowe *Hotels and similar facilities*	28,6	28,2	28,4	27,3	31,3	34,9	36,4	34,8
hotele *hotels*	29,4	29,6	28,8	28,3	35,9	38,4	37,4	37,5
motele *motels*	17,0	32,7	23,8	27,7	9,8	34,4	28,3	26,5
pensjonaty *boarding houses*	28,4	41,3	30,5	41,6	16,7	43,9	33,0	40,2
inne obiekty hotelowe *other hotel facilities*	29,4	24,9	27,8	22,6	25,7	29,1	35,0	25,8
Pozostałe obiekty *Other facilities*	22,2	22,6	24,5	24,7	x	x	x	x

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 244.

a See general notes, item 4 on page 244.

TABL. 14 /186/. **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje *Restaurants*	Bary *Bars*	Stołówki *Canteens*	Punkty gastronomiczne *Food stands*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M ..... 2005[a]	45	57	26	44	***T O T A L***
2010[a]	46	40	26	19	
2012[b]	51	43	21	16	
2013[b]	**52**	**33**	**16**	**14**	
Obiekty hotelowe	41	21	3	3	*Hotels and similar facilities*
hotele	33	18	2	1	*hotels*
motele	2	–	–	–	*motels*
pensjonaty	–	2	–	–	*boarding houses*
inne obiekty hotelowe	6	1	1	2	*other hotel facilities*
Pozostałe obiekty	11	12	13	11	*Other facilities*
domy wycieczkowe	1	–	1	1	*excursion hostels*
schroniska	–	1	–	–	*shelters*
schroniska młodzieżowe	–	–	4	1	*youth hostels*
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	–	–	4	1	*of which school youth hostels*
kempingi	1	2	–	3	*camping sites*
pola biwakowe	–	–	–	2	*tent camp sites*
ośrodki wczasowe	2	2	1	1	*holiday centres*
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	–	1	5	–	*training-recreational centres*
zespoły domków turystycznych ...	1	2	–	3	*complexes of tourist cottages*
pokoje gościnne	6	4	2	–	*rooms for rent*
kwatery agroturystyczne	–	–	–	–	*agrotourism lodgings*
inne obiekty	–	–	–	–	*miscellaneous facilities*

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych. *b* Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.
a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings. b Concern establishments having 10 and more bed places.

TABL. 15 /187/. **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Kategorie *Categories* ***	**	*	w trakcie kategoryzacji *in the process of the categorisation*
Hotele[a]	2005	26	11	6	2	7
Hotels[a]	2010	29	17	6	3	3
	2012	36	19	10	4	3
	2013	**41**	**24**	**11**	**4**	**2**
Pokoje[a]	2005	763	412	121	43	187
Rooms[a]	2010	816	565	125	63	63
	2012	975	643	183	84	65
	2013	**1098**	**781**	**193**	**84**	**40**
Miejsca noclegowe[a]	2005	1375	697	233	80	365
Bed places[a]	2010	1564	1061	238	112	153
	2012	1884	1244	354	136	150
	2013	**2174**	**1532**	**402**	**136**	**104**

a Stan w dniu 31 VII.
a As of 31 VII.

TABL. 15 /187/. **HOTELE WEDŁUG KATEGORII (dok.)**
HOTELS BY CATEGORY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Kategorie *Categories* ***	**	*	w trakcie kategoryzacji *in the process of the categorisation*
Korzystający z noclegów w tys. ..... *Tourists accommodated in thous.*	2005	84,2	50,1	12,7	7,4	14,0
	2010	96,8	71,2	12,1	6,4	7,0
	2012	108,0	82,1	13,9	7,4	4,7
	2013	**127,8**	**101,8**	**14,5**	**6,6**	**5,0**
w tym turyści zagraniczni ..... *of which foreign tourists*	2005	26,8	20,2	2,3	1,1	3,3
	2010	24,4	20,3	1,2	1,4	1,5
	2012	26,6	22,2	1,7	1,6	1,2
	2013	**23,9**	**20,1**	**1,6**	**1,2**	**1,0**
Stopień wykorzystania w %: *Occupancy rate in %:*						
miejsc noclegowych ..... *bed places*	2005	29,4	34,3	30,6	33,9	18,6
	2010	29,6	32,6	26,2	27,6	17,5
	2012	28,8	32,1	20,1	28,1	20,4
	2013	**28,3**	**31,6**	**18,5**	**32,6**	**16,1**
pokoi ..... *rooms*	2005	35,9	43,6	29,2	37,2	22,9
	2010	38,4	43,2	28,5	34,7	21,8
	2012	37,4	41,7	24,8	33,2	33,7
	2013	**37,5**	**41,6**	**24,9**	**36,6**	**24,9**

Sport
Sport

TABL. 16 /188/. **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	*SPECIFICATION*
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ[a] *PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS*[a]				
Jednostki organizacyjne	301	339	303	*Organizational entities*
Członkowie	10696	13522	13858	*Members*
Ćwiczący[b]	10189	12554	12370	*Persons practicing sports*[b]
KLUBY SPORTOWE[cd] *SPORTS CLUBS*[cd]				
Jednostki organizacyjne	319	382	513	*Organizational entities*
Członkowie	19790	20597	29042	*Members*
Ćwiczący	18650	21121	28484	*Persons practicing sports*
mężczyźni	14236	16854	23672	*males*
kobiety	4414	4267	4812	*females*
w wieku do 18 lat	13336	13060	16965	*Aged up to 18*
Sekcje sportowe	607	619	841	*Sports sections*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 245. *b* Dane szacunkowe. *c* Łącznie z uczniowskimi klubami sportowych UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. *d* Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

a See general notes, item 2 on page 245. b Estimated data. c Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. d Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yerbook; see general notes, item 4 on page 245.

TABL. 16 /188/. **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2013	*SPECIFICATION*
KLUBY SPORTOWE[ab] (dok.) *SPORTS CLUBS[ab] (cont.)*				
Trenerzy	207	338	493	*Coaches*
klasy M (mistrzowskiej)	6	22	39	*M class (champion)*
klasy I	19	39	80	*I class*
klasy II	182	277	374	*II class*
Instruktorzy sportowi	450	553	726	*Sports instructors*
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	392	332	439	*Other persons conducting sports activities*

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowych UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. *b* Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 245.

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b Data have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yerbook; see general notes, item 4 on page 245.

TABL. 17 /189/. **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH[a] W 2012 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS[a] IN 2012
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*	*SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS*
		ogółem *total*	z ogółem *of total*				
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*			
Akrobatyka[b]	2	90	60	35	3	1	*Acrobatics[b]*
Badminton	12	371	171	282	10	9	*Badminton*
Brydż sportowy	5	60	5	12	–	3	*Bridge*
Gimnastyka sportowa	2	86	47	71	8	3	*Artistic gymnastics*
Hokej na lodzie	1	111	1	63	2	3	*Ice hockey*
Hokej na trawie	3	164	100	72	3	7	*Field hockey*
Jeździectwo[b]	13	225	161	99	4	36	*Equestrian sport[b]*
Judo	5	378	68	271	7	9	*Judo*
Kajakarstwo klasyczne	4	91	20	25	3	2	*Classic canoeing*
Karate[b]	22	1329	365	992	13	45	*Karate[b]*
Kolarstwo szosowe	3	52	18	13	–	3	*Road cycling*
Koszykówka	27	797	302	584	24	14	*Basketball*
Lekkoatletyka	36	881	410	771	25	28	*Athletics*
Łucznictwo	1	23	9	19	–	2	*Archery*
Łyżwiarstwo figurowe	2	55	51	20	2	2	*Figure skating*
Łyżwiarstwo szybkie[b]	1	52	26	10	2	1	*Speed skating[b]*
Narciarstwo alpejskie	2	119	58	17	1	1	*Alpine skiing*
Narciarstwo klasyczne	3	37	13	–	–	2	*Classic skiing*
Pięciobój nowoczesny	11	575	24	346	14	6	*Modern pentathlon*
Piłka nożna	370	15543	430	9185	248	273	*Football*
Piłka ręczna	23	1165	417	926	32	25	*Handball*
Piłka siatkowa	66	1704	727	1209	29	62	*Volleyball*
Pływanie	14	616	275	474	16	12	*Swimming*
Podnoszenie ciężarów	2	28	3	16	3	1	*Weight lifting*

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. *b* Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 17 /189/. **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH[a] W 2012 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS[a] IN 2012 (cont.)
As of 31 XII

DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU	Sekcje *Sections*	Ćwiczący *Persons practising sports*			Trenerzy *Coaches*	Instruktorzy sportowi *Sports instructors*	*SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS*
		ogółem *total*	z ogółem *of total*				
			kobiety *females*	juniorzy i juniorki *juniors*			
Sport motorowy[b]	8	172	13	22	2	30	*Motorsport[b]*
Sport lotniczy[b]	4	43	13	10	–	4	*Air sport[b]*
Strzelectwo sportowe[b]	6	183	16	38	1	13	*Sport shooting[b]*
Szachy	13	290	63	140	–	15	*Chess*
Szermierka	2	109	45	78	3	2	*Fencing*
Tenis	8	298	44	109	4	6	*Tennis*
Tenis stołowy	37	716	237	448	7	29	*Table tennis*
Wioślarstwo	1	16	–	–	1	–	*Rowing*
Zapasy w stylu klasycznym	1	50	3	50	–	4	*Greco-Roman wrestling*
Zapasy w stylu wolnym	4	131	3	117	2	7	*Free style wrestling*
Żeglarstwo[b]	5	87	22	30	1	13	*Sailing[b]*

a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi UKS i wyznaniowymi klubami sportowymi. *b* Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

a Including Students Sports Clubs UKS and Religious Sports Clubs. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

TABL. 18 /190/. **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE[a] W 2010 R.**
Stan w dniu 31 XII

SELECTED SPORTS FACILITIES[a] IN 2010
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych *Of which adapted for the disabled*	*SPECIFICATION*
Stadiony	109	31	*Stadiums*
w tym piłkarskie	74	17	*of which football*
Boiska do gier wielkich	319	63	*Fields for big games*
w tym piłkarskie	319	63	*of which football*
Boiska do gier małych	35	10	*Fields for small games*
koszykówki	10	5	*basketball*
piłki ręcznej	3	1	*handball*
piłki siatkowej	22	4	*volleyball*
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	94	39	*Universal and multipurpose sports fields*
Korty tenisowe	45	13	*Tennis courts*
Hale sportowe	32	23	*Sports halls*
Sale gimnastyczne[b]	15	3	*Gyms[b]*
Pływalnie	30	13	*Swimming pools*
Tory sportowe	2	–	*Sports tracks*
Lodowiska sztuczne	4	–	*Artifical skating rinks*
Ścieżki rowerowe w km	504,9	74,0	*Bicycle paths-length in km*

a Bez obiektów przyszkolnych. *b* Łącznie z salami pomocniczymi.

a Exdluding schools facilities. b Including auxiliary gym.

DZIAŁ XIII
NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) obejmuje:

— **badania podstawowe**, tj. prace teoretyczne i eksperymentalne podejmowane przede wszystkim w celu zdobycia lub poszerzenia wiedzy na temat przyczyn zjawisk i faktów, nieukierunkowane w zasadzie na uzyskanie żadnych konkretnych zastosowań praktycznych;

— **badania stosowane** (w tym badania przemysłowe**),** tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia nowej wiedzy mającej konkretne zastosowania praktyczne. Polegają one bądź na poszukiwaniu możliwych zastosowań praktycznych dla wyników badań podstawowych, bądź na poszukiwaniu nowych rozwiązań pozwalających na osiągnięcie z góry założonych celów praktycznych. Wynikami badań stosowanych są modele próbne wyrobów, procesów czy metod;

— **prace rozwojowe,** tj. prace w szczególności konstrukcyjne, technologiczno-projektowe oraz doświadczalne polegające na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego do opracowania nowych lub istotnego ulepszenia istniejących materiałów, urządzeń, wyrobów, procesów, systemów czy usług, łącznie z przygotowaniem prototypów oraz instalacji pilotowych.

1. Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek prowadzących tę działalność:

1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe,** tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych:
   a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96, poz. 619) z późniejszymi zmianami,
   b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96, poz. 618) z późniejszymi zmianami,
   c) inne, tj. pozostałe jednostki zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe";
2) **pomocnicze jednostki naukowe** tj. biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;

CHAPTER XIII
SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

Research and development (R&D) includes:

— ***basic research****, i.e. experimental or theoretical work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundation of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view;*

— ***applied research*** *(of which industrial research), i.e. also original investigation undertaken in order to acquire new knowledge. It is, however, directed primarily towards a specific practical aim or objective;*

— ***experimental development****, i.e. systematic work, drawing on existing knowledge gained from research and (or) practical experience, that is directed to producing new materials, products or devices, to installing new processes, systems and services, or to improving substantially those already produced or installed including preparation of prototypes and pilot installations.*

1*. Information regarding research and development includes the following groups of entities conducting research and development:*

1) ***scientific and research-development units,*** *i.e. units involved mainly in carrying out scientific research and experimental development:*
   a) scientific institutes of the Polish Academy of Sciences operating on the basis of the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 619) with later amendments,
   b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 IV 2010 (Journal of Laws No. 96, item 618) with later amendments,
   c) other units classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development";

2) ***auxiliary scientific units*** *i.e. scientific libraries, scientific archives, museums, auxiliary scientific units of the Polish Academy of Sciences, associations and foundations supporting research and development;*

3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe"), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności prowadzą działalność badawczą i rozwojową;
4) **szkoły wyższe;**
5) **pozostałe jednostki** – instytucje prowadzące działalność badawczą i rozwojową obok swojej podstawowej działalności, nieujęte w pozycjach 1)–4), np. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Do **zatrudnionych** w działalności badawczej i rozwojowej zaliczono:
1) w kategorii **pracowników naukowo-badawczych:**
   a) pracowników naukowych, badawczo-technicznych, inżynieryjnych i technicznych zatrudnionych w jednostkach naukowych i badawczo-rozwojowych, w pomocniczych jednostkach naukowych oraz w pozostałych jednostkach,
   b) pracowników naukowych i innych zatrudnionych w działalności badawczej i rozwojowej w podmiotach gospodarczych prowadzących prace badawczo-rozwojowe,
   c) pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych zatrudnionych w szkołach wyższych,
   d) uczestników studiów doktoranckich prowadzących prace badawczo-rozwojowe;
2) w kategorii **techników i pracowników równorzędnych** – pracowników, którzy uczestniczą w działalności badawczej i rozwojowej wykonując zadania naukowe i techniczne zazwyczaj pod kierunkiem pracowników naukowo-badawczych;
3) w kategorii **pozostały personel** – pracowników na stanowiskach robotniczych oraz administracyjno-ekonomicznych uczestniczących w realizacji prac badawczo-rozwojowych lub bezpośrednio z nimi związanych.

3. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Liczbę zatrudnionych (z wyjątkiem danych w tabl. 2) podano w jednostkach przeliczeniowych, tj. w tzw. **ekwiwalentach pełnego czasu pracy** (osobolatach).

Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

4. Nakłady na działalność badawczą i rozwojową obejmują **nakłady wewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania, a w przypadku nakładów na działalność innowacyjną

*3) **economic entities** (not classified into NACE Rev. 2 division 72 "Scientific research and development") including mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main principal activity;*
*4) **higher education institutions;***
*5) **other units** – institutions conducting R&D besides their main principal activity, not included in items 1)–4), e.g., hospitals, national parks, botanic gardens, state agencies and institutions.*

***2. Employment** in R&D includes:*
*1) **researchers (RSE):***
   a) researchers, research and technical assistants, engineering and technical assistants employed in scientific and research-development units, auxiliary scientific units and other units,
   b) researchers and other staff employed in R&D in economic entities conducting R&D,
   c) researchers and academics employed in higher education institutions,
   d) students of doctoral studies conducting R&D;
*2) **technicians and equivalent staff** are persons who participate in R&D by performing scientific and technical tasks, normally under the supervision of researchers;*
*3) **other supporting staff** include skilled and unskilled craftsmen, secretarial and clerical staff participating in R&D projects or directly associated with such projects.*

***3.** Data regarding **employment** in R&D include exclusively persons employed directly on this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their nominal working time on R&D.*

*The number of persons (excluding data in table 2) engaged in R&D is expressed in **full-time equivalents (FTE).***

One FTE equals one person-year spent on R&D.

***4.** Expenditures on research and development include **internal expenditures**, including the value of research and development works of a given entity carried out by their own research facilities, regardless of their sources of financing, as well as in case of expenditures on innovation activities*

w przemyśle (tabl. 10) obejmują również **nakłady zewnętrzne**, ujmujące wartość prac badawczych i rozwojowych w danej jednostce nabytych od innych jednostek (krajowych i zagranicznych).

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe od 2003 r. podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych.

5. W tablicach działu wyodrębniono sześć podstawowych dziedzin nauk zgodnie z Klasyfikacją Dziedzin Nauki i Techniki OECD, tj. nauki: przyrodnicze, inżynieryjne i techniczne, medyczne i o zdrowiu, rolnicze, społeczne oraz humanistyczne.

6. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (tabl. 5) opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwom, powołane na podstawie ustawy (patrz ust. 1 na str. 258)
2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze,
3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki,
4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne,
5) **sektor zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

7. Działalność innowacyjna obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym, których celem jest opracowanie i wdrożenie innowacji. Prezentowane dane obejmują działalność innowacyjną w przemyśle i dotyczą opracowywania i wdrażania (wprowadzania na rynek) nowych lub istotnie ulepszonych, w zakresie swoich cech i zastosowań, produktów (wyrobów, usług) – **innowacja produktowa** oraz zastosowania nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, a także z zakresu logistyki, zaopatrzenia, dystrybucji i wspierających procesy w przedsiębiorstwie – **innowacja procesowa**, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa.

Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: badania naukowe i prace rozwo-

*in industry (table 10) include **external expenditures;** including the value of research and development works of a given entity purchased from other (national and foreign) entities.*

*Since 2003, **capital expenditures on fixed assets** comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting the criteria for inclusion in fixed assets, but not included in fixed assets until completion of the project.*

***5.** Six main fields of science were listed in the chapter tables according to Field of Science and Technology Classification of OECD, i.e. natural sciences, engineering and technology, medical and health sciences, agricultural sciences, social sciences as well as humanities.*

***6.** Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:*

1) ***government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the law (see item 1 on page 258) subject to the ministries,*
2) ***business enterprise sector** – national economic entities,*
3) ***higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics,*
4) ***private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons,*
5) ***abroad sector** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.*

***7. Innovation activity** comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial actions aimed at developing and implementing innovations. Data presented in the chapter include innovation activity in industry and concern the development and implementation (introduction on the market) of new or significantly improved products (goods and services) with regard to their features and applications – **product innovation** and applications of new or significantly improved production methods and those in the area of logistics, supply, distribution and methods supporting processes in enterprises – **process innovation** in which these products and processes are novel at least for the enterprise.*

***Expenditures on innovation activity** include expenditures on: R&D, acquisition of knowledge from external sources (complete technology in the*

jowe (B+R), zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw – patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), zakup oprogramowania, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia, środki transportu, budynki, budowle oraz grunty), szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną, marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów oraz pozostałe przygotowania do wprowadzenia innowacji produktowych i procesowych.

Produkt nowy jest to produkt (wyrób lub usługa), który różni się znacząco swoimi cechami lub przeznaczeniem od produktów dotychczasowych.

Produkt istotnie ulepszony jest to produkt (wyrób lub usługa) już istniejący, który został znacząco udoskonalony poprzez zastosowanie nowych materiałów, komponentów oraz innych cech zapewniających lepsze działanie produktu.

8. Wynalazek podlegający opatentowaniu – bez względu na dziedzinę techniki – jest to nowe rozwiązanie, posiadające poziom wynalazczy, tzn. niewynikające dla znawcy w sposób oczywisty ze stanu techniki, nadające się do przemysłowego stosowania.

9. **Wzór użytkowy podlegający ochronie** jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań dotyczących wykorzystania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych, przeprowadzonych metodą reprezentacyjną według zharmonizowanej metodologii stosowanej w krajach Unii Europejskiej.

2. Dane o **przedsiębiorstwach** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) do wybranych sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja, budownictwo, handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, obsługa rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), administrowanie i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa – naprawa i konserwacja komputerów i sprzętu komunikacyjnego. W 2013 r. w kraju badaniem objęto 17,4 tys. przedsiębiorstw (tj. 18,0% ich ogólnej liczby).

*form of documentation and rights – patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of software, capital expenditures on fixed assets required for introduction of innovations (machinery, technical equipment, tools, transport equipment, buildings constructions and land), personnel training connected with innovation activity, marketing connected with new or significantly improved products and other preparations for the implementation of product and process innovations***.**

*A **new product** is a product (good or service) that differs significantly in its characteristics or intended uses from the previous products.*

*A **significantly improved product** is an existing product (good or service) which has been significantly improved through the use of new materials, components and other characteristics that enhance the performance of this product.*

***8.** A **patentable invention** – regardless of the field of technology – is any new solution which involves an inventive step, i. e. which for an expert does not obviously result from the state of the art and which is capable of industrial application.*

***9.** An **utility model eligible for protection** – a new and useful solution of a technical character related to the shape, structure or assembly of an object of permanent form.*

Information society

***1.** The information presented has been compiled on the basis of the generalized results of representative surveys on the ICT (Information and Communication Technologies) usage conducted in the European Union according to a harmonized methodology.*

***2.** Data on **enterprises** concern economic entities employing more than 9 persons and included in the selected sections according to the NACE Rev. 2: manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply; sewerage and waste management and remediation activities, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, accommodation and food service activities, information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities), administrative and support service activities, other service activities – repair of computers and communication equipment. In 2013 the survey in the country covered 17,4 thous. enterprises (i.e. 18,0% of total enterprises).*

3. Handel elektroniczny prowadzony przez przedsiębiorstwa polega na składaniu zamówienia (zakup) lub przyjmowaniu przez przedsiębiorstwo zamówienia (sprzedaż) za pośrednictwem sklepu internetowego, formularzy elektronicznych na stronie internetowej przedsiębiorstwa, sieci extranet innego przedsiębiorstwa lub wiadomości typu EDI (wiadomości wysyłane w uzgodnionym formacie np. EDIFACT, XML posiadające strukturę umożliwiającą ich automatyczne przetwarzanie). Nie uwzględnia się zamówień przyjmowanych lub składanych za pośrednictwem poczty elektronicznej.

3. E-commerce conducted by enterprise*: type of trade where orders are received or sent via web shop, web forms on a enterprises's website, an extranet of another enterprise or via EDI-type messages (which means messages in an agreed format e.g. EDIFACT, XML allowing their automatic processing), without the email messages typed manually.*

Nauka i technika
Science and technology

TABL. 1 /191/. **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M JEDNOSTKI (stan w dniu 31 XII)	**18**	**25**	**59**	**69**	***T O T A L UNITS (as of 31 XII)***
Zatrudnieni ogółem[a]	962	950	1217	1006	*Total personnel*[a]
pracownicy naukowo-badawczy	790	762	793	809	*researchers*
technicy i pracownicy równorzędni	111	112	227	97	*technicians and equivalent staff*
pozostały personel	61	76	197	99	*other supporting staff*
W tym podmioty gospodarcze	**13**	**17**	**44**	**53**	***Of which economic entities***
Razem zatrudnieni[a]	36	61	276	186	*Total personnel*[a]
w tym pracownicy naukowo-badawczy	29	44	55	95	*of which researchers*

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.
a In full-time equivalents.

TABL. 2 /192/. **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**1516**	**1514**	**1762**	**1722**	***T O T A L***
z wykształceniem:					*education:*
Wyższym:					*Higher:*
z tytułem naukowym profesora	123	126	121	132	*with title of professor*
ze stopniem naukowym:					*with scientific degree of:*
doktora habilitowanego	182	208	233	247	*habilitated doctor*[a] *(HD)*
doktora	602	673	643	641	*doctor (PhD)*
z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata	454	406	502	511	*with tertiary degrees below the PhD level (Master's degree, Bachelor's degree and equivalent)*
Pozostałym	155	101	263	191	*Others*
W tym podmioty gospodarcze	**74**	**91**	**296**	**269**	***Of which economic entities***

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 /193/. **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**28,0**	**38,5**	**66,1**	**79,3**	***T O T A L in mln zl***
Bieżące	23,9	31,0	43,7	59,1	*Current*
w tym osobowe	10,1	14,9	19,0	31,4	*of which labour costs*

a Wewnętrzne bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 3 /193/. **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (dok.)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Inwestycyjne na środki trwałe	4,1	7,5	22,4	20,2	*Capital*
w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu	4,1	7,1	16,0	17,6	*of which machinery, technical equipment and tools as well as transport equipment*
W tym podmioty gospodarcze	**3,6**	**6,9**	**26,4**	**25,8**	***Of which economic entities***

a Wewnętrzne bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 /194/. **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**38,5**	**66,1**	**79,3**	***T O T A L***
Przyrodniczych	9,9	11,9	14,5	*Natural sciences*
Inżynieryjnych i technicznych	18,8	44,4	49,6	*Engineering and technology*
Medycznych i nauk o zdrowiu	#	0,2	#	*Medical and health sciences*
Rolniczych	#	4,2	#	*Agricultural sciences*
Społecznych	2,2	2,6	6,0	*Social sciences*
Humanistycznych	4,3	2,8	3,9	*Humanities*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 /195/. **NAKŁADY[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	2010	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M	**38,5**	**66,1**	**79,3**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
sektor:						*sector:*
Rządowy	27,5	33,7	42,3	71,3	53,3	*Government*
Przedsiębiorstw	8,0	22,3	21,5	20,7	27,1	*Business enterprise*
Szkolnictwa wyższego	#	0,9	#	x	x	*Higher education*
Prywatnych instytucji niekomercyjnych	#	–	#	x	x	*Private non-profit*
Zagranica	3,1	9,2	15,2	8,0	19,2	*Abroad*

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 /196/. **NAKŁADY BIEŻĄCE[a] NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**

CURRENT EXPENDITURES[a] ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**23,9**	**31,0**	**43,7**	**59,1**	***T O T A L in mln zl***
Badania:					*Research:*
podstawowe	7,0	#	11,6	20,5	*basic*
stosowane[b]	7,4	#	15,8	20,0	*applied[b]*
Prace rozwojowe	9,6	14,9	16,2	18,6	*Experimental development*
W tym podmioty gospodarcze	**3,1**	**6,6**	**14,6**	**18,6**	***Of which economic entities***

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. *b* Łącznie z nakładami na włączone w 2011 r. badania przemysłowe.

a Internal, excluding depreciation of fixed asset. b Including expenditures on industrial research included in 2011.

TABL. 7 /197/. **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**

Stan w dniu 31 XII

DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	stopień zużycia w % *degree of consumption in %*				
O G Ó Ł E M	**82,8**	**82,8**	**56,8**	**56,3**	***T O T A L***
W tym podmioty gospodarcze	#	#	11,4	20,5	*Of which economic entities*

TABL. 8 /198/. **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE[a] W 2013 R.**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY[a] IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 *Products – in % – introduced into the market during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone *of which new or significantly improved products*		w tym eksport ogółem *of which export total*	
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*		
O G Ó Ł E M	**7,6**	**4,6**	**3,0**	**3,1**	***T O T A L***
sektor publiczny	1,3	0,3	1,0	0,0	*public sector*
sektor prywatny	7,8	4,8	3,1	3,2	*private sector*
W tym przetwórstwo przemysłowe	**8,0**	**4,8**	**3,2**	**3,3**	***Of which manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych ...	11,9	11,2	0,7	4,4	*Manufacture of food products*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	13,0	7,3	5,7	6,2	*Manufacture of chemicals and chemical products*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 8 /198/. **UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYŚLE[a] W 2013 R. (dok.)**

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY[a] IN 2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2011–2013 *Products – in % – introduced into the market during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *total*	z tego produkty nowe lub istotnie ulepszone *of which new or significantly improved products*		w tym eksport ogółem *of which export total*	
		dla rynku *to the market*	tylko dla przedsiębiorstwa *only to the enterprise*		
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.)					***Of which manufacturing (cont.)***
w tym:					*of which:*
Produkcja wyrobów z metali[Δ]	6,2	2,2	3,9	4,1	*Manufacture of metal products*[Δ]
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ]	13,5	0,1	13,4	4,8	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2011–2013.

a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices, applies to products introduced into the market during 2011–2013.

TABL. 9 /199/. **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE[a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013**

INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY[a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*	
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*		
O G Ó Ł E M	**41,6**	**30,3**	**14,7**	**28,1**	***T O T A L***
sektor publiczny	33,3	10,0	#	30,0	*public sector*
sektor prywatny	42,8	33,3	16,4	27,9	*private sector*
W tym przetwórstwo przemysłowe	**44,7**	**34,5**	**17,3**	**29,4**	***Of which manufacturing***
w tym:					*of which:*
Produkcja artykułów spożywczych ...	33,3	33,3	14,3	28,6	*Manufacture of food products*
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	100,0	85,7	57,1	42,9	*Manufacture of chemicals and chemical products*

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 9 /199/. **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYŚLE[a] WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2011–2013 (dok.)**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY[a] BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2011–2013 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2011–2013 *Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2011–2013*				*SPECIFICATION*
	ogółem *grand total*	nowe lub istotnie ulepszone produkty *new or significantly improved products*		nowe lub istotnie ulepszone procesy *new or significantly improved processes*	
		razem *total*	w tym nowe dla rynku *of which new to the market*		
W tym przetwórstwo przemysłowe (dok.)					***Of which manufacturing (cont.)***
w tym:					*of which:*
Produkcja wyrobów z metali[Δ]	34,9	20,9	11,6	23,3	*Manufacture of metal products[Δ]*
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ]	64,7	47,1	17,6	29,4	*Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ]	72,7	45,5	27,3	27,3	*Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*
Produkcja mebli	46,2	46,2	#	30,8	*Manufacture of furniture*

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 /200/. **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE[a] (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*				
			na działalność badawczą i rozwojową[b] *on research and development activity[b]*	na zakup oprogramowania *on the acquisition of the software*	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu[c] *capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment[c]*	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
		w tys. zł *in thous. zl*					
O G Ó Ł E M *T O T A L*	2005	275034	9896	11331	185128	417	1055
	2010	240626	10172	4005	208250	1205	536
	2012	146943	18646	4386	89525	#	1096
	2013	**310627**	**31029**	**4502**	**191798**	**257**	**1149**

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 10 /200/. **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYŚLE[a] (dok.)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	W tym nakłady *Of which expenditures*				
		na działalność badawczą i rozwojową[b] *on research and development activity[b]*	na zakup oprogramowania *on the acquisition of the software*	inwestycyjne na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu[c] *capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment[c]*	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną *on staff training connected with innovation activity*	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów *on the marketing for new or significantly improved products*
	w tys. zł *in thous. zl*					
W tym przetwórstwo przemysłowe ..... ***Of which manufacturing***	**284361**	**#**	**#**	**#**	**257**	**1149**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych ..... *Manufacture of food products*	22197	#	493	9259	#	#
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..... *Manufacture of chemicals and chemical products*	7354	4286	#	#	#	#
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non--metallic mineral products*	#	1559	–	#	19	#
Produkcja wyrobów z metali[Δ] ..... *Manufacture of metal products[Δ]*	11870	5352	489	5661	#	#
Produkcja urządzeń elektrycznych ..... *Manufacture of electrical equipment*	6126	–	#	5315	#	#
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	12304	8344	#	#	#	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] ..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	2040	#	#	1533	#	–
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*	4715	#	#	#	#	155

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. *b* Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. *c* Dane łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 /201/. **NAKŁADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ[a] W PRZEMYŚLE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**

EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITES IN INDUSTRY[a] BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	Z tego środki *Of which funds*			
			własne *own*	pozyskane z zagranicy (bez-zwrotne) *received from abroad (not re-payable)*	kredyty bankowe *bank credits*	pozostałe[b] *others[b]*
		w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	275034	225849	160	48465	560
	2010	240626	205965	13844	18042	2775
	2012	146943	127239	9387	7917	2400
	2013	**310627**	**88355**	**55704**	**#**	**41034**
W tym przetwórstwo przemysłowe ..... ***Of which manufacturing***		**284361**	**83354**	**#**	**#**	**39689**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych ..... *Manufacture of food products*		22197	22197	–	–	–
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*		7354	7354	–	–	–
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*		#	11128	17879	#	–
Produkcja wyrobów z metali[Δ] ..... *Manufacture of metal products[Δ]*		11870	8709	#	–	#
Produkcja urządzeń elektrycznych ..... *Manufacture of electrical equipment*		6126	#	#	#	#
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*		12304	5707	#	–	#
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] ..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*		2040	1588	#	–	#
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*		4715	4715	–	–	–

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. *b* Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist of: budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 /202/. **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE[a]**

RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wynalazki:					*Inventions:*
zgłoszone	40	70	85	78	*patent applications*
udzielone patenty	24	28	76	52	*patents granted*

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 12 /202/. **WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE[a] (dok.)**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wzory użytkowe:					*Utility models:*
zgłoszone	10	17	16	12	*utility model applications*
udzielone prawa ochronne	9	8	12	17	*rights of protection granted*

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
Ź r ó d ł o: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.
S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne
Information society

TABL. 13 /203/. **PRZEDSIĘBIORSTWA[a] WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
Stan w styczniu
ENTERPRISES[a] USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Komputery[b]	**94,3**	**98,5**	**95,6**	**96,7**	***Computers[b]***
Dostęp do Internetu	88,8	98,5	91,8	95,6	*Internet access*
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe[c]	39,1	64,7	78,3	81,6	*Internet access via broadband connection[c]*
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	.	20,5	33,7	40,8	*of which mobile broadband*
Własna strona internetowa	45,5	64,3	63,1	66,1	*Own Website*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2012 i 2013 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych oraz w 2005 r. – urządzeń podręcznych (np. palmtopów, PDA). *c* Od 2010 r. obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Desktop and portable computers e.g. laptops (notebooks); in 2012 and 2013 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological processes as well as in 2005 – handheld computers (palmtops, PDAs). c Since year 2010 includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 /204/. **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH[a]**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w % ogółu przedsiębiorstw *in percent of total enterprises*				
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną[b]	65,2	87,6	90,8	85,6	*Enterprises using the Internet in their contacts with public administration[b]*
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	8,5	9,1	7,7	11,7	*Enterprises which received orders via computer networks*
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	27,1	10,2	26,7	26,0	*Enterprises which sent orders via computer networks*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Przedsiębiorstwa wykorzystują Internet głównie w celu: pozyskania informacji, pobierania i odsyłania wypełnionych formularzy, obsługi procedur administracyjnych oraz składania ofert dotyczących zamówień publicznych.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Enterprises use the Internet mainly for: obtaining information, downloading and returning filled in forms, treating an administrative procedure, submitting a proposal in a public electronic tender system.

DZIAŁ XIV
CENY

Uwagi ogólne

1. Informacje o **cenach detalicznych** są wynikiem badania cen prowadzonego w zakresie:
— towarów i usług konsumpcyjnych,
— towarów i usług niekonsumpcyjnych nabywanych przez ludność na cele produkcyjno-inwestycyjne związane głównie z rolnictwem.

Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankieterów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2013 r. raz w miesiącu, z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen niektórych artykułów, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

2. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług (ok. 1400 w 2013 r.).

Wskaźniki cen obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych.

Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu zaadaptowanej na potrzeby zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług – VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych 12 targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV
PRICES

General notes

1. *Information about* ***retail prices*** *comes from the following price surveys:*
— *consumer goods and services,*
— *non-consumer goods and services purchased for production and investment purposes, mainly related to agriculture.*

The source of information on ***retail prices*** *of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2013 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted two times a month.*

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of selected goods, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

2. *The basis for compiling the* ***price indices of consumer goods and services*** *is price observation of representatives of goods and services (about 1400 in 2013).*

The consumer price indices have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption) on purchasing consumer goods and services from the year preceding the surveyed year, derived from the household budgets survey.

The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose adapted to the needs of the Harmonized Indices of Consumer Prices (COICOP/HICP).

3. *Data on* ***procurement prices*** *concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.*

4. *The information on* ***prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces*** *comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected 12 marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.*

TABL. 1 /205/. **WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH**
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	rok poprzedni = 100 *previous year = 100*				
O G Ó Ł E M	**102,2**	**102,8**	**103,7**	**100,7**	***T O T A L***
w tym:					*of which:*
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,3	102,6	104,6	102,4	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,4	105,9	104,1	103,5	*Alcoholic beverages, tobacco*
Odzież i obuwie	93,1	95,3	94,5	93,5	*Clothing and footwear*
Mieszkanie	103,8	103,2	104,7	101,6	*Dwelling*
Zdrowie	103,2	103,0	102,4	101,0	*Health*
Transport	105,1	106,6	108,8	97,7	*Transport*
Rekreacja i kultura	99,9	101,0	101,2	102,5	*Recreation and culture*
Edukacja	103,3	102,2	103,5	98,6	*Education*

TABL. 2 /206/. **PRZECIĘTNE CENY DETALICZNE[a] WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
AVERAGE RETAIL PRICES[a] OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ryż – za 1 kg	2,55	3,92	3,92	3,88	*Rice – per kg*
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,53	2,14	2,46	2,60	*Wheat-rye bread – per 0,5 kg*
Makaron jajeczny – za 400 g	4,22	3,35	3,80	3,81	*Egg pasta – per 400 g*
Mąka pszenna – za 1 kg	1,52	1,83	2,33	2,51	*Wheat flour – per kg*
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	16,21	17,77	23,33	24,05	*Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg*
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,12	12,73	15,20	14,81	*Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg*
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,56	6,05	7,45	7,51	*Disembowelled chicken – per kg*
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,91	24,17	27,55	28,15	*Pork ham, boiled – per kg*
Kiełbasa wędzona – za 1 kg	10,92	14,21	15,10	16,46	*Smoked sausage – per kg*
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,12	19,25	22,98	24,21	*Fillets of hake, frozen – per kg*
Karp świeży – za 1 kg	11,70	13,50	16,18	16,54	*Fresh carp – per kg*
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	8,83	10,13	13,15	13,51	*Salted herring, headless – per kg*
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3–3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,48	2,74	2,76	2,82	*Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l*
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,76	12,57	13,26	13,41	*Semi-fat cottage cheese – per kg*
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,38	17,79	19,82	20,75	*Ripening cheese – per kg*
Jaja kurze świeże – za 1 szt.	0,32	0,42	0,52	0,49	*Hen eggs, fresh – per piece*
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,18	3,55	3,78	4,08	*Fresh butter, fat content about 82.5% – per 200 g*
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,51	5,91	6,87	6,66	*Rape-oil, domestic production – per l*
Pomarańcze – za 1 kg	4,73	5,51	5,00	5,33	*Oranges – per kg*
Jabłka[b] – za 1 kg	2,10	2,68	3,06	2,99	*Apples[b] – per kg*
Buraki[b] – za 1 kg	1,31	1,78	1,58	1,91	*Beetroots[b] – per kg*
Marchew[b] – za 1 kg	1,60	2,01	2,18	2,17	*Carrots[b] – per kg*
Ziemniaki[b] – za 1 kg	0,71	1,39	0,78	1,46	*Potatoes[b] – per kg*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 279. *b* Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a See general notes, item 1 on page 279. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 /206/. **PRZECIĘTNE CENY DETALICZNE[a] WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
AVARAGE RETAIL PRICES[a] OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,06	2,53	3,77	3,38	*White sugar, crystallized – per kg*
Kawa naturalna mielona – za 250 g	4,56	5,42	6,89	6,37	*Natural coffee – per 250 g*
Herbata czarna liściasta – za 100 g	2,34	2,91	3,21	3,42	*Black tea, leaf – per 100 g*
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	18,85	18,67	20,19	20,00	*Pure Vodka 40% – per 0,5 l*
Papierosy – za 20 szt.	5,18	9,42	11,49	12,03	*Cigarettes – per 20 pcs*
Garnitur męski 2-częściowy, z elanowełny – za 1 kpl	408,20	512,70	526,03	541,18	*Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set*
Półbuty męskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	151,10	151,66	167,21	163,96	*Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Półbuty damskie skórzane, na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	128,80	130,25	137,59	132,42	*Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair*
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	26,76	31,76	37,88	38,86	*Resoling men's shoes – per pair*
Zimna woda z miejskiej sieci wodociągowej – za 1 m^3	2,09	2,84	3,12	3,32	*Cold water by municipal water-system – per m^3*
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa)[b] – za 1 kWh	0,40	0,59	0,66	0,65	*Electricity for households (all-day tariff)[b] – per kWh*
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych[c] – za 1 m^3	1,49	2,51	2,92	2,69	*Natural net-gas, high-methanated for households[c] – per m^3*
Węgiel kamienny – za 1 t	434,41	677,80	773,26	758,06	*Hard coal – per t*
Ciepła woda – za 1 m^3	12,02	16,83	18,17	20,06	*Hot water – per m^3*
Centralne ogrzewanie lokali mieszkalnych – za 1 m^2 p u	2,99	3,10	3,25	3,18	*Heating of dwellings – per m2 of usable floor space*
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1442[d]	1219	1042	1035	*Fridge-freezer, capacity about 300 l*
Pralka automatyczna typu domowego, na 5 kg suchej bielizny	1286	1143	1050	1006	*Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5 kg*
Odkurzacz typu domowego	311,55	360,90	334,52	310,98	*Vacuum cleaner*
Żelazko z nawilżaczem	164,32	206,38	224,21	239,03	*Iron with duschsystem*
Proszek do prania – za 400 g	.	4,44	5,00	4,33	*Washing powder – per 400 g*
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,01	4,62	5,73	5,51	*Unleaded 95 octane motor petrol – per l*
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim, jednorazowy	1,82	2,10	2,22	2,24	*Regular ticket for travelling by intra-urban bus*
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	13,12	16,32	17,99	18,22	*Taxi daily fare – for 5 km distance*
Bilet normalny do kina	13,32	15,50	16,60	16,75	*Regular cinema ticket*
Ondulacja na zimno włosów damskich	57,69	67,40	69,55	71,60	*Women's cold wave*
Ciągnik rolniczy	61846	82373	153812	153812	*Farm tractor*
Kopaczka do ziemniaków ciągnikowa, zawieszana	9830	13386	12874	13479	*Mounted tractor potato digger*
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,72	31,18	42,04	42,28	*Urea, nutririve content 46% N – per 25 kg*
Przemiał pszenicy – za 1 dt	.	.	.	.	*Grinding of wheat – per dt*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 279. *b, c* Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi przy zużyciu miesięcznym: *b* – 100 kWh energii elektrycznej, *c* – 18,25 m^3 gazu. *d* Pojemność ok. 320 l.

a See general notes, item 1 on page 279. b, c Including standing and variable charges with the monthly use: b – of 100 kWh of electricity, c – of 18,25 m^3 of gas. d Capacity about 320 l.

TABL. 3 /207/ **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					*Cereal grain consumer and for feeds – per dt:*
pszenicy	35,71	60,50	89,03	80,68	*wheat*
żyta	27,08	40,23	76,83	53,55	*rye*
jęczmienia	40,01	50,68	82,27	74,26	*barley*
owsa i mieszanek zbożowych	31,76	34,01	51,58	55,55	*oats and cereal mixed*
pszenżyta	29,38	53,05	77,60	61,74	*triticale*
Ziemniaki – za 1 dt	43,84	53,09	45,10	58,07	*Potatoes – per dt*
w tym jadalne	44,89	52,23	48,79	59,30	*of which edible*
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,83	11,61	11,64	13,87	*Sugar beets – per dt*
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	75,37	130,43	205,62	144,65	*Industrial rape and turnip rape – per dt*
Liście tytoniu – za 1 dt	204,68	572,34	582,02	767,96	*Raw tobacco – per dt*
Chmiel surowy – za 1 dt	835,02	1094,40	1019,98	954,27	*Raw hop – per dt*
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					*Animals for slaughter – per kg:*
bydło (bez cieląt)	4,00	4,59	6,05	5,83	*cattle (excluding calves)*
cielęta	6,82	8,58	7,39	8,05	*calves*
trzoda chlewna	3,76	3,85	5,31	5,17	*pigs*
Mleko krowie – za 1 l	1,02	1,06	1,22	1,34	*Cows' milk – per l*
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt.	0,24	.	0,31	0,33	*Consumer hen eggs – per piece*

TABL. 4 /208/. **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w zł *in zl*				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					*Cereal grain – per dt:*
pszenicy	56,42	77,24	106,19	103,14	*wheat*
żyta	47,78	66,67	93,33	71,33	*rye*
jęczmienia	.	46,67	91,04	84,65	*barley*
owsa	26,67	.	68,28	74,03	*oats*
pszenżyta	.	.	83,20	77,88	*triticale*
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) – za 1 dt	60,66	113,73	64,70	112,38	*Edible potatoes (excluding early kinds) – per dt*
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					*Livestock – per head:*
krowa dojna	.	.	.	.	*dairy cow*
jałówka 1-roczna	.	.	.	.	*one-year heifer*
prosię na chów	128,78	.	.	.	*piglet*
koń roboczy	.	.	.	.	*farm horse*
Żywiec rzeźny – za 1 kg:			.	.	*Animals for slaughter – per kg:*
cielęta	.	.	.	.	*calves*
trzoda chlewna	.	.	.	.	*pigs*
Jaja kurze – za 1 szt.	0,36	0,51	0,65	0,63	*Hen eggs – per piece*

DZIAŁ XV
ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące działy specjalne produkcji rolnej lub produkcję o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali: drzew owocowych, krzewów owocowych, szkółek sadowniczych i ozdobnych, warzyw i truskawek gruntowych, chmielu, tytoniu, kóz oraz dzikich zwierząt (np. dziki, sarny, daniele) utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniele) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Zgodnie z definicjami w ust. 2 od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane z zakresu: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, plonów ziemiopłodów (bez warzyw gruntowych), pogłowia zwierząt gospodar-

CHAPTER XV
AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. *The presented information was compiled using the* ***kind-of-activity method*** *and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.*

2. An agricultural holding *is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which* ***conducts agricultural activity****.*

Private farm *is understood as an agricultural holding used by a natural person.*

Private farms include:

1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting special branches of agricultural activities or the production of significant (determined by the appropriate thresholds) scale: fruit tress plantations, fruit shrubs plantations, ornamental plants and orchard nurseries, field vegetable and strawberry, hops, tobacco, goats and wild animals (such as wild boar, roe deer, fallow deer) kept for slaughter.

An agricultural activity *includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).*

3. *According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than to 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on: land use, sown area, yields (excluding ground vegetables), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for*

skich, ciągników rolniczych oraz zużycia nawozów za 2010 r. zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

4. Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze to utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211) z późniejszymi zmianami – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Do **sadów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego),

2010 corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

***4. The agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.*

***Agricultural land in a good agricultural condition** – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development, dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211) with later amendments – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.*

***Other agricultural land** is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.*

***Sown area** is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.*

***Fallow land** is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).*

***Permanent crops** stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.*

***Orchards** are understood as land planted with fruit-bearing trees, bushes and tree nurseries not less than 0,1 ha.*

***Kitchen gardens** stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.*

***Meadows and pastures** are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.*

***5. Gross agricultural output** includes:*

1) ***crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);*
2) ***animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.*

do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

6. Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2013 r. – z lat 2012 i 2013.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie:** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści tytoniu, chmielu – chmielu surowego. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię). **Uprawy pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

8. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

9. Skup produktów rolnych dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzę-

Final agricultural output *is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.*

Agricultural market output *is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.*

6. *The average national current prices for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2013 – the prices from 2012 and 2013, are assumed.*

7. *Data regarding the* ***production, yields and procurement*** *of: cereals, pulses and oilseeds plants concern grain, tobacco – tobacco leaves, hop – raw hop. Data concerning* ***cereals*** *include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding* ***basic cereals,*** *i.e., wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.*

Pulses for grain *include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).*

Industrial crops *include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).* ***Feed plants*** *include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.*

Data regarding the production of ***animals for slaughter*** *concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

8. *Data regarding* ***agricultural tractors*** *concern 4-wheeled and tracked tractors.*

9. Procurement of agricultural products *includes the quantity and value of agricultural prod-*

cych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

11. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2012/13 oznacza okres od 1 VII 2012 r. do 30 VI 2013 r.).

12. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

13. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

14. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

ucts (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.

10. *Data on* ***certified organic farms*** *have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of Legal Act of 25 VI 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

11. Farming years *cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2012/13 farming year covers the period from 1 VII 2012 to 30 VI 2013).*

12. *Agricultural land calculated by the official residence of the land user was assumed for calculating results and production factors per area unit – as of June.*

13. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

14. *Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors and consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.*

15. Data, unless otherwise stated, are presented by the official residence of the land user.

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
   a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczyście przez:
      — Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
      — jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
      — jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych (do 15 VII 2003 r. – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa),
   b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu);
2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
   a) osób fizycznych,
   b) wspólnot gruntowych będących własnością

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) ***public forests*** *owned by:*
   a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
      — the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of the Environment,
      — nature protection units (national parks),
      — organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency (until 15 VII 2003 – the Agricultural Property Agency of the State Treasury),
   b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status);
2) ***private forests*** *owned by:*
   a) natural persons,
   b) land held in common by all or part of the

wszystkich lub części mieszkańców wsi,
c) spółdzielni produkcji rolniczej,
d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:
— pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
— przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lat) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (1–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszłorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębniami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszłorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

residents of a village,
c) agricultural production cooperatives,
d) other legal persons.

***2. Forest land** includes areas of forest as well as land connected with silviculture.*

***Forest areas** include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:*
— covered by forest vegetation (wooded area),
— temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

***Land connected with silviculture** includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.*

***Felling sites** are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years) and designated for renewal in coming years.*

***Blanks** are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in age category I (1–20 years), with plantings at less than 0,5 (full plantings at 1,0), designated for renewal in coming years.*

***Irregularly stocked open stands** are areas planted with trees in age category II (21–40 years) with plantings of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal and to be renewed classes.*

***Tree stands in the restocking class** are tree stands which have reached or passed felling maturity being simultaneously utilized and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilized through nested fellings of at least 30% of the area) was renewed artificially or naturally as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.*

***Tree stands in the class for restocking** include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilized through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.*

***Tree stands with a selection structure** are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activity connected with the utilization, renewal and tending of the forest is conducted simultaneously.*

***Renewals** are understood as new tree stands formed in place of removed stands:*
1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
2) natural renewals are tree crops formed in

1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na powierzchni lasów z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach i wsiach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454) – do powierzchni lądowej województwa zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o **pozyskaniu drewna** w podziale według sortymentów drzewnych opracowano na podstawie klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

woodland areas through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation *consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).*

Plantings *are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities and rural, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.*

3. The forest cover indicator *(forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.*

Share of forest land in land area of the voivodship *is calculated as the percentage ratio of forest area (including land connected with silviculture) to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws No. 38, item 454) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.*

4. *Data on* ***removals*** *in the rows according to wood assortments were compiled on the basis of the quality-size classification defined by Polish Norms.*

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2013 R.
Stan w czerwcu
LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS IN 2013
As of June

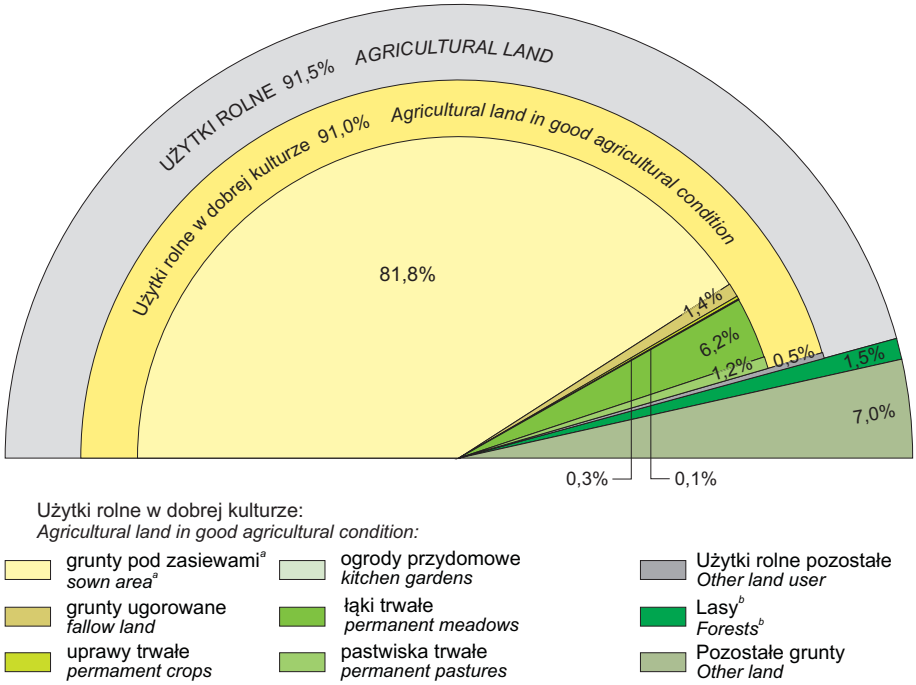

a Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). *b* Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną.

a Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). b Including land connected with silviculture.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2012 R. (ceny stałe 2011 r.)
STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2012 (constant prices 2011)

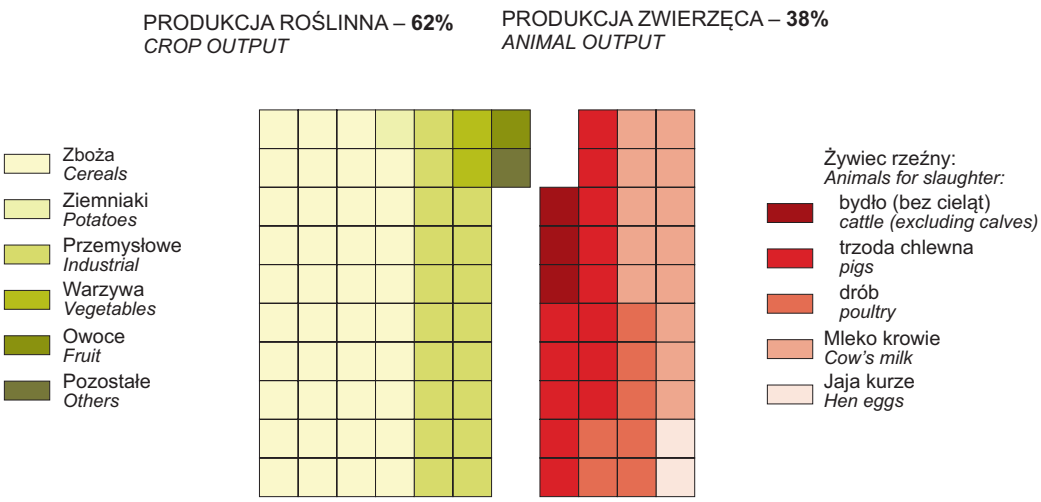

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ[a] (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] (current prices)

WEDŁUG DZIAŁÓW
BY DIVISIONS

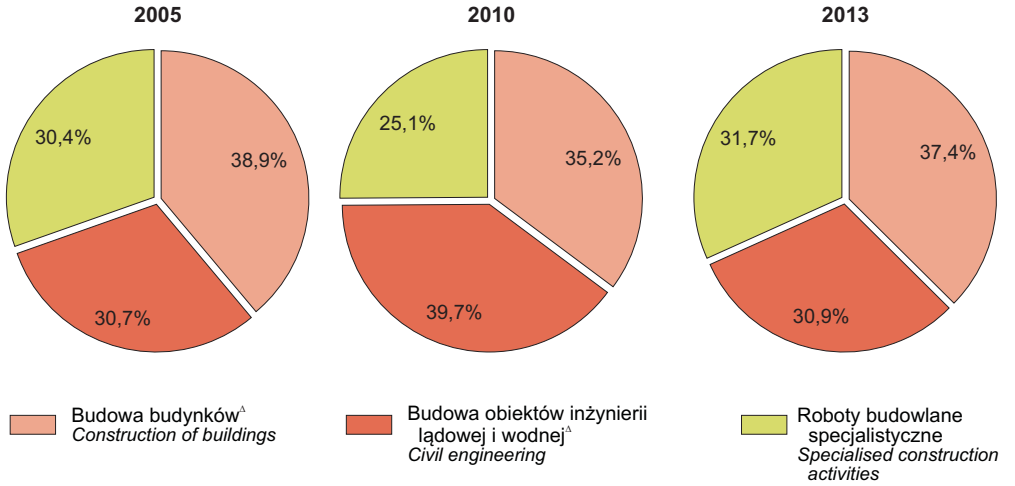

WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH
BY TYPE OF CONSTRUCTIONS

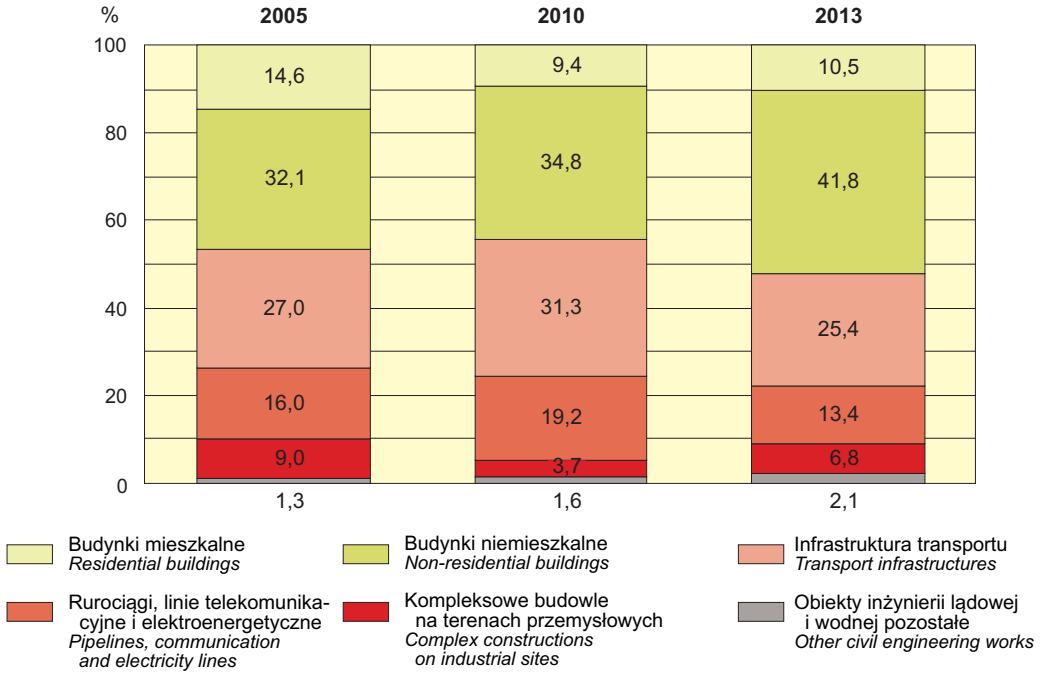

a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.
a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship without subcontractors participation.

Rolnictwo
Agriculture

TABL. 1 /209/. **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE**[a]

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Gospodarstwa rolne (stan w czerwcu)[b] w tys.	66,6	28,4	26,8	26,8	*Agricultural holdings (as of June)*[b] *in thous.*
w tym gospodarstwa indywidualne	66,4	28,2	26,6	26,5	*of which private farms*
Powierzchnia użytków rolnych (stan w czerwcu)[b] w tys. ha	553,9	513,1	518,3	523,1	*Agricultural land area (as of June)*[b] *in thous. ha*
w tym gospodarstwa indywidualne	378,4	367,9	369,8	386,1	*of which private farms*
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu)[b] w %:					*Share in total sown area (as of June)*[b] *in %:*
zbóż podstawowych	59,4	56,7	56,7	53,7	*basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	62,5	59,7	59,2	55,2	*of which private farms*
ziemniaków	2,3	1,9	2,6	1,6	*potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	2,8	1,9	2,9	1,5	*of which private farms*
roślin przemysłowych	16,5	22,8	16,2	21,2	*industrial plants*
w tym gospodarstwa indywidualne	12,4	19,7	13,1	18,5	*of which private farms*
Plony z 1 ha w dt:					*Yields per 1 ha in dt:*
zbóż podstawowych	47,6	49,8	53,1	50,2	*of basic cereals*
w tym gospodarstwa indywidualne	43,8	49,5	51,5	47,5	*of which private farms*
ziemniaków	213	259	310	256	*potatoes*
w tym gospodarstwa indywidualne	207	262	300	236	*of which private farms*
rzepaku i rzepiku	25,0	24,4	30,5	33,7	*of rape and turnip rape*
w tym gospodarstwa indywidualne	21,5	25,0	29,0	33,1	*of which private farms*
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu)[bc] na 100 ha użytków rolnych	38,8	37,5	32,1	29,6	*Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)*[bc] *per 100 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	46,8	42,7	37,6	32,6	*of which private farms*
Udział krów w pogłowiu bydła (stan w czerwcu)[b] w %	42,8	39,3	43,3	37,1	*Share of cows in cattle stocks (as of June)*[b] *in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	42,1	37,8	42,6	34,3	*of which private farms*
Udział loch w pogłowiu trzody chlewnej (stan w końcu lipca)[b] w %	9,4	9,6	9,7	9,4	*Share of sows in pig stocks (as of the end of July)*[b] *in %*
w tym gospodarstwa indywidualne	9,3	9,5	9,5	9,3	*of which private farms*
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)[d] na 1 ha użytków rolnych w kg	182,9	238,5	208,5	201,3	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)*[d] *per 1 ha of agricultural land in kg*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. *b* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *c* Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 292; trzoda chlewna w latach 2005, 2012 i 2013 – stan w końcu lipca. *d* Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej ciepłej.

a See general notes, item 3 on page 275. b In 2010 data of the Agricultural Census. c See note to the table 11 on page 292, pigs in 2005, 2012 and 2013 – as of the end of July. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

TABL. 1 /209/. **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE W ROLNICTWIE[a] (dok.)**

TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Produkcja mleka krowiego w l:					*Production of cows' milk in l:*
na 1 ha użytków rolnych	539	565	507	472	*per 1 ha of agricultural land*
w tym gospodarstwa indywidualne	526	547	463	378	*of which private farms*
na 1 krowę	5772	6109	5493	5836	*per cow*
w tym gospodarstwa indywidualne	5415	5671	4737	4835	*of which private farms*
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu)[b] na 100 ha użytków rolnych w szt.	8	7	.	7	*Agricultural tractors (as of June)[b] per 100 ha of agricultural land in units*
w tym gospodarstwa indywidualne	11	10	.	9	*of which private farms*
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik[bc] na 1 ha użytków rolnych w kg	141,8	183,5	191,2	223,5	*Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient[bc] per 1 ha of agricultural land in kg*
w tym gospodarstwa indywidualne	102,6	168,0	162,7	215,6	*of which private farms*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. *b* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *c* Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13.

a See general notes, item 3 on page 275. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2011/12, 2012/13 farming years.

TABL. 2 /210/. **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW[a]**

Stan w czerwcu

AGRICULTURAL LAND AREA BY LAND TYPE[a]

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
	w ha	*in ha*	
O G Ó Ł E M ..... 2010[b]	513137	367946	***T O T A L***
2012	518269	369840	
2013	**523126**	**386103**	
W dobrej kulturze rolnej	**520161**	**384464**	***In good agricultural condition***
Pod zasiewami	467141	337951	*Sown area*
Grunty ugorowane	8201	7508	*Fallow land*
Uprawy trwałe	1551	1530	*Permanent crops*
w tym sady	1159	1154	*of which orchards*
Ogrody przydomowe	685	647	*Kitchen gardens*
Łąki trwałe	35666	32014	*Permanent meadows*
Pastwiska trwałe	6918	4815	*Permanent pastures*
Pozostałe	**2965**	**1639**	***Others***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

a See general notes, item 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 /211/. **GOSPODARSTWA ROLNE WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**[a]
Stan w czerwcu
FARMS BY AREA GROUPS[a]
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010[b]	2013
O G Ó Ł E M w tys. ***T O T A L in thous.***	**28,4**	**26,8**
o powierzchni użytków rolnych – w odsetkach: *with agricultural land area of – in percent:*		
Do 1,00 ha *Up to*	1,5	1,9
1,01– 1,99	17,6	17,9
2,00– 4,99	26,7	26,5
5,00– 9,99	20,5	19,2
10,00–14,99	10,7	9,8
15,00–19,99	6,4	6,2
20,00–49,99	11,6	12,6
50,00 ha i więcej *and more*	5,0	5,8
Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha *Average total farm area in ha*	18,9	21,4

a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 275. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a See general notes, item 2 and 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census.

TABL. 4 /212/. **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe**[a]**)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices[a]*)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	ogółem *total*				w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*				
	rok poprzedni = 100				*previous year = 100*				
Produkcja globalna	**101,3**	**101,7**	**105,6**	**93,2**	**104,0**	**104,3**	**103,2**	**91,9**	***Gross output***
Roślinna	94,3	91,8	113,6	96,6	95,1	90,9	113,1	96,2	*Crop*
Zwierzęca	114,3	117,8	93,4	85,9	118,6	123,8	90,3	84,0	*Animal*
Produkcja końcowa	**95,9**	**93,4**	**111,9**	**88,0**	**102,2**	**79,7**	**107,5**	**91,1**	***Final output***
Roślinna	82,5	98,4	129,6	89,3	86,6	81,6	128,0	96,7	*Crop*
Zwierzęca	113,6	89,7	94,0	85,9	118,9	78,6	90,9	84,0	*Animal*
Produkcja towarowa	**101,9**	**118,2**	**104,4**	**96,8**	**106,3**	**99,5**	**108,5**	**96,8**	***Market output***
Roślinna	96,1	101,8	111,5	102,1	98,7	78,1	126,1	104,2	*Crop*
Zwierzęca	108,7	138,5	96,7	89,3	113,6	121,5	94,4	88,0	*Animal*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 277.
a See general notes, item 6 on page 277.

TABL. 5 /213/. **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe[a])**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices[a])

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w odsetkach		*in percent*		
PRODUKCJA GLOBALNA *GROSS OUTPUT*					
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**60,8**	**55,9**	**65,1**	**70,2**	***Crop output***
Zboża	34,0	28,8	34,5	43,4	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	27,1	22,9	26,0	31,8	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	17,3	15,7	18,8	21,6	*of which: wheat*
żyto	0,9	0,6	0,7	1,1	*rye*
jęczmień	6,5	4,6	4,9	7,2	*barley*
Ziemniaki	2,7	2,6	3,1	3,2	*Potatoes*
Przemysłowe	12,8	12,3	14,8	13,8	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	7,4	3,2	3,8	4,6	*of which sugar beets*
Warzywa	2,4	2,0	3,5	2,1	*Vegetables*
Owoce	0,8	1,0	0,7	0,9	*Fruit*
Siano łąkowe	1,3	1,4	1,6	1,1	*Meadow hay*
Pozostałe	6,8	7,8	6,9	5,6	*Others*
Produkcja zwierzęca	**39,2**	**44,1**	**34,9**	**29,8**	***Animal output***
Żywiec rzeźny[b]	22,1	26,3	22,0	18,6	*Animals for slaughter[b]*
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	2,0	2,8	1,8	2,3	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,0	*calves*
trzoda chlewna	14,4	15,5	12,6	10,4	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	5,5	7,9	7,3	5,9	*poultry*
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,9	0,8	–0,6	–1,4	*Increase in herd (basic and working)*
Mleko krowie	11,9	12,0	10,1	9,9	*Cows' milk*
Jaja kurze	2,8	3,7	2,1	1,8	*Hen eggs*
Obornik	1,3	0,9	1,0	0,7	*Manure*
Pozostałe	0,2	0,4	0,2	0,2	*Others*
PRODUKCJA TOWAROWA *MARKET OUTPUT*					
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Produkcja roślinna	**51,2**	**47,5**	**55,8**	**62,1**	***Crop output***
Zboża	27,9	27,7	32,0	38,8	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	25,1	23,3	24,7	31,1	*of which basic cereals*
w tym: pszenica	18,1	18,3	19,8	23,8	*of which: wheat*
żyto	0,9	0,4	0,4	0,7	*rye*
jęczmień	6,0	2,7	4,3	6,2	*barley*
Ziemniaki	1,1	0,9	0,9	0,9	*Potatoes*
Przemysłowe	18,0	14,7	16,5	18,2	*Industrial*
w tym buraki cukrowe	10,1	4,3	3,9	6,1	*of which sugar beets*
Warzywa	2,6	2,1	4,1	2,3	*Vegetables*
Owoce	0,8	1,1	0,8	0,9	*Fruit*
Pozostałe	0,8	0,9	1,5	1,0	*Others*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 277. *b* Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.
a See general notes, item 6 on page 277. b Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 /213/. **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w odsetkach *in percent*				
PRODUKCJA TOWAROWA (dok.) *MARKET OUTPUT (cont.)*					
Produkcja zwierzęca	**48,8**	**52,5**	**44,2**	**37,9**	***Animal output***
Żywiec rzeźny[a]	29,4	33,1	28,5	23,3	*Animals for slaughter*[a]
w tym:					*of which:*
bydło (bez cieląt)	2,8	3,4	2,4	2,8	*cattle (excluding calves)*
cielęta	0,1	0,1	0,2	0,1	*calves*
trzoda chlewna	18,9	19,5	16,2	12,9	*pigs*
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	*sheep*
drób	7,6	10,1	9,6	7,5	*poultry*
Mleko krowie	16,0	15,3	13,3	12,5	*Cows' milk*
Jaja kurze	3,2	3,7	2,2	2,0	*Hen eggs*
Pozostałe	0,2	0,5	0,2	0,1	*Others*

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.
a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 /214/. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**[a]
Stan w czerwcu
SOWN AREA[a]
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*CROPS*
	w ha *in ha*					
O G Ó Ł E M	**458863**	**453162**	**442510**	**467141**	**337951**	***T O T A L***
Zboża	346231	322180	336186	339812	257677	*Cereals*
zboża podstawowe	272654	256735	250888	250870	186526	*basic cereals*
pszenica	152264	147906	145043	146224	101119	*wheat*
żyto	15368	12709	13915	17983	14382	*rye*
jęczmień	70202	62264	68079	56167	42857	*barley*
owies	7644	8027	6771	4714	4469	*oats*
pszenżyto	27176	25829	17080	25782	23699	*triticale*
mieszanki zbożowe	32901	21970	32270	38161	38089	*cereal mixed*
gryka, proso i pozostałe zbożowe	147	1292	264	488	482	*buckwheat, millet and other cereals*
kukurydza na ziarno	40530	42183	52765	50293	32580	*maize for grain*
Strączkowe	2164	1640	2112	2688	2033	*Pulses*
konsumpcyjne	583	564	563	876	402	*consumer*
pastewne[b]	1581	1076	1549	1812	1631	*feed*[b]

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Including cereal and pulse mixed for grain.

TABL. 6 /214/. **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**[a] **(dok.)**
Stan w czerwcu
SOWN AREA[a] *(cont.)*
As of June

ZIEMIOPŁODY	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*CROPS*
	w ha *in ha*					
Ziemniaki	10705	8610	11393	7452	5073	*Potatoes*
Przemysłowe	75719	103540	71585	98880	62383	*Industrial*
w tym:						*of which:*
buraki cukrowe	19269	14479	16456	14200	9385	*sugar beets*
oleiste	56092	88936	54986	84626	52976	*oilseeds*
w tym rzepak i rzepik	55079	87553	54373	84313	52765	*of which rape and turnip rape*
Pastewne	18210	14828	17854	16021	9337	*Feed*
w tym:						*of which:*
okopowe	768	254	307	180	180	*root plants*
kukurydza na pasze	12081	10443	11868	10963	6921	*maize for feeds*
Pozostałe uprawy[b]	5834	2364	3380	2288	1448	*Other crops*[b]

a W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone); w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers); in 2010 data of the Agricultural Census. b Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 /215/. **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2006–2010[a]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*CROPS*
	ZBIORY w t *PRODUCTION in t*					
Zboża	1622256	1644765	1931957	1762050	1263223	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	1274710	1278730	1331618	1259470	885327	*basic cereals*
pszenica	789075	813994	865808	825154	532387	*wheat*
żyto	55617	48037	51645	68514	53789	*rye*
jęczmień	297444	274423	316471	237746	179820	*barley*
owies	25214	26586	26147	18531	17474	*oats*
pszenżyto	107360	115690	71548	109525	101859	*triticale*
mieszanki zbożowe	107217	79109	115687	145028	144750	*cereal mixed*
Ziemniaki	264182	222615	353198	191000	119723	*Potatoes*

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

TABL. 7 /215/. **ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW (dok.)**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS (cont.)

ZIEMIOPŁODY	2006–2010[a]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*CROPS*
ZBIORY w t (dok.) *PRODUCTION in t (cont.)*						
Buraki cukrowe	830240	722118	976176	790457	519929	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	222979	213241	165719	284041	174465	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe	238717	225894	237442	199901	190758	*Meadow hay*
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Zboża	47,2	51,1	57,5	51,9	49,0	*Cereals*
w tym:						*of which:*
zboża podstawowe	46,6	49,8	53,1	50,2	47,5	*basic cereals*
pszenica	52,1	55,0	59,7	56,4	52,6	*wheat*
żyto	34,7	37,8	37,1	38,1	37,4	*rye*
jęczmień	41,2	44,1	46,5	42,3	42,0	*barley*
owies	32,8	33,1	38,6	39,3	39,1	*oats*
pszenżyto	41,0	44,8	41,9	42,5	43,0	*triticale*
mieszanki zbożowe	34,4	36,0	35,8	38,0	38,0	*cereal mixed*
Ziemniaki	217	259	310	256	236	*Potatoes*
Buraki cukrowe	545	499	593	557	554	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	29,6	24,4	30,5	33,7	33,1	*Rape and turnip rape*
Siano łąkowe	48,8	56,4	57,3	56,0	59,6	*Meadow hay*

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

TABL. 8 /216/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH[a]**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES[a]

WARZYWA	2006–2010[b]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*VEGETABLES*
POWIERZCHNIA[c] w ha – stan w czerwcu *AREA[c] in ha – as of June*						
O G Ó Ł E M	**2390**	**1377**	**2581**	**1311**	**865**	***T O T A L***
Kapusta	247	122	167	162	161	*Cabbages*
Kalafiory	61	19	31	18	18	*Cauliflowers*
Cebula	603	381	538	332	211	*Onions*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census.

TABL. 8 /216/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH[a] (dok.)**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES[a] (cont.)

WARZYWA	2006–2010[b]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*VEGETABLES*
POWIERZCHNIA[c] w ha – stan w czerwcu (dok.) *AREA[c] in ha – as of June (cont.)*						
Marchew jadalna	308	137	325	190	159	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	171	78	210	28	21	*Beetroots*
Ogórki	264	134	282	118	118	*Cucumbers*
Pomidory	137	71	155	84	83	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	597	434	873	379	93	*Others[d]*
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**54264**	**37422**	**59147**	**36522**	**28683**	***T O T A L***
Kapusta	9800	5809	6819	8432	8430	*Cabbages*
Kalafiory	1312	522	609	459	458	*Cauliflowers*
Cebula	14376	11299	16112	10839	7786	*Onions*
Marchew jadalna	8293	5327	10524	6527	5611	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	4870	2882	6061	1075	794	*Beetroots*
Ogórki	4942	3028	4941	2177	2176	*Cucumbers*
Pomidory	2498	1623	2627	2253	2251	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	8173	6932	11454	4759	1178	*Others[d]*
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Kapusta	397	477	409	522	523	*Cabbages*
Kalafiory	214	270	197	250	253	*Cauliflowers*
Cebula	238	296	299	326	369	*Onions*
Marchew jadalna	269	388	324	344	352	*Carrots*
Buraki ćwikłowe	284	368	289	380	378	*Beetroots*
Ogórki	187	226	175	184	185	*Cucumbers*
Pomidory	182	227	170	269	270	*Tomatoes*
Pozostałe[d]	137	160	131	126	126	*Others[d]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 /217/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW**[a]
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF TREE FRUIT[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010[b]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*SPECIFICATION*
POWIERZCHNIA[c] w ha – stan w czerwcu *AREA[c] in ha – as of June*						
O G Ó Ł E M	**1171**	**1195**	**959**	**1207**	**1202**	***T O T A L***
Jabłonie	487	634	392	658	654	*Apples*
Grusze	107	140	110	110	110	*Pears*
Śliwy	137	110	110	132	131	*Plums*
Wiśnie	183	124	127	119	119	*Cherries*
Czereśnie	108	111	108	96	96	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	148	76	111	93	93	*Others[d]*
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**10286**	**10666**	**9716**	**13176**	**13172**	***T O T A L***
Jabłka	6110	7430	6018	9086	9083	*Apples*
Gruszki	857	1005	796	1003	1003	*Pears*
Śliwki	909	686	803	1250	1248	*Plums*
Wiśnie	1246	649	954	755	755	*Cherries*
Czereśnie	596	611	800	574	574	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	568	286	347	509	509	*Others[d]*
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Jabłka	125	117	154	138	139	*Apples*
Gruszki	80	72	72	91	91	*Pears*
Śliwki	66	63	73	95	95	*Plums*
Wiśnie	68	52	75	64	64	*Cherries*
Czereśnie	55	55	74	60	60	*Sweet cherries*
Pozostałe[d]	38	37	31	55	55	*Others[d]*

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Peaches, apricots, walnuts.

TABL. 10 /218/. **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH**[a]
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT[a]

OWOCE	2006–2010[b]	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*FRUIT*
POWIERZCHNIA[c] w ha – stan w czerwcu *AREA[c] in ha – as of June*						
O G Ó Ł E M	**666**	**543**	**823**	**396**	**395**	***T O T A L***
Truskawki[d]	364	219	554	282	282	*Strawberries*[d]
Maliny[e]	38	57	25	12	12	*Raspberries*[e]
Porzeczki	134	144	111	48	48	*Currants*
Agrest	51	29	38	13	13	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	80	94	95	41	40	*Others*[f]
ZBIORY w t *PRODUCTION in t*						
O G Ó Ł E M	**3445**	**2985**	**3995**	**1365**	**1365**	***T O T A L***
Truskawki[d]	1792	1112	1966	717	717	*Strawberries*[d]
Maliny[e]	81	129	62	22	22	*Raspberries*[e]
Porzeczki	1020	1130	987	318	318	*Currants*
Agrest	302	201	287	61	61	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	251	413	693	247	247	*Others*[f]
PLONY z 1 ha w dt *YIELDS per 1 ha in dt*						
Truskawki[d]	49	51	35	25	25	*Strawberries*[d]
Maliny[e]	21	23	25	19	19	*Raspberries*[e]
Porzeczki	76	78	89	66	66	*Currants*
Agrest	60	71	76	48	48	*Gooseberries*
Pozostałe[f]	31	44	73	60	61	*Others*[f]

a Łącznie z ogrodami przydomowymi. *b* Przeciętne roczne. *c* W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. *d* Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe". *e* Łącznie z jeżyną bezkolcową. *f* Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a Including kitchen gardens. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item „others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, northern highbush blueberry, vine, filbert and others.

TABL. 11 /219/. **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**
Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
		W SZTUKACH *IN HEADS*		
Bydło	2005	124910	91122	*Cattle*
	2010[a]	122637	90352	
	2012	116020	90482	
	2013	**112944**	**85639**	
w tym krowy	2005	53459	38388	*of which cows*
	2010[a]	48204	34122	
	2012	50189	38522	
	2013	**41871**	**29402**	
Trzoda chlewna[b]	2005	743056	674115	*Pigs*[b]
	2010[a]	601154	540732	
	2012	469205	425502	
	2013	**409043**	**366003**	
w tym lochy	2005	70148	62506	*of which sows*
	2010[a]	57462	51502	
	2012	45390	40601	
	2013	**38418**	**33915**	
Owce	2005	1927	1868	*Sheep*
	2010[a]	3057	3016	
	2012	1882	1859	
	2013	**2975**	**2948**	
w tym maciorki	2005	1250	1219	*of which ewes*
	2010[a]	1874	1856	
	2012	1155	1132	
	2013	**1442**	**1425**	
Konie[c]	2005	3310	2950	*Horses*[c]
	2010[a]	4097	3464	
	2012	2970	2574	
	2013	**2714**	**2297**	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	214851	177114	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*
	2010[a]	192624	157097	
	2012	166317	138934	
	2013	**154664**	**125944**	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b, c* W latach 2005, 2012 i 2013: *b* – stan w końcu lipca, *c* – dane szacunkowe.

a Data of the Agricultural Census. b, c In years 2005, 2012 and 2013: b – as of the end of July, c – estimated data.

TABL. 11 /219/. **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
		NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[a] w szt. *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND[a] in heads*		
Bydło	2005	22,6	24,1	*Cattle*
	2010[b]	23,9	24,6	
	2012	22,4	24,5	
	2013	**21,6**	**22,2**	
w tym krowy	2005	9,7	10,1	*of which cows*
	2010[b]	9,4	9,3	
	2012	9,7	10,4	
	2013	**8,0**	**7,6**	
Trzoda chlewna[c]	2005	134,2	178,1	*Pigs[c]*
	2010[b]	117,2	147,0	
	2012	90,5	115,1	
	2013	**78,2**	**94,8**	
w tym lochy	2005	12,7	16,5	*of which sows*
	2010[b]	11,2	14,0	
	2012	8,8	11,0	
	2013	**7,3**	**8,8**	
Owce	2005	0,3	0,5	*Sheep*
	2010[b]	0,6	0,8	
	2012	0,4	0,5	
	2013	**0,6**	**0,8**	
w tym maciorki	2005	0,2	0,3	*of which ewes*
	2010[b]	0,4	0,5	
	2012	0,2	0,3	
	2013	**0,3**	**0,4**	
Konie[d]	2005	0,6	0,8	*Horses[d]*
	2010[b]	0,8	0,9	
	2012	0,6	0,7	
	2013	**0,5**	**0,6**	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2005	38,8	46,8	*In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)*
	2010[b]	37,5	42,7	
	2012	32,1	37,6	
	2013	**29,6**	**32,6**	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *c, d* W latach 2005, 2012 i 2013: *c* – stan w końcu lipca, *d* – dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

a See general notes, item 3 on page 275. b Data of the Agricultural Census. c, d In years 2005, 2012 and 2013: c – as of the end of July, d – estimated data.

N o t e. The following ratios are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 /220/. **DRÓB**[a]
Stan w końcu roku
POULTRY[a]
End of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*SPECIFICATION*
Kury w tys. szt.	3703,3	3896,6	3363,2	3533,8	3111,0	*Hens in thous. heads*
w tym nioski	1265,2	1110,9	637,8	765,0	539,5	*of which laying hens*
Gęsi w tys. szt.	30,7	66,4	9,1	9,0	9,0	*Geese in thous. heads*
Indyki w tys. szt.	30,4	28,7	13,0	16,6	10,1	*Turkeys in thous. heads*
Kaczki[b] w tys. szt.	136,5	139,8	28,1	49,8	30,8	*Ducks*[b] *in thous. heads*
Kury na 100 ha użytków rolnych[c] w szt.	668,6	759,4	648,9	675,5	805,7	*Hens per 100 ha of agricultural land*[c] *in heads*
w tym nioski	228,4	216,5	123,1	146,2	139,7	*of which laying hens*

a W wieku powyżej 2 tygodni. *b* Łącznie z drobiem pozostałym. *c* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.
a Aged more than 2 weeks old. b Including other poultry. c See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 13 /221/. **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŹNEGO**[a]
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*SPECIFICATION*
W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*						
Bydło (bez cieląt)	27,1	28,2	23,1	24,5	17,9	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	5,0	3,1	2,0	3,8	3,1	*Calves*
Trzoda chlewna	708,7	723,8	607,9	507,0	445,9	*Pigs*
Owce	1,4	0,7	0,6	0,7	0,7	*Sheep*
Konie	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	*Horses*
W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI *IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT*						
Bydło (bez cieląt)	13,5	15,7	13,9	14,8	11,6	*Cattle (excluding calves)*
Cielęta	0,4	0,2	0,2	0,3	0,3	*Calves*
Trzoda chlewna	79,4	87,6	77,9	65,9	59,5	*Pigs*
Owce	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	*Sheep*
Konie	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	*Horses*
Drób	37,8	55,8	48,4	56,6	50,6	*Poultry*
Kozy i króliki	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	*Goats and rabbits*

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animal for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 /222/. **PRODUKCJA MIĘSA[a], TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT[a], FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
W TYSIĄCACH TON *IN THOUSAND TONNES*					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	101,3	122,4	108,0	105,3	*Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)*
mięso i tłuszcze	96,5	116,5	102,9	100,1	*meat and fats*
wołowe	7,0	8,2	7,1	7,6	*beef*
cielęce	0,2	0,1	0,1	0,2	*veal*
wieprzowe	62,0	68,3	60,7	51,5	*pork*
baranie	0,0	0,0	0,0	0,0	*mutton*
końskie	0,0	0,0	0,0	0,0	*horseflesh*
drobiowe	26,5	39,1	33,9	39,6	*poultry*
kozie i królicze[b]	0,8	0,8	1,1	1,2	*goat and rabbit[b]*
podroby	4,7	5,8	5,1	5,2	*pluck*
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[c] w kg *PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND[c] in kg*					
O G Ó Ł E M	**18289,9**	**23845,5**	**20846,3**	**20129,9**	***T O T A L***

a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. *b* Łącznie z dziczyzną. *c* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 15 /223/. **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
Produkcja mleka:						*Milk production:*
w milionach litrów	298,7	290,2	262,7	246,8	146,0	*in million litres*
na 100 ha użytków rolnych[a] w tys. l	53,9	56,5	50,7	47,2	37,8	*per 100 ha of agricultural land[a] in thous. l*
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	5772	6109	5493	5836	4835	*Average annual quantity of milk per cow in l*
Produkcja jaj w mln szt.	218,4	238,9	165,9	146,8	87,6	*Egg production in mln units*
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nioski w szt.	185	251	222	201	172	*Average annual number of eggs per laying hen in units*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.

a See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 16 /224/. **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	W tym gospodarstwa indywidualne *Of which private farms*	*SPECIFICATION*
W sztukach	2005	42080	39963	*In units*
	2010[a]	37502	35272	
	2013	**36059**	**34370**	
Powierzchnia użytków rolnych[b] na 1 ciągnik w ha	2005	13,2	9,5	*Agricultural land area[b] per tractor in ha*
	2010[a]	13,7	10,4	
	2013	**14,5**	**11,2**	

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego. *b* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.
U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a Data of the Agricultural Census. b See general notes, item 3 on page 275.
N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 /225/. **ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10[a]	2011/12	2012/13		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	
W TONACH *IN TONNES*						
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	**78510**	**94181**	**99090**	**116900**	**83244**	***Mineral or chemical fertilizers[b]***
Azotowe	41734	51842	57561	59468	43911	*Nitrogenous*
Fosforowe	14124	19506	17944	30832	17801	*Phosphatic*
Potasowe	22652	22833	23586	26600	21532	*Potassic*
Nawozy wapniowe[c]	**112270**	**53307**	**36445**	**51114**	**30938**	***Lime fertilizers[c]***
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w kg *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND[d] in kg*						
Nawozy mineralne lub chemiczne[b]	**141,8**	**183,5**	**191,2**	**223,5**	**215,6**	***Mineral or chemical fertilizers[b]***
Azotowe	75,4	101,0	111,1	113,7	113,7	*Nitrogenous*
Fosforowe	25,5	38,0	34,6	58,9	46,1	*Phosphatic*
Potasowe	40,9	44,5	45,5	50,8	55,8	*Potassic*
Nawozy wapniowe[c]	**202,7**	**103,9**	**70,3**	**97,7**	**80,1**	***Lime fertilizers[c]***

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *b* Łącznie z wieloskładnikowymi. *c* Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.
a Data of the Agricultural Census 2010. b Including mixed fertilizers. c Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime. d See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 18 /226/. **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące[a])**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices[a])

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*AGRICULTURAL PRODUCTS*
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH *IN THOUSAND ZLOTYS*						
O G Ó Ł E M	**1073395,2**	**1578159,9**	**2134162,0**	**2143235,9**	**1564289,0**	***T O T A L***
Produkty roślinne	**481078,8**	**834378,2**	**1251008,2**	**1149776,7**	**776390,7**	***Crop products***
w tym:						*of which:*
Zboża	203430,3	479414,8	734353,0	577896,5	422810,5	*Cereals*
w tym zboża podstawowe	172191,0	370198,1	530746,5	454645,0	324967,8	*of which basic cereals*
pszenica	137572,3	315024,8	435822,4	384578,4	280124,0	*wheat*
żyto	4395,6	5436,3	10097,5	8545,3	6451,7	*rye*
jęczmień	27634,2	39262,9	76412,1	53563,7	33332,8	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	594,6	364,2	837,7	894,8	246,9	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	1994,5	10110,0	7576,9	7062,9	4812,3	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	203422,3	479191,5	730820,1	576401,4	422699,1	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	172183,0	370070,5	528359,3	454106,4	324856,4	*of which basic cereals*
pszenica	137568,4	314983,9	434929,7	384236,2	280053,9	*wheat*
żyto	4395,6	5436,3	9995,3	8545,3	6451,7	*rye*
jęczmień	27630,1	39176,2	75584,5	53387,6	33304,7	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	594,6	364,2	670,1	881,5	233,7	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	1994,5	10110,0	7179,8	7055,8	4812,3	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne[b]	–	–	257,0	2,8	2,8	*Consumer pulses[b]*
Ziemniaki	17447,6	20302,8	21816,3	24867,3	8687,7	*Potatoes*
Buraki cukrowe	149893,8	83864,6	127609,2	120479,1	85661,1	*Sugar beets*
Rzepak i rzepik	103900,3	239752,6	351267,5	411080,4	247260,9	*Rape and turnip rape*
Warzywa	740,5	2338,8	3638,1	6484,6	4668,8	*Vegetables*
Owoce	54,6	2084,1	4458,1	2051,5	2051,5	*Fruit*
Produkty zwierzęce	**592316,4**	**743781,7**	**883153,9**	**993459,2**	**787898,3**	***Animal products***
w tym:						*of which:*
Żywiec rzeźny[c]	311880,8	500151,4	588398,0	652504,8	585674,2	*Animals for slaughter[c]*
bydło (bez cieląt)	33926,5	51875,5	55443,7	77863,6	66971,6	*cattle (excluding calves)*
cielęta	197,9	240,3	251,1	201,3	121,3	*calves*
trzoda chlewna	182548,0	284335,3	361053,5	369297,0	336453,8	*pigs*
owce	178,1	75,2	99,8	143,0	143,0	*sheep*
konie	32,5	19,8	112,8	288,3	288,3	*horses*
drób	94997,8	163605,3	171437,1	204711,6	181696,1	*poultry*
Mleko krowie	263866,8	231740,9	281868,4	314251,7	175644,6	*Cows' milk*
Jaja kurze konsumpcyjne	2384,4	–	415,6	93,4	6,1	*Consumer hen eggs*
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH[d] w zł *PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND[d] in zl*						
O G Ó Ł E M	**1938**	**3076**	**4118**	**4097**	**4051**	***T O T A L***
Produkty: roślinne	869	1626	2414	2198	2011	*Products: crop*
zwierzęce	1069	1449	1704	1899	2041	*animal*

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. *b* Bez materiału siewnego. *c* W wadze żywej. *d* Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 275.
a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 3 on page 275.

TABL. 19 /227/. **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym gospodarstwa indywidualne *of which private farms*	*AGRICULTURAL PRODUCTS*
Zboża w t	577576	821672	897934	767273	572999	*Cereals in t*
w tym zboża podstawowe	479256	631658	606021	577654	420001	*of which basic cereals*
pszenica	385296	520628	489237	476612	352409	*wheat*
żyto	16230	13513	13113	15957	12574	*rye*
jęczmień	69069	77389	92639	72057	46711	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	1872	1071	1485	1595	444	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	6789	19057	9547	11433	7863	*triticale*
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	577560	821537	895808	766688	572900	*of which consumer and for feeds cereals*
w tym zboża podstawowe	479240	631541	603954	577141	419902	*of which basic cereals*
pszenica	385286	520599	488519	476278	352348	*wheat*
żyto	16230	13513	13009	15957	12574	*rye*
jęczmień	69063	77301	91875	71891	46681	*barley*
owies i mieszanki zbożowe	1872	1071	1299	1587	436	*oats and cereal mixed*
pszenżyto	6789	19057	9252	11428	7863	*triticale*
Strączkowe konsumpcyjne[a] w t	–	–	181	2	2	*Consumer pulses[a] in t*
Ziemniaki w t	39797	38241	48377	42821	17450	*Potatoes in t*
Buraki cukrowe w t	840572	722118	1096327	868586	634153	*Sugar beets in t*
Rzepak i rzepik w t	137858	183632	170717	283886	174427	*Rape and turnip rape in t*
Warzywa w t	1500	3698	4932	7237	5044	*Vegetables in t*
Owoce w t	37	889	3022	941	941	*Fruit in t*
Żywiec rzeźny[b] w t	91229	136938	121892	137010	122545	*Animals for slaughter[b] in t*
bydło (bez cieląt)	8482	11295	9162	13356	11280	*cattle (excluding calves)*
cielęta	29	28	34	25	18	*calves*
trzoda chlewna	48579	73832	67980	71407	65001	*pigs*
owce	26	10	12	19	19	*sheep*
konie	5	5	19	41	41	*horses*
drób	34108	51768	44685	52162	46186	*poultry*
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)[c] w t	66238	99760	88995	99059	88812	*Animals for slaughter in terms of meat (including fats)[c] in t*
Mleko krowie w tys. l	257739	217842	230518	234017	137544	*Cows' milk in thous. l*
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	10122	–	1340	283	15	*Consumer hen eggs in thous. units*

a Bez materiału siewnego. *b* W wadze żywej. *c* Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing. b In live weight. c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 20 /228/. **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Z certyfikatem:					*Certified:*
gospodarstwa	15	49	66	74	*farms*
powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha	142	2190	1816	2578	*organic agricultural land in ha*

TABL. 20 /228/. **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE (dok.)**
ORGANIC FARMS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
W okresie przestawiania:					*Under conversion:*
gospodarstwa	21	30	24	14	*farms*
powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha	436	991	1114	965	*organic agricultural land in ha*

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
S o u r c e: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo
Hunting

TABL. 21 /229/. **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE**[a]
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES[a]
As of 10 III

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005	2010	2012	2013	*GAME SPECIES*
		W SZTUKACH *IN HEADS*			
Daniele	524	1315	2072	2181	*Fallow deear*
Muflony	–	39	35	34	*Mouflons*
		W TYSIĄCACH SZTUK *IN THOUSAND HEADS*			
Jelenie	6,3	8,4	10,7	11,3	*Deer*
Sarny	27,7	32,1	35,4	38,0	*Roe deer*
Dziki	7,5	9,6	10,3	11,2	*Wild boars*
Lisy	5,8	5,9	6,1	6,1	*Foxes*
Zające	6,5	7,7	8,2	8,8	*Hares*
Bażanty	9,4	12,0	12,8	13,3	*Pheasants*
Kuropatwy	4,3	6,2	4,8	4,5	*Partridges*

a Dane szacunkowe; do 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych, Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.
a Estimated data; until 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.
S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency, the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 /230/. **ODSTRZAŁ**[a] **WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT[a] *OF MAIN GAME SPECIES*

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06[b]	2010/11[b]	2012/13	2013/14	*GAME SPECIES*
Jelenie	2387	3423	4834	5384	*Deer*
Daniele	190	384	686	786	*Fallow deear*
Sarny	6659	7844	9735	11143	*Roe deer*
Dziki	7654	10548	10472	12431	*Wild boars*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. *b* Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.
a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

TABL. 22 /230/. **ODSTRZAŁ[a] WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH (dok.)**
SHOOT[a] OF MAIN GAME SPECIES (cont.)

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06[b]	2010/11[b]	2012/13	2013/14	*GAME SPECIES*
Lisy	5354	4189	5016	4265	*Foxes*
Zające	15	17	18	3	*Hares*
Bażanty	2935	2593	3001	3330	*Pheasants*
Kuropatwy	31	8	–	–	*Partridges*

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. *b* Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Agencji Nieruchomości Rolnych (do roku łowieckiego 2011/12), Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Agricultural Property Agency (until the hunting year 2011/12), the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 /231/. **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Koła łowieckie:					*Hunting clubs:*
liczba[a]	63	63	72	72	*number[a]*
członkowie[b]	2944	3348	3497	3540	*members[b]*
Obwody łowieckie:					*Hunting districts:*
liczba	147	147	147	147	*number*
powierzchnia w tys. ha	754,4	767,0	765,5	754,6	*area in thous. ha*
w tym na gruntach leśnych	209,0	216,2	212,6	212,9	*of which on forest land*

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. *b* Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.
Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. b Data grouped according to the seat of member of hunting club.
S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo
Forestry

TABL. 24 /232/. **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w ha	**254859**	**256427**	**256684**	**256892**	***T O T A L in ha***
Lasy	**248053**	**249337**	**249762**	**249986**	***Forests***
Publiczne	237110	237826	237861	237823	*Public*
zalesione	234586	235038	234789	234643	*wooded*
niezalesione	2524	2789	3071	3180	*non-wooded*
własność Skarbu Państwa	235646	236339	236355	236330	*owned by the State Treasury*
zalesione	233143	233584	233318	233184	*wooded*
niezalesione	2503	2755	3037	3146	*non-wooded*
w tym w zarządzie Lasów Państwowych	230756	231865	232112	232223	*of which managed by the State Forests*
zalesione	228278	229115	229082	229083	*wooded*
niezalesione	2478	2750	3029	3140	*non-wooded*

TABL. 24 /232/. **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Lasy (dok.)					***Forests (cont.)***
Publiczne (dok.)					*Public (cont.)*
własność gmin[a]	1465	1487	1506	1494	*gmina[a] owned*
zalesione	1443	1453	1472	1459	*wooded*
niezalesione	22	34	34	34	*non-wooded*
Prywatne	10943	11511	11901	12163	*Private*
zalesione	10809	11374	11797	12056	*wooded*
niezalesione	134	137	105	107	*non-wooded*
Grunty związane z gospodarką leśną	**6807**	**7090**	**6922**	**6906**	***Land connected with silviculture***
LESISTOŚĆ w %	**26,4**	**26,5**	**26,5**	**26,6**	***FOREST COVER in %***
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI LĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA w %	**27,4**	**27,6**	**27,7**	**27,7**	***SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF VOIVODSHIP in %***

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25–26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2009–2013 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej; dane nie są w pełni porównywalne z danymi publikowanymi w poprzednich edycjach rocznika.

Note to tables 25–26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2009–2013 by the Bureau for Forest Management and Geodesy; data are not strictly comparable with the data published in the previous editions of the Yearbook.

TABL. 25 /233/. **POWIERZCHNIA LASÓW**
FOREST AREAS
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym *Of which*		*SPECIFICATION*
		w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	lasy prywatne *private forests*	
O G Ó Ł E M w ha	**249762**	**232112**	**11901**	***T O T A L in ha***
w tym w % ogółem:				*of which in % of total:*
Powierzchnia zalesiona	96,9	97,2	93,8	*Wooded area*
drzewostany w klasie wieku:				*tree stands in age group:*
I (1–20 lat)	16,0	16,9	5,7	*I (1–20 years)*
II (21–40)	17,4	16,1	35,4	*II (21–40)*
III (41–60)	22,4	22,6	21,3	*III (41–60)*
IV (61–80)	15,6	15,9	12,8	*IV (61–80)*
V (81–100)	15,1	14,7	16,9	*V (81–100)*
VI i wyższe (101 lat i więcej)	8,6	9,1	1,7	*VI and higher (101 years and older)*
drzewostany w klasie odnowienia[a] i o budowie przerębowej	1,8	1,9	–	*tree stands in renewal class[a] with a troughfell construction*

a Łącznie z klasą do odnowienia.
a Including regeneration class.

TABL. 25 /233/. **POWIERZCHNIA LASÓW (dok.)**
FOREST AREAS (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem *Total*		W tym *Of which* w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	W tym *Of which* lasy prywatne *private forests*	*SPECIES OF TREES*
	w ha	w odsetkach *in percent*			
O G Ó Ł E M	**249762**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	**170249**	**68,1**	**70,0**	**41,0**	***Coniferous trees***
w tym:					*of which:*
Sosna	155619	62,2	63,9	41,0	*Pine*
Świerk	8102	3,2	3,4	–	*Spruce*
Jodła	635	0,3	0,3	–	*Fir*
Drzewa liściaste	**79513**	**31,9**	**30,0**	**59,0**	***Broadleaved trees***
w tym:					*of which:*
Buk	5829	2,3	2,4	1,7	*Beech*
Dąb	22269	8,9	8,9	8,1	*Oak*
Grab	633	0,3	0,2	1,7	*Hornbeam*
Brzoza	29099	11,7	10,4	31,0	*Birch*
Olsza	9888	4,0	3,9	4,8	*Alder*
Osika	300	0,1	0,0	–	*Aspen*

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.
S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 /234/. **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD

A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym *Of which* w zarządzie Lasów Państwowych *managed by the State Forests*	W tym *Of which* lasy prywatne *private forests*	*SPECIFICATION*
OGÓŁEM GRUBIZNA BRUTTO[a] **w tys. m³**	**69376,1**	**64780,8**	**3212,4**	***GROSS***[a] ***GRAND TOTAL TIMBER in thous. m³***
w tym w % ogółem:				*of which in % of total:*
Powierzchnia zalesiona	99,8	99,8	99,9	*Wooded area*
drzewostany w klasie wieku:				*tree stands in age group:*
I (1–20 lat)	2,2	2,4	0,1	*I (1–20 years)*
II (21–40)	11,7	11,2	15,3	*II (21–40)*
III (41–60)	25,9	26,0	27,7	*III (41–60)*
IV (61–80)	20,8	21,1	20,0	*IV (61–80)*
V (81–100)	21,8	21,4	22,5	*V (81–100)*
VI i wyższe (101 lat i więcej)	13,2	13,9	4,1	*VI and higher (101 years and older)*
drzewostany w klasie odnowienia[b] i o budowie przerębowej	1,7	1,8	–	*tree stands in renewal class*[b] *with a troughfell construction*
przestoje[c]	2,4	2,0	10,2	*hold-over trees*[c]

a W korze. *b* Łącznie z klasą do odnowienia. *c* Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym koleją rębności.
a Overbark. b Including regeneration class. c Trees not felled in the assumed through fell order.

TABL. 26 /234/. **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU (dok.)**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD (cont.)

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto[a] *Gross[a] total timber*		W tym *Of which* w zarządzie Lasów Państwowych *of which managed by the State Forest*	W tym *Of which* lasy prywatne *private forest*	*SPECIES OF TREES*
	w tys. m^3 *in thous. m^3*	w odsetkach *in percent*			
O G Ó Ł E M	**69376,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Drzewa iglaste	**51593,7**	**74,3**	**76,1**	**51,1**	***Coniferous trees***
w tym:					*of which:*
Sosna	48744,6	70,2	71,7	51,1	*Pine*
Świerk	1678,2	2,4	2,6	–	*Spruce*
Jodła	105,8	0,2	0,2	–	*Fir*
Drzewa liściaste	**17782,4**	**25,7**	**23,9**	**48,9**	***Broadleaved trees***
w tym:					*of which:*
Buk	937,8	1,4	1,4	–	*Beech*
Dąb	6788,5	9,8	9,7	8,8	*Oak*
Grab	125,2	0,2	0,1	2,0	*Hornbeam*
Brzoza	4852,7	7,0	5,9	24,9	*Birch*
Olsza	2064,4	3,0	2,9	3,3	*Alder*
Osika	85,4	0,1	0,0	–	*Aspen*

a W korze.
Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.
a Overbark.
S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 /235/. **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *grand total*	2013 lasy publiczne *public forests* razem *total*	2013 lasy publiczne *public forests* w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*	2013 lasy prywatne[a] *private forests[a]*	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*							
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	99	85	67	73	73	73	–	*Production area of forest nurseries (as of 31 XII)*
Odnowienia i zalesienia	1832	1802	2115	2024	1962	1947	62	*Renewals and afforestations*
odnowienia	1714	1671	1988	1938	1917	1902	21	*renewals*
sztuczne	1601	1517	1879	1751	1734	1725	17	*artificial*
zrębów[b]	1509	1480	1829	1727	1711	1702	16	*felling sites[b]*
halizn i płazowin	92	37	50	24	23	23	1	*blanks and irregularly stocked open stands*
naturalne	113	154	109	187	184	177	3	*natural*

a Dane szacunkowe. *b* Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.
a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands.

TABL. 27 /235/. **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *grand total*	2013 lasy publiczne *public forests* razem *total*	2013 lasy publiczne *public forests* w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*	2013 lasy prywatne[a] *private forests*[a]	*SPECIFICATION*
	w ha *in ha*							
Odnowienia i zalesienia (dok.)								*Renewals and afforestations (cont.)*
zalesienia[b]	118	131	127	86	45	45	41	*afforestations*[b]
Poprawki i uzupełnienia[c]	305	243	276	217	211	200	6	*Corrections and supplements*[c]
Pielęgnowanie[d]	12338	10315	12110	12815	12603	12541	212	*Tending*[d]
w tym:								*of which:*
upraw	8827	7490	8870	9390	9179	9117	211	*crops*
młodników	3475	2822	3234	3424	3424	3424	–	*greenwoods*
wprowadzanie podszytów[e]	1	–	–	–	–	–	–	*introduction of undergrowth*[e]
Melioracje	1717	1893	2136	2355	2355	2355	–	*Drainage*

a Dane szacunkowe. *b* Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. *c* Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. *d* Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. *e* Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. c Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. d Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. e Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 /236/. **POZYSKANIE DREWNA**[a]
REMOVALS[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *grand total*	2013 lasy publiczne *public forests* razem *total*	2013 lasy publiczne *public forests* w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*	2013 lasy prywatne *private forests*	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w dam^3 ...	**987,3**	**1227,6**	**1265,1**	**1275,0**	**1261,5**	**1256,4**	**13,5**	***T O T A L in dam^3***
Grubizna	**951,7**	**1187,7**	**1216,4**	**1230,3**	**1216,8**	**1211,7**	**13,5**	***Timber***
Grubizna iglasta	752,5	979,4	940,4	931,0	920,7	916,8	10,3	*Coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	307,0	429,4	432,3	440,6	434,4	432,0	6,2	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	375,5	486,0	416,5	407,2	404,8	403,9	2,4	*medium-size wood for industrial uses*

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.

a Excluding logging (large timber) from plantings.

TABL. 28 /236/. **POZYSKANIE DREWNA[a] (dok.)**
REMOVALS[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *grand total*	2013 lasy publiczne *public forests* razem *total*	2013 lasy publiczne *public forests* w tym własność Skarbu Państwa *of which owned by the State Treasury*	2013 lasy prywatne *private forests*	*SPECIFICATION*
Grubizna (dok.)								***Timber (cont.)***
Grubizna liściasta	199,3	208,3	276,0	299,3	296,1	294,9	3,2	*Non-coniferous*
w tym drewno:								*of which:*
wielkowymiarowe	68,9	58,4	79,4	81,9	80,7	80,1	1,2	*large-size wood*
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	84,3	104,1	136,1	157,6	156,7	156,5	0,9	*medium-size wood for industrial uses*
Drewno małowymiarowe[b]	**35,5**	**40,0**	**48,6**	**44,7**	**44,7**	**44,7**	**–**	***Slash[b]***
Do przerobu przemysłowego	2,8	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	–	*Slash for industrial uses*
Opałowe	32,7	39,9	48,4	44,6	44,6	44,6	–	*Slash for fuel*
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	**383,7**	**476,3**	**487,0**	**492,1**	**511,6**	**512,7**	**111,0**	***TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREAS in m³***

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. *b* Wyłącznie w lasach publicznych.
U w a g a. Dla prezentowanych lat nie pozyskano karpiny.
a Excluding logging (large timber) from plantings. b Exclusively in public forests.
N o t e. For presented years the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 /237/. **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	*SPECIFICATION*
Powierzchnia produkcyjna szkółek zadrzewieniowych[a] w ha	–	–	–	–	–	*Production area of nurseries[a] in ha*
Sadzenie w szt.: drzew	34930	55589	70873	74310	6046	*Plantings in units of: trees*
krzewów	19985	30016	15118	6090	1719	*bushes*

a Stan w dniu 31 XII.
a As of 31 XII.

TABL. 29 /237/. **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEŃ (dok.)**
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013 ogółem *total*	2013 w tym na gruntach prywatnych *of which on private land*	*SPECIFICATION*
Pozyskanie drewna (grubizny)[a] w m^3	14957	23253	21099	21321	12968	*Removals (timber)[a] in m^3*
grubizna iglasta	990	2243	2988	2547	1764	*coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	516	1085	1422	1213	971	*of which large-size general purpose wood*
grubizna liściasta	13967	21010	18111	18774	11204	*non-coniferous*
w tym drewno wielkowymiarowe ogólnego przeznaczenia	4597	7809	5830	6060	3921	*of which large-size general purpose wood*

a Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny).
a Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

TABL. 30 /238/. **POŻARY W LASACH**[a]
FOREST FIRES[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Pożary	244	100	212	86	*Fires*
w tym:					*of which:*
podpalenia	138	57	98	47	*arsons*
nieostrożność dorosłych	45	12	23	5	*negligence of adults*
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	145	35	151	13	*Area of forest burned in ha*
w tym:					*of which:*
podpalenia	88	24	95	10	*arsons*
nieostrożność dorosłych	32	3	8	0	*negligence of adults*
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha	0,59	0,35	0,71	0,16	*Average forest areas burned by fire in ha*

a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.
Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej i Instytutu Badawczego Leśnictwa.
a Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.
S o u r c e: data of the Main Office of the State Fire Service and the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

CHAPTER XVI
INDUSTRY AND CONSTRUCTION

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2007), do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

W tablicy 3 dane obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo i wydobywanie", „Przetwórstwo przemysłowe", „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych" oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją".

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

3. Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.
Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 10 na str. 24.

General notes

Industry

1. *Information within the scope of* ***industry*** *concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".*

In table 3 data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

2. *Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions were compiled using* ***the enterprise method****, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.*

3. Sold production *concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.*
Sold production of industry includes:

1) the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them) semi-finished products and parts of own production;
2) the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
3) lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
4) the value of products in the form of settlements in kind;
5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of ***basic price*** *is given in the general notes to the Yearbook, item 10 on page 24.*

As ***constant prices*** *in 2013 were adopted*

Jako **ceny stałe** w 2013 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

4. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

5. Przedstawione w tabl. 3 wyroby klasyfikacyjne są według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU).

W niektórych przypadkach wyroby prezentuje się według dodatkowych ugrupowań stanowiących:

— sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
— pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano skrócone nazwy.

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto** dotyczą pracownikow najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

2010 constant prices (2010 average current prices).

4. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

Outwork *in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.*

5. *Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU).*

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprises however:

— *the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,*
— *collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.*

Moreover, abbreviated names were used for some products.

6. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e. persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees in terms of full-time employees.*

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych według PKD 2007 do sekcji „Budownictwo".

2. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceniowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceniodawców.

3. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 6 na str. 23.

4. Dane o produkcji budowlano-montażowej prezentuje się w **cenach producenta**, ze względu na niewystępowanie dotacji do produktów oraz podatku akcyzowego.

Construction

1. *Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".*

2. Construction and assembly production *concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.*

3. *Data were compiled using* ***the enterprise method****. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 6 on page 23.*

4. *Data concerning construction and assembly production are presented in* ***producer's prices*** *due to the lack of subsidies for products as well as the excise tax.*

5. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

6. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:
— w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
— w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

7. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym brutto** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

5. *The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).*

6. *Data* ***regarding buildings completed*** *(by all investors) concern:*
— *within the scope of the number of buildings – newly built buildings,*
— *within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).*

7. *Data regarding* ***average employment and average monthly gross wages and salaries*** *concerns hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.*

Przemysł
Industry

TABL. 1 /239/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU[a] (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	2012=100 (ceny stałe) *(constant prices)*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**16091,0**	**17194,2**	**20088,8**	**20033,9**	**100,0**	**99,0**
sektor publiczny ..... *public sector*	6197,1	4230,0	798,3	809,4	4,0	x
sektor prywatny ..... *private sector*	9893,9	12964,2	19290,5	19224,5	96,0	x
Górnictwo i wydobywanie..... ***Mining and quarrying***	**#**	**#**	**260,0**	**279,5**	**1,4**	**115,6**
Przetwórstwo przemysłowe ..... ***Manufacturing***	**13944,4**	**14602,3**	**19034,6**	**18905,0**	**94,4**	**98,5**
w tym: *of which:*						
Produkcja artykułów spożywczych ..... *Manufacture of food products*	2554,6	2469,0	2843,2	2899,9	14,5	101,2
Produkcja napojów ..... *Manufacture of beverages*	#	#	174,5	230,4	1,2	127,3
Produkcja wyrobów tekstylnych ..... *Manufacture of textiles*	76,0	41,4	35,4	34,4	0,2	95,4
Produkcja odzieży ..... *Manufacture of wearing apparel*	71,7	48,9	48,8	45,8	0,2	95,3
Produkcja skór i wyrobów skórzanych[Δ] .... *Processing of leather and related products*	62,1	80,4	77,7	75,7	0,4	93,5
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ] ..... *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]	200,4	425,5	706,7	731,8	3,7	101,4
Produkcja papieru i wyrobów z papieru ... *Manufacture of paper and paper products*	253,9	252,1	521,9	654,5	3,3	122,4
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji ..... *Printing and reproduction of recorded media*	83,9	131,2	166,4	181,9	0,9	114,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..... *Manufacture of chemicals and chemical products*	2240,4	2658,4	3434,1	3395,1	16,9	96,8
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*	419,1	571,0	927,8	1131,2	5,6	121,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*	1323,4	2020,5	2455,3	2117,3	10,6	85,6

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 /239/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU[a] (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013		
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	2012=100 (ceny stałe) *(constant prices)*
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) ***Manufacturing (cont.)***						
w tym: *of which:*						
Produkcja metali ..... *Manufacture of basic metals*	272,8	510,7	559,8	312,6	1,6	55,2
Produkcja wyrobów z metali[Δ] ..... *Manufacture of metal products[Δ]*	931,4	1573,2	2460,2	2651,3	13,2	105,6
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych ..... *Manufacture of computer, electronic and optical products*	#	12,3	53,1	43,2	0,2	80,4
Produkcja urządzeń elektrycznych ..... *Manufacture of electrical equipment*	430,6	648,6	807,5	806,5	4,0	100,7
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	577,6	781,5	889,3	823,5	4,1	92,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] ..... *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	700,9	1298,6	1431,7	1453,8	7,3	102,8
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ..... *Manufacture of other transport equipment*	#	#	#	83,5	0,4	51,9
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*	516,1	439,6	447,8	435,0	2,2	95,2
Pozostała produkcja wyrobów ..... *Other manufacturing*	56,5	66,4	62,7	62,6	0,3	96,7
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń ..... *Repair and installation of machinery and equipment*	330,0	314,7	729,7	672,3	3,4	92,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... ***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***	**#**	**#**	**359,0**	**379,7**	**1,9**	**104,3**
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... ***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***	**248,4**	**408,4**	**435,2**	**469,7**	**2,3**	**104,7**
w tym: *of which:*						
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody ..... *Water collection, treatment and supply*	138,0	200,1	213,3	148,4	0,7	66,7
Gospodarka odpadami; odzysk surowców[Δ] ..... *Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*	81,3	162,6	163,4	183,6	0,9	111,9

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 /240/. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYŚLE[a] (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M	**16091,0**	**17194,2**	**20088,8**	**20033,9**	***T O T A L***
Podmioty o liczbie zatrudnionych:					*Entities with following number of paid employees:*
49 osób i mniej	1672,5	2177,5	2423,1	2592,3	*49 persons and less*
50–249	4818,0	5286,6	6882,6	7124,6	*50–249*
250–499	1692,3	2562,8	4303,8	3812,7	*250–499*
500–999	2302,3	3396,5	3352,7	3883,9	*500–999*
1000 osób i więcej	5606,0	3770,8	3126,6	2620,4	*1000 persons and more*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 /241/. **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW[a]**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS[a]

WYROBY *PRODUCTS*	2010	2012	2013	
			ogółem *total*	udział w kraju w % *share in country in %*
Produkty uboju[b] wliczane do wydajności poubojowej w tys. t: *Slaughter products[b] included in slaughter capacity in thous. t:*				
bydła i cieląt *cattle and calves*	0,8	0,7	0,7	0,3
trzody chlewnej *pigs*	8,4	8,8	1,2	0,1
Wędliny[c] w tys. t *Cured meat products[c] in thous. t*	1,6	1,6	1,0	0,1
Mleko płynne przetworzone[d] w tys. hl *Processed liquid milk[d] in thous. hl*	505,1	336,1	320,2	1,1
Sery i twarogi w tys. t *Cheese and curd in thous. t*	10,9	6,2	8,5	1,0
Mąka pszenna w tys. t *Wheat flour in thous. t*	150,9	147,3	176,0	7,9
Garsonki i zestawy odzieżowe damskie lub dziewczęce w tys. szt *Women's or girl's suits and ensembles*	426,8	536,9	533,3	8,8
Obuwie z wierzchami wykonanymi ze skóry[e] w tys. par *Footwear with leather uppers[e] in thous. pairs*	176	155	137	1,2
Tarcica w dam^3 *Sawnwood in dam^3*	93,6	#	93,7	2,2
w tym iglasta *of which coniferous sawnwood*	89,3	91,6	89,6	2,3
Cegła w mln cegieł *Bricks in mln bricks*	11,4	6,0	4,3	1,1

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. *c* Bez drobiowych. *d* Łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji. *e* Bez obuwia sportowego, obuwia z metalowym noskiem ochronnym oraz obuwia specjalnego różnego typu; łącznie z obuwiem ze spodem drewnianym.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat. d Including milk for further processing. e Excluding footwear with uppers of leather, other than sports footwear incorporating a protective metal toe-cap and miscellaneous special footwear; including footwear with a wooden outer soles.

TABL. 4 /242/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE**[a]
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**59827**	**57352**	**54515**	**51967**
sektor publiczny *public sector*	11951	10655	4412	4130
sektor prywatny *private sector*	47876	46697	50102	47837
Górnictwo i wydobywanie ***Mining and quarrying***	**#**	**#**	**856**	**840**
Przetwórstwo przemysłowe ***Manufacturing***	**53478**	**51385**	**49746**	**47351**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	8869	7458	6567	6261
Produkcja napojów *Manufacture of beverages*	#	#	349	392
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	967	518	272	283
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	1680	812	729	678
Produkcja skór i wyrobów skórzanych[Δ] *Processing of leather and related products*	679	654	610	549
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker* [Δ]	1640	2072	2072	2114
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	899	938	1267	1366
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	352	455	478	486
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych *Manufacture of chemicals and chemical products*	2996	2770	2699	2715
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych *Manufacture of rubber and plastic products*	1686	1637	2402	2710
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych *Manufacture of other non-metallic mineral products*	3672	3565	3942	3854
Produkcja metali *Manufacture of basic metals*	2295	2227	1735	1224
Produkcja wyrobów z metali[Δ] *Manufacture of metal products*[Δ]	4595	6582	7485	7022
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych *Manufacture of computer, electronic and optical products*	#	81	669	482
Produkcja urządzeń elektrycznych *Manufacture of electrical equipment*	2168	2780	3420	3274
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	4147	3937	3264	3287
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	4476	5178	5440	5054
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego *Manufacture of other transport equipment*	1563	972	#	664
Produkcja mebli *Manufacture of furniture*	4530	3608	2943	2637
Pozostała produkcja wyrobów *Other manufacturing*	660	575	431	370
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	2481	1947	1973	1884

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 4 /242/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYŚLE[a] (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***	**#**	**#**	**1176**	**1118**
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***	**2572**	**2559**	**2736**	**2659**
w tym: *of which:*				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody *Water collection, treatment and supply*	1407	1428	1392	896
Gospodarka odpadami; odzysk surowców[Δ] *Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*	933	810	923	860

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 /243/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE[a]**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**2229,90**	**3135,69**	**3276,47**	**3386,66**
sektor publiczny *public sector*	2821,28	4245,62	3633,20	3851,16
sektor prywatny *private sector*	2082,28	2882,43	3245,12	3346,56
Górnictwo i wydobywanie ***Mining and quarrying***	**#**	**#**	**4671,93**	**4839,52**
Przetwórstwo przemysłowe ***Manufacturing***	**2140,15**	**3012,87**	**3207,67**	**3303,98**
w tym: *of which:*				
Produkcja artykułów spożywczych *Manufacture of food products*	2119,32	2718,90	3042,72	3108,43
Produkcja napojów *Manufacture of beverages*	#	#	3000,67	3070,90
Produkcja wyrobów tekstylnych *Manufacture of textiles*	1520,85	1905,76	1817,19	1834,75
Produkcja odzieży *Manufacture of wearing apparel*	1177,33	1656,28	1858,20	1972,27
Produkcja skór i wyrobów skórzanych[Δ] *Processing of leather and related products*	1318,23	1686,39	2068,72	2189,53
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny[Δ] *Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker [Δ]*	1518,93	2512,15	2885,68	2827,10
Produkcja papieru i wyrobów z papieru *Manufacture of paper and paper products*	2233,44	2636,54	3293,82	3626,01
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji *Printing and reproduction of recorded media*	2774,20	3754,23	4098,64	4138,75

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 5 /243/. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYŚLE[a] (dok.)**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY [a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2005	2010	2012	2013
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) ***Manufacturing (cont.)***				
w tym: *of which:*				
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych ..... *Manufacture of chemicals and chemical products*	2631,08	4517,39	4852,30	5202,20
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ..... *Manufacture of rubber and plastic products*	1836,73	2598,46	2817,60	3182,84
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych ..... *Manufacture of other non-metallic mineral products*	3250,43	4179,09	4406,02	4339,44
Produkcja metali ..... *Manufacture of basic metals*	1959,54	2611,47	3077,52	3127,05
Produkcja wyrobów z metali[Δ] ..... *Manufacture of metal products[Δ]*	2128,31	3077,15	3233,47	3200,02
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych ..... *Manufacture of computer, electronic and optical products*	#	2162,65	2198,63	1956,57
Produkcja urządzeń elektrycznych ..... *Manufacture of electrical equipment*	1887,69	2987,38	3106,99	3295,45
Produkcja maszyn i urządzeń[Δ] ..... *Manufacture of machinery and equipment n.e.c.*	2224,22	3022,56	3588,68	3507,54
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep[Δ] *Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers*	1639,29	2294,59	2468,33	2562,44
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ..... *Manufacture of other transport equipment*	2104,39	2981,59	#	3087,53
Produkcja mebli ..... *Manufacture of furniture*	1585,75	2114,91	2268,55	2342,36
Pozostała produkcja wyrobów..... *Other manufacturing*	1430,05	2055,04	2233,00	2696,94
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń *Repair and installation of machinery and equipment*	2482,20	3828,54	4180,92	4439,27
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... ***Electricity, gas, steam and air conditioning supply***	**#**	**#**	**4490,16**	**4854,01**
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... ***Water supply; sewerage, waste management and remediation activities***	**2276,16**	**3292,65**	**3570,30**	**3781,80**
w tym: *of which:*				
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody ..... *Water collection, treatment and supply*	2420,21	3359,54	3639,88	3764,43
Gospodarka odpadami; odzysk surowców[Δ] ..... *Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery*	2097,43	3233,30	3555,28	3900,36

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

Budownictwo
Construction

TABL. 6 /244/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				w odsetkach *in percent*	
O G Ó Ł E M	**1536,4**	**2892,8**	**2516,9**	**2800,7**	**100,0**	***T O T A L***
w tym:						*of which:*
Podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób	**590,4**	**1492,7**	**1241,9**	**1256,4**	**44,9**	***Entities employing more than 9 persons***
Budowa budynków[Δ]	229,9	526,0	479,5	471,0	16,8	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	181,1	592,0	385,5	387,7	13,9	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	179,4	374,7	376,8	397,7	14,2	*Specialised construction activities*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 /245/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION [a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem *Total*	Roboty o charakterze *Works with a character*		*SPECIFICATION*
			inwestycyjnym *investment*	remontowym *renovation (restoration)*	
		w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	2005	590,4	328,4	262,0	***T O T A L***
	2010	1492,7	861,5	631,2	
	2012	1241,9	806,5	435,4	
	2013	**1256,4**	**801,5**	**454,9**	
Budynki		656,9	437,5	219,4	***Buildings***
Budynki mieszkalne		131,4	57,6	73,7	*Residential buildings*
budynki mieszkalne jednorodzinne		57,3	23,5	33,8	*one-dwelling buildings*
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		54,7	28,6	26,1	*two- and more dwelling buildings*
budynki zbiorowego zamieszkania		19,4	5,5	13,9	*residences for communities*
Budynki niemieszkalne		525,5	379,9	145,6	*Non-residential buildings*
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego		12,5	5,2	7,3	*hotels and similar buildings*
budynki biurowe		40,2	28,6	11,6	*office buildings*
budynki handlowo-usługowe		92,7	68,0	24,7	*wholesale and retail trade buildings*
budynki transportu i łączności		3,6	3,1	0,5	*traffic and communication buildings*
budynki przemysłowe i magazynowe		258,6	193,8	64,8	*industrial buildings and warehouses*
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej		69,0	51,6	17,3	*public entertainment, education, hospital or institutional care buildings*
pozostałe budynki niemieszkalne		49,1	29,6	19,5	*other non-residential buildings*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 /245/. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA[a] WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**

CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION[a] BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	Roboty o charakterze *Works with a character*		*SPECIFICATION*
		inwestycyjnym *investment*	remontowym *renovation (restoration)*	
	w mln zł *in mln zl*			
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej ...	**599,5**	**364,0**	**235,5**	***Civil engineering works***
Infrastruktura transportu	319,4	154,2	165,2	*Transport infrastructures*
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	219,2	76,0	143,1	*highways, streets and roads*
drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych	0,0	–	0,0	*railways, suspension and elevated railways*
mosty, wiadukty, estakady, tunele i przejścia nadziemne i podziemne	51,8	44,7	7,2	*bridges, elevated highways, tunnels and subways*
budowle wodne	48,4	33,5	14,9	*harbours, waterways, dams and other water works*
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	168,2	125,9	42,3	*Pipelines, communication and electricity lines*
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	61,1	53,3	7,8	*long-distance pipelines, communication and electricity power lines*
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze	107,1	72,6	34,5	*local pipelines and cables*
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych	85,0	59,1	25,9	*Complex constructions on industrial sites*
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe	26,8	24,8	2,1	*Other civil engineering works*

a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa opolskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców). Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Realized by enterprises which have a seat of board in the Opolskie voivodship, without subcontractors participation. Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 /246/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA[a]**

BUILDINGS COMPLETED[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Budynki[b]	**1211**	**1636**	**1791**	**1835**	***Buildings[b]***
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	783	1185	1269	1331	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings[c]*
miasta	566	651	639	630	*urban areas*
wieś	645	985	1152	1205	*rural areas*
W tym budynki indywidualne[d]	1128	1473	1588	1664	*Of which private buildings[d]*
miasta	508	543	517	531	*urban areas*
wieś	620	930	1071	1133	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c] ...	779	1149	1217	1308	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings[c]*
niemieszkalne	349	323	371	356	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	85	90	66	95	*of which farm buildings*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. *b* Nowo wybudowane. *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). *d* Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, fundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

TABL. 8 /246/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA[a] (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED[a] (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Kubatura[b] w dam[3]	**1572,1**	**3229,1**	**3527,6**	**3033,4**	***Cubic[b] volume in dam[3]***
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	609,9	1036,9	1027,6	1038,9	*of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings[c]*
miasta	945,6	1161,2	1973,5	1452,9	*urban areas*
wieś	626,5	2067,9	1554,2	1580,5	*rural areas*
W tym budynki indywidualne[d]	954,8	1308,5	1655,9	1643,2	*Of which private buildings[d]*
miasta	443,7	492,4	642,9	570,7	*urban areas*
wieś	511,1	816,0	1013,0	1072,5	*rural areas*
w tym:					*of which:*
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	582,1	871,2	905,4	981,4	*one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings[c]*
niemieszkalne	372,7	433,2	750,5	661,8	*non-residential*
w tym gospodarstw rolnych	83,6	124,6	199,2	119,7	*of which farm buildings*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. *b* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). *d* Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

a See general notes, item 6 on page 308. b Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). d Realized by natural persons, fundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

TABL. 9 /247/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA[a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED[a] BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		BUDYNKI[b] *BUILDINGS[b]*			
Budynki mieszkalne	**783**	**1187**	**1270**	**1331**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[c]	783	1185	1269	1331	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings[c]*
w tym jednorodzinne	767	1149	1231	1311	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	2	1	–	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**428**	**449**	**521**	**504**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	7	12	13	11	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	6	21	30	15	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	56	78	65	92	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	–	1	–	–	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	186	137	190	123	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	28	24	48	47	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	35	42	64	76	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	1	2	5	2	*Public entertainment buildings, museums and libraries*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. *b* Nowo wybudowane. *c* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 9 /247/. **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA[a] WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED[a] BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
			BUDYNKI[b] (dok.) *BUILDINGS[b] (cont.)*		
Budynki niemieszkalne (dok.)					***Non-residential buildings (cont.)***
w tym:					*of which:*
Budynki szkół i instytucji badawczych	2	2	6	3	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	4	5	7	8	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	6	21	14	12	*Sports halls*
Budynki gospodarstw rolnych	87	95	73	108	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	5	–	1	2	*Buildings used as places of worship and for religious activities*
			KUBATURA[c] w dam^3 *CUBIC VOLUME[c] in dam^3*		
Budynki mieszkalne	**609,9**	**1050,6**	**1029,5**	**1038,9**	***Residential buildings***
w tym:					*of which:*
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe[d]	609,9	1036,9	1027,6	1038,9	*One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling buildings[d]*
w tym jednorodzinne	561,5	832,7	878,3	946,7	*of which one-dwelling buildings*
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	13,7	1,9	–	*Residences for communities*
Budynki niemieszkalne	**962,1**	**2178,5**	**2498,1**	**1994,5**	***Non-residential buildings***
w tym:					*of which:*
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	25,1	34,8	72,3	42,2	*Hotels and similar buildings*
Budynki biurowe	24,4	109,9	78,1	99,0	*Office buildings*
Budynki handlowo-usługowe	147,2	306,6	523,9	289,5	*Wholesale and retail trade buildings*
Budynki łączności, dworców i terminali	–	0,6	–	–	*Communication buildings, stations, terminals and associated buildings*
Budynki garaży	23,7	36,8	61,5	32,3	*Garage buildings*
Budynki przemysłowe	311,1	1152,7	895,1	634,5	*Industrial buildings*
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	139,2	237,8	441,4	562,1	*Reservoirs, silos and warehouses*
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	2,3	23,4	23,1	6,4	*Public entertainment buildings, museums and libraries*
Budynki szkół i instytucji badawczych	6,7	3,9	32,4	25,9	*School, university and research buildings*
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	50,8	27,6	27,0	36,9	*Hospital or institutional care buildings*
Budynki kultury fizycznej	136,9	105,1	57,9	126,5	*Sports halls*
Budynki gospodarstw rolnych	85,2	130,8	278,3	136,5	*Non-residential farm buildings*
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	7,8	–	0,1	0,8	*Buildings used as places of worship and for religious activities*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 308. *b* Nowo wybudowane. *c* Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). *d* Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych).

a See general notes, item 6 on page 308. b Newly built. c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). d Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings).

TABL. 10 /248/. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE I PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE**[a]

AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION [a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Przeciętne zatrudnienie	**6769**	**9507**	**8748**	**8796**	***Average paid employment***
Budowa budynków[Δ]	3345	4040	3642	3448	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	1540	2377	2141	2410	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	1884	3091	2965	2938	*Specialised construction activities*
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	**1774,41**	**2674,20**	**2768,79**	**2945,36**	***Average monthly gross wages and salaries in zl***
Budowa budynków[Δ]	1779,11	2499,94	2579,22	2701,24	*Construction of buildings*
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej[Δ]	1908,00	3121,03	2952,26	3169,62	*Civil engineering works*
Roboty budowlane specjalistyczne	1656,89	2557,49	2869,15	3047,91	*Specialised construction activities*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII
TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się według przepisów ustawy z dnia 21 III 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115) z późniejszymi zmianami na następujące kategorie: drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne.

Do **dróg krajowych** zalicza się:
— autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
— drogi międzynarodowe,
— drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
— drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
— drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
— drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
— drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym, niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Informacje **o pojazdach samochodowych** i **ciągnikach zarejestrowanych** do 2001 r. prezentowane są według ewidencji prowadzonej

CHAPTER XVII
TRANSPORT AND COMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. *Data concerning the total length of* ***railway lines operated*** *on 31 XII were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and large gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day.* ***The railway line*** *is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).*

2. *On account of functions in a road network* ***public roads*** *are divided, according to the Law on Public Roads dated 21 III 1985 (unified text: Journal of Laws 2007 No. 19, item 115) with later amendments, into following categories: national, regional, district and communal roads.*

National roads *include:*
— *motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,*
— *international roads,*
— *roads which are other links ensuring the efficiency of the state road network,*
— *approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,*
— *roads which are an alternative to toll motorways,*
— *roads which are bypasses around large urban agglomerations,*
— *roads with a military significance.*

Regional roads *include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among state roads.*

District roads *include roads other than those mentioned above, which link district capital cities with commune capital cities and commune capital cities with other such cities.*

Communal roads *include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.*

Urban roads *include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.*

Non-urban roads *include roads located outside the administrative boundaries of cities.*

3. *Until 2001, information on registered* ***vehicles and tractors*** *has been presented according to the evidence conducted by voivodes, while*

przez wojewodów, od 2002 r. przez starostów, prezydentów miast i burmistrzów, przy czym w latach 2004–2008 na podstawie danych organów rejestrujących pojazdy (tj. starostw powiatowych), ujętych w systemie „Pojazd", natomiast od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów, prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Od 2011 r. dane łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu danego roku.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od liczby kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy zarówno w zakresie przewozu ładunków, jak i pasażerów, obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą; ponadto w zakresie przewozu pasażerów obejmuje również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy.

6. Dane o **wypadkach drogowych** obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą:

1) w zakresie usług pocztowych – operatorów pocztowych, tj. operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) oraz od 2009 r. pozostałych operatorów pocztowych (do 2012 r. określanych jako operatorzy niepubliczni);
2) w zakresie usług telekomunikacyjnych – operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

since 2002 according to the evidence conducted by starosts and mayors and in 2004–2008 on the base of data of the registering bodies (i.e. powiat starosta offices and district containing in "Pojazd" system, from 2009 according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior and Administration. Since 2011 data including road vehicles having temporary permission given by the ending of reference year.

***4. A bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.*

***The length of a bus line** is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.*

***5. Road transport for hire or reward** in regard to transport of goods as well as transport of passengers includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity; moreover, in regard to transport of passengers includes also services for remuneration carried out by entities with basic economic other than road transport.*

***6.** Data regarding **road traffic accidents** cover events connected with the movement of vehicles on public roads, as a result of which death or injury occurred.*

*A **road traffic accident fatality** is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.*

*A **road traffic accident injury** is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.*

Communications

***1.** Information regarding communications, in tangible terms, concerns:*

1) *in scope of postal services - post operators, i.e. appointed operator (until 2012 the public operator) and from 2009 other post operators (until 2012 defined as non-public operators);*
2) *in scope of telecommunication services – operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks - networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).*

2. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: przesyłki (np. listy, kartki pocztowe z wyłączeniem paczek pocztowych) opatrzone adresem, przedłożone do przyjęcia przez operatora pocztowego w celu przemieszczenia i doręczenia adresatowi.

3. Placówkę pocztową stanowi jednostka organizacyjna operatora wyznaczonego (do 2012 r. operatora publicznego) lub jego agenta, w której nadawca może zawrzeć umowę o świadczenie usług pocztowych, lub która doręcza adresatom przesyłki lub kwoty pieniężne określone w przekazach pocztowych.

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) oraz łącza w dostępach ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

2. *Communication services include services paid for, free of charge and official.*

Data on letter mail include mail (e.g., letters, postcards, excluding packages) containing an address for the purpose of being delivered to the addressee.

3. Postal office *represents an organizational unit of the public operator (until 2012 the public operator) or its agent, in which the sender can conclude a contract for the provision of postal services or who delivers to the addressees of the consignment or the amount of money specified in the postal transfers.*

4. Telephone main line *includes standard main line (fixed line telephone subscribers) and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, faxes, data.*

Transport
Transport

TABL. 1 /249/. **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE**[a]
Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w km		*in km*		
O G Ó Ł E M[b]	**851**	**868**	**821**	**798**	***T O T A L***[b]
Normalnotorowe	851	868	821	798	*Standard gauge*
w tym zelektryfikowane	481	441	433	440	*of which electrified*
jednotorowe	413	432	386	362	*single track*
dwu- i więcej torowe	438	436	435	436	*double and more track*
Wąskotorowe	–	–	–	–	*Narrow gauge*
Na 100 km^2 powierzchni ogólnej	**9,0**	**9,2**	**8,7**	**8,5**	***Per 100 km^2 of total area***

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. *b* Nie wystąpiły linie kolejowe szerokotorowe.

a Data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as other entities which are administrators of railway infrastructure. b Broad gauge lines have not existed.

TABL. 2 /250/. **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013		*SPECIFICATION*
				ogółem *total*	w tym o nawierzchni ulepszonej *of which improved*	
	w km		*in km*			
O G Ó Ł E M	**8363**	**8615**	**8508**	**8496**	**7795**	***T O T A L***
Miejskie	1425	1536	1618	1617	1562	*Urban*
Zamiejskie	6938	7079	6890	6879	6233	*Non-urban*
Krajowe	**800**	**779**	**778**	**778**	**778**	***National***
Miejskie	172	151	150	150	150	*Urban*
Zamiejskie	628	628	628	628	628	*Non-urban*
Wojewódzkie	**969**	**987**	**984**	**984**	**984**	***Regional***
Miejskie	156	155	152	152	152	*Urban*
Zamiejskie	813	832	832	832	832	*Non-urban*
Powiatowe	**3763**	**3746**	**3713**	**3714**	**3632**	***District***
Miejskie	384	362	360	361	358	*Urban*
Zamiejskie	3379	3384	3353	3353	3274	*Non-urban*
Gminne	**2831**	**3103**	**3033**	**3020**	**2401**	***Communal***
Miejskie	713	868	956	954	902	*Urban*
Zamiejskie	2118	2235	2077	2066	1499	*Non-urban*

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.
S o u r c e: data of the General Directorate for National Roads and Motorways.

TABL. 3 /251/. **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE**[a]
Stan w dniu 31 XII

REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M[b]	**481516**	**630900**	**682053**	**701399**	***T O T A L***[b]
w tym:					*of which:*
Samochody osobowe	374087	493369	536479	552176	*Passenger cars*
Autobusy	2058	2322	2405	2482	*Buses*
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe[c]	53645	68402	73730	75156	*Lorries and road tractors*[c]
Ciągniki balastowe i rolnicze	33729	41194	41150	41804	*Ballast and agricultural tractors*
Motocykle	15000	21400	23914	24988	*Motorcycles*

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 321. *b* Bez trolejbusów. *c* Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.

a See general notes, item 3 on page 321. b Excluding trolleybuses. c Including vans.

TABL. 4 /252/. **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ**[a]
Stan w dniu 31 XII

REGULAR BUS TRANSPORT LINES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Krajowe: liczba	**781**	**458**	**428**	**417**	***National: number***
długość w km	**35010**	**16208**	**13905**	**13116**	***length in km***
Dalekobieżne: liczba	23	6	3	3	*Long distance: number*
długość w km	8037	1366	596	507	*length in km*
Regionalne: liczba	91	57	25	65	*Regional: number*
długość w km	7243	3466	1918	3094	*length in km*
Podmiejskie: liczba	655	388	391	340	*Suburban: number*
długość w km	19581	11322	11321	9445	*length in km*
Miejskie: liczba	12	7	9	9	*Urban: number*
długość w km	149	54	70	70	*length in km*
Międzynarodowe: liczba	**20**	**20**	**20**	**16**	***International: number***
długość w km	**23639**	**32062**	**32062**	**30433**	***length in km***

a Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzące regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 /253/. **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY**[a]
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Komunikacja krajowa:					***Domestic communication:***
Przewozy ładunków w tys. t	2197,5	2676,9	3123,9	3438,9	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	175	225	178	266	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów[b] w tys. osób ...	21655,7	11428,8	9689,3	9004,4	*Transport of passengers[b] in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	29	33	31	37	*Average transport distance per passenger in km*
Komunikacja międzynarodowa:					***International communication:***
Przewozy ładunków w tys. t	1060,3	2181,1	2545,9	2795,9	*Transport of goods in thous. t*
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1098	1005	844	849	*Average transport distance per 1 t in km*
Przewozy pasażerów[b] w tys. osób ...	449,3	689,8	714,4	804,1	*Transport of passengers[b] in thous.*
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	978	1895	1878	1858	*Average transport distance per passenger in km*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. *b* Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. b Excluding transports by urban road fleet (of which by taxis).

TABL. 6 /254/. **WYPADKI DROGOWE**[a] **I ICH OFIARY**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS[a] *AND THEIR CASUALTIES*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wypadki	**1013**	**836**	**797**	**791**	***Accidents***
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych[b]	21,0	13,3	11,7	11,3	*Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors[b]*
Ofiary wypadków	**1442**	**1135**	**1058**	**1020**	***Road traffic casualties***
Śmiertelne	148	107	81	97	*Fatalities*
na 100 tys. ludności	14,1	10,5	8,0	9,6	*per 100 thous. population*
Ranni	1294	1028	977	923	*Injured*
na 100 tys. ludności	123,3	100,9	96,5	91,7	*per 100 thous. population*

a Zarejestrowane przez Policję. *b* Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2012 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Vehicles as of 31 XII; since 2012 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 7 /255/. **WYPADKI DROGOWE[a] WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYN I RODZAJÓW POJAZDÓW**

ROAD ACCIDENTS[a] BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	*SPECIFICATION*
Wypadki	**797**	**791**	***Accidents***
Z winy kierujących pojazdami	647	660	*Guilt of drivers*
w tym:			*of which:*
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	175	172	*inappropriate speed for road conditions*
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	166	166	*non-compliance with vehicle right of way*
nieprawidłowe wyprzedzanie	54	53	*incorrectly overtaking*
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	87	66	*incorrectly behaviour towards the pedestrian*
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	69	81	*not keeping a safe distance between vehicles*
Z winy pieszych	57	39	*Guilt of pedestrians*
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	41	24	*of which carelessly entering to the roadway*
Pozostałe[b]	93	92	*Others[b]*
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	**647**	**660**	***Vehicles of drivers being accident culprits***
Samochody osobowe	506	503	*Passenger cars*
Motocykle	17	30	*Motorcycles*
Rowery	45	38	*Bicycles*
Motorowery	30	27	*Motor-bicycles*
Samochody ciężarowe	37	39	*Lorries*
Inne pojazdy[c]	12	23	*Other vehicles[c]*
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	**101**	**72**	***Accidents involving intoxicated road users***
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:			*of which caused by intoxicated:*
Kierujących	65	50	*Drivers*
samochodami osobowymi	47	34	*of passenger cars*
motocyklami	1	4	*of motorcycles*
rowerami	10	1	*of bicycles*
motorowerami	6	7	*of motor-bicycles*
samochodami ciężarowymi	1	1	*of lorries*
innymi pojazdami	–	3	*of other vehicles*
Pieszych	18	8	*Pedestrians*

a Zarejestrowane przez Policję. *b* Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. *c* Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

Łączność
Communications

TABL. 8 /256/. **PODSTAWOWE USŁUGI POCZTOWE OPERATORA WYZNACZONEGO**[a]
ELEMENTARY POSTAL SERVICES APPOINTED OPERATOR[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII)	264	248	239	216	*Postal offices (as of 31 XII)*
miasta	80	83	89	86	*urban areas*
wieś	184	165	150	130	*rural areas*
Nadane (w ciągu roku):					*Mailed (during the year):*
przesyłki listowe polecone[bc] w tys.	6599,9	7826,4	8138,6	8856,7	*registered letters[bc] in thous.*
paczki[b] w tys.	332,8	370,8	377,9	373,2	*packages[b] in thous.*
Przekazy pocztowe zrealizowane[b] w tys.	1896,3	1111,8	1126,3	197,4	*Postal transfers paid[b] in thous.*
Wpłaty na rachunki bankowe w tys.	4839,6	4543,2	3205,3	2964,2	*Payments to bank accounts in thous.*

a W latach 2005–2012 określany jako operator publiczny (poczta publiczna). *b* W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX. *c* W latach 2010–2013 łącznie z przesyłkami z zadeklarowaną wartością.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a In 2005–2012 the public post office (public operator). b In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system. c In 2010–2013 including insured letters.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 9 /257/. **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE**[a]
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Telefoniczne łącza główne w tys.	279,1	190,3	147,9	140,3	*Telephone main line in thous.*
w tym abonenci prywatni[b]	213,9	145,0	106,2	103,6	*of which private subscribers[b]*
miasta	229,0	154,9	117,7	111,2	*urban areas*
w tym abonenci prywatni[b]	169,7	115,0	83,2	80,9	*of which private subscribers[b]*
wieś	50,1	35,4	30,1	29,1	*rural areas*
w tym abonenci prywatni[b]	44,1	30,0	23,0	22,7	*of which private subscribers[b]*
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	256,9	172,0	131,7	125,2	*of which standard main line (fixed line telephone subscribers)*
miasta	209,3	138,4	103,3	98,2	*urban areas*
wieś	47,6	33,6	28,4	27,0	*rural areas*
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	1975	1155	1823	556	*Public pay telephones*
miasta	1302	722	1312	385	*urban areas*
wieś	673	433	511	171	*rural areas*

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. *b* Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

a Data concern operators of public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

S o u r c e: data of the Office of Electronic Communications.

DZIAŁ XVIII
HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle".

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
   — punktach sprzedaży detalicznej,
   — hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP).

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowa-

CHAPTER XVIII
TRADE AND CATERING

General notes

***1**. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade activity or catering activity.*

***Trade enterprises** are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev.2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".*

***2.** Data concerning **retail sales** include:*

1) the sale of consumer and non-consumer goods in:
   — retail sales outlets,
   — wholesale stores as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual needs of the purchaser;
2) the sale of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

The sale of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP).

***3.** The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agriculture production (e.g., agricultural machinery tools and equipment, seeds, animal feeding-stuffs, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.*

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages, as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

***4.** Data regarding the **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sale realized by settled transit consisting in the transfer of com-*

nej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m^2 i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m^2.

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m^2 prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m^2.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m^2.

Podziału sklepów dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowywanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Magazyny handlowe (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

modities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. *The division of* ***stores by organizational forms*** *was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores *are stores divided into separate departments each, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m^2 and more for department stores and from 600 to 1999 m^2 for trade stores.*

Supermarkets *are stores with a sales area from 400 to 2499 m^2, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.*

Hipermarkets *are stores with a sales area above 2500 m^2, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.*

Grocery stores *are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m^2.*

Specialized stores *are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).*

Other stores include stores with a sales area up to 119 m^2.

The division of shops was made on the basis of the actual location of a shop.

6. *Shops include public pharmacies.*

7. Catering establishments *include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.*

Mobile retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Trade warehouses *(wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing up commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registrating amount and the changes in stocks.*

9. Dane o działalności handlowej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (place, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

9. *Data regarding trade activity, including information about shops and petrol stations are compiled based of reporting. For entities employing up to 9 persons, the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities.*

Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

10. Marketplaces *are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).*

Seasonal marketplaces *are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.*

TABL. 1 /258/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M w mln zł	**7701,1**	**8314,8**	**8311,8**	**8629,0**	***T O T A L in mln zl***
w tym udział przedsiębiorstw handlowych[a]:					*of which in trade enterprises[a]:*
w milionach złotych	808,3	1420,1	1117,3	1202,8	*in million zlotys*
w %	10,5	17,1	13,4	13,9	*in %*
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	**7338**	**8163**	**8211**	**8569**	***PER CAPITA in zl***

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 /259/. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP[a] (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH *IN MILLIONS ZLOTYS*			
O G Ó Ł E M	**2850,3**	**3708,1**	**3729,6**	**3767,2**	***T O T A L***
		W ODSETKACH *IN PERCENT*			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Towary konsumpcyjne	61,6	61,9	72,2	79,6	*Consumer goods*
żywność i napoje bezalkoholowe	21,0	21,6	22,3	24,5	*food and non-alcoholic beverages*
napoje alkoholowe	3,4	3,3	3,5	4,3	*alcoholic beverages*
towary nieżywnościowe	37,2	37,0	46,4	50,8	*non-foodstuffs*
Towary niekonsumpcyjne	38,4	38,1	27,8	20,4	*Non-consumer goods*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 /260/. **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH[a] (ceny bieżące)**
WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
		W MILIONACH ZŁOTYCH *IN MILLIONS ZLOTYS*			
O G Ó Ł E M	**3884,6**	**6960,3**	**9518,6**	**9639,5**	***T O T A L***
		W ODSETKACH *IN PERCENT*			
O G Ó Ł E M	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	***T O T A L***
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	5,1	4,4	2,5	5,5	*Food and non-alcoholic beverages*
Napoje alkoholowe	3,1	2,9	2,0	2,9	*Alcoholic beverages*
Towary nieżywnościowe[b]	91,8	92,7	95,5	91,6	*Non-foodstuffs goods[b]*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. *b* Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 /261/. **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW**[ab]
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS[ab]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Sklepy	**8913**	**8652**	**8122**	**8300**	***Shops***
Domy: towarowe	1	1	–	–	*Department stores*
handlowe	4	9	6	6	*Trade stores*
Supermarkety	82	155	191	210	*Supermarkets*
Hipermarkety	6	18	21	21	*Hipermarkets*
Sklepy: powszechne	239	209	213	219	*General shops*
wyspecjalizowane	441	705	801	787	*Specialized shops*
Pozostałe sklepy[c]	8140	7555	6890	7057	*Other shops*[c]
Stacje paliw	**272**	**239**	**255**	**227**	***Petrol stations***

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 329. *b* Według lokalizacji sklepu/stacji paliw. *c* Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 5 on page 329. b According to location of shop/petrol station. c Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 /262/. **GASTRONOMIA**[a]
CATERING[a]

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	302	254	247	235	*Number of catering establishments (as of 31 XII)*
w tym restauracje	104	94	99	100	*of which restaurants*
Przychody z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	115709	160261	146594	155726	*Revenues from catering activity (current prices) in thous. zl*
w tym:					*of which:*
z produkcji gastronomicznej	61143	114106	111436	110997	*from catering production*
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	29145	26354	19449	25937	*from the sale of alcoholic beverages and tobacco*

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 /263/. **MAGAZYNY HANDLOWE**[a]
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	*SPECIFICATION*
Magazyny zamknięte:				*Secured warehouses:*
liczba	546	512	489	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	257,1	387,3	580,7	*storage space in thous.* m^2

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 6 /263/. **MAGAZYNY HANDLOWE[a] (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES[a] (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	*SPECIFICATION*
Magazyny zadaszone:				*Roofed warehouses:*
liczba	61	87	119	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	16,7	37,8	72,4	*storage space in thous. m^2*
Place składowe:				*Storage sites:*
liczba	113	137	113	*number*
powierzchnia składowa w tys. m^2	263,7	352,1	429,5	*storage space in thous. m^2*
Silosy i zbiorniki:				*Silos and reservoirs:*
liczba	231	245	266	*number*
pojemność w dam^3	33,4	65,6	193,7	*capacity in dam^3*

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.
a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons.
N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 /264/. **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
Targowiska stałe:					*Permanent marketplaces:*
liczba	50	53	50	51	*number*
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	49	46	48	50	*of which with predominance of small-retail sales*
powierzchnia w tys. m^2	152,0	171,1	166,5	166,7	*area in thous. m^2*
w tym sprzedażowa	108,9	101,7	96,5	95,1	*of which sales area*
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	2119	2350	2170	2111	*permanent small-retail sales outlets*
w tym na targowiskach czynnych codziennie	1634	1867	1662	1570	*of which at marketplaces opened daily*
Targowiska sezonowe[a] (w ciągu roku)	17	415	413	494	*Seasonal marketplaces[a] (during the year)*
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	6526,5	5254,1	5122,2	4725,2	*Annual receipts from marketplace fees in thous. zl*

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.
a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX
FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 330).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

— przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
— przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów, łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku;
— pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa) otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
— przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżka dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

— koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt

CHAPTER XIX
FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. The financial results of enterprises *are adjusted to the Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2009 No. 2013 item 330).*

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, co-operative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) *include:*

— *net revenues from sale of products (goods and services), including subsidies on products;*
— *net revenues from sale of goods and materials, including sums due from the sale of re-use packages;*
— *other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights) assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, revenues from social activities, revenues from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;*
— *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity *include:*

— *the cost of products sold (goods and services), i.e., the total costs decreased by the costs*

wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów ;
— wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
— pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
— koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz do 2009 r. inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
— *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
— *other operating costs, to which the following are included: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*
— *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale *of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices, taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).*

5. The financial result on economic activity *is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.*

6. Extraordinary profits and losses *are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.*

7. The gross financial result *(profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.*

8. Obligatory encumbrances on gross financial result *include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 other payments resulting from separate regulations.*

9. Income tax *is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. It includes:*

— część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,
— część odroczoną, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego, czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:
1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
   — **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
   — **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
3) **wskaźnik płynności finansowej:**
   — **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
   — **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
   — **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz

— the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,
— the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.

***10. The net financial result** (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.*

***11.** The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:*
*1) **cost level indicator** as the relation of the costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;*
*2) **turnover profitability rate:***
   *— **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,*
   *— **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;*
*3) **financial liquidity ratio of:***
   *— **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,*
   *— **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities excluding special funds,*
   *— **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.*

***12. Current assets** include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.*

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

***13. Share equity (funds)** is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years, net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the*

odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

— w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o. o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych, – kapitał zakładowy
— w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
— w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
— w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

Kapitał zagraniczny to kapitał wniesiony do przedsiębiorstwa przez podmiot zagraniczny. Podmiotem zagranicznym może być:

— osoba prawna z siedzibą za granicą,
— osoba fizyczna, mająca miejsce zamieszkania za granicą,
— niemająca osobowości prawnej spółka osób prawnych lub fizycznych, utworzona zgodnie z ustawodawstwem państw obcych.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

— *initial capital – in limited liability, joint stock, joint stock-limited companies,*
— *founders' capital – in state owned enterprises,*
— *participation fund – in co-operatives,*
— *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Share capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

***Foreign capital** is capital transferred to an enterprise by a foreign entity. A foreign entity includes:*

— *a legal person with the head office located abroad,*
— *a natural person with a foreign place of residence,*
— *a company of legal or natural persons, without legal personality, established in accordance with regulations applicable in the foreign country.*

***14. Liabilities of enterprises (outside capital)** include all liabilities, including liabilities from credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.*

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

***15.** Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.*

TABL. 1 /265/. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*				
Przychody z całokształtu działalności	**28179,6**	**37212,0**	**41992,6**	**42282,5**	***Revenues from total activity***
sektor publiczny	7199,0	5161,8	1325,7	1336,2	*public sector*
sektor prywatny	20980,6	32050,2	40666,9	40946,3	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	19478,5	24100,3	27002,3	27227,0	*Net revenues from sale of products (goods and services)*
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	7708,5	11698,4	13954,2	14165,8	*Net revenues from sale of goods and materials*
Przychody finansowe	469,4	638,0	332,9	208,4	*Financial revenues*
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	**26300,8**	**35334,7**	**40357,0**	**40631,2**	***Costs of obtaining revenues from total activity***
sektor publiczny	6231,7	4832,3	1269,1	1274,5	*public sector*
sektor prywatny	20069,1	30502,4	39087,9	39356,7	*private sector*
w tym:					*of which:*
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	18619,8	24342,0	27499,0	27664,6	*Cost of products sold (goods and services)*
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	6556,7	9858,3	11952,1	12156,5	*Value of goods and materials sold*
Koszty finansowe	670,1	756,5	466,1	377,8	*Financial costs*
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	**1878,8**	**1877,3**	**1635,5**	**1651,3**	***Financial result on economic activity***
Sektor publiczny	967,3	329,4	56,5	61,7	*Public sector*
Sektor prywatny	911,5	1547,9	1579,0	1589,6	*Private sector*
Zyski nadzwyczajne	**90,7**	**15,9**	**16,8**	**3,6**	***Extraordinary profits***
Sektor publiczny	6,4	7,8	1,0	0,5	*Public sector*
Sektor prywatny	84,3	8,1	15,8	3,1	*Private sector*
Straty nadzwyczajne	**1,9**	**13,5**	**6,7**	**1,4**	***Extraordinary losses***
Sektor publiczny	0,1	5,9	1,2	0,5	*Public sector*
Sektor prywatny	1,8	7,6	5,5	0,9	*Private sector*
Wynik finansowy brutto	**1967,6**	**1879,8**	**1645,7**	**1653,5**	***Gross financial result***
sektor publiczny	973,5	331,4	56,3	61,7	*public sector*
sektor prywatny	994,1	1548,4	1589,3	1591,8	*private sector*
Zysk brutto	2138,7	2137,7	2055,2	2008,3	*Gross profit*
Strata brutto	171,1	258,0	409,5	354,7	*Gross loss*
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	**391,2**	**310,5**	**295,8**	**300,1**	***Obligatory encumbrances on gross financial result***
Sektor publiczny	200,0	59,4	11,7	13,5	*Public sector*
Sektor prywatny	191,2	251,1	284,1	286,7	*Private sector*
Wynik finansowy netto	**1576,5**	**1569,3**	**1349,9**	**1353,3**	***Net financial result***
sektor publiczny	773,5	272	44,7	48,2	*public sector*
sektor prywatny	803,0	1297,3	1305,2	1305,1	*private sector*
Zysk netto	1751,0	1824,5	1757,8	1712,2	*Net profit*
Strata netto	174,5	255,2	407,8	358,8	*Net loss*

TABL. 2 /266/. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI**

REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Przychody z całokształtu działalności *Revenues from total activity*	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności *Costs of obtaining revenues from total activity*	Wynik finansowy brutto *Gross financial result*	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto *Obligatory encumbrances on gross financial result*	Wynik finansowy netto *Net financial result*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	28179,6	26300,8	1967,6	391,2	1576,5
	2010	37212,0	35334,7	1879,8	310,5	1569,3
	2012	41992,6	40357,0	1645,7	295,8	1349,9
	2013	**42282,5**	**40631,2**	**1653,5**	**300,1**	**1353,3**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		1117,4	968,9	148,9	2,0	146,9
Przemysł ..... *Industry*		21408,3	20546,7	862,1	200,3	661,8
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		323,0	323,8	–0,8	1,4	–2,1
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		20174,1	19351,0	823,3	188,3	635,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas steam and air conditioning supply*		430,0	395,0	35,3	6,7	28,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		481,2	477,0	4,2	3,9	0,3
Budownictwo ..... *Construction*		1933,0	1858,4	74,6	14,2	60,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		12003,5	11636,3	368,6	51,4	317,2
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transport and storage*		2311,1	2208,5	102,4	11,7	90,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		30,9	30,1	0,8	0,1	0,7
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		65,1	63,9	1,2	0,9	0,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		425,8	415,0	10,9	2,3	8,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		505,7	477,1	28,7	5,4	23,3
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	#
Edukacja..... *Education*		#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		166,2	162,8	3,4	0,8	2,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		9,5	10,7	–1,2	–	–1,2

TABL. 3 /267/. **PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH**
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Liczba przedsiębiorstw *Number of enterprises*	Z wynikiem finansowym brutto *With gross financial result*			Z wynikiem finansowym netto *With net financial result*		
		dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*	dodatnim (zysk) *positive (profit)*	ujemnym (strata) *negative (loss)*	zerowym (0) *zero (0)*
		w % ogółu *in % of total*					
O G Ó Ł E M 2005	1214	79,9	17,8	2,3	78,5	18,6	2,9
T O T A L 2010	1303	82,2	16,7	1,1	81,1	17,7	1,2
2012	1252	81,3	18,0	0,7	80,6	18,5	1,0
2013	**1297**	**80,9**	**18,3**	**0,8**	**79,6**	**19,4**	**1,1**
sektor publiczny ..... *public sector*	83	69,9	30,1	–	68,7	31,3	–
sektor prywatny ..... *private sector*	1214	81,6	17,5	0,9	80,3	18,5	1,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	133	92,5	7,5	–	91,0	9,0	–
Przemysł ..... *Industry*	438	78,3	21,7	–	77,2	22,8	–
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*	9	66,7	33,3	–	66,7	33,3	–
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*	373	79,6	20,4	–	78,3	21,7	–
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas steam and air conditioning supply*	12	75,0	25,0	–	75,0	25,0	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*	44	70,5	29,5	–	70,5	29,5	–
Budownictwo ..... *Construction*	110	77,3	22,7	–	76,4	23,6	–
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]	345	86,1	13,6	0,3	84,6	14,8	0,6
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	85	81,2	18,8	–	81,2	18,8	–
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]	13	46,2	53,8	–	38,5	61,5	–
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	13	69,2	30,8	–	69,2	30,8	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	#	#	#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*	44	59,1	18,2	22,7	54,5	18,2	27,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	32	84,4	15,6	–	84,4	15,6	–
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	#	#	#	#	#	#	#
Edukacja ..... *Education*	#	#	#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	26	80,8	19,2	–	80,8	19,2	–
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	#	#	#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*	3	66,7	33,3	–	66,7	33,3	–

TABL. 4 /268/. **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Wskaźnik poziomu kosztów *Cost level indicator*	Wskaźnik rentowności obrotu *Turnover profitability rate*		Wskaźnik płynności finansowej *Financial liquidity ratio of the*		
			brutto *gross*	netto *net*	I stopnia *first degree*	II stopnia *second degree*	III stopnia *third degree*
			w %		*in %*		
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	93,3	7,0	5,6	47,5	113,5	159,8
	2010	95,0	5,1	4,2	25,8	97,2	145,8
	2012	96,1	3,9	3,2	24,8	92,3	148,9
	2013	**96,1**	**3,9**	**3,2**	**27,1**	**93,8**	**149,0**
sektor publiczny ..... *public sector*		95,4	4,6	3,6	86,8	160,9	201,2
sektor prywatny ..... *private sector*		96,1	3,9	3,2	24,7	91,1	146,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, forestry and fishing*		86,7	13,3	13,1	46,3	161,6	308,4
Przemysł ..... *Industry*		96,0	4,0	3,1	25,0	85,5	133,1
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		100,2	–0,2	–0,7	23,6	68,3	93,2
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		95,9	4,1	3,1	22,6	83,4	133,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] ..... *electricity, gas steam and air conditioning supply*		91,9	8,2	6,7	43,3	119,7	157,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		99,1	0,9	0,1	77,8	132,2	143,3
Budownictwo ..... *Construction*		96,1	3,9	3,1	26,5	133,1	188,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		96,9	3,1	2,6	15,8	74,0	142,8
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		95,6	4,4	3,9	46,4	150,9	166,7
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		97,5	2,5	2,3	101,4	145,5	162,8
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		98,1	1,9	0,6	291,2	384,0	423,7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		97,5	2,5	2,0	143,7	218,0	252,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		94,3	5,7	4,6	91,6	285,0	302,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] .... *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	#	#
Edukacja ..... *Education*		#	#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		97,9	2,1	1,6	54,6	163,5	176,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		113,0	–13,0	–13,0	2,2	41,8	55,7

TABL.5 /269/. **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Zapasy *Stocks* razem *total*	w tym *of which* materiały *materials*	półprodukty i produkty w toku *semi-finished products and work in progress*	produkty gotowe *finished products*
		w mln zł				
O G Ó Ł E M ..... **T O T A L**	2005	9964,5	2745,1	1055,0	272,0	730,3
	2010	11027,9	3393,6	1085,0	478,6	628,6
	2012	11946,3	4253,2	1381,3	468,1	833,8
	2013	**12387,1**	**4267,6**	**1398,2**	**518,1**	**765,8**
sektor publiczny ..... *public sector*		656,2	121,2	69,5	6,6	41,1
sektor prywatny ..... *private sector*		11730,9	4146,4	1328,7	511,5	724,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, forestry and fishing*		718,0	337,2	72,4	54,4	202,6
Przemysł ..... *Industry*		6587,9	2226,3	1230,9	342,9	478,9
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		115,2	20,2	5,6	–	14,2
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		6074,3	2167,6	1190,3	342,2	463,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] *electricity, gas steam and air conditioning supply*		135,1	28,4	27,3	0,0	–
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		263,3	10,1	7,6	0,7	1,3
Budownictwo ..... *Construction*		853,7	191,8	25,6	103,7	53,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		3073,0	1450,7	54,3	6,7	29,5
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		435,2	16,2	8,0	0,0	0,4
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		6,7	0,6	0,3	–	–
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		36,5	3,1	1,5	0,8	0,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		210,3	19,0	1,2	5,8	0,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		164,9	7,4	2,0	3,7	0,2
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	#
Edukacja ..... *Education*		#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		27,4	1,5	1,0	–	–
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		2,7	0,6	0,0	–	0,0

towary *goods*	Należności krótkoterminowe *Short-term dues* razem *total*	w tym z tytułu dostaw i usług *of which from deliveries and services*	Inwestycje krótkoterminowe *Short-term investments*	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe *Short-term deferred expenditures*	WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*
in mln zl					
662,3	4109,4	3555,6	2963,9	146,0	2005 ..... **O G Ó Ł E M**
1155,5	5397,0	4300,2	1950,4	286,9	2010 ***T O T A L***
1507,0	5411,2	4502,2	1993,4	288,5	2012
1509,5	**5543,5**	**4514,6**	**2255,6**	**320,4**	**2013**
1,5	241,7	163,5	283,0	10,4	..... sektor publiczny *public sector*
1508,0	5301,8	4351,0	1972,6	310,1	..... sektor prywatny *private sector*
5,4	268,5	136,7	107,8	4,5	.... Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*
151,3	2992,0	2407,4	1238,7	130,8	..... Przemysł *Industry*
0,3	55,3	50,5	29,2	10,5	..... górnictwo i wydobywanie *mining and quarrying*
150,3	2771,4	2243,5	1029,5	105,9	..... przetwórstwo przemysłowe *manufacturing*
0,5	65,4	59,8	37,1	4,2	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] *electricity, gas steam and air conditioning supply*
0,2	99,9	53,6	143,0	10,3	dostawa wody; gospodarowanie ściekami ..... i odpadami; rekultywacja[Δ] *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
5,1	482,7	363,2	120,2	59,0	..... Budownictwo *Construction*
1318,1	1251,6	1146,4	340,2	30,5	Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
6,9	272,7	219,2	121,1	25,1	..... Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*
0,2	1,8	0,8	4,2	0,2	..... Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]
0,3	8,0	5,4	25,1	0,3	..... Informacja i komunikacja *Information and communication*
#	#	#	#	#	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*
11,8	61,9	50,1	119,7	9,6	..... Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*
0,7	105,5	102,4	50,0	2,1	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*
#	#	#	#	#	Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*
#	#	#	#	#	..... Edukacja *Education*
0,4	17,0	16,6	8,5	0,5	..... Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*
#	#	#	#	#	Działalność związana z kulturą, rozrywką ..... i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*
0,5	1,9	1,3	0,1	0,1	..... Pozostała działalność usługowa *Other service activities*

TABL. 6 /270/. **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym *Of which*			
			kapitał (fundusz) podstawowy *share capital (fund)*	kapitał (fundusz) zapasowy *supplementary capital (fund)*	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych *undistributed (unsettled) financial result from previous years*	wynik finansowy netto roku obrotowego *net financial result of the turnover year*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	11246,9	5091,5	3767,7	–720,5	1576,5
	2010	13888,3	5685,9	4429,7	–36,9	1607,8
	2012	13864,0	5847,6	4355,0	–219,7	1376,9
	2013	**14499,5**	**6436,7**	**5031,9**	**–323,3**	**1320,3**
sektor publiczny ..... *public sector*		1995,9	1539,8	308,1	–33,8	48,3
sektor prywatny ..... *private sector*		12503,7	4896,9	4723,8	–289,5	1271,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, forestry and fishing*		1263,9	338,0	554,3	–14,6	146,9
Przemysł ..... *Industry*		9251,2	4466,9	3200,8	–377,9	666,7
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		210,5	72,1	41,5	2,1	–2,1
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		7482,5	3084,2	3042,6	–376,1	639,8
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] *electricity, gas steam and air conditioning supply*		405,8	300,3	37,3	–5,5	28,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		1152,3	1010,3	79,5	1,6	0,3
Budownictwo ..... *Construction*		484,0	102,2	257,2	56,5	60,4
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		1785,8	598,7	593,9	55,2	314,7
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		410,5	240,1	99,7	–7,2	55,4
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		25,3	31,8	2,9	–12,4	0,7
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		50,0	12,6	14,9	–1,4	0,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		832,5	504,9	149,3	–2,7	8,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		158,4	57,4	66,2	2,2	23,3
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	#
Edukacja ..... *Education*		#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		40,5	20,3	12,8	–1,2	2,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		0,4	0,9	3,6	–2,9	–1,2

TABL. 7 /271/. **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK**[a]
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES[a]
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Total*	W tym mienie *Of which estate*			
			Skarbu Państwa *of the State Treasury*	państwowych osób prawnych *of state legal persons*	krajowych osób fizycznych *of domestic natural persons*	osób zagranicznych *of foreign persons*
		w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	3659,7	149,4	252,5	456,4	1053,7
	2010	4311,7	72,3	428,1	548,9	1323,0
	2012	4405,2	48,0	52,0	583,8	1360,2
	2013	**4985,5**	**43,2**	**90,7**	**575,9**	**1784,1**
sektor publiczny ..... *public sector*		1506,4	42,6	85,7	0,4	–
sektor prywatny ..... *private sector*		3479,1	0,6	5,1	575,5	1784,1
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo .... *Agriculture, forestry and fishing*		220,1	31,6	85,6	17,4	31,3
Przemysł ..... *Industry*		4034,2	8,9	2,2	280,0	1556,5
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		71,1	–	–	6,7	1,8
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		2652,5	8,9	0,3	262,2	1543,6
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] *electricity, gas steam and air conditioning supply*		300,3	–	2,0	7,9	10,7
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		1010,3	0,1	–	3,2	0,5
Budownictwo ..... *Construction*		66,7	–	–	33,9	4,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		362,3	–	0,0	165,5	155,1
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		121,0	2,0	2,0	38,0	7,0
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		31,8	–	–	3,5	0,1
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		12,6	0,6	–	4,5	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		50,2	–	–	6,5	0,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		24,8	–	–	9,0	15,0
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	#
Edukacja ..... *Education*		#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		19,6	–	–	5,9	–
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		0,2	–	–	–	–

a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 /272/. **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Długoterminowe *Long-term*		Krótkoterminowe *Short-term*		
			razem *total*	w tym kredyty i pożyczki *of which credits and loans*	razem *total*	w tym *of which* kredyty i pożyczki *credits and loans*	w tym *of which* z tytułu dostaw i usług *deliveries and services*
		w mln zł *in mln zl*					
O G Ó Ł E M ..... *T O T A L*	2005	10747,0	4386,7	3481,9	6360,3	1436,1	3148,0
	2010	10409,0	2743,1	1741,7	7665,9	1739,8	4137,9
	2012	10846,9	2738,3	2328,4	8108,7	2046,6	4294,2
	2013	**11039,3**	**2635,9**	**2143,7**	**8403,5**	**2157,2**	**4362,8**
sektor publiczny ..... *public sector*		622,1	289,6	234,9	332,5	109,8	79,1
sektor prywatny ..... *private sector*		10417,2	2346,3	1908,8	8070,9	2047,4	4283,7
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		543,1	301,8	206,6	241,4	76,5	103,1
Przemysł ..... *Industry*		6547,9	1550,2	1324,5	4997,6	1319,2	2436,4
górnictwo i wydobywanie ..... *mining and quarrying*		141,0	10,7	10,0	130,3	77,3	26,4
przetwórstwo przemysłowe ..... *manufacturing*		5831,4	1237,5	1073,3	4593,9	1142,2	2354,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę[Δ] *electricity, gas steam and air conditioning supply*		200,5	113,5	77,0	87,1	20,8	28,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ] ..... *water supply; sewerage, waste management and remediation activities*		374,9	188,5	164,3	186,4	78,9	27,6
Budownictwo ..... *Construction*		568,3	106,5	92,9	461,9	55,2	217,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		2596,9	437,7	318,8	2159,3	609,7	1319,8
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*		339,2	76,3	54,6	262,8	58,6	146,2
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		15,3	11,2	11,1	4,1	1,5	1,7
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		11,4	2,6	2,5	8,8	0,5	4,0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		#	#	#	#	#	#
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		216,4	123,3	112,8	93,1	5,8	59,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		60,9	5,0	1,9	55,9	7,3	25,4
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*		#	#	#	#	3	3
Edukacja ..... *Education*		#	#	#	#	#	#
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*		26,9	11,1	9,7	15,7	2,2	7,1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*		#	#	#	#	#	#
Pozostała działalność usługowa ..... *Other service activities*		7,8	2,9	2,9	4,9	1,0	3,4

DZIAŁ XX
FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów oraz województw), zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

Podstawę prawną określającą te procesy stanowiła dla lat 2000–2009. ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2003 Nr 15, poz. 148, z późniejszymi zmianami), a od 2010 – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego również ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 594–596) oraz ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2010 Nr 80, poz. 526, z późniejszymi zmianami).

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące **dochodów i wydatków** budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są określane w uchwale budżetowej przez właściwe organy stanowiące na rok kalendarzowy (budżetowy), w terminach i na zasadach określonych w ustawach ustrojowych oraz ustawie o finansach publicznych.

4. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o finansach publicznych, tj. na działy – określające rodzaj działalności oraz paragrafy – określające rodzaj dochodu lub wydatku; prezentowane dane w podziale na działy i paragrafy opracowano zgodnie ze szczegółową klasyfikacją dochodów i wydatków, ustalaną przez Ministra Finansów na mocy kolejnych rozporządzeń z lat 2000–2013.

CHAPTER XX
PUBLIC FINANCE

General notes

1. Public finances *include the processes connected with accumulation and allocation of public funds, and particularly: collecting and accumulating revenue, spending public funds, financing of loan needs of the state budget and of the budgets of local self-government entities (i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships), contracting liabilities involving public funds, managing public funds and public debt, as well as settlements with the European Union budget.*

The legal basis defining the above mentioned processes for years 2000–2009 provided the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 15, item 148, with later amendments), and since 2010 – the Law on Public Finances, dated 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241) with later amendments. With respect to the financial management of local self-governments, the legal basis is additionally provided by the Law on Gmina Self-government, dated 8 III 1990, the Law on Powiat Self-government and the Law on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 items 594–596), as well as the Law on Incomes of Local Self-government Entities, dated 13 XI 2003 (uniform text Journal of Laws 2010 No. 80, item 526, with later amendments).

2. *The presented data include information regarding* ***revenue and expenditure*** *the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).*

3. *Revenue and expenditure of budgets of local self-government entities are determined in the budgetary act passed by relevant councils for a period of one calendar year (a budgetary year) within the periods and in accordance with the principles set forth in statutory acts and in the Act of Public Finances.*

4. *Revenue and expenditure of the budgets of local self-governments are grouped in accordance with the provisions set forth in the Act on Public Finances, i.e. they are grouped into divisions – defining types of activity, and into paragraphs – defining types of revenue or expenditure; the presented data, divided into divisions and paragraphs, were compiled in accordance with the detailed classification of budget revenue and expenditure, specified by the Minister of Finance in subsequent decrees adopted in the period of 2000–2013.*

5. Na **dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:
   a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
   b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbowa,
   c) dochody z majątku np. dochody z najmu i dzierżawy,
   d) środki na dofinansowanie własnych zadań z źródeł;
2) dotacje:
   a) celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
   b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
   c) otrzymane z funduszy celowych (od 2011 r. są tylko państwowe fundusze celowe),
   d) pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
3) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

6. Na **wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) wydatki bieżące, do których zalicza się m.in.:
   a) dotacje, w tym dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
   b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,
   c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wynagrodzenia (wraz z pochodnymi), zakup materiałów i usług,
   d) wydatki na obsługę długu;
2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

5. Budget revenues of local self-government entities *comprise:*

1) own revenue, i.e.:
   a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
   b) receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts of which the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, treasury fee,
   c) revenue from property, e.g., revenues from renting and leasing,
   d) funds for the additional financing of own tasks from other sources;
2) grants:
   a) appropriated allocations from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,
   b) provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the budget of European funds,
   c) received from the appropriated funds (from 2011 state appropriated funds),
   d) other allocations, including allocations based on agreements with bodies of the government administration;
3) general subsidy from the state budget, comprising: equalisation, educational, compensating, balancing, and regional parts.

6. Expenditure of local self-government entities budgets *comprise:*

1) current expenditure, such as:
   a) allocations, of which allocations for organisational and legal units operating within local self-government entities budgets,
   b) benefits for natural persons,
   c) current expenditure of budgetary entities, of which wages and salaries (including derivatives), purchase of materials and services;
   d) expenditures on debt servicing;
2) property expenditure including investment expenditure.

7. *Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 /273/. **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy[a] *Gminas*[a]	Miasto na prawach powiatu *City with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M 2005	2674905,9	1599608,4	375712,6	480274,7	219310,2
T O T A L 2010	4124964,8	2364888,0	540625,3	726258,4	493193,1
2012	4240004,6	2514998,5	584630,5	725596,4	414779,2
2013	**4369700,2**	**2530038,3**	**610276,3**	**757038,5**	**472347,1**
Dochody własne ..... ***Own revenue***	**2084636,9**	**1353641,5**	**360540,4**	**243663,6**	**126791,4**
w tym: *of which:*					
Udziały w podatku dochodowym ..... *Share in income tax*	815234,2	438340,5	156282,5	118367,3	102243,9
od osób prawnych ..... *corporate income tax*	123586,0	25982,5	12405,2	5415,1	79783,2
od osób fizycznych ..... *personal income tax*	691648,1	412358,0	143877,3	112952,1	22460,7
Podatek: *Tax:*					
od nieruchomości ..... *on real estate*	545102,7	469235,0	75867,7	–	–
rolny ..... *agricultural*	92561,6	92002,9	558,7	–	–
od środków transportowych ..... *on means of transport*	21732,9	16447,3	5285,6	–	–
od czynności cywilnoprawnych ..... *on civil law transactions*	27201,0	20398,9	6802,1	–	–
Opłata skarbowa ..... *Treasury fee*	10623,0	7105,9	3517,1	–	–
Dochody z majątku ..... *Revenue from property*	186742,1	106085,7	50024,2	27289,4	3342,8
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze ..... *of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character*	80484,0	51868,6	21483,8	6792,4	339,2
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł ..... *Funds for additional financing of own tasks from other sources*	19197,4	13461,5	1476,7	2990,2	1269,0

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 /273/. **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy[a] *Gminas*[a]	Miasto na prawach powiatu *City with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
Dotacje ogółem ..... ***Total allocations***	**944812,2**	**438874,1**	**89138,5**	**178061,6**	**238738,0**
Dotacje celowe ..... *Appropriated allocations*	658695,8	364193,5	64166,8	144697,7	85637,8
z budżetu państwa na zadania: *from the state budget for tasks:*					
z zakresu administracji rządowej ..... *for government administration tasks*	428604,6	232939,2	38075,5	90366,3	67223,6
własne ..... *for own tasks*	175692,4	115574,9	10263,7	42081,1	7772,7
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej ..... *realized on the basis of agreements with government administration bodies*	4186,8	2812,2	225,2	990,1	159,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień miedzy jednostkami samorządu terytorialnego ..... *for tasks realized on the basis of agreements between local self-government entities*	19647,2	7174,8	3287,3	8437,4	747,7
otrzymane z państwowych funduszy celowych ..... *received from state appropriated funds*	26834,5	5374,7	12315,2	2235,7	6908,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań ..... *for financial assistance between local self-government entities for additional financing of own tasks*	3730,4	317,7	–	587,2	2825,5
Dotacje z paragrafów 200 i 620[b] ..... *Allocations from paragraphs 200 and 620*[b]	286116,2	74680,6	24971,6	33363,9	153100,1
Subwencja ogólna z budżetu państwa ***General subsidy from the state budget***	**1340251,2**	**737522,7**	**160597,5**	**335313,3**	**106817,7**
W tym część oświatowa ..... *Of which educational part*	**1020408,3**	**592247,3**	**143866,1**	**268650,5**	**15644,4**

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 /274/. **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy[a] *Gminas*[a]	Miasto na prawach powiatu *City with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Woje-wództwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ..... ***TOTAL***	**4369700,2**	**2530038,3**	**610276,3**	**757038,5**	**472347,1**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo ..... *Agriculture and hunting*	99952,1	43105,1	169,3	532,0	56145,7
Przetwórstwo przemysłowe ..... *Manufacturing*	37859,8	1429,0	28,0	93,6	36309,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę ..... *Electricity, gas and water supply*	3556,0	3554,6	–	–	1,4
Transport i łączność ..... *Transport and communication*	143411,6	32804,2	10054,2	22131,1	78422,1
Gospodarka mieszkaniowa ..... *Dwelling economy*	196298,6	115531,4	49338,4	28213,3	3215,5
Działalność usługowa ..... *Service activity*	22378,7	1879,0	9019,0	11292,1	188,6
Administracja publiczna ..... *Public administration*	52362,6	22645,9	3111,9	20428,4	6176,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ..... *Public safety and fire care*	69393,5	2024,7	13080,4	54189,1	99,3
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem ..... *Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal personality and expenses associated with their intake*	1596999,7	1094006,5	272383,4	127725,5	102884,3
Różne rozliczenia ..... *Miscellaneous settlements*	1400605,5	750348,0	161638,7	336563,4	152055,4
Oświata i wychowanie ..... *Education*	86727,3	58803,7	8336,0	17450,1	2137,5
Ochrona zdrowia ..... *Health care*	44198,4	11299,2	6396,8	26158,9	343,5
Pomoc społeczna ..... *Social assistance*	399596,8	281563,4	29592,6	85936,4	2504,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	58588,3	9076,3	6918,1	14066,7	28527,2
Edukacyjna opieka wychowawcza ..... *Educational care*	15015,3	10047,1	658,4	4253,6	56,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska .. *Municipal economy and environmental protection*	74779,3	53823,0	16051,8	4511,6	392,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego ..... *Culture and protection of national heritage*	15294,1	13198,2	0,0	2021,5	74,4
Kultura fizyczna ..... *Physical education*	38110,0	17013,6	20768,4	324,5	3,5

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 /275/. **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy[a] *Gminas*[a]	Miasto na prawach powiatu *City with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M 2005	2676648,8	1567902,9	377495,8	487876,3	243373,8
T O T A L 2010	4537030,1	2665258,9	568839,9	747976,4	554954,9
2012	4202941,3	2496264,3	570580,7	723991,7	412104,6
2013	**4329870,4**	**2510491,3**	**644692,3**	**731536,7**	**443150,1**
Wydatki bieżące ..... ***Current expenditure***	**3661871,4**	**2181262,5**	**510785,7**	**664431,5**	**305391,7**
w tym: *of which:*					
Dotacje ..... *Allocations*	377345,2	143090,7	49484,0	42696,1	142074,4
w tym dla samorządowych zakładów budżetowych ..... *of which for self-government budgetary establishments*	4335,8	4335,8	–	–	–
Świadczenia na rzecz osób fizycznych ..... *Benefits for natural persons*	373981,9	315450,9	26666,1	29270,6	2594,3
Wydatki bieżące jednostek budżetowych ..... *Current expenditure of budgetary entities*	2835272,2	1682842,5	419982,2	584821,8	147625,7
w tym: *of which:*					
wynagrodzenia ..... *wages and salaries*	1544499,7	892671,9	221794,7	358674,3	71358,8
w tym osobowe ..... *of chich personal*	1392233,2	806210,6	201908,9	320932,3	63181,4
pochodne od wynagrodzeń[b] ..... *derivatives from wages and salaries*[b]	281987	170683,7	39250,4	59518,0	12534,9
zakup materiałów i usług ..... *purchase of materials and services*	765072,2	471936,3	120233,4	116504,7	56397,8
Obsługa długu publicznego ..... *Public debt servicing*	55693,0	29471,7	6802,2	6576,6	12842,5
w tym wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń .. *of which payments related to guarantees and endorsements*	100,0	100,0	–	–	–
Wydatki majątkowe ..... ***Property expenditure***	**667999,2**	**329228,8**	**133906,6**	**67105,3**	**137758,5**
W tym inwestycyjne[c] ..... *Of which investment expenditure*[c]	629497,5	311273,9	118059,8	66405,3	133758,5

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. *b* Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. *c* Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including allocations for financing investment tasks of self-government budgetary establishments.

TABL. 4 /276/. **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2013 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY DIVISION IN 2013

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Total*	Gminy[a] *Gminas*[a]	Miasto na prawach powiatu *City with powiat status*	Powiaty *Powiats*	Województwo *Voivodship*
	w tys. zł *in thous. zl*				
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	**4329870,4**	**2510491,3**	**644692,3**	**731536,7**	**443150,1**
w tym: *of which:*					
Rolnictwo i łowiectwo ..... *Agriculture and hunting*	128656,5	67065,8	271,3	539,0	60780,4
Przetwórstwo przemysłowe ..... *Manufacturing*	65010,9	2252,9	40,4	315,8	62401,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę ..... *Electricity, gas and water supply*	4132,4	3660,5	–	–	471,9
Transport i łączność ..... *Transport and communication*	445340,8	150503,5	77038,1	69988,0	147811,2
Gospodarka mieszkaniowa ..... *Dwelling economy*	133489,9	99253,1	25618,8	8387,8	230,2
Działalność usługowa ..... *Service activity*	46365,6	6417,8	30691,6	7809,0	1447,2
Administracja publiczna ..... *Public administration*	452660,4	276630,7	48298,7	85647,5	42083,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ..... *Public safety and fire care*	104061	30887,2	18437,8	54632,1	103,9
Obsługa długu publicznego ..... *Public debt servicing*	55727	29499,9	6802,2	6582,4	12842,5
Różne rozliczenia ..... *Miscellaneous settlements*	14854,1	6856,1	7713,3	284,7	–
Oświata i wychowanie ..... *Education*	1477057,1	991278,5	206990,4	257329,9	21458,3
Ochrona zdrowia ..... *Health care*	68347,0	16591,1	8463,3	27044,3	16248,3
Pomoc społeczna ..... *Social assistance*	576986,4	388769,2	57896,8	126746,8	3573,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej *Other tasks in sphere of social policy*	103023,1	18182,6	15340,1	31760,3	37740,1
Edukacyjna opieka wychowawcza ..... *Educational care*	95649,3	34333,7	19065,1	41970,7	279,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska ... *Municipal economy and environmental protection*	247537,6	203764,1	39304,0	4025,3	444,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego ..... *Culture and protection of national heritage*	164288,1	105136,9	28831,2	6038,6	24281,4
Kultura fizyczna ..... *Physical education*	120021,7	71993,0	44166,3	1060,3	2802,1

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

DZIAŁ XXI
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

— budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
— maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
— środki transportu,
— inne, tj.: melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz od 1995 r. inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

W przypadku ujemnych różnic kursowych walut suma nakładów na poszczególne grupy rodzajowe może być większa od nakładów na środki trwałe ogółem.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np.: budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Nakłady inwestycyjne na drogi publiczne, ulice i place zalicza się do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

CHAPTER XXI
INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays *are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.*

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets *include outlays on:*

— *buildings and structures (include buildings and places as well as civil engineering works), of which, among other, construction and assembly works, design and cost estimate documentations,*
— *machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),*
— *transport equipment,*
— *others, i.e., detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as, since 1995 livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (included exclusively in data expressed at current prices), except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS), implemented since 1 I 2005 r.).*

In case of foreign exchange losses of currencies, the sum of outlays on particular groups of assets may exceed the total value of outlays on fixed assets.

Other outlays *are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.*

2. *Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).*

Investment outlays on public roads, streets and squares were included in the section "Transportation and storage".

3. Wartość nakładów inwestycyjnych od 1999 r. poniesionych przez:
— osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
— osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

3. *The value of investment outlays since 1999 incurred by:*
— *legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons),was compiled on the basis of statistical reports,*
— *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and private recreational construction (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., do not include the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 330 z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez wartość brutto środków trwałych według stanu w dniu 31 XII w bieżących cenach ewidencyjnych należy rozumieć:
— w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:

Fixed assets

1. Fixed assets *include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land, livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.*

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as fixed assets, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as rights of perpetual use of land regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Accounting Act dated 29 IX 1994 (uniform text, Journal of Laws 2013 item 330 with later amendments).

2. The gross value of fixed assets *is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).*

The gross value of fixed assets as of 31 XII at current book-keeping prices is understood:
— *within the scope of fixed assets designated for exploitation:*

– przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
– po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,

— w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość netto środków trwałych odpowiada wartości brutto pomniejszonej o wartość zużycia.

4. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

5. Dane według sekcji PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe" wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe". Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości".

Wartość dróg publicznych, ulic i placów zaliczono do sekcji „Transport i gospodarka magazynowa".

6. Wartość brutto środków trwałych:

— osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących) oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
— osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowa-

– before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
– after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,

— in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

***The gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).*

***3.** The **net value of fixed assets** corresponds to the gross value of fixed assets decreased by the value of consumption.*

***4. The value of consumption of fixed assets** corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.*

***The degree of consumption** of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.*

***5.** Data by sections of the NACE Rev. 2 – were compiled using **the enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section "Manufacturing". An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section "Real estate activities".*

The value of public roads, streets and squares was included in the section "Transportation and storage".

***6.** The gross value of fixed assets:*

— of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employess) as well as, natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
— of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing

dzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

1) budynki i budowle:
   a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
   b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
   a) kotły i maszyny energetyczne,
   b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
   c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
   d) urządzenia techniczne,
   e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
3) środki transportu;
4) pozostałe środki trwałe, tj.: zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, and water structures – was estimated.

7. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. *The grouping includes:*

1) buildings and structures:
   a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
   b) civil engineering works (excluding detailed meliorations);
2) machinery, technical equipment and tools:
   a) boilers and power industry machinery,
   b) general usage machinery, equipment and apparatus,
   c) special use machinery, equipment and apparatus,
   d) technical equipment,
   e) tools, instruments, moveable and endowments;
3) transport equipment;
4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje
Investments

TABL. 1 /277/. **NAKŁADY INWESTYCYJNE[a] (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**4675,3**	**4318,5**	**4779,2**	***T O T A L***
sektor publiczny	1987,7	1264,9	1770,9	*public sector*
sektor prywatny	2687,6	3053,6	3008,3	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	137,3	186,8	207,8	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	2131,0	2156,0	2024,2	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	14,3	25,5	14,3	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	1522,5	1380,9	1136,9	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę[Δ]	294,2	451,0	512,0	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ]	300,0	298,6	361,1	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	169,3	46,5	232,2	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	392,9	301,9	240,5	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa[b]	563,7	413,4	738,0	*Transportation and storage*[b]
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	35,6	84,0	20,2	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	10,0	41,7	34,2	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25,1	26,4	22,4	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	403,0	476,7	500,2	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20,4	31,0	32,2	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	26,3	18,4	40,8	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	212,4	177,1	214,0	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	152,0	130,9	127,3	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	134,8	75,2	181,4	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	248,8	136,3	149,5	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	12,3	16,3	14,3	*Other service activities*

a Według lokalizacji inwestycji. *b* Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.
a By investments localization. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 /278/. **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH[a] (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES[a] (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**2678,2**	**2663,4**	**2883,0**	***T O T A L***
sektor publiczny	870,5	431,5	848,1	*public sector*
sektor prywatny	1807,7	2231,9	2034,9	*private sector*
w tym:				*of which:*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	66,2	98,7	113,5	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	1905,6	2009,0	1846,2	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	13,5	24,9	13,0	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	1472,8	1332,6	1108,9	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę[Δ]	284,8	444,5	457,3	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ]	134,5	207,0	267,0	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	52,9	28,6	72,7	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	274,8	223,5	173,1	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	166,7	97,3	404,0	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	17,0	32,6	5,9	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	7,3	35,3	27,4	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25,0	20,9	17,7	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	11,3	8,1	5,6	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10,2	10,8	20,2	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	15,2	14,8	31,2	*Administrative and support service activities*
Edukacja	10,3	1,0	2,2	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	96,2	61,9	144,6	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	19,1	15,5	16,0	*Arts, entertainment and recreation*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investments localization.

TABL. 3 /279/. **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH[a] WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**

INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES[a] BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem *Total*	W tym *Of which*			*SPECIFICATION*
		budynki i budowle *buildings and structures*	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia *machinery, technical equipment and tools*	środki transportu *transport equipment*	
	w mln zł *in mln zl*				
O G Ó Ł E M 2010	1880,2	744,5	969,8	154,8	***T O T A L***
2012	1763,5	745,5	855,6	154,2	
2013	**1800,5**	**741,1**	**866,1**	**182,7**	
w tym:					*of which:*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	121,1	63,9	39,7	17,1	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	1199,9	455,8	673,5	60,5	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	18,3	2,6	15,4	0,3	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	889,6	262,6	567,0	50,2	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę[Δ]	53,7	33,0	19,8	0,9	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ]	238,2	157,6	71,2	9,1	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	70,9	11,2	50,0	9,7	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	132,1	72,6	35,5	23,9	*Trade; repair of motor vehicles[Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa	87,3	21,9	3,8	61,5	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	2,2	1,0	0,7	0,4	*Accommodation and catering[Δ]*
Informacja i komunikacja	5,9	1,7	3,7	0,5	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4,7	2,3	2,3	0,1	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ...	4,1	2,5	1,3	0,3	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13,8	7,4	3,5	2,9	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	13,2	4,7	4,5	3,9	*Administrative and support service activities*
Edukacja	2,2	0,9	0,6	0,7	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	124,8	83,1	40,8	0,9	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15,7	10,4	5,2	0,1	*Arts, entertainment and recreation*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe
Fixed assets

TABL. 4 /280/. **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH[a] (bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS[a] (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**67939,0**	**70164,9**	**74294,2**	***T O T A L***
sektor publiczny	32539,7	24102,0	25406,3	*public sector*
sektor prywatny	35399,3	46062,9	48887,9	*private sector*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4836,6	5111,5	5354,6	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	27882,4	27345,0	29740,3	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	497,8	386,1	423,2	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	14334,6	15514,9	17430,3	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę[Δ]	10173,6	8029,6	7762,4	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ]	2876,4	3414,3	4124,4	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	1143,4	1317,6	1216,0	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	3242,0	3390,6	3302,7	*Trade; repair of motor vehicles[Δ]*
Transport i gospodarka magazynowa[b]	11316,2	12454,2	12886,4	*Transportation and storage[b]*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	360,5	533,5	583,7	*Accommodation and catering[Δ]*
Informacja i komunikacja	2331,1	1467,1	1493,6	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	373,2	388,6	389,7	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	10050,3	10719,5	11245,7	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	353,5	427,8	472,7	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	201,8	289,6	373,5	*Administrative and support service activities*
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1834,7	1850,0	2004,8	*Public administration and defence; compulsory social security*
Edukacja	1754,3	2061,6	2134,5	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1224,8	1438,8	1584,8	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	928,8	1214,7	1344,8	*Arts, entertainment and recreation*
Pozostała działalność usługowa	105,5	155,1	166,3	*Other service activities*

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności. *b* Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 /281/. **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH**[a] **(bieżące ceny ewidencyjne)**
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES[a] *(current book-keeping prices)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
O G Ó Ł E M	**35972,6**	**34813,0**	**37146,8**	***T O T A L***
sektor publiczny	15150,2	5128,1	5602,4	*public sector*
sektor prywatny	20822,4	29684,9	31544,4	*private sector*
w tym:				*of which:*
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1333,6	1386,3	1502,1	*Agriculture, forestry and fishing*
Przemysł	25767,0	25009,2	27286,6	*Industry*
górnictwo i wydobywanie	492,7	377,7	411,7	*mining and quarrying*
przetwórstwo przemysłowe	13804,0	14899,4	16778,6	*manufacturing*
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodę i gorącą wodę[Δ]	10103,8	7936,7	7661,9	*electricity, gas, steam and air conditioning supply*
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja[Δ]	1366,5	1795,4	2434,5	*water supply; sewerage, waste management and remediation activities*
Budownictwo	738,6	785,1	607,9	*Construction*
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]	2114,5	2086,9	1902,9	*Trade; repair of motor vehicles*[Δ]
Transport i gospodarka magazynowa	638,8	707,2	738,8	*Transportation and storage*
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ]	162,2	244,5	272,4	*Accommodation and catering*[Δ]
Informacja i komunikacja	2237,4	1362,0	1381,0	*Information and communication*
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	305,2	309,6	304,1	*Financial and insurance activities*
Obsługa rynku nieruchomości[Δ]	1234,8	1206,6	1214,0	*Real estate activities*
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	106,8	136,4	152,4	*Professional, scientific and technical activities*
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ]	109,4	161,1	241,2	*Administrative and support service activities*
Edukacja	41,4	47,1	43,3	*Education*
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	879,2	1025,2	1144,6	*Human health and social work activities*
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	292,1	318,5	325,7	*Arts, entertainment and recreation*

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA
REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS PER CAPITA

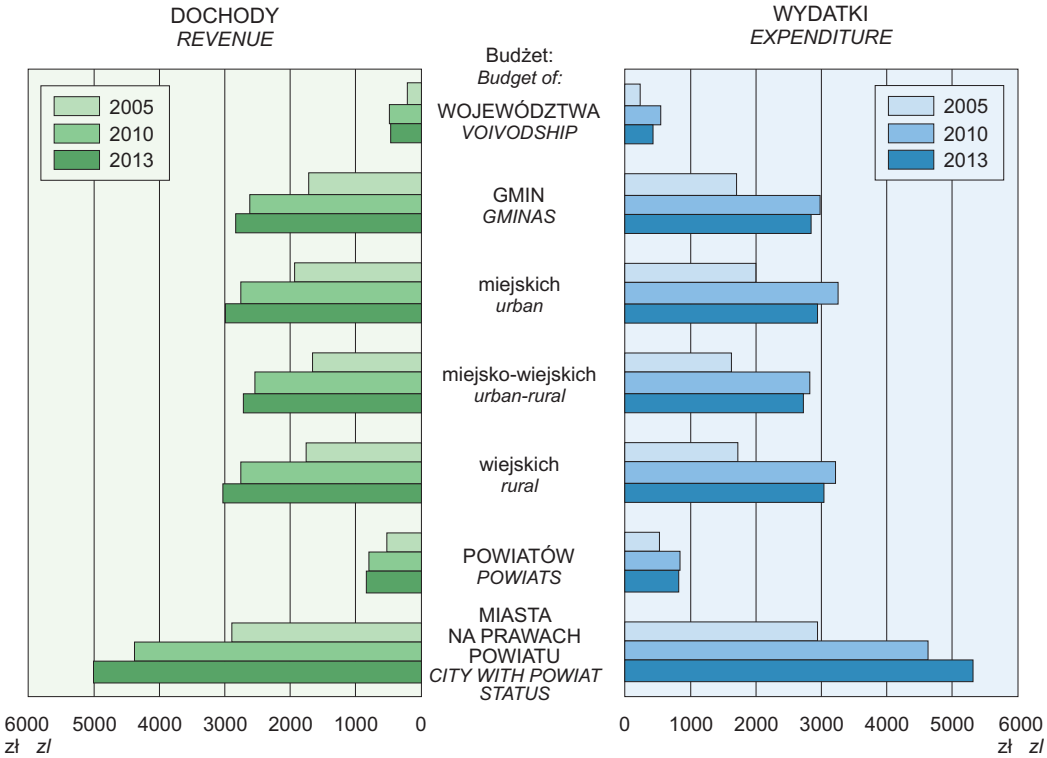

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)
STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

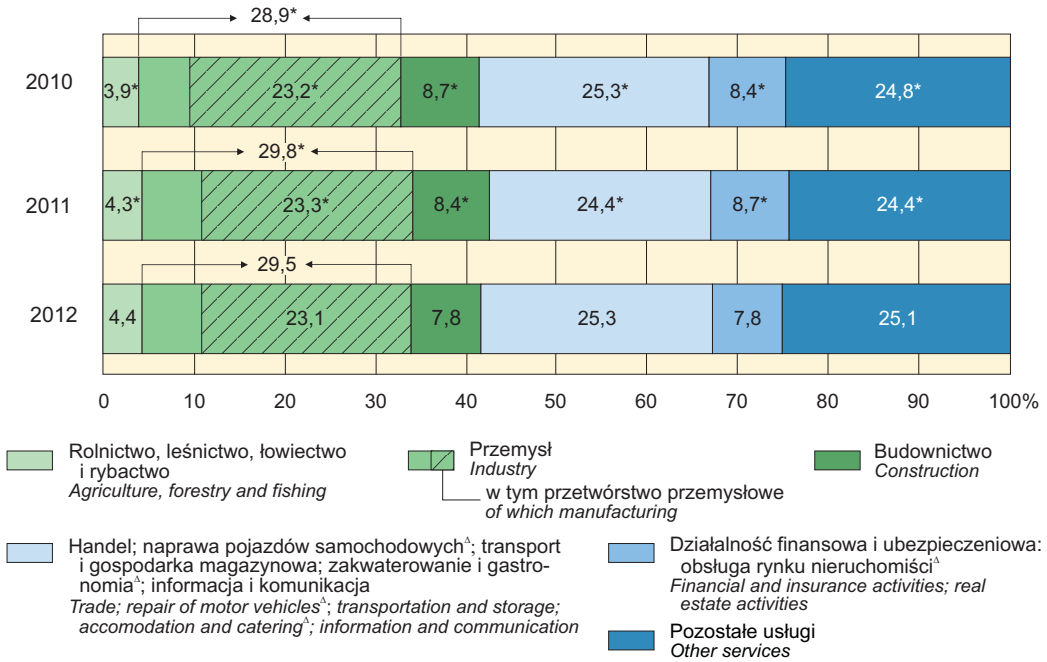

STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W 2013 r.
Stan w dniu 31 XII
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN 2013
As of 31 XII

WEDŁUG FORM PRAWNYCH
BY LEGAL STATUS

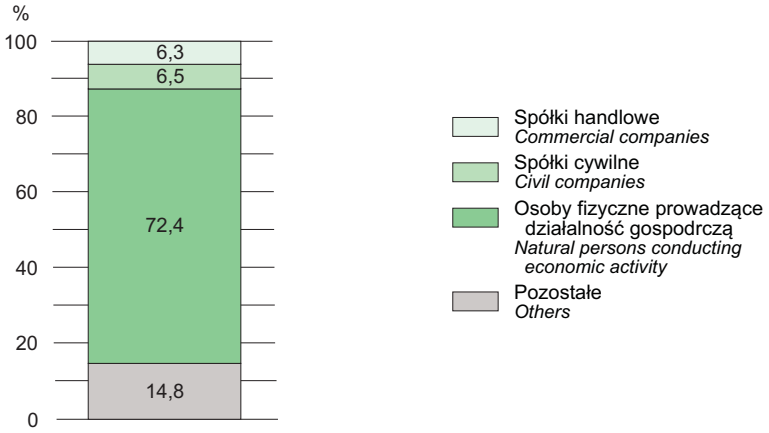

WEDŁUG SEKCJI
BY SECTIONS

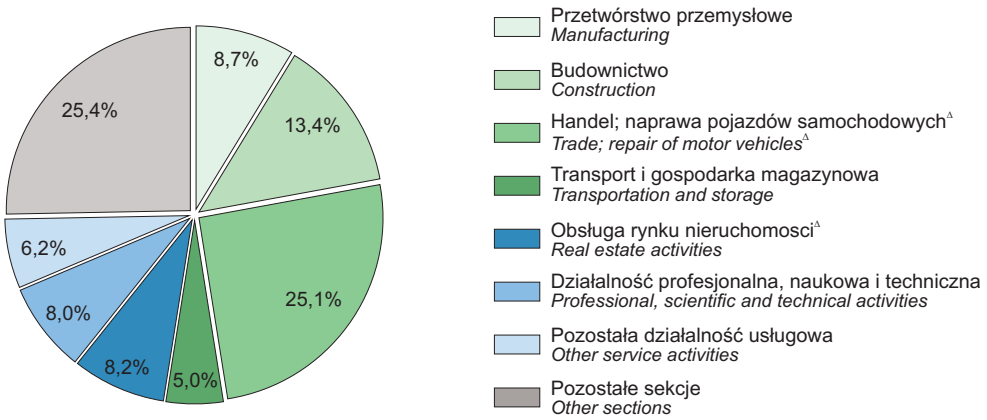

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie
a Excluding persons tending private farms in agriculture

DZIAŁ XXII
RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010)" wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26.06.2013 r.), który zastąpił obowiązujący do 31 VIII 2014 r. „Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995)".

2. W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

3. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

4. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

5. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

6. Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadków użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np.

CHAPTER XXII
REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts *were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 V 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26.06.2013) which replaced the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995), applied up to 31 VIII 2014.*

2. *The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.*

3. Gross domestic product (GDP) *presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.*

In calculations of gross domestic product volume indices, current prices from the year preceding reference year were adopted as constant prices.

4. Gross value added (GVA) *measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.*

5. Output *includes the value of goods and services produced by all domestic institutional units. Output is valued at basic prices or according to the production costs.*

6. Intermediate consumption *includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding*

koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

travelling allowances) as well as other costs (e.g., advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is valued at purchaser's prices.

7. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

7. *In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including* ***internal turnover*** *is accepted.*

8. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Gross primary income in the households sector *is comprised of the gross operating surplus jointly with the gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by the Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.*

9. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz inne transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Gross disposable income in the households sector *is obtained as a result of correcting gross primary income by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) as well as other current transfers.*

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

10. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. *Data grouping by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the* ***local kind-of-activity unit method****, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.*

11. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

1) sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
2) sektor instytucji finansowych, do którego zali-

11. *Criteria of rating a given unit of the national economy among* ***institutional sectors*** *are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:*

1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),*
2) *financial corporations sector which includes*

czono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,

3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa, a także przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora,
4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as insurance activity,

3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance, entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector.*
4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.*

12. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „**szarej gospodarki**" oraz działalności nielegalnej. Szara gospodarka obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach działalności nielegalnej ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

12. *The estimation of the "**hidden economy**" and illegal activity is included in the regional accounts. Hidden economy covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).*

Within illegal activities there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

13. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2011 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych z tytułu wdrożenia metodologii ESA 2010, przyjęcia zaleceń Komisji Europejskiej oraz aktualizacji danych źródłowych i poszerzenia zakresu danych administracyjnych zastosowanych w obliczeniach.

Kluczowe zmiany wprowadzone przez ESA 2010 mające wpływ na kategorie obliczane w rachunkach regionalnych dotyczą:

1) rejestrowania w nakładach brutto na środki trwałe, a nie w zużyciu pośrednim, wydatków na prace badawczo-rozwojowe i wydatków na małe narzędzia we wszystkich sektorach in-

13. *Data from the regional accounts for the years 2010–2011 were changed in relation to previously published data on account of implementing the ESA 2010 methodology, applying the European Commission's recommendations as well as updating source data and extending the range of administrative data applied in the calculations.*

Key changes introduced by the ESA 2010, influencing categories compiled in the regional accounts concern:

1) *registration in the gross fixed capital formation, not in the intermediate consumption, of research and development expenditure and small tools expenditure in all institutional sec-*

stytucjonalnych oraz wydatków na systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych,
2) uwzględnienia w nadwyżce operacyjnej brutto wyceny produkcji na własne cele finalne dla producentów rynkowych,
3) alokacji części produkcji globalnej banku centralnego – Narodowego Banku Polskiego, tj. prowizji i opłat, z sektora instytucji finansowych do zużycia pośredniego pozostałych sektorów instytucjonalnych,
4) uszczegółowienia kryteriów klasyfikacji jednostek publicznych do sektora instytucji rządowych i samorządowych,
5) uwzględnienia szacunku produkcji globalnej jednostek pomocniczych.

Kluczowe zmiany wynikające z zaleceń Komisji Europejskiej dotyczą:
1) doprecyzowania metody obliczania produkcji globalnej sektora instytucji rządowych i samorządowych, sektora instytucji finansowych (zakłady ubezpieczeń i otwarte fundusze emerytalne – OFE) oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych,
2) uwzględnienia działalności nielegalnej w zakresie prostytucji (działalność sutenerska), produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

14. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS: „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne" z dnia 29 IX 2014 r., dostępnej na stronie http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/.

15. Dane na 1 mieszkańca za lata 2010–2012 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

16. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto − Rachunki regionalne w 2012 r."

tors and weapon systems expenditure in the general government sector,
2) *inclusion of the valuation of the output for own final use for market producers in the gross operating surplus,*
3) *allocation of part of the output of the central bank – the National Bank of Poland, i.e., commission and fee, from the financial corporations sector to the intermediate consumption of other institutional sectors,*
4) *clarification of classification criteria of public units to the general government sector,*
5) *inclusion of estimate of the ancillary units' output.*

Key changes resulting from the European Commission's recommendations concern:
1) *clarification of methods of calculating output of the general government sector, the financial corporations sector (insurance companies, open pension funds) and the non-profit institutions serving households sector,*
2) *including illegal activity in the scope of prostitution (pimp's activity), production and trade of drugs and smuggling of cigarettes.*

14. *Detailed description of the changes, implemented in the national accounts, can be found in the CSO news release „Wdrożenie Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych w Unii Europejskiej – ESA 2010 do polskich rachunków narodowych. Zmiany metodologiczne oraz ich wpływ na główne agregaty makroekonomiczne" of 29 IX 2014, available at http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/.*

15. *Data per capita for the years 2010–2012 were calculated on the basis of the number of population which included the results of the National Population and Housing Census 2011.*

16. *Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication "Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2012".*

TABL. 1 /282/. **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	2010	2011	2012	2010	2011	2012
	w mln zł *in mln zl*			w odsetkach *in percent*		
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	**31237***	**33499***	**34305**	**x**	**x**	**x**
W tym wartość dodana brutto ***Of which gross value added***	**27511***	**29446***	**30398**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
w tym sektor: *of which sector:*						
przedsiębiorstw *non-financial corporations*	12940*	14054*	14511	47,0*	47,7*	47,7
instytucji rządowych i samorządowych *general government*	4859*	4998*	5110	17,7*	17,0*	16,8
gospodarstw domowych *households*	8982*	9485*	10015	32,6*	32,2*	32,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*	1069*	1279*	1331	3,9*	4,3*	4,4
Przemysł *Industry*	7946*	8776*	8972	28,9*	29,8*	29,5
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	6385*	6865*	7008	23,2	23,3*	23,1
Budownictwo *Construction*	2393*	2467*	2380	8,7*	8,4*	7,8
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ]; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia[Δ]; informacja i komunikacja *Trade; repair of motor vehicles[Δ]; transportation and storage; accommodation and catering[Δ]; information and communication*	6967*	7178*	7690	25,3*	24,4*	25,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Financial and insurance activities; real estate activities*	2316*	2575*	2382	8,4*	8,7*	7,8
Pozostałe usługi *Other services*	6820*	7172*	7643	24,8*	24,4*	25,1
NA 1 MIESZKAŃCA[a] ***PER CAPITA***[a]	**30669***	**32985***	**33888**	**x**	**x**	**x**

a W złotych.
a In zlotys.

TABL. 2 /283/. **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w mln zł *in mln zl*			
Produkcja globalna	65775*	71684*	72516	*Gross output*
Zużycie pośrednie	38264*	42238*	42118	*Intermediate consumption*
Wartość dodana brutto	27511*	29446*	30398	*Gross value added*
w tym koszty związane z zatrudnieniem	11839*	12509*	13055	*of which compensation of employees*
Nadwyżka operacyjna brutto	15678*	16999*	17362	*Gross operating surplus*

TABL. 3 /284/. **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011	2012	*SPECIFICATION*
	w liczbach bezwzględnych *in absolute numbers*			
Dochody pierwotne brutto:				*Gross primary income:*
w milionach złotych	21620*	22676*	23839	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	21226*	22328*	23549	*per capita in zl*
Dochody do dyspozycji brutto:				*Gross disposable income:*
w milionach złotych	21490*	22391*	23250	*in million zlotys*
na 1 mieszkańca w zł	21098*	22048*	22967	*per capita in zl*

DZIAŁ XXIII
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane w tablicach dane dotyczące **podmiotów gospodarki narodowej** wpisanych do rejestru REGON obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 591, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest aktualizowany na podstawie wniosków zgłaszanych przez podmioty, na których ciąży prawny obowiązek dokonywania zgłoszeń do rejestru, dotyczących wpisu, skreślenia oraz zmian cech objętych wpisem. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku.

CHAPTER XXIII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

*The data presented in tables concerning **entities of the national economy** entered in the REGON register include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.*

The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Law on Official Statistics, dated 29 VII 1995 (uniform text Journal of Laws 2012 item 591, with later amendments) and the provisions of the decree of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of cooperation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on the basis of applications submitted by entities legally obliged to apply for entries in and deletions from the register, and also for updating their entries in terms of their description. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation.

TABL. 1 /285/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2012	2013	*SPECIFICATION*
O G Ó Ł E M	**90597**	**99118**	**98741**	**100038**	***T O T A L***
sektor publiczny	5256	4199	4245	4203	*public sector*
sektor prywatny	85341	94919	94496	95835	*private sector*
w tym:					*of which:*
Przedsiębiorstwa państwowe	13	3	2	2	*State owned enterprises*
Spółki	10817	11799	12424	12900	*Companies*
w tym:					*of which:*
handlowe	4467	5363	5861	6318	*commercial*
cywilne	6286	6372	6498	6517	*civil*
Spółdzielnie	539	486	480	477	*Cooperatives*
Fundacje	72	120	153	168	*Foundations*
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1901	2600	2806	2885	*Associations and social organizations*
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	67918	73772	71851	72458	*Natural persons conducting economic activity*

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*						
				przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
					razem *total*	w tym *of which*				
						jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
O G Ó Ł E M ***T O T A L***	2005	90597	22679	13	4467	21	1190	6286	539	67918
	2010	99118	25346	3	5363	12	1395	6372	486	73772
	2012	98741	26890	2	5861	8	1428	6498	480	71851
	2013	**100038**	**27580**	**2**	**6318**	**8**	**1461**	**6517**	**477**	**72458**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo *Agriculture, forestry and fishing*		3668	689	–	245	2	40	79	152	2979

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Przemysł ..... *Industry*	9280	2299	1	1397	1	410	819	47	6981
w tym przetwórstwo przemysłowe ..... *of which manufacturing*	8783	2041	1	1191	1	368	797	44	6742
Budownictwo ..... *Construction*	13417	1539	–	820	2	202	687	26	11878
Handel; naprawa pojazdów samochodowych [Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	25131	4587	–	1851	–	394	2642	84	20544
Transport i gospodarka magazynowa ..... *Transportation and storage*	4960	499	–	255	–	57	234	1	4461
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]	2950	619	–	153	1	33	429	7	2331
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*	1882	354	–	205	1	27	144	–	1528
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*	3287	263	–	136	–	7	95	25	3024
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	8157	7467	1	220	–	51	122	113	690
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*	7968	1078	–	466	–	88	554	9	6890
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*	2485	459	–	312	–	123	129	5	2026
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*	887	886	–	2	–	–	–	1	1

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 /286/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej *Legal persons and organizational entities without legal personality*							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *Natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*						
			przedsiębiorstwa państwowe *state owned enterprises*	spółki handlowe *commercial companies*			spółki cywilne *civil law partnerships*	spółdzielnie *cooperatives*	
				razem *total*	w tym *of which*				
					jednoosobowe Skarbu Państwa *sole-shareholder companies of the State Treasury*	z udziałem kapitału zagranicznego *with foreign capital participation*			
Edukacja ..... *Education*	3448	2028	–	39	–	5	85	2	1420
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	4387	602	–	132	1	7	260	3	3785
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	1918	1023	–	43	–	9	108	–	895
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	6213	3188	–	42	–	8	130	2	3025

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 3 /287/. **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	Spółki kapitałowe *Companies*			Spółki osobowe[a] *Partnerships[a]*		
			razem *total*	akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*	razem *total*	w tym *of which*	
							jawne *unlimited partnerships*	komandytowe *limited partnerships*
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	4467	3879	126	3753	588	541	19
	2010	5363	4583	111	4472	780	684	52
	2012	5861	5025	129	4896	836	677	99
	2013	**6318**	**5413**	**136**	**5277**	**905**	**681**	**141**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		245	227	2	225	18	14	1

a W tym 48 spółek partnerskich i 35 spółek komandytowo-akcyjnych.
a Of which 48 professional partnerships and 35 limited joint-stock partnerships.

TABL. 3 /287/. **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	Spółki kapitałowe *Companies*			Spółki osobowe[a] *Partnerships*[a]		
		razem *total*	akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*	razem *total*	w tym *of which*	
						jawne *unlimited partnerships*	komandytowe *limited partnerships*
Przemysł *Industry*	1397	1241	58	1183	156	129	24
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	1191	1047	52	995	144	121	20
Budownictwo *Construction*	820	735	20	715	85	56	24
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	1851	1493	19	1474	358	312	42
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	255	221	6	215	34	27	6
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]	153	123	–	123	30	23	7
Informacja i komunikacja *Information and communication*	205	187	8	179	18	15	3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	136	108	4	104	28	15	4
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	220	195	4	191	25	15	9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	466	405	4	401	61	23	11
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	312	281	4	277	31	20	7
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	2	2	–	2	–	–	–
Edukacja *Education*	39	31	–	31	8	8	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	132	86	5	81	46	19	1
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	43	39	2	37	4	4	–
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	42	39	–	39	3	1	2

a W tym 48 spółek partnerskich i 35 spółek komandytowo-akcyjnych.
a Of which 48 professional partnerships and 35 limited joint-stock partnerships.

TABL. 4 /288/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE[a] WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED[a] BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*					
				handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnership*		
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
OGÓŁEM 2005		5422	457	193	3	153	264	5	4454
TOTAL 2010		8542	486	274	3	242	212	4	7611
2012		6922	511	346	8	282	164	5	5609
2013		**7410**	**673**	**516**	**6**	**434**	**157**	**11**	**6388**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		164	18	17	–	12	1	1	145
Przemysł ..... *Industry*		709	117	89	2	67	28	2	589
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*		659	89	62	2	43	27	2	567
Budownictwo ..... *Construction*		1293	62	46	–	37	16	–	1231
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] ..... *Trade; repair of motor vehicles*[Δ]		1873	198	152	2	135	46	4	1670
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*		314	22	19	–	17	3	–	290
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] ..... *Accommodation and catering*[Δ]		217	20	17	–	14	3	1	196
Informacja i komunikacja ..... *Information and communication*		213	29	25	1	24	4	–	184
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ..... *Financial and insurance activities*		287	32	31	–	23	1	–	255
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] ..... *Real estate activities*		172	15	14	–	13	1	–	42
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..... *Professional, scientific and technical activities*		632	59	41	1	35	18	–	572
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] ..... *Administrative and support service activities*		340	48	42	–	37	6	1	290
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ..... *Public administration and defence; compulsory social security*		3	–	–	–	–	–	1	–
Edukacja ..... *Education*		275	8	2	–	2	6	–	187

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 4 /288/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] NOWO ZAREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] NEWLY REGISTERED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnership*		
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..... *Human health and social work activities*	281	25	11	–	9	14	1	250
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją ..... *Arts, entertainment and recreation*	147	7	3	–	3	4	–	120
Pozostała działalność usługowa .... *Other service activities*	490	13	7	–	6	6	–	367

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 /289/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] REMOVED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*		Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
			spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
			razem *total*	w tym *of which*					
				handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnership*		
				razem *total*	w tym *of which*				
					akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
O G Ó Ł E M ..... ***T O T A L***	2005	3135	257	53	–	41	203	6	2740
	2010	4955	232	69	2	54	163	7	4649
	2012	5555	172	71	2	49	100	7	5309
	2013	**6017**	**198**	**82**	**1**	**54**	**116**	**14**	**5685**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ..... *Agriculture, forestry and fishing*		110	–	–	–	–	–	7	103

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 /289/. **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ[a] WYREJESTROWANE WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY[a] REMOVED BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE *SPECIFICATION*	Ogółem *Grand total*	W tym *Of which*						
		spółki *companies*					spółdzielnie *cooperatives*	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą *natural persons conducting economic activity*
		razem *total*	w tym *of which*					
			handlowe *commercial*			cywilne *civil law partnership*		
			razem *total*	w tym *of which*				
				akcyjne *joint stock*	z ograniczoną odpowiedzialnością *with limited liability*			
Przemysł *Industry*	528	32	18	–	16	14	2	493
w tym przetwórstwo przemysłowe *of which manufacturing*	499	30	17	–	15	13	1	468
Budownictwo *Construction*	1164	15	5	–	4	10	–	1149
Handel; naprawa pojazdów samochodowych[Δ] *Trade; repair of motor vehicles* [Δ]	1914	77	27	–	13	50	5	1830
Transport i gospodarka magazynowa *Transportation and storage*	322	7	4	–	2	3	–	315
Zakwaterowanie i gastronomia[Δ] *Accommodation and catering*[Δ]	232	10	4	–	1	6	–	222
Informacja i komunikacja *Information and communication*	121	5	4	–	4	1	–	116
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa *Financial and insurance activities*	223	3	–	–	–	3	–	220
Obsługa rynku nieruchomości[Δ] *Real estate activities*	77	9	4	1	2	5	–	65
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna *Professional, scientific and technical activities*	410	11	4	–	4	7	–	399
Administrowanie i działalność wspierająca[Δ] *Administrative and support service activities*	191	10	5	–	3	5	–	181
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne *Public administration and defence; compulsory social security*	4	–	–	–	–	–	–	–
Edukacja *Education*	219	5	3	–	2	2	–	130
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna *Human health and social work activities*	136	7	3	–	2	4	–	129
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją *Arts, entertainment and recreation*	90	2	–	–	–	2	–	78
Pozostała działalność usługowa *Other service activities*	276	5	1	–	1	4	–	255

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
a Excluding persons tending private farms in agriculture.